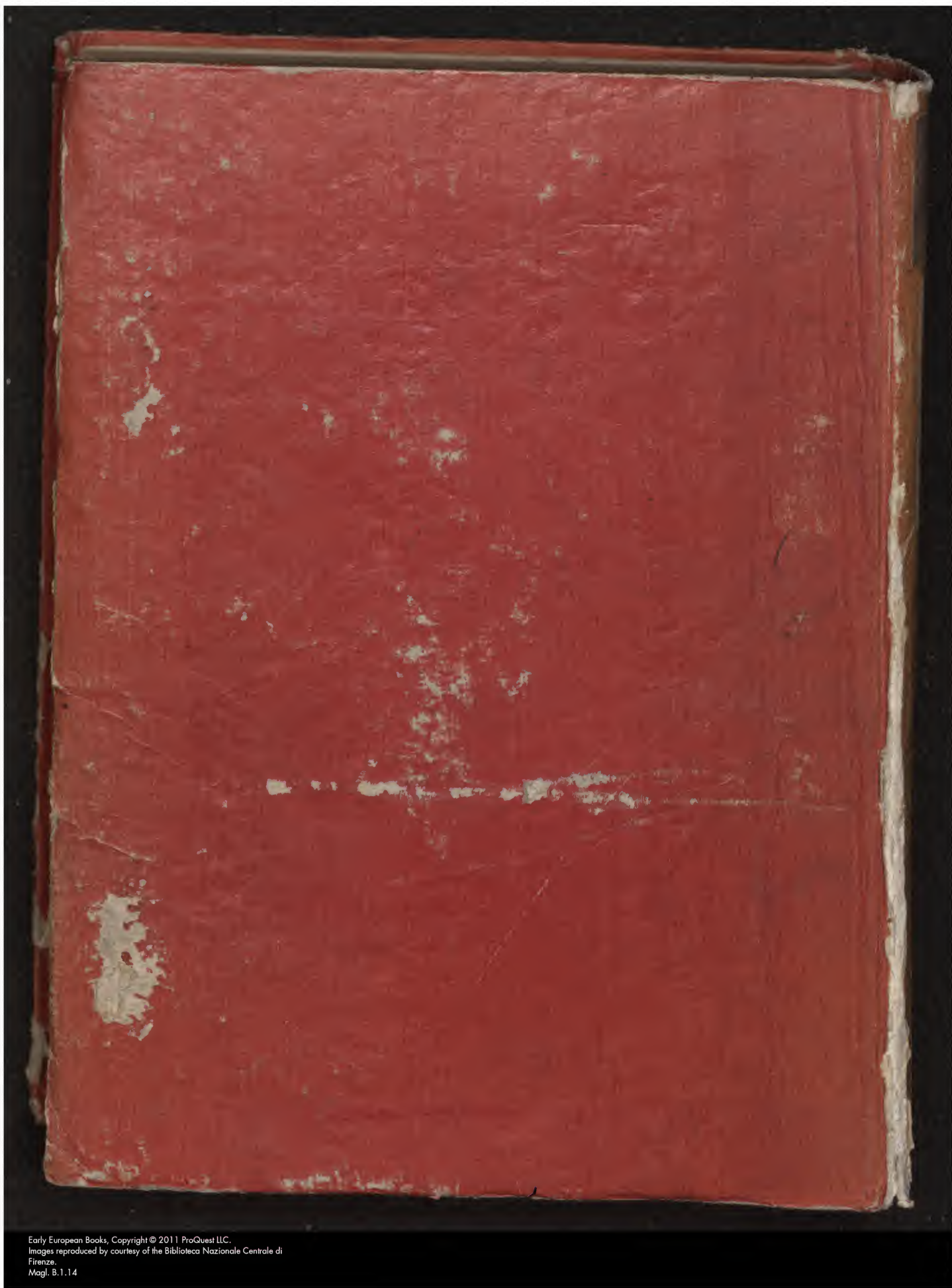

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.1.14

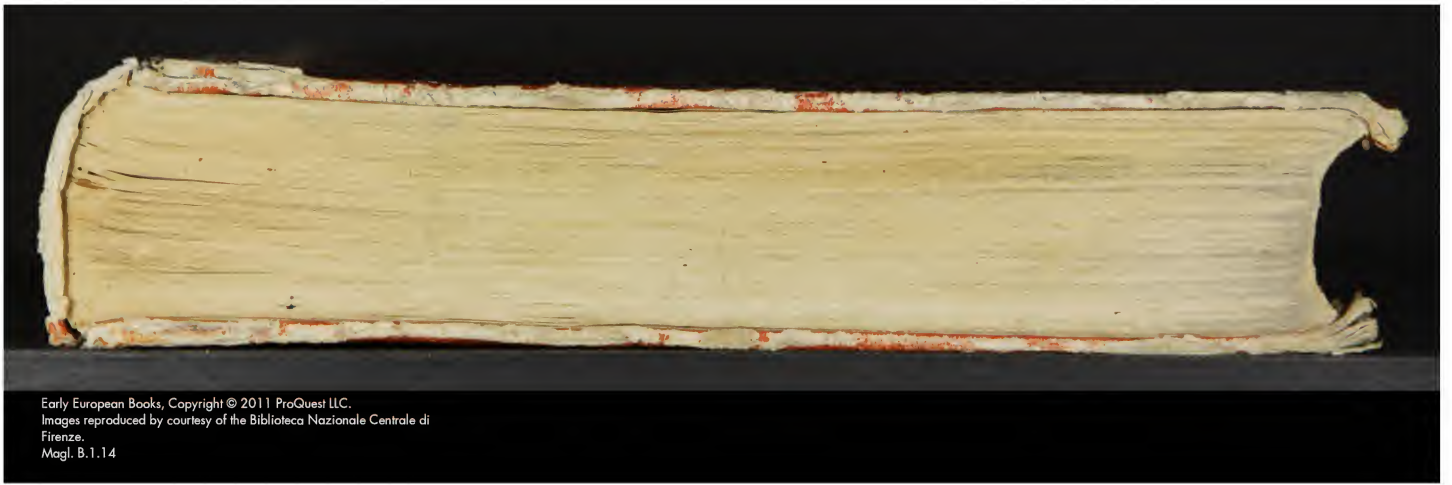

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.1.14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.1.14

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.1.14

Vedi Beni sup n° 9427. Vol 2° ~~Beni di Babilonia~~

~~Beni di Babilonia di Argentina, non di Babilonia come 1479~~

Vedi catalogo del Buca delu Voliere Vol 3° n°

5544. Altro venduto 90. Franchi.

inattori di Hugner o Bekenb: i Argentina 1474 circa
e non già di Babilonia, come Denis congetturò.

INCUNABULI

B

1

14

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

VIII.
BOCCATI.

de P. C. ellis
V. de C. de P. C. de P. C.
de P. C. de P. C. de P. C.

INCUN
1
Biblioteca
Centrale

2

Rīdie mulier egregia paululū ad ietti vulgo se
 mor⁹. & a ceteris fere solut⁹ curis. i. eximia muli⁹
 ebris sex⁹ laudē. ac amicorū solatiū poti⁹ q̄z i ma
 gnū reipublice cōmodū libellū scripsi. Verū dū
 mecū aīo vīlārē. cui nā illū p̄mū trāsmittēre ne pe
 nes me marcēt otio. et vt alieno fult⁹ fauore se:
 curios irret in publicū aduerterēq̄ satis nō p̄cipi viro. Sed po
 tius cū d̄ mulierib⁹ loqueret alicui insigni femine destinādum
 fore. Exq̄renn digniorē ante alias. venit in mētē italicū jubar
 illud p̄fulgidū ac singularis nō tū feminay sedet hegū gloria
 iohāna serenissima iherusalē & sicilie regina. cui⁹ pensatis tam
 inclite p̄lāpie & auoy fulgorib⁹ q̄z nouis a se forti pectore q̄si
 tis laudib⁹. in desiderū mittēdi illū humilē deuotūq̄. ac solū
 sue celsitudis idōi. Tādē q̄z adeo vīgēs regi⁹ fulgor ē & opuscu
 li tenuitas. et fere semisopita fauillula. timens ne a potiori lūie
 min⁹ oīno fugaret in tenebras. sensim retraxi cōsiliū & noua ida
 gine. mētis alijs p̄quisitis ad extremū ab illustri regina in te vo
 tum deflexi meū. nec immerito. Nā dū mites & celebres mores
 tuos. dū honestatē eximia sumuz matronay de⁹. dūq̄ verborū
 elegantiā. mētē reuoluerē. et cū hijs animi tui generositatē & i
 genij vires quib⁹ lōge feminas excedis aduerterē. Videremq̄
 q̄ sexui ihermiori natura detrahit. id tuo pectori. de⁹ sua liberali
 tate mīz i modū v̄tutib⁹ sup̄infuderit atq̄ suppleuerit. et eo q̄
 insignita es noīe designari voluerit. Cum audies greci qd̄ latine
 didim⁹ homines nūcupēt. & eā pandā p̄bissimis quibuscūq̄
 etiā vetustissimis arbitrat⁹ sūz. Et ideo cū tēpestare n̄ra mētis at
 q̄ splēdidis facinorib⁹ agētib⁹ clarissimū v̄ustatis sp̄cimē sis
 tanq̄z benemerito tuo fulgori hui⁹ libelli tituli min⁹ adiecisse ve
 lim. existimās nōmin⁹ apud posteros tuo nomī addidisse deco
 ris paucis hijs litterulis. quā fecerit olim mōtis odorosi. & nūc
 alte ville comitat⁹. q̄b⁹ te fortuna fecit illustrem. Ad te ḡ mitto
 et tuo nomī dedico qd̄ hacten⁹ a me d̄ mulierib⁹ p̄claris scrip
 tū est. Precorq̄ inclita mulier p̄ sanctū pudicitie nomē q̄ inter
 mortales plurimū emines. grato aīo munusculum scolastici ho
 mis suscipias. et si nichī aliqd̄ creditura es. aliqñ legas suadeo

fuis q̄ppe suffragijs tuīs blandiēſ ocijs dū feminea v̄tute ⁊ hī
ſtoriaz lepiditate letaberis nec incalſū arbitroz agitabiſ lectio
ſi facinorū p̄ſitaz mulierū emula egregiū aim tuū d̄citabiſ i me:
li⁹. Et eſto nōnūq̄z laſciuas ap̄as imiſcas ſacris qd̄ vt facerē rēi
tādoz coegit optūitas ne omiſeris vel horreſtas q̄nq̄mo p̄ſeue
rās vti v̄ridariū mēns eburneas man⁹ ſemotis ſp̄maz aculeis
extēdas in florē ſic obſcenia ſe poſſins collige laudanda. Et q̄ci:
ens i gēnli muliere qd̄ dignū xp̄iam r̄ligione p̄feſſa legeris qd̄
te fore nō ſenſeris ruborē mēns excita et teipaz redargue q̄ xp̄i
delinīta crīmate hoēſtate ā pudicia l̄ v̄tute ſuperis ab eī et
puocato i vires ingenio q̄ pl̄imī vales nō ſolū ne ſuperis pa
ciare ſi ſupes q̄ſcūq̄ egregia v̄tute coneris vt vti corpis leta ui
uentute ac florida venuſtate cōſpicua ē. p̄ ceteris nō tū coenīs
tuīs ſi p̄iſcis etiā ai m̄tegrate p̄ſtāciōz ſias memor n̄ pigmētis
vt plerēq̄ facina mulieres d̄corāda formoſitas ē ſi exornāda ho
neſtate ſcitate ⁊ p̄mis opibz vt dū eidē q̄ t̄buit gr̄a fecis nō ſo
lū hac ip̄itura mortalitate mē fulgidas vna ſis. S; ab eodē gr̄a
rū largitore hoiez exuēs i caritate ſuſcipiaris p̄petua. p̄terea ſi di
gnū durēis mulierū p̄ſtāſſima eidē p̄cedēdi i mediū audaciā p̄
beas. Ibīt qd̄ vt reoz tuo emiſſus auſpiciō ab inſulabus mali:
gnātiū tur⁹ noīq̄z tuū cū cetis illuſtriū mulierū p̄ ora vnū ſplē
didū deſert. te q̄z tuīs cū meritis cū mīme poſſis ubiq̄ offerri p̄
ſēna p̄unbo cōgnitā faciet et poſteritati ſuabit eternā. Vale

Iohānis boetij de Cerraldo de mulieribz claris ad andream
de Acciaro de florētia Alreuille cominſſam liter incipit felicitē
Cripſē ſā dudū innulli veterū ſb ap̄edio de viris illuſtibz
libzoz ⁊ vno n̄ſo latiori tū volūte ⁊ acutiōri ſilo vir mi
gnis ⁊ poeta egregi⁹ ſr̄a diſc⁹ p̄tr̄da p̄ceptoz n̄r ſc̄bit ⁊
digne. nā q̄ vt cetos antequā claris facinoribz ſtudū oē ſbas
ſāgnē ⁊ aiaz exiſcēt optūitate poſſe. p̄fecto vt eoz nom i po
ſteros p̄petua d̄ducāt mēoria meruē. Sane mirat⁹ ſū pl̄imū a
dō modicū apd̄ h̄ſce viros potuiſſe m̄liēs vt n̄le mēorie gr̄i
ā i ſp̄eali aliq̄ d̄ſc̄p̄de aſſecute ſint cū liq̄do āplioribz h̄ſtorijs o
ſtat q̄ſdā tā ſtrēnue egīſſe innulla. Et ſi extollēdi ſe hoies dū a cel:
ſo ſibi robore mag⁹ p̄fēc̄nt. q̄zto āpli⁹ m̄liēs q̄bz ſe oibz a nata

Rex mollicies infusa et corpus debile ac tardum ingenium datum
 est. si in virilem euaserint animi et ingenio celebri atque virtute conspi-
 cua auderent atque perficerent etiam difficilissima viris extolleretur. Et
 ideo ne merito fraudetur suo. venit in animi ex his quae memoria re-
 ferret in gloriae suae decore in unum deducere. eisque addere ex multis quae
 dantur quae audacia seu vires ingenii et industria. aut nature munus vel
 fortunae gratia seu iniuria notabiles fecit. hisque paucas annexit.
 re quae etsi non memoratu dignum aliquid fecere causas tamen maximis
 facinorosis praebuere. nec volo ut legenti videatur incommensuratum si peno-
 lopi Lucretiae. Sulpiciae et pudicissimae matronae inmixtas. medea
 gloriae sempromiaque conperiat quibus praegrade et periculosum forte fu-
 it ingenium vel conformes esse debere. Non enim est aliquid mihi hoc claritatis no-
 men adeo strictum sumere. ut semper in virtute videatur exire. Quinto in
 ampliore sensu. bona cum pace legentium trahere. et illas intelligere da-
 ras. quae quocumque ex facinoroso orbi vulgato sermone notissimas
 nouero. Cum et inter Leonardas Scipiones Catonesque atque Fabrice-
 os viros. illustres sedicioissimos Gracchos Verripelles. haniba-
 lem proditorum Jugurtham. Cruentos ciuili sanguis Silla Mariusque.
 et equum diuitum et auarum Crassum. aliosque tales. sepe legisse meminerim.
 Vix quoniam extulisse laudibus memoratu digna. et deperisse scire pati
 omnibus nephanda nonnumquam. non solum erit hic egisse gloriosos in gloria.
 et ignavos habentis ab infauscis paululum retraxisse. sed illud re-
 staurasse. quod quidam spiritibus venustatis opusculo deperitum vide-
 tur. ratum sum et quoniam historiis inserere nonnulla lepida blandimenta
 vniuersis. et in fugam atque detestaciones scelestorum aculeos addere. Et sic
 fiet ut inmixta historiae delectationi sacra. mentis subintrabit uti-
 litas. Et ne more pristino apices tantum rex tetigisse videatur. ex quo
 bus a fide dignis potuero cognouisse amplius in longiusculam his-
 toriam pertraxisse. non solum utile sed oportunitum arbitror. existimans hanc fa-
 cinorosa non minus mulieribus quam viris etiam placitura. Quae cum ut plu-
 rimum historiae igitur sint. sermone plerique indigent et letant. Attamen
 visum est ne omiserim. excepta mente prima. his omnibus fere gentibus. nul-
 las ex sacris mulieribus hebraeis christianisque miscuisse. non enim satis be-
 ne conueniunt. nec equo incedere videntur gradu. Nec quippe
 ob eternam et veram gloriam. sese fere in aduersam. per sepe.

humanitati tollerantiā cōgere. sacrosancti p̄ceptorū tam
iussā qm̄ vestigia imitantes ubi illi seu quodā nature munē
vlt̄ istinctu seu pot̄ hui⁹ momentanei fulgoris cupiditate pri
te non absq; tñ acti mentis robore de venere vel fortune va
gētis in pulsu. nōnunqm̄ grauissīma pulē. p̄terea hec vera
et in deficiente luce corusce in munita eternitate nō solū da
rissime viuūt s; eay virginitatē castimoniā sanctitatē virtutē
tem et in supandis taz concupiscencijs carnis qz sup̄plicijs ty
rannoz in uictam cōstantiam ipay meritis exigentib; singul
lis volumib; a pijs homib; sacris lris et veneranda maiesta
te aspiciūis descriptas esse cognoscim⁹ ubi illay merita nul
lo in hoc edito volumine speciali vñ iam dictū est et a nemi
ne demonstrata describē quasi aliqle reddīturi p̄miū melio
am⁹. Cui qdam pio opī ip̄e rex omnīū pater de⁹ assit et la
boris sup̄ni fautor qd̄ sēpsero i suā vñ laudē sēpisse ccedat

De Eva parente prima.

Criptur⁹ igit qbz fulgorib; m̄lieres daruerit īsignes
a m̄re oim̄ sup̄hisse exordū n̄ apparebit indignū. Eva
q̄ppe vetustissima parēs vñ p̄ma sic maḡhda fuit et i
signis splendorib; nam non in hac erumpnosa miseriarum
valle in qua ad laborē ceteri mortales nascimur pducta ē
nec eodē malleo aut incute etiā fabricata seu euilas nascēdi
crimē deflēs aut iualida cetoz ritu vñ i vitā q̄nimo qd̄ ne
mini nūqm̄ alci atigisse auditū ē. Cū iaz ex limo tre rex oim̄
fater optimus Adaz manu p̄egisset p̄p̄a et ex agro cui p̄ea
damascen⁹ nomē inditū ē in ortu deliciay trāstulisset euq; i
sopore solusset placidū artificē sibi tñ cognito ex dormiētis
latē eduxit eandēz sui compotē et maturā vīro et loci amēti
tate atq; sui factozis letabūdā intuitu immortalē et rex dñaz
atq; vigilans iam viri sociam et ab eodē Eva etiā nomina
tam. Quid maius qd̄ splendi⁹ ponit vñqz atigisse nascē
ti. p̄terea hanc possumus corporea formositate mirabilēz.
Quid enim deī digito factum est quod cetera non excedat
pulcritudine et q̄muis formositas hec annositate p̄tura sit
aut mediō in etatis flore paruo egritudinis in pulsu lapsura.

Tamen quia inter precipuas doctes suas mulieres numerat. et plurimum ex ea glorie mortalium indiscreto iudicio iam consecute sunt. non superflue inter claritates earum tamque fulgoris precipui et appositus est. et in sequentibus apponenda veniet. Hec insuper tam iure optimis quam incolatus paradisi cuius facta et amicta splendore nobis incognito dum una cum viro loci delicijs fruere audire. Inuidus sue felicitatis hostis nepharia illius suasionem iniecit aio si aduersus unicum sibi legem a deo ipsam iri in ampliore gloria ire posse Qui dum leuitate feminea magis quam illi nobisque oportuerit crederet. seseque stolidum ad altiora consensuram arbitraret ante alia blanda quam dam suggestionem viri flexibilem in sententiam suam traxit. et in legem agens arboris scientie boni et mali. poma dum gustassent temerario ausu. seque genusque suum omne futurum ex quiete et eternitate. in labores anxios et miseram mortem. et ex delectabili patria. inter repes glebas et scopulos deduxere Nam cum lux chorulca qua icedebant amicti abiisset a fatis creatore suo obiurgati pisona tribus cincti ex delicijs loco. in agros ebrii pulsi exulesque venerunt. Ibi egregia mulier. his facinoribus clara. cum prima ut a nonnullis creditum est. vertente terra. ligonibus viro colere adiuuasset. sepius dolorem partus experta est. et quibus ob mortem filiorum et nepotum angustijs angere animus. eque misere passus. et ut algores esset. quod finem et incommoda cetera fessis laboribus moritura devenit in senium.

De Semiramide regina assyriorum.
 emirania insignis atque vetustissima Assyriorum regina fuit a quibus tamen primis gentibus duxerit annositas abstulit. preter id fabulosum placet antiquis aientibus eam filiam fuisse Neptuni. que Saturni filium et maris deum erronea credulitate firmabat quod esth credi non oporteat. argumentum in est eam a nobilibus principibus genitam. Hec quidem Anno Assyriorum rege egregio nupsit. et ex eo Ninum filium peperit unicum Sane Anno omni Asia et postremo Bacheris subactis. sagitte ictu mortuo. cum adhuc hec iuuenula esset. et filius puerum minime tutum existimans tam grandis et orientis imperij etati tam tenelle habenas committeret. adeo ingentis fuerit animi. ut quas ferus homo armis

Semiramis

subegerat nationes coercueratq; viribus arte et ingenio ingen-
das femina auderet assumere. nam astu quodam muliebri ex-
cogitata fallacia per grandi mortui viri ante alia decepit exer-
citus. Erat nec mirabile Semiramidis inuicem oris puerili
filio. Vnde utroque gene nec erant per etatem dissena a puerili
feminea vox et in statuam corporis nil vel modicum grandius
scula differebat a nato. quibus iuuantibus ne in processu quod
fraude detegere non potuisset text caput chiara brachijs cru-
ribusque velamentis absconditis. Et quoniam in fuetum eo usque
esset Asirij egit ne offerret nouitas habitus admiratione
accolis ut ornatum simili omnis vteret populus. et sic nym olim
diunx filium et femina puerum simulans. mira cum diligentia
maiestatem regiam adepta eaz militaremque disciplinam seruauit.
Et mentra sexum grandia milita et robustissimis viris egre-
gia opata est. Et dum nullo labori pcens aut periculo terzita ma-
datis facinoribus quorumcunque supasset inuidiam non est verita
cunctis apire quod foret quod ve etiam fraude simulasset feminea
quod vellet ostendere non sexum sed animum in pio opportunum.
Quod quantum aduertentibus ingeluit admirationis tamen mulieris maie-
statem indicam ampliauit hec ut eius facinora paululum pre-
suis deducam in medium sumptis post insignis figmentum
virili animo armis non solum quod vir suus quod fuerat tutauit imperi-
um. Sed et hiopiam a se acri laceratam bello atque supata iuxit
eidem. Et inde in pridus vehementia arma euertit ad quos non
dum propter virum quisquam accesserat babiloniam insuper vetustissi-
mum nembrotis opus et ingentem ea etate in campis Semiramidis
uitate restaurauit murisque ex cocto latere arena pice ac bitu-
mine opacta altitudine atque grosside et ecuitu longissimo admi-
randa ambuiuit. et ut ex multitudie suorum gestorum unum memorat-
tu dignissimum extolleret dicam. et tristissimum aliter ea paratis re-
bus et oao quiescente ac die quodaz feminea solertia cum pedissequis
crines diseminare ac ritu patrio nitricas inducere actum est cum
nondum propter medios diduxisset ut illi nunciaret babiloniam
idionem defecisse puignum quod ad o egre tulit ut propecto perenne
asesti ab offio muliebri irata surgens arripet arma ac eductis

copia obfederet urbem preualidam. nec ante qđ inordinatorū
 crimū supfuerat cōposuit. quā potētissimā ciuitatē nulla obsidio
 ne affectā in dēdicōem cogeret. ⁊ suo sub dominio in festis re
 uocaret armis. Cuius tam aios facinoris diu exhibuit testimo
 niū statua ingens ex ere cōflata. ⁊ in babilonia erecta. feminaz
 solutis ex alto latere crimibz ex altero inimicā cōposita p̄tendē
 Multas p̄terea ex nouo condidit ciuitates. ⁊ ingenta facta pe
 git. que adeo ruitas absorbit. ut nil fere supelset p̄t qđ dcm
 ē qđ ad suā p̄nnet laudē ad nōs vsqz deductū ē Ceterz h oia ne
 dū in femina. sed i quocūqz viro strēnuo. mirabilia atz laudabi
 lia ⁊ p̄petua memoria celebrāda. vna obscena mulier fedauit il
 lecebra. nā cū int cetera. qđi assidua libidis purigie vreret ifelix
 plurimū se miscuisse cōcubitiū creditū est. ⁊ int mechos bestia
 le quid potēqz humanū filijs. nimis numerat vnus p̄stantissi
 me forme iuuenis quū vn mutasset cū matre sex⁹ in thalamis
 marcebat orio. vbi hec aquersus hostes sudabat in armis. O
 scelestū facin⁹. ut q̄ere suauū int anxias regū curas. int cruenta
 certamina. ⁊ qđ mōstro simile est int lacrimas ⁊ exilia nulla tē
 p̄is facta distinctōne hec euolat pestis. et sensim incautas men
 tes occupās. ⁊ in p̄cipitiū trahens. omne dec⁹ turpi nota macu
 lat. Qua fedata Semiramis dū putat astutia abolere quod la
 sciuia deturparat legē illā insignē condidisse aiūt. qua p̄stabat
 subditis ut circa venerea agerēt qđ liberz timēsqz ne a domesti
 cis feminis cōcubitu fraudaret filij. ut qđam volūt prima vsqz
 fanozalū excogitauit eisqz omnes aulicas subintrixit conclauū.
 Qđ ut ferē adhuc apud egypcios obseruat ⁊ Affros. Alij tamē
 scribūt. qđ cū in desiderū incidisset filij. eūqz iam etate p̄uectuz
 in suos puocasset amplex⁹ ab eodez cū annis iam. xxx. ⁊ duobz
 regnasset occisam. ⁊ quibz dissentit alij asserentes eam libidi
 miscuisse seuitā solitāqz quoz ad explēdū sue vredmis foruz
 aduocasset ut occultaret facin⁹ cōtinuo post coitū utere neca
 ri. Vex cum aliqñ cōcepisset adulteria p̄didisse partū. ad q̄ ex
 culanda illā legem egregia aiūt pauloan mentio facta p̄ditam
 aiūt. Tamen etsi visum sit pusillum contigisse ineptum crimen
 filij indignationez abstulisse minime potuit. qui seu quod suū

Legem Semiramis

tantū arbitrabat cum alijs coniūctatū incestū cerneret min⁹
qꝫ equo aio ferret seu qꝫ in ruborē suū matris luxuriā ducēt
ipij nasciturā expauescēt rēginā illecebrā ita impuls⁹ absumpt

De Opj saturni coniuge.

o Dis seu ops vel thea si p̄scis credim⁹ inter p̄sp̄era ⁊
aduersa p̄lima claritate emicuit. Nam vranij ap̄d ru-
des adhuc grecos potētissimi hominis ⁊ veste diuis filia fuit
Que saturni regis soror pater ⁊ consur nullo qd̄ ad nos ve-
nerit facioze se egregiā fecerat in muliebri astucia iouē ne-
ptunū atꝫ platonē filios a morte cū saturno a Tutone fratre
pacta libasset. Cui cū insida pmo in lania hominū euū illius
in claritatē p̄cipue deitatis euasissent hoies. Nec nō solum rē-
gine decus adeptā ē q̄hmo errore mortaliū dea insignis et
deoz mater est hita. eiqꝫ templa sacerdotes et sacra instituto
publico cōstituta sūt. Ad eoꝫ enorme malū conualuit vt la-
boribz secundo bello punico romanis q̄h p̄ salutari auxilio
mīlis aularibz viris ab attalo pgami rege simulacrū ei⁹ ex-
petitū p̄cibz est ritusqꝫ sacroz ⁊ sp̄sumate. The opidū quasi
qd̄dā deforme sarum sūptū diligētia romam delatū atꝫ summa
cū reuerentia susceptū ⁊ postremo in signi locatū tanq̄m sub
lime numē atꝫ reipublice salutare p̄ m̄ta secta ceremonijs
p̄limis apud romanos ⁊ italos cultū est mirabile profecto
fortune ludibriū seu poti⁹ cecitas hoim. An velimus dicere
fraus ⁊ decipula demonū q̄h ope actū est vt femina longis
agitata laboribz demū anus mortua ⁊ cinerez versa ⁊ ap̄d
infernōs alligata ⁊ dea crederet ⁊ in tam grande euū fere ab
vniuerso orbe diuinis honoraretur obseq̄is.

De iunone regnozū dea.

Vno saturni opis filia poetaz carmine ⁊ errore gentiliū
oto orbi p̄ cetis m̄lieribz gēlitis late celebrima
facta ē intrin vt nequerūt tacita tempoz dēps cū cūcta coꝛoꝝ
dent adeo infame erexisse opus. Nij ad etatem vsqꝫ nostraz
notissimū ei⁹ n̄ euaserit nomē. vñ ex hac poti⁹ fortuna egre-
giam r̄citare possum⁹ q̄m op⁹ aliqd̄ memoriale dictū r̄ferre
fuit em̄ cū ioue illo Cretensi quē decepti veteres celi finxere

*De saturni filijs
Deus et coniux.*

deū eodeꝝ edita pꝛu ꝛ ab infantia transmissā Samū. ibiqꝫ ad
pubertateꝝ vsqꝫ cū diligētia educata iouū demū fratri nupꝛa
est qđ p multa seclā cide est statua in templo Sami testata
Mā existimātes Sami nō modicū sibi posterisqꝫ suis afferre
glorie qđ se penes apta atꝫ despoꝫata iuno. qm illi rēgnā arbi
trabant ꝛ deaz. ne mēoria hoc dilueret facile tēplū ingens ꝛ
p cetis orbis mirabile estruxē mūnūqꝫ decanē suo ꝛ ex mar
more pies in hitu nutentis vgnis eiusdē pmaginē. sculpi
fecerē temploqꝫ pꝛosituere suo. Nec tandē regi magno nupꝛa
ex crescēte eiꝫ indies impio atꝫ fama lōge lateqꝫ nomē iphꝫ
efferente nō modicū ꝛ ipā splēdoris assecuta. Sane postqꝫ
poeticis fictōnibꝫ ꝛ in sanis anīqꝫ libalitate celi regina fac
ta est qđ mortalis rēgna fuerat olympi regnis eā diuicijs qꝫ
pꝛecere necnō ꝛ illi diugalīa iura atꝫ piennū auxilia omisere
ꝛ alia lōge plura ridenda potiꝫ qꝫ credēda. Ex qđo sic humani
generis hoste suadēte multa illi vndiqꝫ cōstructa sūt templa
altaria pꝫima sacerdotes ludi ꝛ sacra more veteri instituta ꝛ
vt de reliqꝫ taceā post Samos celebri venetiōe ab argniis
Achaye pplis ꝛ a Cartagmenibꝫ diu hōrata ē ꝛ postremo a
necijs Romani delatā in capitolio ꝛ i cella iouis optimi ma
ximi nō aliē qm viro iūcta suo locata sꝫ vocabulo iunonis
regine a Romanis rex dñis ceremonijs mltis ꝛ diu culta ē
et iam postqꝫ in terzis apparuit deus homō.

De Cerere dea frugū ꝛ regina Siculoꝝ.

c Eres vt nō nullis placꝫ vetustissima siculoꝝ Regina
fuit tantoqꝫ ingenio valuit vt cū agroꝝ extogitalset
culturā pꝫia apđ suos boues domuit ꝛ iugo assuefec ꝛ ad
inuēto anatro atꝫ vomē eoz oꝫe tiam pꝫidit fulcis qꝫ semī
na tēdidit qđ in amplissima segetē extenuissēt ea spicis eru
ere. lapidibꝫ terē. fermēta asicē ꝛ cibū deducē. boies grādibꝫ
ꝛ pomis siluestribꝫ assuetas edocuit. Qđ ob meritū cū mor
talē eēt semia eā deā frugū arbitri sūt ꝛ diuinis hōibꝫ extulē
eamqꝫ saturni ꝛ cybeles credidere filiā huic pꝫerea vnicam
ex ioue fratre fuisse filiam pꝫerpināꝫ. dicūt eam maxima ma
tris turbatōe ab orto mollosqꝫ rēge raptā ꝛ diu qꝫitā volūt

Multas huic fabulis occasionem prebentes. Fuit preterea et ce-
res altera apud Eleusim Attice regionis ciuitate eisdem meritis
pena suos data cui triptolomum obsequium fuisse voluit. Quas
eo quod rectitas deitate et honoribus eque extulit. sub uno tantum
noie ambax ingenia retulisse. satis visum est. Nam et epeolige-
nium utrumque laudem an excreret nescio. quis enim daret vagabundos fil-
uestres. quis eductos in urbem nemoribus homines. quis ritu fera-
rum viuentes in meliorem euocatos frugum. quis glandes mutatas
in segetes quibus lucidiore vegetiora membra et alimenta humano
usui conformiora prestant. quis musto repibus arbutisq; in com-
positis obitu orbem in cultum in pulcritudinem et utilitatem publicam
versum quis rude seculum in ciuile. quis a desidia in contemplationem
excitata ingenia. quis vires torpentes in speleis in urbem seu
rusticanum exercitum tractas. quibus tot ampliate urbes tot de nouo
adite. tot aucta imperia. tot mores spectabiles inuenti cultiq; sunt
frumentarie artis adinuenta noticia. Que cum de se bona sint que
dicta sunt omnia. reorum iudicio plurimum si quis faciat dicet inuisum
Omnium versa vice. quis laudet multitudinem sparsam siluas incolen-
tem. gladiis pomisq; siluestribus. sermo lacte. herbisq; atq; melle
fluere assuetam. soluta cunis. habere pectora. sola nature lege com-
tempta. sobria pudica. et doli nesciam. inimici feris tamen. et auibus in
molliores atq; incognitos euocant cibos. et quibus nisi nos ipsos decem-
pimus secutum terminum ut in abdinis adhuc latentibus vicinis exitumq;
timendo aperiet iter. et procedendi prestat securitas. Hinc arua
eiusq; omnia terminis et fessis. distinguuntur cepta sunt agriculturae
subiecte cure. et parturi iter mortales cepere labores. Hinc meum
et tuum venit in medium. noia quidem inimici pacis publice et pri-
uate hinc pauperies seruatusq; necno et lingua. odia cruentaq;
bella. et urens in circuitu. euolauit inuidia. que egere ut vir dum
curuante falces in messum. in acutos rectos in sanguinem gladios uo-
terentur. Hinc fulcata maria et occiduis Eoa cognita. et eois oc-
cidua. Hinc mollicies corporum sagina ventris. ornatum vestium ac-
curatior es nise. conuiuia splendida. torpor et otium aduenere. et qui
dies usq; illos frigerat ventus. calefacti cepit maximo orbi incommodo
et quod dixeris forsitan est si mihi eam latentibus animis. ut sic celi seu bello

Pulcherrima compositio.

ina culta respondeant. subiungant illi co annone penuria ⁊ dur-
riora p̄scis confurgunt ieiunia seu a fames nunq̄m filius co-
gnita gorgustiolos itat inopum non absq; diuitum per se-
pe periculo. Hinc turpis effera macies infernus palloꝝ ⁊ titu-
lenti incedens gradu debilitas morboꝝq; ⁊ festinate moꝝtis
multiplices exoriantur cause. Quibus inspectis vnacū in nūis
alijs vix scio. p̄mo scio q̄ longe ante a illa licet rudia ⁊ agre-
stia fuerint his nostris feris cūctisq; seculis p̄ponēda sint.

De Minerva.

Inerua que ⁊ pallas virgo tanta claritate conspi-
cua fuit vt nō illi fuisse mortalem origineꝝ stolidi
arbitrii fuit hoies. X̄iit q̄daz hāc osigii regis tpe
apud lacū tritonū haud lōge a sinu sp̄ciū miori p̄mo vilāz
in teris ⁊ cognitā. ⁊ quoniam tractu t̄pis mēta facientē vi-
disent ante nō vilā. non solū apud rudes affros vñ apud
grecos q̄ tūc tempestate prudentia anmbār cetos absq; ma-
tre exionis crebro genitā e celo laplāz creditū ē. Cui ridiculo
errori tāto pl⁹ fidei auctum ē q̄nto occultior eius fuit origo
hāc ante alia voluere p̄petua floruisse v̄ginitate qd ⁊ plen-
ori credat fide finxere vulcanū ignis deuz in concupiscēte
carnis feruorem. dū aē aluctatū supatūq; hui⁹ insup inco-
gnitū omnino omib; aū. lamficiū inuentū fuisse voluit. nam
ostenso q̄ ordie purgata supfluitatib; lana eoq; dētib; mol-
lita ferreis apponeret coloꝝ atq; demū digitis deducetur in filiū
Textrine exogitauit offm eoq; docuit q̄ pacto intcuterent
iūcē fila ⁊ t̄ctu p̄ctimis iūgerent ⁊ calce solidarent i t̄rtū.
In cui⁹ opificij laudē pugna illa i signis eiusdē ⁊ aragones
colophonie r̄citaf vsū m̄sup olei eous q; mortalib; i audituz
h̄ inueit docuitq; hacticas bacas mola terē t̄petisq; p̄mē. Q
q̄ mltū utilitatis afferre v̄sū sit et adū⁹ neptunū in noian-
dis a se hacteis attributa victoria credit. voluit eē h̄ fuisse op⁹
aī iā q̄drigarū p̄ma reperiss; vsū ferū i arma duerre. Arnis
corpus tegē aciem bellantiuz ordiare ⁊ leges oēs q̄bo eaf i
pugnā edocē. dicūt p̄terea eā numeros iuēnisse vt i ordiē
deduxisse q̄z i hodiernū vsq; suam⁹. Ceter⁹ exosse curis alic⁹.

avis seu ex palustri pont^o calamo ea tibus seu pastorales fistu-
las p^{ri}mū sponuisse credidere easq; i terras e celo deicisse eō qd
flantis redderent turgidū guttur ⁊ ora disformia. Quid multa
ob tot cōpta p^{ro}digia deitatu largierit antiquitas eidē sapiencie no-
men attribuit Quo intuitu tracti advenientes ab ea nuncupati
⁊ eo qd ciuitas apta studijs videret p que quisq; sit prudēs ⁊
sapiēs eā in suā hūspere tutelā ei q; artē discere ⁊ ingēti tēplo
structo suoq; numini cōsecrato in eodē illā effigiauerit oculis
curiā eo qd raro noscat in quē finē sapiens tendat intentum
galeatā. Volentes ob id sapientū tecta ⁊ armata significari cōfi-
lia idutā lorica eo qd ad quoscūq; fortune ictus semp armat⁹
sit sapiens longissimā munitā hasta vt s^uphendatur sapientem
i longinq; spiculo figere. Præterea cristallino egide ⁊ in eo gor-
gonis caput infixū præctaz p^{re}ndentes ob hoc lucida sapienti
omnia esse tegumenta. eousq; serpentina semp astucia adeo p^{ro}-
munitos vt saxe eorū intuitu videant ignari eusq; i tutelā no-
ctuanā posuere firmantes put in luce sic ⁊ in tenebris videre
prudentes debere. Tandē huius mulieris fama atq; numinis re-
uerēcia se adeo lōge lateq; diffudit mīq; fauit illi v^{er}et⁹z erō vt
fere p vniuersū ei⁹ i honore tēpla struerēt ⁊ celebrarēt sacra.
eousq; ascēderet vt i capitolio pene iouē optimū maximū cel-
la dedicaret eidē ⁊ int potissimos romanorū deos cum iunone
regina ⁊ ipsa parit regna haberet. Sunt tū nōnulli grauissimi
viri asserētes nō vni⁹ Mimerue q; pluriū q dicta sunt fuis se cō-
pta qd ego libet assentā vt dare m^ulieres apliores sint nūero.

De venere Cyprioz regina.

Enerē Cyprianaz fuisse femina; quorūda; arbitrat opio

De parētib; aut a nōnullis ambigif. Nā ahj eam Cypri
cuiusdā ⁊ Sprie volunt filiaz quidā vero Cypri ⁊ dyonis
Cyprie mulieris. Nōnulli reor ad ei⁹ extollēda; pulcritudinis
claritate; Iouis ⁊ dyonis p^{ro}dicte genitam asserūt. Sane ex quo
cunq; sit p^{re} genita. eā int claras mulieres pont⁹ ob illustrez ei⁹
pulcritudinem. q; ob de deoz osū inuentum describēda; cē-
sui. Tanto igitur oris de ore. ⁊ tonus corporis venustate eni-
cūt. vt sepe intuentum falleretur credulitas. Nam quidam

illam ipsam celi syduis qđ venerem nūcupam⁹ dicebāt. Alij
 eam celestem feminam in terras ex iouis gremio lapsam &
 breuiter omīs ceca obfuscant caligine qm̄ sciebant a mortali
 feminam editam imortalem asseriebant deam. Eamq; in fau
 sti amoris quē cupidinē vocitabāt. genitricē totis nīfīs af
 firmabāt. nec illi intercipiēdi stultorū intuentiū mentes va
 rijs gesticulacōibus derant artes. Quib; agentib; meritis
 eous qđ itum est vt nequeūtib; obfistē obscenitatib; multis
 (quas euestigio non tamē omnes scriptur⁹ sum) & iouis fi
 lia & ex deo vna etiam venerandisima hita sit. nec solum
 apud paphos vetustis simū Cypriorū opidum thure solo pla
 tata est. nam mortuam & inactuosam feminā eo existimabāt
 delectari odore. que viuens in p̄stibulo voluptabat spur
 cicie. Verū & apud nācōnes reliquas et romanos qui tēplū
 ei sub titulo veneris genitricis & verticordie alijsq; nīfignib;
 olīm struxere. Sed qđ multa hanc duob; nuphisse viris cre
 ditum est. Cui p̄mo non satis certum nuphit ergo vt placet
 aliquibus ante vulcano leuinoz regi & iouis Cretensis fi
 lio. Quo sublato nuphit Adoni filio Cnare atq; mirze regi
 Cypriorum. Qđ verisimilius michi videtur qm̄ h̄ primum
 virum Adonem dixerimus eo qđ seu complexionis suo vico
 seu regionis infectiōe in qua plimū videtur posse lasciuia
 seu mentis corrupte malicia factum sit Adone iam mortuo
 tam grandem luxurie pruritum lapsa est vt onnem decoris
 sue caritatem crebris fornicacōibus non obfuscatis ocul
 maculasse videretur. Cum adiacentibus regionibus notum
 foret eam a vulcano viro primo cum armigere comptam
 ex quo credicam fabulam adulteri maris & eiusdem sibi co
 pisse locū. Postremo autē vt ab impudica fronte paulū ru
 boris absterfisse videret & lasciuēdi ampliorē sibi acfisse
 licentiam infanda turpitudine extogitata p̄ma vt aiūt mere
 tricia publica adiuuenit & fornicez istinuit & matronas mire
 compellit. Qđ execranda Cypriorū consuetudo qui multa per
 trāta secula testata est. Seruauere qđez diu mittere v̄gines
 suas ad lictora vt forensū vterentur concubitu & sic fūere

Lupanus / p̄m̄tē

castratis sue libamenta p̄soluisse viderent̄ venerit̄ suas in nup
cijiſ queſiſſe dotes. Que q̄dē abhomināda ſtulticia poſtea pene
trauit ad iralos vſq; cū legat̄ hoc idē aliqñ feciſſe lotreſes.

De pſide regina atq; dea egip̄cioꝝ . r.

Sis cū ante nomē po clariffima non ſolū egip̄cioꝝ r̄gi
na . ſ; eoꝝ poſtremo ſanctiſſimū ⁊ venerabile immen ſi
it. Quib; tñ fuerit tēporib; . aut ex quib; nata p̄ntibus.
apud illuſtres h̄ſtoriaz ſcriptozes ambigiť. Sūt autē qui dicāt
illā p̄nati primī regis argiuoꝝ filiā ⁊ phozonei ſozozē. quos con
ſtat iacob filij p̄laac tpe ſupeiſſe. Alij p̄metheī genitā aſſerūt reg
nante apud argos phozbante. qđ lōge poſt p̄mū tpe effluxit.
Mōnulli eam fuiſſe tpiō Cyp̄ropis Athenaz regis Argiuoꝝ
eam ſloꝝuiſſe tpiō. queqđ inter celebres viros varietates ar
gumēto nō carent. hanc int̄ feminas ſuo euo egregiam fuiſſe. et
memozatu digniſſimā. Vex omiſſis ſcriptoꝝ diſcoꝝdāciis. qui
plurimū arbitrant̄ inuitari mens eſt eā ſimilē p̄nati regis fuiſſe fi
liā. quā etſi poete veteres fingant ob venuſtatē forme placuiſſe
jōnū ⁊ ab eo oppreſſā. ⁊ ad occultandū crimē in vacca māſfoꝝ
matā potentiq; iūmoni conceſſā ⁊ argū cuſtodē a Mercurio
ceſum. vacceq; a iūnone oestrum ſuppoſitū. ⁊ eā depectā curſu
rapido i egip̄tū. ibideq; priſtinā a ſe recuperatā formā ⁊ ex po pſi
bel appellatā ab h̄ſtorie veritate nō diſcrepāt. Cū ſicut qui aſſe
rant a jōue adultero oppreſſā v̄ginem eamq; ob perpetuū
ſcelus metu patris repulſā. cum quib; ſdam ex ſuis conſcen
diſſe natū cui vacca eſſet inſigne ⁊ ingenio plurimo . ac in
genti p̄dictam animo regnoꝝum cupidine agitatam ſecundo
vento ad egip̄cios tranſfretāſſe. ⁊ ibideq; apra deſiderio regione
comperca conſtituiſſe. Tandem cum non habeatur quo pacto ob
tinuiſſet egip̄tum fore certum creditur quod ibi repetiſſet ſur
des inerteſq; populos. et humanarum fere rerum omnium ig
naroſ . ac ſitu potius brutoꝝum viuentes q̄ hominum. Non
abſq; labore ⁊ induſtria celebri illos docuit terras colere ſulnis

cultis amittere semina et tandem collectas in tempe fruges in ci-
 bum deducere. Preterea vagos et fere filuestres in unum se re-
 digere et dans legibus civili more vivere et (quod longe spectabi-
 lius in muliere est) coacto in vires ingenio suarum peridiomati
 in colorum convenientium caracteribus adiuentis aptioribus ad doc-
 nam quam lege iungeretur ostendit. Que (ut de reliquis taceam)
 adeo mirabilia nisi uis hominibus uisa sunt ut arbitarentur faci-
 le non ex grecia uenisse peritiam sed e celo lapsam. Et ob id spiritum
 adhuc diuinos honores instituere. Cuius quidem numine (fallere
 te ignaros dyabolo) in tam gratam ea mortua atque famosa
 ueneratione euasit ut rome iam rerum domine illi templum
 constitueret prestante et egipcio ritu quotannis solemne sa-
 crum institueret. Nec dubium quin ad occidentales usque ad
 barbaras nationes hic penetrarit error. porro huius tam cla-
 re femine uir fuit apud quem uetustas eronea iouis et neob-
 phoronei filie filium arbitrata est. quem aiunt egialio filii achaie
 regno concessio. cum argis trigintaque regnasset annis seces-
 sisse in egiptum. et unacum peritiam imperasse eque deum habi-
 tum et osirin seu serapim nuncupatum. Esto sint qui dicant per-
 dium rheogonum quendam fuisse uirum. et ex ea suscepisse epa-
 phum quem egipcius postea prefuit. et iouis ex ea filius exti-
 matus est.

De Europa Cretensium regina.

Vropam arbitrantur quidam filiam fuisse phenicia-
 rum longe plures eam agenoris phenicum regis
 genitam dicunt. Et tam mirabili formositate ualuisse ut amore
 mulis Cretensis caperet iupiter. ad cuius rapinam cum moliret
 insidias potens homo actum uoluit lenocinio uerborum cu-
 iusdam ut ex montibus in litus phenicum lasciuens uirgo ar-
 menta prius sequeretur. et exinde rapta confestim atque nauis cur-
 uis albus thaurus erat insignis imposita deferret in Cretam
 vagari licet nimia uirginibus et aures faciles cuiuscumque uerbis
 pretere minime laudandum reor. Cum contigisset sepe lege-
 rim hijs agentibus honestati nonnunquam notas turpes iniungere
 quam etiam perpetue demum castitatis decus absterxisse non potuit

Et hijs fabulam. que legi mercuriū impulisse ad litus armen-
 ta femcū ⁊ iouē in thaur̄ versum. vacantēq; in cretā Europam
 virginē asportasse. causam sumphisse liqdo patet. Vex in tpe ra-
 pme huius prisca discrepāt. Nam quī antiqorē ponūt regnan-
 te Argis Danao. scām volūt alij regnāte Ocēfio. et per postre-
 mi sunt pandione rege Aithenienfio impante. que iugis My-
 nops filij Europe rpiō cōuenire vident. Hāc aliq; a ioue opps
 lām simplicit volunt. et inde asterō Cretensiu nuphisse regi. et
 ex eo Mynoem Hadamātū ⁊ Sapaōnē filios peperisse. q̄s plu-
 rimi iouis dicūt fuisse filios. asserētib; nōnullis Astez iouemq;
 idem. Que disceptatio dū spectet ad alios. clarā tantū dei cōnu-
 bio plures Europaz volūt Affirmantes insup aliq; seu q; nobi-
 litatis fuerit egregie. Nā phenices multis agētib; meritis. euo-
 pōeteris scenatib; claruere maiōz. Seu domini et diugis vene-
 racōne seu filioz regum grā. vel ipfimet Europe virtute preci-
 pua ab ei⁹ nomine europā. partē orbis tertiā i ppetuū nuncupa-
 tam. Quam pfecto ego insignē mulierē virtutib;. non solum
 ex concessō orbī noie sed a spectabili ex ere statua. a pictagora
 illustri pbo carenti europe dicata noi.

De Libia Regina Libie. xij.

Libia vt vetustissimi volunt auctores epaphi egipcion
 regis fuit filia ex Cal siopia diuge Eq; nuphix Neptimo
 idest extero atq; potēti viro. cui⁹ ap̄um nomen ad nos
 vsq; non venit. ⁊ ex eo peperit Aulridē immanē postea supioris
 egipri tirānū. hui⁹ magnifica opa ab annis credunt cōsumpta
 Sed ea fuisse pmaxima satis argumēti prestat. eam tante apd
 suos fuisse auctoritatis. vt ei⁹ affrice pars. cui impetrauit libia
 omnis de suo noie appellata sit.

De Marpēfia ⁊ Lampedone reginis. xij.

Arpēfia seu nartēfia ⁊ lampedo sorores fuere Amazonū
 inuicem regine. et ob illustram bellōz gloriā sese Mar-
 tis vocauere filias. Quaz quoniā pegrina sit historia
 paulo altius as sumenda est. Scicia ergo ea tempestate fluestri

et fere in accessā enteris regione ⁊ sub antioche in oceanū
 usq; ab Eufino sinu p̄tendente Silios ⁊ scolopicus ut autē
 regij uiuētis factione maiorū pulsi cum parte p̄p̄orum iur-
 ta Thermodolonte; capadocie Amnem deuenere. ⁊ Tyrijs
 occupatis aruū raptū uiuere ⁊ incolas latrocinis infestare
 cepere. A quibus tractu temporis p̄ istidias se re omnes tri-
 cidati sunt homines. Quod cum egre ferrent uiduate cōi-
 ges ⁊ in ardorem vindicte deuenissent seruū cum paucis
 quī supuixerunt uiris in arma prorupe ⁊ primo impetu fa-
 cto hostes a suis deuouere finibus. Inde ulero circūstanti-
 bus intulere bellum. demū arbitantes seruūtē potius q̄m
 coniūgiū si exteris adhereret hominib; ⁊ feminas solas pos-
 se sufficere bellis ⁊ armis ne mītores uiderentur habuisse
 deon ceteris. Hec quib; uiros a cete finitimorū fortuna ser-
 uasset amuni consilio irruentes in eos omīs interimere. In-
 de i hostes furore uerso q̄si uiroz necēs uluere illos adeo
 struere ut ab eis facile pacē speraret. Qua suscepta ad suc-
 cessionē consequēdam uicissim finitimis adherēbat. ⁊ cū cō-
 cepissent euestigio reuertebant in sedes. Tandē q̄ nascebantur
 mares occidebant illico. uirgines ad miliciā cū diligētia ser-
 uabant. tenellis igne seu medicamine alio sublato itramento
 mamille dextre ne sagittādi exercitiū impediret adulis. simi-
 lita linq̄bat intacta ut ex illa nutrimenta porrigēte nascitis. Ex
 q̄ amazonū uocabulū sortite sūt nec eis i alendis uirginibus
 fuit ea cura q̄ nris. Nā colo calatis re alijs q; mīteribus abe-
 ctis officijs uenacōib; discessōib; domacōib; eq̄q; laborib; ar-
 morū assiduīs sagittacōib; ⁊ huiū exercitijs mītores puel-
 lulas durabāt i aptitudinē ⁊ uirile robur. Quib; artib; n̄ so-
 lū tyrios tenuere cāpos a suis oli maiorib; occupatos. q̄nq;
 mo Europe ingēti pte belloz iure q̄stia plimū a se occupas-
 uere formidabiles q; deuenē oib;. Sane ne uirib; desset regi-
 mē añ alias marpehiā ⁊ lapedonē p̄cessos uiros istuērgial-
 sū q̄p̄ auspicijs (ut temētū ē) suū plimū impiuz auxere.
 Hec q̄dē cū militari disciplina ignes cēt p̄tiss int se p̄uinc-
 cija utputa cū vna i regni tutelā substitit reliq; pte copiarū

sumpta ad subiciendos finitimos eay impio incedebat et sic
vicissim maxis prius prius auerunt aliquodiu rempublicani.
Verum cum lampeo ad ultimum in hostes duxisset exercitum re-
pentino barbarorum circumadiacentium incursum marpesia nimium
sui fides relictis aliquibus filiabus cum prece copiarum celsa est. Quid
autem ex lampeone sequutum sit legisse non memini.

De Tisbe babilonia virgine.

* t Istae babilonia virgo infelicitis amoris exitu magis
quam ope alio inter mortales celebris facta est. huius
etiam non a maioribus nostris qui parentes fuerit habuimus
intra tamen babiloniae habuisse cum piramo etatis suae puero con-
tiguas domos satis creditum est. Quorum cum esset iure coniun-
ctum quasi coniunctum assiduus et inde eis adhuc pueris puerilis
affectio egit unica soror. ut crescentibus annis. cum ambo formo-
sissimi essent puerilis amoris in maximum augeretur incendium.
Illudque inter se nuptio saltem aspiraret aliquando. iam ipuberem appropin-
quantes etate. Sane cum iam graduscula fieret Tisbe a parentibus
in futuros hymeneos domum detineri cepta est. Quod cum egeret
me ferret ambo. quererentque solliciti qua via possent saltem
aliquando colloqui nulli adhuc visam communis pietati inuenire in se
posito rimulam. ad quam dum clam conuenissent sepius et conueni-
dine paululum colloquendo pariete etiam obice quod minus erubescere
batur ampliasse expromendi affectores suas licentias. sepe suspi-
ria. lacrimas. feruores desideria et passiones omnes aperiebant suas
nonnunquam etiam orare inuicem pacem animorum amplexus et oscu-
la pietatem fidem dilectionemque perpetuam. Tandem excrecente
incendio de fuga iniungere consilium statuentes nocte sequenti quam
primum quod posset suos fallere domos exiret. et semivivam siquas
primum euaderet in nemus civitati primum abiens penes fontem
mini regis busto primum tardiores opprimeret. Ardenter forte ti-
les prima suos sefellit. et amicta pallio in tempesta nocte solam
patriam domum exiit. et luna monstrante viam in nemus trepida
abiit. et dum secus fontem expectaret et ad quemcumque rei motum

sollicita caput extolleret. leenam venientē aduertens. rictu
maduerent pallio aufugit in bustum. leena autē pasta. siti
posita comperito pallio ⁊ aliqñdiu ad illud cruentato ore de
more exfricato atq; exerto vnguib; laceratū liquit et abiit.
Interim tardior pyramus eque relicta domo delinquit in sil
uam. Dumq; p silentia noctis intentus compisset laceratuz
cruentuzq; pallium. Tisbis ratus eam a telua deuorara plan
goze plurimo locum compleuit. se miserum inculans quos
niaz dilectissime virginis seue mortis causam ipse dedisset ⁊
aspernans de cetero vitā exempto quem gesserat gladio mo
ribundus secus fontem pectori iniegit suo. Nec mora Tis
bes potataz leenā abiisse tata ne de cepisse videretur aman
tem aut diu expectacōe suspensuz teneret. pedetentim ad fō
tem regredi cepit. Cui iam appinqua palpitantem adhuc py
ramus sentiens pauescēta fere iterum abiit. Tandem lune lu
mine percipit qm iacens suus esset pyramus. ⁊ duz in ample
xus festina iret eum sanguini p vulnus effuso incubantez atq;
iam omnem effundentem animaz comperit. Que cum aspe
ctu obstupuisset primo mesta tandem ingenti cum fletu fru
stra prestare subsidia ⁊ animaz retinere osculis et amplexu
aliqñdiu conata est. Verum cum nec verbum audire posset
q; nihilipendi tam feruenti pridie desiderio optata basia ee
amantem in mortem festinare videret tata quoniam eaz nō
compisset occasum in acerbum fatum euz dilecto a se puero
amore pariter ⁊ dolore suadentibus ire disposuit. ⁊ arrepto
capulotenus ex vulnere gladio cum gemitu ploratuzq; ma
ximo nom iuocauit pyrami. orauitq; vt Tissem suaz saltem
moriētez aspiceret ⁊ exeūtez expectaret aiaz vt inuicez in qscū
q; sedes incederent. Mirū dictū. sensit morietis deficiens in
tellectus amare virginis nomē. nec extremū negare postu
latū passus oculos in morte gnatos apuit. ⁊ iuocantē aspe
xit. Que cōstern pectori adolescentis cultroq; supincubuit.
et effuso sangne secuta est aiam iam defuncti. Et sic qd apleu
placido inuida fortuna iūgi mīme passa est in felice amboz
sangne misceri phibuit se non potuit. Quis non cōpaciatur

Regina bella virgo

iuenibus quis tam in felici exitu lacrimulam saltem vnā
non concedet. saxeus erit. Amarunt pueri. non enim ob hoc
infortunium meruere truentur. florentis etatis amor crimē
est nec horrendum solutus. crimen in coniugium ire potat.
Peccauit soror pessima et forsan miseri peccauere parentes.
Sensim quippe frenandi sunt iuuenum impetus ne dum res
periculo obice illis obistere volumus desperantes in preci-
pitiū impellamus. immoderati vigoris est cupidinis passio
et adolescentū fere pestis est commune flagitiū. In quō edepol
patientī animo tolleranda est. quoniam sic rerum volente
natura fit ut dum etate valemus vltro inclinemur ne hū-
manum gen⁹ in defectū corruat si coitus differantur in senū.

De permessa Arginorum Regina.

p Permetta genere et dignitate clara. Danaī Argino-
rum regis filia. et lincei coniunx fuit. Colligitur autē
ex historijs antiquorum duos quondam in egipto fuisse
fratres belī pristi filios spectabili preeminentes impio. quo-
rum Danaus vnus. Alter autem egistus nuncupatus est. nec
prolis ambo bus fuit equa fortuna esto numer⁹ esset equus
Nam Danao quinquaginta fuere filie. filij tondem Egisto. Sa-
ne cum habuisset oraculo Danaus. quoniam manu nepotis
ex fratre occideretur et clam angeretur timore primo cui ex
tam ingenti multitudine nesciret cui⁹ suspectas deberet ha-
bere manus. Contigit ut iam pubescentibus viri⁹ filijs
pater egistus ut Danaī filie omnes filijs suis iungerent con-
iugio. quod Danaus seu ex cogitato facinore vltro concessit
desponsatisq; filiabus neponibus cum nuptiale sacrum pa-
raretur eas omnes sumope pmonuit ut si salutē suā vellent
vnaq; virū suū nocte pnia dū vino epulisq; madet. som-
noq; illigatū sui agnosceret ferro pimer. Que oēs cultris claz
cubicul⁹ suis illatis marcētes hēna crapula iuuenes iussu in-
terfecerēt. At permessa sola abstinuit. apposuerat quippe
virgo iam aini suū in linū seu linctū virū suū ut moris est

puellarum euestigio viso sponso illū diligere. ⁊ ob id ei cō:
 passa i genti cū laude sua a nefanda cede abstinent. suavit q:
 iuueni fugam qua tutus esset. Verum cum ceteris mane ob
 patriū scelus trux pater applausisset ppermeſtra sola obiur:
 gata ⁊ carcere clauſa pūm aliqñdū fleuit opus. Heu miſe:
 ri mortales qm cupido animo qm q: feruenti peritura ꝛ cupi
 ſcim⁹. ⁊ occaſum mueri aſpernātes qm execrandis vijs (ſi
 preſtet) cellā conſcendim⁹. quibus ſcleribus conſcenſa ſer
 uamus. quaſi obſcenis opibus arbitreſci volubilem firmari
 poſſe fortunam. ⁊ qd̄ ridiculum eſt quibz crimibz qm ſcele:
 ſtis facinoribus volatiliū fragilem q: vite hui⁹ dieculaz nō
 dicam longare ſed ꝓpetuare conamur. cū i morteꝝ ire cetos
 curſu volucris videam⁹. Quibus detestandis conſilijs quibz
 nefandis operibus dei irāramus iudiciū. vt alios ſinam te:
 ſtis miſandus ſit danaus. Qui dum ꝓlimo nepotum ſangu
 ne ſuos iam tremulos annos ampliare nititur robusto ſe ac
 ſplendida nepotum nudauit acie. ⁊ ꝓxenni lateſactauit in
 ſamia. arbitrat⁹ eſt homo nequā paucos frigidol q: annos
 ſenectutis ſue floridis adoleſcentie nepotum ſuoz ꝓponen
 dos fore. qd̄ forſan tanqm vtiliores exiſtimaret alius dum
 modo fuallſet honeſte. Vex ꝓ vulnera iuuenū filioꝝ que
 ſiſſe ſuū ꝓlōgaſſe ſenū imane facin⁹ iure videri po: et (qd̄
 ꝓlimū ignominie ſupadeit) nō ſatellitū man⁹ ſed filias ar
 marūt vt non tñ nepotes auferret ſi vt ſclē filias ſineſtas
 haberet quas habere pietate potuiſſet honeſtas. Et dū vitā
 ſeruare hoc crimen cupit non aduertit qntum audacie qntū
 fraudis qntū q: detestande enozmitatis futuris ꝓnicōis mu
 lieribus in ſauſti relicturus eſſet exempli. fideꝝ diuigi calcar
 fecit ꝓſidia. vbi ſacras inferi faces thalamis. pius uiſiſſet
 pens debūat ne ꝓhaſtus gladios i pauit. vbi in diuigaleꝝ di
 lectōne natas hortari conſueuim⁹. ſe in odiū animauit ⁊ ce
 dem. ⁊ quod in om̄is auſus non fuiſſet in ſingulas natas im
 miſit. qd̄ die nō atreꝓtalſet nocte ꝓſia voluit. qd̄ nō ꝓſūp:
 ſiſſet i caſtris thalamis mādaui ipleri. nō aduertēs q: quot
 annos viridis iuueni nepotū auferret ꝓ ſclūs ⁊ fraude tot

sibi sedata ignominiosi sui facinoris secula reseruabat. et qui
 quinquaginta iure generos hinc potat hostis male merito ser
 uat vnus. Qui tandem manus dei iusto volente iudicio truculenter
 senex euade non potuit quoniam ille nocivus effunderet sanguis quod tam
 multo nepoti sanguine redemisset. Qui tandem seu pulsus seu
 profugus seu vocatus insititavit in greciam. et argimon regnum inge
 nio et viribus occupatum tenuit. Quo fuit quod vellet predictum facinus
 a danao perpetratum. hoc quocumque factum sit a lino truculenter meo
 rie occisus occubuit. et pro eo lino ipse regnavit argimonia. Edu
 ctusque e carcere prope mestrat. eoque meliori omine sibi iuncta coniugio
 regni principem fecit. Que non solum regina refulsit sed iunonis argie
 sacerdos effecta candore splendoris duplicis ornata apparuit.
 et cum sorores in turpem abiissent infamiam ipsa ob amandabi
 lem pietatem nominis sui laude dignum ad nos usque dimisit inigne.

De Míobe Regina Thebanorum.

n Iobes fere vulgo inter egregias notissima mulier cum
 venustissimi atque famosisissimi frigiorum regis tantali nata
 fuisset et pelopis soror nupsit Amphioni thebarum regi ea tem
 pestate clarissimo. tam quod iouis proles quam quod precipua valeret fan
 cundia. et ex eo perseverante regni gloria septem peperit filios.
 et filias totidem. Sane quod sapienti profuisse debuerat sup
 bienti fuit exitum. Nam tam splendore conspicue proles quaz
 maiorum suorum fulgore elata etiam in numina obloquenda aula est. Erant
 eque iussu mantomis thirose vatis filie solitari diurnum una
 thebani etiam sacra latone matris appollicij et diane vel super
 stitione venerandis muneribus cum quasi agitata furijsculosepta
 natum acie et regis insignita notis philij in medium Míobes
 clauitatis que nam illa esset Thebanorum dementia. latone sac
 disponere. et exteram feminam seu Titanis genitam duos
 tantum adulterio acceptos coniugem filios sibi eorum regne pro
 ponere. Rege Tautalo nate. et que quatuordecim eis videnti
 bus illis ex coniuge peperisset genitos sibi quod tamquam digniori ceri
 monias illas debere. Tandem propter tractum factum est. ut

ea vidente letali peste nati omnes pulchra iuuentute florentes
 infra breue spaciū absumerent. vsq; ad vnu. & amphipon q;
 ex patre quordecim filiorū repente orbem effectus esset do-
 lore impellente manu propria gladio transfoderet. Existimātib;
 Thebanis hec superū vlciscentiū innuminis iniuriarū conti-
 gisse. Hypobes autem tot funentib; supstes vidua mestaq; in
 tam grandem atq; obstinatam eadeturitate deuenit vt po-
 tius immobile saxum videretur qm femina. Quaz ob causam
 a poetis postea factum est eam apud Spphilū (ubi sepulce-
 fuerat filij) in lapidum statuam fuisse conuersam. durum
 est & odiosū plimū superbos non dicaz tollerare s; spectare
 homines. Mulieres aut fastidiosum et iportabile. cum illos
 feruentis animi atq; elati vt plimū natura produxerit. Has
 vero minis ingenij & remisse virtutis lautijs potius q; im-
 perijs aptas pducit. Quāobrem mirabile minus si in elatis
 dei pcliū ita sit & iudiciū eius q;rens eas sue debilitatis
 contingat excedere terminos vt insipies Hypobes fecit. for-
 tune lulā fallacia & ignara qm ample prolia parentem fore
 non virtute parientis s; nature opus esse in se celi benignita-
 tem flectentis. Sane igit illi ymo debitū erat deo ex cōcessis
 egisse grācias q; sibi diuinos qualescūq; honores quehisse.
 tanq; sui fuisset opia tam numerosāz prolem atq; cōspiciāz
 pepisse. Que dū superbe potius q; prudenter opata est egit
 vt infortunū viua fletet. & post multa secula suū nomē po-
 steritati foret exosum.

De sphiphile Regina Lemni.

p Siphiles insignis fuit femina tā pietate in patre; q;
 in filij exilio et archemori alumni morte atq; subhi-
 dio natorum oportuno in tempore repositorum. Fuit etm
 hec thoantis lemnadum regis filia. eo eno regnantis quo
 rabies illa subiuit mulierum insule mentes sub trahendi om-
 nino in domita colla viroꝝ iugo. Nam pūpenso Senis
 regis imperio adhibita secum sphiphile vnanimes in eaz de-
 uenire consiliū. vt sequenti nocte gladijs seuiret in quoscū-
 q; masculos. nec defuit opus proposito. Sane seuientibus

reliquis consiliū mīnus menti p̄philiis d̄ccurrit. Nam rata
 fedari paterno sanguine inhumanū fore genitori detecto re
 liquarum facinore eoq; in naupm̄ demisso ut thium effugē
 publicam iram Euestigio ingenti constructo rogo se patri
 postremum exhibere finxit officium. Quod cū crederetur a
 cunctis patrio imposita throno loco regis impijs mulierib;
 bus regina suffecta est. Sanctissima quippe filiorū pietas in
 parentes est. Quid enim decent? quid iustius. quid lauda
 bilius. qm̄ his humanitate atq; honore vices reddere. qru;
 labore inualidi alimenta sumpsimus. solertia tutati sumus.
 ⁊ amore incessabili in profectionem etatem deducti. ⁊ in
 structi moribus. ⁊ doctrina nec non honoribus atq; facultati
 bus aucti ⁊ ingenio valemus ⁊ moribus nil equidem que
 cū ab p̄phile impensa sint cum cura parenti non inmerito il
 lustribus addita mulierib; est. Ea igitur regnante seu vi vē
 torū impulsus seu ex apposito deuectus cū argonāutis incol
 con redeūtib; iason frustra prohibentib; feminis occupato
 litore a regia hospicio atq; lecto suscept⁹ est. Exq; abeūte cu;
 geminos in tempore pepisset filios eosq; leuina du;
 cogeretur emittere (ut placet aliquib;) in thium ad auum
 nueriendos iussit efferri. Exquo cognito q; seruato patre de
 cepisset reliquas in eam concursum est. ut vir conscensana
 ti a furore seruata publico dum patrē natosq; quereret a pi
 ratis capta ⁊ in seruitutem deducta est. varijsq; exānelata
 laboribus ligurgo nemeo regi dono data quam opheltis p
 uuli ⁊ vniū ligurgi filij suscepit. Cui dum vacaret obse
 dō transeūti atq; ppter esum siti periclitanti Adiastr Arginorum
 regis exercitū in thebas eunti rogata longiam ostēdit reli
 cto in pratis inter flores alunino. Verū du;
 p̄cūctanti Adia
 sto p̄teritos exponēt casus ab Eunoe ⁊ thoante adultis fi
 lijs ⁊ sub rege militantib; cognita atq; in spem fortune me
 lioris erepta. ludente in inter herbas alunum cum verbere
 caude serpentis compisset occisum. fere plangoribus totum
 turbauit exercitum. a quo notisq; furenti ob dolorem ligur
 go subtrahēta incognito michi euēntū mortiq; seruata est.

Argonotus Veneray

De Medea regina colcorum

m   Edea senissimū veteris phidie documentū. Oete clari
 rissimū regis colcorū ⁊ perse diuis filia fuit. formosa
 latis. ⁊ maleficorū lōge doctissima. naz a q̄cūq; mīgō instructa
 sit adeo herbarū vires familiares habuit vt nemo meli⁹. no:
 iurq; plane cantato carmine turbare celū. ventos ex antris
 ciere. tempestates mouē. flumina sistē. venena conficē. elabo:
 rantes ignes ad quodcūq; incendiū componē. ⁊ hui⁹i perfici
 cere omnia. Nec illi (qd̄ longe prius) ab artibus fuit disso
 nus animus. Nam deficientib; eis ferro vni arbitrabat. leuissimū
 hec jasonem Thesalum eo seculo aspiciū virtute iuue
 nem a pelia patruo sue p̄bitati insidiant sub p̄textu gloriōsi
 sine expeditōis misit in colcos ad aureū surripiendūz vell⁹
 eiusdem capta p̄stantia dilexit ardentē. egitq; ad eius pro
 merendam gratiam vt mē nicolas sedicōne p̄ri suscitaretur
 bellū. ⁊ consequēdi votū jasoni spaciū p̄staret. Quis h̄ etiam
 sensatus arbitraret homo. q̄ ex vno oculoꝝ intuitu opulen
 tissimū regis exterminū sequeret. Eo igit patriato scelere euz
 dilecti iuuenis memisset amplex⁹ euz eodem secū patriam
 substantiam omne trahens clam fugam arripuit. nec tā grā:
 di facinore cōtra in prius crucē diuertit aim. arbitrata qd̄az
 oetam secuturū p̄fugos ad eum sistendū in thomicania phi
 didis insula (p̄ quā secuturo crāstius futur⁹ erat) Abhrtiuz
 seu Egialeū puerū fr̄ez suū (quē in hoc secū fuge committē tra
 xerat) oberūtari ⁊ ei⁹ mēbra passim parua disp̄gi iussit. vt
 dū sparsa misabilē r̄colligēt genitor ⁊ eis lacrimas simulūq;
 daret fugiētib; etiā fuge spaciū amodaret. nec eā fefellerat
 opinio. sic ei factū ē. Tandēz cū post errores pl̄imos in the
 saliaz cū jasone deueniss; suo Esoneq; soceꝝ tā ex reditū na
 ti q̄z expta victoria p̄dag; ⁊ illustri diugio tāta repless; leti
 cia vt reuocar⁹ in floridaꝝ videret etatē jasoni patrum r̄gnuz
 arte sua jizaniā mē natas ⁊ peliam seuit. easq; misere arma:
 iue in patrē. Ceterum latenti⁹ annis exola jasoni facta ⁊ ab
 eodē loco eius Creusa filia creontis chorithioꝝ r̄gis assūpra

impaciens fremensq; cum multa in iasonem excogital set eo
prorupit. ut ingenio suo Cerulam Creontisq; regiam omnē
assumeret igne volanti. et spectante, Iasone quos ex eo su-
sceperat filios trucidaret. et affugeret in Athenas. ubi Egeo
nupta regi cum medum a se demonia tum iam filium susce-
pisset ex eo et frustra Theseum redeuntem temptasset occide-
re veneno terro fugam arripuit. et cum iasone in gratiam
rediisset unacum eo omni Thesalia ab agialeo pelie filio pul-
si repatriavit in colchos. senemq; atq; exulem patrem igno-
restituit. Quid tandem egerit quo ne sub celo seu mortis ge-
nere diem claudit nec legisse memini nec audisse. Sed ne ob-
miserim non omnis oculus prestanda licencia est. Eis enim
spectantibus splendores cognoscimus. in inuidam irrodu-
cimus. concupiscentias attrahimus omnes. Eis agentibus ex-
citatur auaritia. laudat formositas. damnat squalor et paup-
tal indigne. et cum indocti sint iudices et supficientibus re-
rum tantummodo credant sacris ignominiosa ficta veris et
anxia persepe perficiunt. et dum abicienda commendant et bre-
ui blaudientia tractu mificiunt nonnuq; animos turpissima
labe. hij nescij a formositate etiam inhouesta a lasciuis ges-
tulationibus a petulantia iuuenili mortacibus vncis capiun-
tur. trahuntur rapiuntur tenenturq; Et cum pectoris ianua
hinc p eos menti nuntios mittit libido. p eos cupido insufflat
suspiria. et totos incendit ignes. p eos mittit cor gemitus
et affectus suos ostendit illecebres. Quos. si quis recte sape-
ret aut clauderet aut in celum erigeret. aut in terram demer-
get nullus illis inter vtrq; tutum iter est quod si omnino p-
agendum sit acri sunt prohibendi ne lascuiant freno. Appo-
sue illis natura fores nō ut in sompnum clauderentur soluz
sed ut obfisteret noxijs. Eos q̄ppe si potēs clausisset medea
aut alioz sum flexisset dum erexit auida in iasonem stenisset
diuicijs potencia patris. vita fratris. et sue virginitatis decus
in fractū. que omnia horum impudicia periere.

De Aragne Colophonis muliere.

a Ragnes Aranea atq; plebeia femina pdomonij Colo-
phonij lanarum tinctoris fuit filia. Que qm̄q; origi-
ne minus clara fuerit nōnullis tamen meritis extollenda est.
Asserunt quidam veteres lini usum eius fuisse inuentum.
Eamq; primam recia excogitasse aucupatoria seu piscatoria
fundere in terram. Et cum eius filius cui nomen Closter fu-
it: filios lani fieri aptos reperisset arbitrantur quidam hanc
texture artis principatum suo euo tenuisse tanq̄m circa hanc
grandis ingenij ut digitis filijsq; spatula et alijs tali offi-
cio opportunis id egisse q̄ pictor pegisset pēnculo nō equi-
dem in muliere spernendus officij. Sane dum non solum
p̄p̄eis cohabitans extrinsecus habebat sed ubiq; se fama cele-
brem audiret adeo elata est ut ausa sit aduersus palladem huius
artis reperiendam certamen inire. et cū se superari equo aio ferre
non posset induto laqueo vitam finiuit. Exq̄ loc⁹ fingētib; da-
tus est naz cū nomine exercitō aranea vermis cū Aragne due-
miat et filo pēdeat et ip̄a pēpedit laq̄o Aragne miseratōe deo-
rū i aranea versam dixere. et assidua cura p̄stimo vacare fuicō
Alij vero dicūt q̄ esto laq̄um iduerit mortura nō tñ mortu-
am adiutorio intueniēte suoy. h̄ artificioso posito dolore va-
cal se. nūc aut si quis est obsecro qui se credat in aliq̄ an̄ ire
cetos dicat si libet Aragnes ipsa an celū verrē et in se digni-
tates oīs trahere potuisse arbitret. Aut pot⁹ ipsū deū rerū
lātorē oīm precib; et meritis sic in se benignū fecit se potuerit
ut ad apto munificentie sue sinu in illā grās effundere cun-
ctas coegerit omīssis ceteris. Sed quid quero sicut hec arbi-
trata videt stultissimū herde. ut eterna lege nata celū et ap-
ta rebo varijs igenia cūctis p̄bz. Nec put oīo atq; desidia
torpentia fiūt sic studijs et exercitiō luculenta et maximay rex
capacia et eadē impellēte nata i rex oīm noticiā desiderio re-
hūnē. esto nō eadē solercia vel fortuna. Et si sic est qd obstat
quā multi possint eadem in re pares effici. et ob id quemq;
se solū existimare inter tam inuābiles mortaliū multitudinē

de Ragnes Invenio

de mallyy p̄bula

de p̄m̄p̄m̄y

cur su pualere ceteris ad gloriā stolide mentis ē. Optarē q̄p
pe ut Aragnes vnica in hoc nob̄ esset ridiculū cū sint innū
tāta allaqueati dementia. quī dū se in precipitiū stolide pre
sumptōnis efferunt Magnem minus ridendam faciunt.

De Orithia ⁊ Anthiope regnis Amazonum.

o Rithia marpesie fuit filia. ⁊ vna cū anthiope qm̄ qdā
sororem existimāt suam post marpesiam Amazonū
regina fuit. ⁊ ante alia virginitate ppetua insignis ⁊ cōmen
danda plimū tū cū consorte regni Anthiope bellis valuit
vt multis amazonū impiū honoribz ampliarit. ⁊ adeo mili
tari discipline suas laudes extulit vt arbitrarē Euristē mi
cenaz rex dūz posse bello ei⁹ obtineri baltheū. ⁊ ob id aiūt
debito herculi tanqm̄ maximū inuictū vt illd̄ afferret ei⁹
Eximia quippe mlieri gloria ē sibi ob splēdidaz armorū vir
tutem obie cū herculē cūcta supantē. Cui⁹ expeditōnem in
trasset ⁊ nomē longis nauibz Amazonū occupasset litus ab
sente Orithia in tumultuātes Amazones ob paucitatē et in
curiaz de se facile victoriā p̄buere. Capte qz menapelle ⁊ ppo
lite sorores anthiope dato regne baltheo menalippe restitu
ta est. Vex cū asporasse ppolitem theseum expeditōis sociū
audisset Orithia in greciaz omnīū cōuocatis auxilijs bellum
mouere ausa est. Sed ob dissensionem ab auxilijs derelicta
ab Atheniensibz sepata in regnum redijt. nec quid egerit vl
terius inuenisse recordor.

De Erithrea seu Eriphila Sibilla.

e Rithrea seu Eriphila mulier ex sibillis vna ⁊ insignis
plimū fuit. Quas qdē sibillas decē fuisse nūo quidā
putant. eas qz p̄rijs designāt nomini b. ⁊ qm̄ plimū varici
nio valere omnes sic illas cognomināt Nam spos celico f
mone deus laeme sonat. biles aut̄ mentem did̄ dixere. ⁊ idē
sibille quasi mente diuine seu mēte deum gerētes. Ex qbus
venerabilibz oibz hāc fuisse celebrimā iſerūt. ⁊ ei⁹ apd̄ babi
loios aliqndū aū tropanū bellū fuisse c̄ignitē. Esto nōn lī

eam romuli romanzorum regis temporis vaticinatam putent. Xuius (ut quidam dicunt) nomen fuit Eriphila seu Eriphrea ideo nominata quia apud Eriphream insulam diu morata sit: & ibidem plurima eius carmina sint comperta. Fuit igitur tantum eius ingenij aut orationis aut deuotionis meritum in conspectu dei ut vigili studio non absq; diuino munere meruit (si rex sit ab ea dictum qd legitur) fuisse tanta claritate describere ut euangelium poti⁹ q̃ vaticinium videat. hec q̃dē p̃cūctantib⁹ grecis taz plucide suos labores & plionis excidium descripsit carmine ut nil post factū q̃ ante nosceret clarius. Sic & romanorū ipiū casusq; varios paucis versibus complexa est longe ante eius iniciū ut nostro seculo breue poti⁹ epythonia scripsisse videat qm̃ p̃dixisse futurum. Et (quod longe maius meo iudicio ē) Archaniū diuine mentis non nisi p̃ figuras rex & implicata ap̃hetarū p̃mo sancti spiritus per ap̃hetie verba predictum apuit in carnandī verbi misterium. Jam nati vitam & opa p̃dictionē capturam illusiones & inhonestam mortem resurrectōisq; triumphū & ascensionem & ad extremū iudiciū rediturum ut historiā dictas se nō venturos p̃dixisse act⁹ apear. Quibus meritis & dilectissimaz deo fuisse arbitroz: & p̃e ceteris gentiliū mulieribus venerandaz. Sunt qui asserant insup̃ eā virginitate p̃petua floruisse. quod ego facile credam. nō eiz in contagioso pectore tanta futuroz lux euulsi se potuisset. Quo tempore seu qua in parte decesserit abolitum est.

De Medusa filia phorci.

m Edusa phorci ditissimī regis heres fuit et filia eiq; opulentissimuz r̃gnum extitit in athlantiaco mari qd hesperidas fuisse insulas nonnulli credidere. Hec (si fidem vetustati prestare possum⁹) tam admirāde fuit pulcritudinis ut non solum excederet ceteros sed quasi quoddaz p̃ter naturā mirabile q̃ plimos ad se vidēdaz excitaret hoīes. Fuit q̃dem illi capillitū aureum & mirosum faciei de⁹ p̃cipuū et

de pegasus

digna pueritate corpus elatum. sed inter cetera taz grandis
ac placidus oculorum illi fuit vigor. ut quos benigne respi-
ceret fere immobiles et sui nescios redderet. Preterea nonnulli
eam agricolacionis fuisse peritissimam asserunt. Eamq; inde
gorgonis consecutam cognomen. Cuius opere mira cum sa-
gacitate non solum patrias seruauit diuitias sed in imensum
auris adeo. ut qui uouere crederent eam occiduos quoscunq;
reges ante ire thesauros. Et sic tam pulcritudine eximia qm
etiam opulencia et sagacitate in amplissimam famam apud
remotas etiam nationes euasit. Verum inter alios celebri ru-
more ad Argiuos delata est. quos inter perseus inuentus
achiue florentissimus audito talium relatu in desiderium incidit
et uicendi speciosissimam feminam et occupandi thesauros. et
sic nauim conscensa cui pegafus equus erat insignis in occasum
celeritate mirabili deuectus est. Ibiq; prudentia usus et ar-
mis reginam occupauit. et auro et opima bonustus preda re-
meauit ad suos. Ex his locum sibi poetica adinuenit fictio.
qua legimus medusam gorgonem assuetam saxos facere
quos inspicere. eiusq; crines uersos in angues innumerue
eoz templum eius neptum concubitu uiciasset. pepissetq;
pegafum et perseum equo insedentem alato eius in regnum
euolasse. et pallantem egidis usu superasse. Infelix auri posses-
sio est. qd si lateat possessori nullus est comodi. fulgeat mil-
le concupiscentium nascunt inuidie. et si stent violentorum ma-
nus non cessant possidentis anxie cure. fugatur enim quies ai-
subtrahitur somnus. timor ingreditur. fides minuit. augetur
suspicio. et omnis breuiter uite usus impedit misero. Si uo-
casu quocunq; pereat anxietanbo ex carnificat paup factus
auarus laudat liberalis ridet inuidus consolatur inops et
omne vulgus dolentis canit in fabulam.

De pole Etholoz regis filia.

p Olem Eurici regis Etholie filiam speciosissimam in etas
regionis illius uirginem. Sunt qui asserant amaram ab her-
cule orbis domitore. Cuius nuptias cum illi Eurice sponondiss;
auir poscenti suasionem filij perstea denegasse. quomobrez itaq;

hercules acre bellum mouit eidem eumq; interemit prouin-
 cia capra ⁊ dilectissimam sibi pōlem furzupuit. Que quide-
 magis paterne cedis affecta qm sponſi dilectione videt-
 auda mirabili atq; constanti astuda quem gereret animue
 ficto amore contexit. ⁊ blandicijs atq; artificōla quadaz per-
 tulantia in tam feruentem sui dilectōnem herculez traxit ut
 satis aduerteret nil eum negaturum quod posceret. ac inde
 quasi horreret tam hispidum habitu amantem acri viro an-
 alia ponere clauam qua monstra domuerat impauit. ponere
 leonis nemel spoliū sue fortitudinis insigne. ponere po-
 puleum sertum pharetras sagittasq; fecit. Que cum non la-
 tis animo sufficerent suo audacius in ermenem precegitatis
 telis insiluit ⁊ primo digitos anulis ornari precepit. caput
 asperum vngentis capricis deliniri. ⁊ hirsutos pectne disci-
 mari crines. ac hispidam vngi nardo barbam. ⁊ puellaribo
 corallis ⁊ meonia etiaz insigniri mitra. inde purpureos ami-
 ctus mollesq; vestes precepit induere. existimās iuuenaila
 fraudibus armata longe plus deozis tam robustum homi-
 nem effeminalse lasciuie qm gladio vel aconitis occidisse.
 porro cū nechijs satis sue indignatōni satisfactum arbitrare-
 tur. in id egit molliciei dediti ⁊ etiam inter mulierculas fe-
 mineo ritu sedens fabellas laborum suorum narraret. ⁊ pē-
 sis a se susceptis lanam colq; neret. digitosq; quos ad extin-
 guendos in cunis adhuc infans angues durauerat i valida
 iam pmo prouecta etate extenuanda fila molliret. Equidem
 humane inbecillitatis ⁊ muliebrum astuciarum non min-
 mū intueri volentibus argumentum est. hac igitur animad-
 uersione artificōla iuuenis cum ppetua in herculem ignomi-
 nie nota patris mortem non armis sed dolis ⁊ lasciuia vlti-
 est. ⁊ se eterno dignā noie fecit. Nā qdēt ex qbuscūq; mōstris
 Euristeo triumphos victoriosus egit hercules alcedes ex toto
 victrix ipi⁹ poles glori⁹ triumphauit cōstueuit pestifera h pas-
 ſio olitōlas sibi puellas. ⁊ lasciuos ociososq; pſepe occupa-
 re iuuenes. cū gūitatis cupido sit spretor molliciei cultor. exi-
 mi⁹ ⁊ ob id intras se pōdurū herculis pect⁹ lōge mai⁹ mōstr⁹

*Vide apud
Mela*

*puppius hercules
constans de pueris
et pudentia agere*

de Effeminatione

est quam que sepe domuerat ipse fuerint. Quod non modis
cum salutis sue sollicitis debet micasse timoris et corporis e-
tiam excussisse cum pateat quoniam validus quoniam potens hostis in-
mineat. Vigilandum igitur est et robore plurimo nobis ar-
manda sunt corda. Non enim multis incubet. Obstandum
est igitur principijs frenandi sunt oculi ne videant vanitates
obscurande sunt more aspidis aures laboribus assiduus est
premeda lasciuia blandus quippe incautus se offert et pla-
cidus intuitu primo et si recipiatur spe leta primo delectat
ingressu. suadet. ornat corporum mores compositos facit
as urbicas choreas cantus et carmina ludos et comessationes
atque similia. Postquam vero approbatione totum occupauerit ho-
minem et libertate subacta mentibus carhenis micat et vi-
culis differentibus preter spem vana suspicia excitat. premit
in artes ingenia nullum discrimen faciens inter virtutes et
vicia dummodo consequatur optatus in numero ponens ho-
stium quocumque obstantia. Hinc exurentibus flammis infelicium
pectora iterum rediturque et ambitu indefesso res amata perqui-
ritur. et ex iterato sepius visum semper noua contrahuntur inces-
dia. et cum non sit penitentie locus iterum in lacrimas. dictant
preces mellis delmire blandicijs. instruuntur leue. promittun-
tur munera. donatur. proicitur. nonnullique falluntur custodes.
et septa vigilijs capiuntur corda. et in concupitos quicquid de-
uenitur amplexus. Tunc pudoris hostis et sceleris suasor ru-
bores et honestate fugatis parato volutabro porcis grametes
effundit illecebres coitus. Tunc sobrietate reiecta cerere et
bacho feruens aduocatur venus. noctesque tota spurcico con-
sumuntur in luxu. nec ob id semper furor extinguatur iste.
quoniam per sepe in ampliozem insaniam augetur. Ex quo
fit ut inobedientiam illam detestabilem Alcides corruat. ob-
luescantur honores. effundantur substantie. armetur odia.
et vite sepiissime subeantur pericula. nec carent ista doloribus.
interueniunt rixe et paces tenues. rursum suspensiones et zelus
animarum consumptor et corporum. At si minus deuenit in
votum tunc amor inopis addite virge calcaribus exagitat

curas. desideria cumulat. dolores fere intolerabiles infert. nullo nisi lacrimis et querelis et morte nonnunquam curandas re: medio. Adhibentur auricle. consuluntur caldei. herbarum carminum et maleficorum exprimuntur vires. blandie vertunt in mimas. paratur violentia. damna frustrata dilectio. nec deest quoniam aliquando tantum furoris ingerat malorum artifex iste et miseros in laqueos impingat et gladios. O quam dulcia quam suavis hic amor. quem cum horrere ac fugere debemus in deum extollimur. illum colimus illum supplices oramus et sacrum ex suspiriis lacrimisque conficimus. stupra adulteria incestusque offerimus. et obsecrata nostra coronas imitamus.

De depnira herculis coniuge.

D Epanira oenei Etholorum regis (ut quidam asserunt) fuit filia. et meleagri soror tanta in signis formositate virgo ut ob eius nuptias consequendas certamen inter Atholum et herculem oriret. Que cum victori cecidisset herculi anello centaurum adamata est. et cum illam hercules e calidonia transferret in patriam ab Eteno calidonie fluuium obuiam habuit amantem nescium. se quod eques esset ad insuperandum depniram ultro herculi obsequium prebentem. Cum cum concessisset hercules nataturus post coniugem ipse quasi voto potius cum transiisset fluuium cum dilecta fugam arripuit. quem cum non posset pedibus hercules consequi lagerta lernei infecta tabe fugientem attigit. Id sciens nescius seque mortuum arbitratus vestem sanguine suo infectam contestum depnira tradidit asserens sic cruentam tenentem si mundat posse herculem ab omni extero in suum amorem reuocari. quare depnira credula loco pergravis muneris summas clam aliquando diu seruata herculi omiphalem seu polem amantem per lyncem suum caute transiit. Ipse autem cum sudore cruorem cum veneno infectum resoluisset potiusque bibisset verum in rabie se igni comburendum ultro accessit. Et sic depnira tanto viduata viro dum retrahere speraret perdidit et nescio etiam vinctam expiauit.

De poesta thebarum regina.

p Ocasta thebarū regina fuit magis i fortunio suo clariā qm meritis aut regno. Nec quidē cū a p̄mis thebarū cōditoribz originez ducēt splēdīdaz virgo nup̄it laro Thebanorū regi. Ex quo cū concepisset filiū ob aduersū laro responsum ex oraculo sumptū natū iussū feris obiciendum egia tradidit. Que cū euestigio deuoratū existimasset apud Corinthiorū regem pro filio educatum atq; iam etate puectum occiso ab eodez apud phocenses laro vidua incognitum sūp̄it in cōiugem. ⁊ ex eo ethiodem ⁊ polimicem filios ⁊ totidem feminas p̄sienā ⁊ Anthigonā pepit filias. Et cū iam tā regno qz prole videret felix deorū respōso quē legitimū arbitrabat virū) cū esse filiū nouit. Qd̄ et si ipsa ferret egerzine egrius tamen ille adeo vt dū ob ruborez patriati sceleris etnāz cupet mortē oculos obiecit ⁊ ignū. qd̄ discordes assumētes filij in bellū fractis federibz venire. et si grādi tristitia sepe aduersum se in certamē descēderent. maxio eos decertantes duello mutuis vulneribz occisōs accepit. Cuius doloris impaciens misera mater ⁊ auia esto creontem frēm iam cerneret ⁊ orbūm filiū virūq; captiuū ⁊ p̄sienāz Anthigonāq; filias latent fortune implicatas reluctantem fesi. sūm q; malis animam ferro iam an⁹ expulit. ⁊ anxietates cū vita finiuit. Sunt tamen qui velint eam tanidū noxios errores suos ferre non potuisse q̄n̄mo cum vidisset Epidūm oculos eicientem illico in se seuisse.

De Almachia seu de deiphabe Sibilla.

a Almachia ugo (qm̄dā deiphabez glauci filiā vocāt) ex cumis Calchidiēsi cāpanie veti opido originez durasse credit. ⁊ cū ex Sibillis extiterit vna Troiane desolacōis tpe floruisse atq; i tam longū deuenisse eū vt ad p̄sici tarq̄nij Romāorū regis vsq; temp⁹ deueniret arbitrant aliq̄ fuit huic viri atagione fedari passā sit. Et qm̄q; poetarū testēt fabule hāc a p̄bebo dilectā ⁊ ei⁹ munere ⁊ lōguos annos. ⁊

dūinitatē obtinuisse. Ego quidem reor vīrginitatis merito
eam ab ipso vero sole (quī illuminat omnē hominē venien-
tem in hunc mundū) vancinij suscepisse lumē. quo multa
predixit. scripsitq; futura huic insuper in baiano litore secus
auerni lacū dicunt insigne fuisse oraculū. qđ quidē et ego vī-
dī audiuīq; qđ seruet ab ea cognomen vsq; in hodiernum
quod et si corrosū sit vetustate plurima ⁊ in curia semirantū
etiam sit numinis maiestatem seruat veterem ⁊ admiratio-
nem pstat adhuc intuenti magnitudinis sue. Sunt preterea
qui dicant hanc enee p̄fugo ducatū ad inferos p̄stitisse. qđ
ego non credo. sed de hoc alias. Qui autem illam plura vidis-
se secula volunt asserunt eam venisse Romam ⁊ Tarquinio
prisco nouem attulisse libros. ex quib; cum negaret a Tarq-
no precium postulatū res eo vidente conbulsit. et cum die
sequenti ex sex relijs illud idem precium (quod ante ex nouē
penuerat) postulat set a seruīs setq; ni daretur res euestigio
exsturam. et die sequēti reliquos a Tarquinio pettum susce-
pit. quos cum seruasset a posteris comptum est eos roma-
noz facta omnia continere. qm ob causam maxima cum di-
ligentia post hęc Romani seruauere. et iuxta oportunitatum
exigendam de futuris cōsulturi ad eosdem quasi ad oraculū
recurrebant. Michi quidem durum est credere hanc eandē
extitisse cum deiphabe. Eam tamen apud ficulos clausisse diē
legimus. et ibidem dū eius tumultum ab micolis demōstra-
tum est. Studijs igitur et dūina gracia illustres efficiamur q̄
nemini se dignum facienti denegati sunt. q; si spectarem⁹ de
fidiā torpentes sentirem⁹ plane q; tempore p̄dito ab vtero
etiam annos morientes deferamur in tumultum. Denum si
ingenio ⁊ deitate peruisiles valent femine quid hominib;
miseris arbitrandum est quibus ad omnia promptior apti-
tudo si pellatur ignauia in ipsam quippe euaderent deitatem.
Fleant igitur ⁊ tabescant quibus tam grande donum inercia
sublatum est et se inter homines animatos fateātur lapides.
quod fiet dum suum crimen confitebuntur elingues.

De Nicostata seu carmenta poni regis filia

n Nicostata (cui postea Carmenta apud relos nomen
fuit) poni regis arcadum filia scdm quosdam pal-
lanti Arcado nupit. scdm alios nurus fuit eiusdem. nec re-
gni solum fulgore fuit in signis. qm primo grecarum litarum
doctissima. adeo versatilis fuit ingenij vt ad vaticiniū vsq;
vigilanti penetraret studio. et vates efficere nonissima. Que
cum querentib; et a seipsa nonnunqm expromeret futura car-
mine a latinis quasi primo nicostate abolito nomie Carmē-
ta nūcupata est. Hec aut mater fuit enandri Arcadi regis.
quē fabule veterū seu q; eloquens atq; facund; homo seu q;
astut; fuerit ex mercurio volunt fuisse conceptū. Qu (vt q;
dā dicūt) cū casu eū q; verus erat pater occidisset seu (vt al-
ijs placet) sedicōne cuius suoz alia ex causa orta e regno
pulsus auito suadente Carmenta mīe et magna vaticinio p-
mittente si has peteret quas ostenderet sedes facta pegrina-
tōis socia conscens nauib; cum parte pplorum scdo v̄eto
ad hostia tyberis expeloponens deueniēs eadē mīe duce in
palatino monte (quē a pallante p̄e seu a pallante filio no-
mīauit vbi postea roma igens cōdita est) cū suis et matre
sedē dīstruxitq; oppidū pallantē. Sane Carmēta cū idigēas
fere filuestres opisset hōies esto iam dudū sāni p̄fugi mu-
nere segetes didicisset serere eosq; nullo līaz vsū seu mo-
dico et hoc greco asuetos a lōge diuina mēte p̄spiciēs q̄nta
loco regioniq; celebritas seruaretur imposte; indignū ra-
ta vt admīculo exterarum līaz futuris seculis sua mēstra-
rentur magnalia. in eum studium uic tōne ingenij viribus
vt p̄prias et omnino a ceteris nācōnibus diuersas līas exhi-
beret populis. cui ceptū nec defuit deus. Sua enim grācia fa-
ctum est vt nouis ab ea adiuuentis caracterib; scdm reali-
cum p̄dōma et harum coniunctiones edoceret contenta sex-
decim tantum excudisse figuras vti diu ante Cadmus The-
barum conditor adiuuenerat grecis. Quas nos in hōdier-
num vsq; latinas dicimus. eiusq; tenem; munē dato aliq;

Amis lūm p̄e
Immo

et oportune quidam sapientes addiderint nulla ex veteribus
 amora. Cuius in litteris vaticinium et si plurimum mirati sint la-
 tui hoc tamen muentium adeo mirabile visum ut profecto cre-
 diderint rudes non hominem sed potius deam esse Carmentem.
 Quamobrem cum viuientem diuinis celebrassent honori-
 bus mortue sub infima capitolini montis parte (ubi vitam
 duxerat) sacellum suo condidere nomini. et ad eius perpetuam
 memoriam a suo nomine loca adiacentia carmentalia voca-
 uere. Quod quidem nec Roma iam grandis abolesse passa est
 quin imo ianuam ciuitatis (quam ibi exigere necessitate ciues con-
 struxerant) carmentalem per multa secula de carmiente nomi-
 ne vocauit. multis olim doctis prelia per ceteris orbis regionibus
 florida fuit. et fere celesti luce corusca. nec tantum suo sub celo
 tam splendidus quesitus est fulgor. Nam ab aspe opulenta ve-
 nit et suppellectilis regis sanguinis claritas et si multum addi-
 derunt grecia tropaeis habita primo arismetria et geometria
 artes decere egipti. philosophia et eloquentia. ac mechanicum
 fere opus omne ab eisdem grecis sumptum est. Agriculturam
 paucis adhuc cognita sacrus intulit exul deorum infaustus
 cultus ab etruscis et numa pompilio habitus. leges publi-
 cas athenae primo moere seruatus consultus et caesares prebuere.
 sacerdotum summum religionemque sinceram a hierusolymis at-
 tulit simon petrus disciplinam autem militarem veteres ex-
 cogitauere romani. qua et armorum atque corporum robore et in
 reipublicam caritate integra orbis totius sibi quesuere in-
 perium litterarum characteres sancti ex dictis patet quoniam
 maioribus nostris carmenta concesserit. Cum iam ex archadia
 deuemisset italica sic et grammatice facultatis prima dedisset semina
 creditum que in amplio:rem segetem successu temporum pri-
 sci traxere. quibus adeo propicius fuit deus et hebraicis gre-
 cisque litteris parte maxima glorie dempta omnis quasi Euro-
 pa amplo terrarum tractu nostris utatur. quibus delimita sa-
 cultatum omnium inuicem splendent volumina hominum ge-
 sta deique magnalia perpetua seruantur memoria. ut que vi-
 disse nequimus ipsi eis opiculanti cognoscant. his vota

In oram vider

Isidori Intor
nostra transmittimus et aliena cum fide suscipimus. hijs amicitias in longinquo iungimus. et mutuus responsionibus conseruamus. Nec deum prout fieri potest nobis describunt. Nec celum terrasque et maria et animantia cuncta designant. nec est quod queramus possibile quod ab hijs vigilas non possis percipere. harum breuiter opere quicunque amplitudine mentis complecti atque teneri non potest fidei fime commendat custodie. Que tamen si alijs ex hijs nonnulla contingant. nil tamen nostris commendabile auferit. Ceterum ex tam egregijs donis quodam potius quodam dedimus. et nonnulla adhuc solo nomine potius quam effectu tenemus. Vix quodcumque de ceteris nostro aut crimine aut fortuna actum sit nec germana rapacitas nec gallicus furor nec astutia anglica. nec iberia ferocitas nec alicuius alterius nationis inculca barbaries vel insule. Hanc tam grande tam spectabilem tam optatam latino nomini gloriam surripuisse potuit nunquam ut suis prima litterarum possit aut auderet dicere elementa. et longe minus suum copiam fuisse grammaticam. Quas uti copiam ipsi sic etiam dedimus. Vltro nostro tamen spiritus insignita vocabulo. Vnde fit ut quanto longius feruntur tanto magis latini nominis ampliat laudes et honores. Clarius vetustissimi decoris nobilitatis et ingenij testimonium deferunt et incorruptum nostre perspicacitatis seruant etiam indignum barbarie argumentum. Cuius tam eximij fulgoris et si deo datori gratias agere detramus multum tamen laudis caritatis et fidei carmine detramus. Quod obrem ne a quocunque tantumque in genti iure redargui possimus ut illo per viribus in eternam memoriam efferaimus prius simum est

De potius cephalo coniuge.

Ocris pandionis Athenarum regis nara et cephalo Eoli regis filio nupta uti auaritia sua pudoris memorie exola est sic et viris accepta. quoniam per eas ceterarum mulierum virtutum ad aptum fit. Nam cum leuoproque amore vir et uxor iuuenes gauderet eorum isortitio semper est ut desiderio cephalo caperet arua seu potius aurore quodam (ut placet aliquibus) spectande pulchritudinis mulier quem cupidine potius sue detentum aliquandiu frustra

in suam sententiam precibus trahere conata est. Ex quo inq̃
 indignis penitebit te Cephale adeo seruice dilexisse potrim
 comperies saxo si sit qui temptet eam aurum amoris prepo:
 fuisse tuo. Quod audiens iuuenis experti audus pegrina:
 tionem longinquam fingens abiit. flexoq; in patriaz gradu
 per intermediū muneribus constanciam temptauit vxo:
 ris. Que quantumcunq; gradia sponderetur impetu primo
 mouisse nequiuere. eo tandem perseverante ⁊ iocalia augere
 ad ultimū hesitantem flexit animū. illiq; nox optatq; aplex
 us si detur sponsum aurum promissi sunt. Tunc Cephalus
 merore consternatus apparuit quoniā dolo frivolum potris
 amorem intercepisset. Que rubore conspersa et consciencia
 impulsafacnozis confestim in siluas abiit. ⁊ se solitudini de
 dit. Iuuenis autem amoris impaciens ultro venia data pre
 cibus aspernantem reuocauit in gradiam. Sed quid refert
 nulle sunt indulgentie vires aduersus consciencie morsus
 agebat potris in varios animi mor⁹. et zelo partita ne forte
 id in se blandicijs amore vir ageret quod ipsā in illuz auro
 mercata fuerat clam per scopulos ⁊ abrupta monciuz iuga
 valluinq; secreta venatozem consequi cepit. Quod peragēs
 contigit dum inter vallū herbida calamosq; palustres lati:
 tans moueret potris credita a viro beluasagitta confossa pe
 riit. Ignoro quid dixerim potius an nil esse potētius auro
 in terris aut stolidius querē quod compisse nō velis. Quo
 rum dum utrūq; insipiens mulier approbat sibi indelibilem
 notam ⁊ mortē muenit quam minime inquirēbat. Sed ut
 auri in moderatū desiderii finem (quo stolidi fere trahimur
 omnes) queso tam obstinato zelo correpti dicant quid inde
 sibi emolimenti sentiant quid deozis quid laudis aut glie
 consequantur meo quippe iudicio hec ridicula mēns est eg:
 tudo a pusillanimitate patientis originem ducens cum non
 alibi viderimus quam hos penes qui se adeo deiecte vtrius
 existimant ut facile sibi quoscunq; preponendas fore conce
 dant.

De Argia pollicinis coniuge. Et Adra
si regis filia.

a Argia greca mulier ab antiquis Arginorum regibus ge-
nerolam ducens originem Adrastii regis filia fuit. et
spectabili pulcritudine sua vni de se contemporaneis letum
spectaculum prout. sic et posteris integerrimum atque piam con-
iugalium amoris testimonium plene reliquit. ob quod in nros
usque dies nomen eius fulgidum principia consuetudine deuenit.
hec igitur nupta Pollicinio fili Edipi Thebarum regis et exili cum
iam ex illo Telsandrum peperisset filium aduersus eum ob fratri frau-
dem mordacibus agitari curis facta anxietatum princeps. patrem
iam senem non solum exorauit lacrimis precibusque. utque et armarut
in ethyodem propter pacationem leges cum fratre thebanum regnum
occupante manice et ne fatale responsum detrimentum suscipiet.
Euridici Amphiozeai vatis coniungi propter naturam feminam lite-
ralis effecta precioso illud monile matronis olim thebanis in
faustum ultro contulit. ex quo latrans patefactus Amphioza in
Thebas itum est sed in felici omine nam post plurimam certami-
num stragem ceteris interfectis ducebus et Adrasco auxilijs nu-
dato atque fugato cum iter cetera sordidi vulgi cessique cadaue-
ra pollinuti corpus in sepulchrum iacere anxia coniux audisset et te-
plo regio abiecto splendore et mollicie thalami atque debilita-
te femine sexus seposita paucis comitantibus arripuit iter in
castra nec ea teruere infidencium itinera. manum impie. non fere-
non aues occisorum hominum sequentes corpora non circumuolan-
tes (ut arbitri stolidi) cesorum manes. nec (quod terribilius vi-
debat) crebris impatis edictum quod cauebat pena capitali sup-
plicij ne quis cuiusque occisorum funebre praestaret officium quando ardenti me-
roque aio nocte media certaminis aream intrans cesorum atque te-
ro odore redolentia corpora nunc hec nunc illa deuolueret ut
pue facis auxilio ora latentia dilectissimi viri cognosceret. nec
ante desistit quod quod querebat inuenerit. O mirum semetiam iam fa-
cies armorum rubigine squalore completa puluere et marcido
iam cruore respersa nulli iam edepol cognoscenda amantissime

coniugi occultari non potuit. nec infecti vultus sordes vro:
 ris amouere potuerunt oscula. non voces non lacrimas nō
 ingens creontis imperium. Nam cum sepe vitalem spiritū
 per oris oscula exquisisset lauisset lacrimis fentos artus et
 sepe vocibus in suos amplexus reuocasset exanimem flami
 nis iam fragrantibus (ne quid pii officij obmisisset inque
 ret) tradidit. consumptumq; vna condidit. nec igne pauē
 facta pro facinore seueri regis subire gladium ⁊ catenas ex
 pauit. Fleuere persepe plurime viroꝝ egritudines carceres.
 paupertatem. et misfortunia multa. stante tamen spe minoris
 fortune ⁊ amoto seuerioris pauore. quod ⁊ si laudabile vi
 deatur extremum tamen dilectionis iudiciū dici non potest
 vt argie dici obsequia potuere. Nec hostiles peciit agros dū
 flere posset i patria. fensū traclauit cadauer quod inuinxit
 se poterat alijs flaminis regiū impendit honorem dum clam
 infodisset (qualitate temporis inspecta) (sans erat ululatus
 emisit femineos vbi poterat pertrāsire tacita. nec quod spe
 raret habeat ex occiso exule cum quid timeret adesset ab ho
 ste. Sic ver⁹ amor sic fides integra. sic coniugij sanctitas ⁊ il
 libata castitas suasisse potuere. quo merito laudanda colēda
 et splendido extollenda precomio venit Argia.

De Manthone Tyresie filia.

Antio Tyresie maximi Thebanorū vatis filia ipe Edō
 pi regis. filiorūq; fuit insignis. hec qdē sub prē mīgō
 tam p̄cipiti atq; capaci fuit igem. vt piromācia veh
 ntilimū calceorū (seu vt volūt alij) nembroth inuentū adō
 egregie discēt. vt tuo suo nemo meli⁹ flāmarū nictus colores
 et murmura quibz (nescio q̄ diabolico ope) futorū dicit de
 mōstratōes inesse cōscēt. p̄terea fibras pecudū ⁊ thauorū
 iocinora q̄rumcūq; aialū exta p̄spici cōguit mīuū. t̄ritq;
 sepissime (vt creditū est) suis artibz spūs imūdos. ⁊ infero
 rum manea cōegit in voces ⁊ rīsa dare q̄rentibz. Sane cum
 iam bello cecidissent Argiū reges q̄ Thebas obsiderāt occu
 passerq; Creon citatis ipiūz. hec (ut placz aliq̄bz) r̄gē nouū

fugiens secessit in Æliam. ibiq; clarij Appollinis sanum po-
 stea celeberrimū diuinitate miscuit. et mopsum inclitum se-
 culi vatem esto ex quo conceptū non prodat antiquitas pe-
 perit. Alij vero aliter sentiunt. Dicuntq; eam cum complici-
 bus quibuldā suis post Thebanū bellum errasse diu. et tan-
 dem in pcaliani deuenisse. ibiq; ntermo iuncta cūdam con-
 cepisse ex eo. et pepisse filium quem Cithronū dixere a quibz-
 dam byanorem etiā vocitatū. et inde cum prole in Cisalpinā
 galliam transieisse. vbi cum plaustra loca Renato contermina
 lacū comperisset sui natura munita seu vt suis incantacōibz
 posset vacare liberius seu vite residuū securi? ducere media
 in palude insup eminente aquis solio posuisse sedem. et ibi
 dem post tempus mortuam atq; sepultam. Circa cuius tu-
 mulū aiunt Cithronū ciuitatem suis cōstituisse. eamq; dema-
 tris nomine manthuanam vocitasse. Quīdam vero arbitriati
 sunt eam in mortem vsq; constanti pposito virginitate ser-
 uasse. Floridū quippe atq; sanctissimū opus ⁊ laudabile plū-
 mum ni illud nephastis suis artibus. deoq; vero (cui dicā-
 da est) virginitatem seruasset.

De coniugibus meniarum.

Eniarum vxorum numerus ac nomina seu meniorū
 m scribentiū desidia seu animositatis vitio nobis subē-
 eta sūt. Equidē indigne cū nō vulgari facinore meru-
 erint i picipuā efferrī gloriā. Sed postq; iudeti fortune sic vi-
 sum est q poterim? arte ornabim? inoniatas digno pōnio
 easq; pro viribus in memoriam posteritatis educere tāq;
 meritas bene conabimur. menie igit suere ex Jasonis atq;
 argo nautarū socijs nō minime nobilitatis splendidissimū
 iuuenes qui cū pacta expeditione colchida redissent in gre-
 ciam veteri relicto solo apd lacedæmones sibi elegere sedes.
 quibz non solū a lacedæmonijs amicabiliter cōcessa ciuitas ē
 Verū inter p̄res ⁊ reipublice p̄sides assūpti sūt. Cui? tam
 splēdide magnificēte successoris minus memorea libratem
 publicam ignominiose seruūti velle subigere ausi sūt. Etāt

enim a tempestate opulenti iuvenes. nec solū suo fulgore p
 lucidi verū ⁊ generosoꝝ lacedemonioꝝ affinitatibus septi
 gemina fulgebant eluce. Nam inter alia erant eis speciosissi
 me coniuges a nobilissimis ciuibꝝ ducentes originem. non
 et pol ꝑa vltima mundani decoris tui ⁊ clientile addebanꝫ
 in gentes. Ex quibus non gratiam publice patrie permiscere
 felicitati sensere sed suis ascribētes meritis eo se facultati eue
 hi vt ceteris se pferendos fore existimarent. ex q̄ in cupidinē
 corruere impij. et hinc ad occupandam rempublicā temere
 conatꝫ exposuere suos. Quam ob cām detecto crimine capti
 carceriqꝫ traditi. et capitali supplicio tanqꝫ patrie hostes dam
 nati sūt auctoritate publica. Et cum nocte sequenti lacedemo
 num veteri more debēt illis a carnificibus mora inferri. me
 ste flentesqꝫ coniuges pro liberatione dampnatorum inau
 ditum miuere cōsiliū. nec cogitato distulere opam dare.
 Squalidis igiꝫ vestimentis velato ore opplere lacrimis cū iā
 in noctem occumberet dies (quoniam nobiles essent femi
 ne) intanđi carcerem perituros visure viros facile a custo
 dibꝝ obtinere licentiā. Ad quos cum venissent non tem
 pus consp̄sere lacrimis ⁊ ploratu sed rep̄te explicato cōsi
 lio cū mutatis vestibꝝ velantqꝫ illis seineo ritu faciebꝝ flētes
 deiectis in terrā oculis fingentesqꝫ mestitiā noctis etiā suffra
 gantibꝝ tenebris ⁊ ruerētia nobilibꝝ femis debita receptis cu
 ltoꝝ morituros emisserūt. ipis dānatoꝝ loco remanētibꝝ
 nec añ fraus cōpta ē qm venientibꝝ supplicioꝝ ministris vt dā
 natos in morte educerēt ꝑ viris femie comꝑte sūt. Grādis
 ꝑfecto mulierꝝ fides ⁊ egregiꝫ amor. Sed finamꝫ fraudis i
 custodes ludibꝝ salūtē damnans exhibeam. qđ patribꝝ
 visū sit ⁊ qđ inde secutū facer cōiugalīs amoris vires et aus
 datā mulierꝝ paululū cōtēplemur. Instituto nate veteri idis
 solubili nexu firmato nōnulli volē dissidēciū coniugū nullū fo
 re puicōsiꝫ odiū sic ⁊ queniētū amorē excedere ceteros. Mā
 ra cōm̄s igne succēsus nō vñt ad infāciā sed in complacen
 tiam calefacit. Et tanta caritate corda copulat. vt eque sem
 per cuncta nolint velintqꝫ ⁊ tam placide assuetꝫ unitati ad

continuationem sui nil omittit. nil agit tepide vel remissè et
si hostis fortuna sit ultro labores et pericula subit. et vigilan-
tibus in salutem meditatur consilia remedia comperit. et ex-
cudit fallacias si exigit indigencia. Sic suauissim⁹ et iam pla-
cido conuictu firmatus coniugium meniarum tanto feruore
impulit animos. ut quos nequē sent ante uidisse picitanti-
bus viris ingenij pressis viribus decipulas inuenirent instrumēta
pararet. rerū ordinē temp⁹. rationēq; agēdorū ut occulatos
seuerosq; custodes deciperent. et sublata sensualitatis nebu-
la aduertentes quoniam nil honestū pro salute amici omi-
tendum sit ex minimis cordis latebris excitata pietate ut vi-
ros piculo exinierent temerario ausu in id irent ut quos pu-
blica damnauerat auctoritas pudicus coniugalīs amor ab-
solueret. quos carceri mancipauerat emitteret. quos iam te-
nere durum videbatur et capitale supplicium et carnificum ma-
nu subtrahere securitati vitęq; donarent. Et (quod p maxi-
mum visum est) delulā legum potestate decreto publico ac
patrū auctoritate et tot⁹ curantis voto frustrato. ut qd op-
tabant inpleretur nō ex pauore loco damnatorū sub decep-
torum custodum impio sese claudere. non edepol tam fince-
ram fidem amorem tam integram admirari sufficō. et ob id
ratum habeo si remisse amassent si tenuū fuissent astricte vni-
culo cum illis perocum domi torpere fas esset hec tam gran-
dia non fecissent. At tamen et multa paucis cōcludam has as-
sere audeo veros certosq; fuisse viros mentisq; iuuenes q̄s
similabant feminas extisse.

De penchilea Regina Amazonum.

Encheilea ugo Amazonū Regina fuit. et successit ori-
pthe et Annopi reginis. Quib⁹ tamē pcreata patrētib⁹
nō legi. hanc autē oris inclini spero de ore et supata
mollitie feminei corporis arma induē maiorū suarū aggrāz et
auream celāriez tegere galea et lauis munire pharetra. et mi-
litari non muliebri ritu currus et equos ascendere. sedq; pre-
cetera regiminis mirabilē exhibere virib⁹ et disciplina aulā

est. Qui nec ingenium validum defuisse constat. cum legatur
 securis usum in seculum usque suum incognitum fuisse com-
 peritum. hec (ut placet aliquibus) audita Troiani Hectoris
 virtute inuisum ardentem amavit. et cupidine in successione
 regni indite proles ex eo suscipiente in tam grandem opor-
 tunitatem cum maxima suorum copia eius in auxilium ad-
 uersus grecos facile prouocata descendit. nec eam dara gre-
 corum principum pertruit fama. quin Hectoris armis et viri-
 tute cupiens potius quam formositate placere sepiissime certa-
 mina frequentium armatorum intraret. et nonnunquam hasta pro-
 sternere quandoque obistentes gladio apere et persepe arcu
 verlas in fugam in turmas pellere. et tot tanquam grandia viri-
 liter agere ut ipsum spectatorem aliquando Hectorem in admi-
 rationem sui deduceret. Tandem dum in fortissimos hostes
 virago hec die preliaretur una seque ultra solitum tanto ama-
 tione dignam ostenderet multis ex suis iam cecis letali suscep-
 to vulnere miseranda medios inter grecos a se statos occu-
 buit. Alij vero volunt eam Hectoris iam mortuo applicuisse
 troiam. et ibidem ut scribitur acriter in pugna celari. Essent
 qui posset mirari mulieres quantumcumque armatas in viros
 unquam incurrere animum in admirationem subtraheret quomodo
 usus in naturam vertitur alteram quo hec et huiusmodi lo-
 ge magis in armis hoies facte sunt quam sine quibus sexu masculos na-
 tura fecit et coartatas et voluptas vit in feminas seu lepores
 galeatos.

De Polixena Priami regis filia.

p Olixena uxor priami regis trojanorum ex hecuba fuit filia
 tam floride pulchritudinis adolescentula. ut se uero pectori
 Achillem peliadis flamas immitte potuit cupidinis. eumque miris he-
 culis fraude in sua nocte solui in replum usque appollis cum
 brei deducere. O quam merito debito lapsis trojanis viribus et plio-
 ne delecto a nepheolomeo in piaculum manuum priami et ad eius tur-
 mulum deducta est. ibique si maiorum lris fides ulla prestari pot-
 uides acriter uiuere expedisse gladium flendo ceteris. existantibus

mi. tomby

Innocens adeo constanti pectore et intrepido vultu iugulū
prebuit ut non minus admiratio fortitudinis eius q̄ pieta
tis parentis inouet animos. magnū quippe et memoratu
dignum nequiusse tendit etas sexus femineus mollities r̄
gia mutata fortuna grandem prehsisse virginitatis animum. et
potissime sub victoris et hostis gladio sub q̄ nōnunq̄ egre
giorum virorum mutant et persepe deficiūt animosa pecto
ra. Crediderim facile hoc generose nature opus. ut ostēderet
hac mortis parumpensione quā feminam pduxisset in tam
cito hostis surripuisset fortuna.

De hecuba Regna Tropanorum.

Ecuba tropanorum preclarissima regina fuit eque pe
rituri splendoris fulgor eximius. et miseria certissi
mum documentū hęc secundum quosdam tropani
tis Roma filia extitit. Alij vero Cipsi regis tracie volūt. qd̄
quidam et ipse arbitror cum sic opinetur a pluribus. Nup
sit hęc virgo priamo regi Tropanorum illustri. et ex eo mix
tim varius q̄ sexus concepit. peperitq̄ filios decem et nouem
Inter quos iubar illud eximium frigie probitatis hęc tor. cu
ius tantus fuit milicie fulgor ut non se tantum eterna fama
splendidum faceret quāp̄mo et parentes patrūm q̄ perhen
ni nobilitaret gloria. Verum non tantū felicitis regni deore.
ac multiplicis prolis serenitate fulgida facta est quā vrgen
te adūsa fortuna orbi toto longo deueniret cognita. Hęc tor
rem nempe dilectissimū sibi et troplum adolescentem et iam
maiora viribz audentē manu achillis cesos et ea cede regni
solidā basem fere eulām mestissime fleuit. Sic et a pirro pa
ridēz trucidatū. inde auribz naribz q̄ truncatū deiphobū atq̄
sece exaiatū plionē igne cremari danao. police priis i gremio
rōfodi. panū ipm senē secus domesticas aras exenceari. Cal
landrā filiam Adromatā nurū seq̄ captuā ab hostibz trahi.
polihēnā ante achillis tumulū obrūcar i Astianactē nepotē
ex latebris surreptū. saxo illidī miserāda aspexit. Et postremo
Tratio in litore tumulatū adolescentulū polidoz polimestozif

fraude occisum compert atq; fleuit. Quibus tot tamq; in
manibus oppressam doloribus in rabiem versam voluit a
liqui. Tranos q; per agros ritu ululasse canum et sic mortu
am et in tumula hellespontiati litoris cui nomen a se Cyno
sema sepultam. nonnulli dicunt in seruitutem ab hostibus
cum reliquis ractam. Et (ne miseriarum illi particula des
set vlla) vidisse vltimo cassandraz occiso iam a gamenone
Clitemestre iugulari iussu.

De Cassandra Priami Tropanorum regis filia.

Cassandra priami fuit Tropanorum regis filia. huic
c. quide; (vt venustas asserit) vaticini; mens fuit seu
queheta studiis seu dei dono seu potius dyabolici frau
de non satis certum est hoc tamen affirmatur a multis eam
longe ante rapinam helene audaciam paridis et aduentum
Tyndaridis et longam ciuitatis obsidionem et postrenam
priami atq; plionis desolationem psepe et clara cecnisse vo
ce et ob hoc cum nulla dictis suis prestaretur fides a pre
ter fratribus vberibus castigatam voluit ac etiam fabulam
inde confictam eam scilicet ab appolline dilectam et in eius
conubicum requisitam quem se prestaturam promississe di
cunt si ab eodem ante eadem futurozum noticia prestaretur
Quod cum suscepisset negassetq; promissum nec appollo pos
set auferre concessum auinc illum muneri adiecisse neminem
quod diceret crediturum et sic factum est vt quod diceret tamq;
fatue dictum crederetur a cunctis. hec autem nobili cuiusda Co
rebo desponsata iuuenem prius illum in bello perdidit q; ab eo
susceperetur in thalamum. Et demum pereuntib; rebus capti
ua agamenoni celsit in sortem. Quod cum micenas traheret
eidem cecinit a Clitemestria preparatas insidias atq; mor
tem. Cuius verbis cum fides daretur nulla post mille maris
pericula Micenas cum Agamenone deuenit ubi eo Cliteme
stria fraude ceco et ipsa eiusdem Clitemestre iussu iugulata e.

De Clitemestra Micenay regina.

Clitemestra Tindari regis Oebalie filia fuit ex Ieda et
Castoris atque Pollucis et Helene soror. uirgoque nupsit
Agamemnoni micenarum regi. que et si genere satis ex
coniugio clara esset. nephario tamen ausu clario facta est.
Mam imperante Agamemnone viro grecorum copijs apud
Tropam cum ex eo iam plurimos filios pepisset. odio atque
desidis iuuenis egisti olim Tiestis ex pelopia filij. (qui ob
sacerdotium abstinebat ab armis) in concupiscenciam inci-
dit. et (ut placet aliquibus) nauplij senis palamedis olim
patris suorum eius in amplexus et concubium venit.
ex quo scelere secutum est ut seu timore ob patrum facinus
redeuntis Agamemnonis seu amasij suasionem et regni cupidini
seu indignationis contextu ob cassandram (que ab Aga-
memnone deducebatur micenas) animosa mulier armato a-
nimo et fraudibus temerario ausu surrexit in virum. eumque
victorem plij redeuntem. et maris tempestantis fessum ficta
oris leticia suscepit in regiam. et ut quibusdam placet cenan-
tem. et vino iam forte madentem percussit ab adultero
ex insidijs prodeunte. Alij autem dicunt cum recumberet re-
stimentis victoria quehinc implicatus quasi grecanicis festu
darius esset futurum placida adultera coniunx illi suasse. ut
patrias indueret vestes. et quas ipsa in hoc ante confecerat.
easque exili capitis carentis audax porrexit eidem. et cum iam
brachia manibus iniecisset vir querereturque circumuolutus unde
posset emittere caput semi ligatus adultero percussori ab
eodem suadente concessus est. et sic eo neminem vidente per-
cussus est. Quo facto regnum occupauit omne. et cum adu-
ltero Egisto per septennium impauit. Sane cum excreuisset in-
terim potestas Agamemnonis ex ea filius quem clam seruauit
ante a furore matris amici. amque in necem patris vliscendam
sumpsisset tempe sumpto eam cum adultero interemit. Quid
in culsem magis nescio. scelus an audaciam. primum pregrat-
um malum non metuerat vir in diuis. Secundum quatommi⁹

decebat perfidam mulierem tanto abhominabile magis. habeo tamē quid laudem horētis scilicet virtutem. que diu sustinere passa non est a pietate inceste matris retrahi quin immeritam patris necem animosus ultor irruerit. et in male meritam matrem filius ageret quid minus meritis gētor ab adultero sacerdote inceste imperante femina passus fuerat et eorum quorum imperio et ope paternus sanguis effusus fuerat et in auctores verteret scelus effuso sanguine piaret

De helena Menelai regis coniuge.

Elena tam obseruatam lasciuiam (ut multis visum est) quam ob diuturnum bellum ex ea consecutum toto orbi notissima femina filia fuit. Timdari Oebalie regis et lede formissime mulieris et Menelai Lacetemonum regis coniunx. Xuius (ut omnes aiunt veteres greci latiniq; post eos) tam celebris pulchritudo fuit ut preponatur facile ceteris. Fatigauit enim (ut reliquos finam) diuinum ingenij virum homerum anteq; posset secundū precepta sans conueniēter describere carmine. p̄terea pictores et sculptores multiplices egregij omnes eundem sumpserē labores ut tam eximij decoris lātē effigiem) si posset) posteritati relinquerent. Quos inter sūma conductus a Crotoniensibus pecunia zēsis Eradeotes illius seculi famosissimus pictor et prepositus ceteris ad illaz p̄municulo formandā ingenij omnē artiq; vires exposuit. Et cum p̄ter homeri carmen et magnam undiq; famā nullū aliud h̄ret exemplū ut p̄ hęc duo de facie et cetero p̄sone statu potuerat m̄te cōcipe. exogitauit se et alijs p̄limū pulcherrimis formis diuinā illā helene effigiem posse p̄cipe. et alijs poscentib; designatam ostendere. et ostensis posteritati relinquerē. Prinio famosissimis pueris et inde sororib; et formosiorib; qnq; precipue decore spectabiles se legit. et collecta secum ex pulchritudine oim forma una totis ex ingenio celebri enūctis virib; vix creditū ē lātis plene qd optabat arte potuisse p̄ficē. nec ego miroz q̄s

De pfecto pulchritudine

enim picture vel statu e penniculo aut colore poterit inscribere leticiam oculorum. totius oris placidam effabilitatem. celestem risum. morusque faciei varios et decores secundum verborum et actuum qualitates. cum solius hoc nature officium sit. fecit ergo quod potuit et quod pinxerat tanquam celeste simulacrum deus posteritati reliquit. Hinc acutiores finxere fabulam. eamque ob fidereum reum oculorum fulgorem. ob inuisam mortalibus lucem. ob insignem faciei candorem. aureaque comie volantis copiam. hinc inde per humeros petulantibus recedente tintinnulis. et lepidas sonoresque vocis suauitatem. necnon et gestus quosdam tam cinamei roseique oris quam splendide frontis et eburnei gutturis. ac ex inuisis deliciis pectoris assurgentis non nisi ex aspirantis concipiendis aspectum iouis in agnum versi describere filiam. ut preterquam a matre suscepisse poterat formositatem intelligeret ex infuso numine quod penniculis coloribusque ingenio suo impingere nequebant artifices. Ab hac tam spectanda pulchritudine in laconas theseus ab athenis euocatus ante alios virginem et etate tenellam in palestra patrio ludentem more audax rapuit et si propter oscula pauca eidem auferre nequebat aliquem labefactate virginitatis micat notam. que fratribus ab electria thesei matre seu (ut voluit alij) a protheo rege egiptio absente theseo repetentibus restituta. Et tandem matris viro menelao lacedemonum regi coniugio iuncta est. Cui hermionam filiam perperam unicum post hec fluentibus annis cum redisset ylionem patris qui ob sompnum pregnantis matris in perda fuit expositus. et in lucta hectores fratrem superasset non cognitus morte crepundijs ostensis et a matre cognitus euertisset. memor sponsionis speciosissime coniugis sibi a venere oblate a se apud perdam filiam. seu ut alij volunt postulaturum hesionam fabrefactus ex perda nauibus regio comitatu sociatus trans fretauit in greciam. et a menelao fuit susceptus hospitio. ibi cum vidisset helenam celesti decore conspicuam atque regio incultu lasciuientem seque in tueri cupientem captus illico et ex moribus spe sumpta captans temporibus stillantibus feruore oculis furtim impudico pectori ignem sue dilectionis ignesce. Cepitque fortuna fauere. Nam

exigente oportunitate eo relicto rētam menelaus preerat
Quāobrem placet aliquibus eis equis flammis vrentibus ex
composito factum esse. ut paris ignem p̄ q̄erem ab hecuba
visum portaret in patriam ⁊ vaticinia adimpleret maxima
cum p̄te thesauroꝝ; menelai noctu ex latonico litore. seu
(ut alijs placet) ex citharea ibidem vicina insula dum in tē:
plo quodā patrio ritu ob sacrum conficiendū helenam vigila
tem taper paratq; dāsi imponeret. et cū ea post multa pe
ricula deueniret in troiam ubi cum precipuo honore a pria
mo suscepta est. eo existimante potius notam iniurie abster
fisse ob detentā a thelamone hesionā quā postremo regni sui
desolationē suscepisse in pria. hac huius illecebra mulieris
vniūsa grecia cōmota est. et cum graj principes omnes pari
dis potius iniuriā ponderarēt q̄; helene lasciuia; ea frustra
repenta sepius in Troie excidium coniurarunt vnanimes.
collectisq; viribus cum mille vel amplius nauib; armatoꝝ
onustis litus inter spgeum ⁊ retheum promontoria frigidie
occupauere. et plionem obsederunt. frustra obfistentibus fi
gijs helena quidem quanti foret sua formositas ex muris ob
fesse ciuitatis vidisse potuit cernens litus omne completū;
hostibus et igne ferroq; circum desolari omnia. populos mi
re certamina ac p̄ mutua vulnera in mortem iri. et tam Tro
iano q̄; greco sanguine cuncta fedari. Que quidem tam per
tinaci proposito repetita est atq; detenta. ut dum redderetur
per decennium cede multoꝝ; nobilium cruenta perseuera
ret obsidio. quia stante hectore iam mortuo ab Achille atq;
a pirro acerrimo iuvene trucidato parice quasi parum sibi vi
sum sit peccasse semel helena secundas miuit nuptias. nup
fitq; deiphobo iuniori. Tandē auz. p̄ditione temptaret qd̄ ar
mis obtineri non posse videbat. hec q̄ obsidioni causam des
derat ut op⁹ daret excidio ⁊ ad viri p̄mi grām p̄merendā;
in eandē volēs sciensq; deuenit. et cum dolo similassēt greci
discessū. trojanis p̄teritis fessis laboribus ⁊ noua leticia fe
stisq; epul̄ uictis sompnoq; sepulnis helena choreā simulās
accēsa face in tempe ex arce reuocauit intētoꝝ;. Quā r̄deūtes

cum tacite semisospira urbem reseratis ianuis intrassent ea
 incensa et deiphobo sede cesso helenam post viginti a raptu a
 mium menelao restituere coniugi. Alij vero asserunt helenam non
 sponte sua a paride raptam et ob id a viro meruisse suscipi. q
 cum ea grecia repetens a tempestate et aduerso vento agitata plu
 rimum in egypti cursu vteret coactus a Polibo rege susceptus
 est post hec sedatis pcellis in lacedemona cum requisita co
 iuge fere post octauum annu a desolato plione susceptus est.
 Ipla autem quomodo post hec vixerit aut quid egerit. seu quo
 sub celo mortua sit nusquam legisse recordor.

De Circe solis filia.

Circe cantanomibo suis in hodiernum vsqz famosissima
 c mulier (ut poetarum testantur carmina) filia fuit Solis et
 ple nymphae oceani filie sororqz oerthe coloz regis
 Solis (ut arbitror) ideo filia dicta qz singulari floruit pulch
 tudine. seu qz circa nomenclaturam herbarum fuit eruditissima. vel potius
 qz prudentissima in agendis. Que oia sole diuisis hinc respecti
 bus dare nascendi mathematici arbitrantur. Quo aut pacto r
 lictis colas prelia perierit nunc legisse memini. Eam etiam
 volscorum morem (quem de suo nomine dicimus in hodiernum vsqz
 Cyrcum) incoluisse omnes testantur et cum nil per poetarum legat
 ex hac tam celebri muliere iudicatis succedere poetis qz pstab
 tur ingenio mentis excutiemus credendum. Voluit igitur alia qscu
 qz nautas seu ex proposito seu tempestantis impulsu ad dicti mo
 ris olim infule litora applicantes huius artibus conatis carminibus
 seu infectis veneno poculis in feras diuersas species fuisse co
 uersos. et hos inter vagi vixisse socios eo mercurij me
 diate consilio seruato. Qui cum euaginato gladio mortem minar
 retur venefice socios reassumpsisse in formam reductos p
 nani et p annu contubnio usus eiusdem ex ea thelegonum susce
 pisse filium dicunt. et ab ea plenum consilium discessisse qz sub con
 ce hos existimo late sensus. Sunt qz dicunt hanc feminam haud lo
 ge a geyra capani opido potentissimam fuisse viribus et fione

nec magnificētem dummodo aliquid consequeretur optatum a nota illeam seruasse pudiciam et sic multos ex appli-
cantibus suo lictori blanditijs et ornato sermone non solum
in suas illecebras traxisse. Verum alios in rapinam et piran-
ciam impulsisse nonnullos omni honestate postposita ad
exercenda negocia et mercimonia dolis incitasse. Et plures
ob sui singularem dilectionem in superbiam extulisse. Et
sic hijs quibus in fauste mulieris opera humana subtrahere
videbatur ratio eos ab eadem in sui facinoris feras merito
crederetur fuisse conuersos. Ex quibus satis comprehendere
possumus hominum mulierumque conspectis moribus mul-
tas ubique circes esse. et longe plures hoies lasciuia et crimi-
ne suo versos in beluas. Vlixes autem mercurij consilio predo-
ctus prudentem virum satis euidenter ostendit quē adulan-
cum nequeant laqueare. de quo quinimo et documentis
suis laqueatos persepe soluit a viculo. reliquij satis patet ad
historiam pertinere quo constant vlixe aliquamdiu perman-
sisse cum circe. Fertur preterea hanc eandem feminam picia-
turni filij latinoꝝ regis fuisse coniugem. eumque augurandi
docuisse scienciam. et ob zelum quia pomionam Amphipham
adamaret eum in auem sui transformasse nominis. Erat enim
illi domesticus picus auis ex cantu cuius et motibus sume-
bat de futuris auguriū. Et quia secundū actus picis vitam du-
ceret in picum versus dictus est. quando seu quo mortis ge-
nere aut ubi hec defuncta sit circe comptum non habeo.

De Camilla volscorum regina.

Amilla insignis et memoratu dignissima virgo fuit. et
volscorum regi antiquissimo et Camilla coniuge ge-
nita nascens matris mortis causa fuit. Nam cum enixa pu-
uulā moreret a methabo pater una tamen ex materno noie demp-
ta lra Camillā filiā nūcupauit in sui solaciū. huius quidem vgi-
nis a natali suo die seuera fortuna fuit. Nam paululū pro ma-
tris funus methabus puernatū cuius suorum repentina sedicioe
regno pulsus nil fugā arripies propter puulam hanc filiam suā
hībi pro ceteris rebus dilectā asportasse in exiliū potuit in quo cum

non bonu m. p. m.

et imper

solus pedesq; miser effugeret et in vlnis sociam deportaret.
Camillam ad Enasenum fluvium pridiano pmbre tumentem
deuenit: nec cum onere infantule prepeditus posset ena-
tare in oportunitate deuenit consilium porrigente deo. Qui
celebrem futuram virginem ignobili absummi fato nole-
bat. Illam igitur subteris cornice inuolutam iaculo (quod
forte ferebat) allegauit: atq; dyane deuouit si seruasset i-
lumen: et vibrato totis viribus brachio iaculum cum filia
in ripam transiecit: aduersam quam euestigio nando secut⁹
est: et cum illam dei munere comperisset illesam in miseria le-
tus filiarum percipere latebras: nec absq; labore plurimo puella
educavit lacte sermo que cum in validiorē euassisset etatem
regere ferarum corpus cepit exuijs: et tela vibrare lacertis: fi-
dalq; circumagere: arc⁹ tendere: gestare pharetras: cursu cer-
uos: rapere easq; siluestres insequi: atq; supare labores femi-
neos omnes despicere: vgnitatem p ceteris inuolatā serua-
re: Iuuenū amores ludere: et cōnubia potentū pcepit oīno re-
spuere: ac sese totam dydane obsequio (cui pater deuone-
rat) exhibere. Quibus exercitijs durata virgo in patriuz re-
uocata regnum seruauit robore inflexo propositum. Tandē
cum a Troia Eneas remens Launam sumpsisset coniugez
et ob id bellum inter eum turnūq; rutulū esset exortum cō-
gregantib; eis undiq; copias Camilla turni prius fauēs cu-
stodi volscorū agmine venit auxiliatrix eidem: et cum sepius
armata irruisset in frigios: et die vna acriter pugnis multos
occidisset ex eis nouissime corebum quendam abelis sacerdotē
armoz eius auda sequeretur ab arunce quodam ex hostib; la-
gitta sub papilla letaliter percussa maxio runtoz dāno mori-
būda collapsa ē: et iter armata exercitū expirauit. Hanc inue-
nit vltimā puellule hodiernę: et dū sui iuris vgnē adultam
et p libito nūc latos agros: nūc filias: et lustra ferarū accictā
pharetra discurretē: labore assiduo lasciuias illecebres appe-
tit⁹ pmentē: delicias atq; mollicie accuratas offas: et elabo-
rata pocula fugietē: et cōstantissimo aio deuoz iuuenū nō dicā
amplex⁹ sed vba etiā respuente in: viderint monite discant

quid eas in domo patria qđ in templis qđ (in theatris in q̄
bus spectantiū multitudo ⁊ seuerissimi moꝝ censores due
niūt) deceat. nīm⁹ quidē honestis negare aures. os tacitū:
tate frenare oculos. sūtate cōpescere. et gest⁹ om̄s suos hoē
statis mole cōp̄m̄ere. otia cōm̄ellaciones. laetitias nimias
chōreas et iuuenū vitare. sfoꝛcia. Senciantq; qm̄ nec optare
qđlibet nec qđ licet agere. sanctū sit aut castitati cōfoꝛme ut
pꝛudēcōꝛe facte ⁊ laudabili v̄gmitate floꝛentes in sac̄s nup:
cias mature morib⁹ obteꝑantes suis deuēiant.

De penelope vlixis Coniuge.

p Enelope p̄ari regis filia fuit. et Vlixis strēnuissimū vī
ri cōiūx illibati decoris. atq; itēmerate pudicitie ma
tronis exēplū sc̄ssimū ⁊ eternū. Xui⁹ quidēz pudoris vīres
a fortuna acriter agitate (sed frustra) sūt. Nam cū iuēcula
vīrgo et ob venustatē forme plurimūz diligēda a p̄re iūcta
fuisset vlixī pepissetq; ex eo thelematū et ecce in expeditionē
troiani belli vocat⁹ p̄mo vī feretractus vlixes ab eo cuꝝ la:
erte iam sene ⁊ Anticia iam mīre ⁊ puo filio relicta est. Sa:
ne p̄seuerate bello nullam p̄ter decēnalē viduitatis miuriam
passa est. Attamen plione deiecto cum in scopulos tempesta
te maris illisus. aut repetētes domum p̄ceres aut in peregrī
num litus impulsos aut vndis absorptos seu paucos in pa:
triam rēceptos fama monstraret solius vlixis erat incertum
quo cursū tenuissent nauea. Quāobrem cū expectatus diu
nō reuēteret i p̄riam nec apparēt ab ullo vsq; visus mortu⁹
existimat⁹ ē. q̄ credulitate antidia genit̄ miserāda ad leuā:
dū dolorē vitā terminauit laqueo. Penelope autē ⁊ si egre plī
mum ferret viri absēdam longe tulit egrius sinistram mor
tis eius suspiciōnem. Sed post multas lac̄mas ⁊ vlixē frustra
vocatū sep̄ssimē inter senem laertem et thelemacum pu
erum in castissimā ⁊ perpetuam viduitatē senescere firmato
aio disposuit. Vex ⁊ cū forma decēs moꝛelq; pbabilem et e
gregiū gen⁹ ad se diligēdam atq; excupiscendā quozūdā
nobilū ex p̄barchia atq; thephalania ⁊ etholia puocasset

animos. plurimum instigationibus eorum vexata est. Nam cum in dies spes vite vixis aut reditus eiusdem continue videretur minui. eo ventum est ut absente rus ob fastidium procatorum Laerte procatores ipsi vixis occuparent regias et penelopez precibus atq; suasionibus pro viribus et sepius hinc in suum prouocarent coniugium. At mulier metuens ne forte sacri pectoris violaretur propositum cum iam cerneret via negationibus auferri diuino profecto illustrata lumine terminis et astutia infestos saltem ad tempus fallendos esse arbitrata est. peciitq; instantibus sibi tamdiu licet expectare virum donec telam quam more regalium mulierum ceperat perfecisse posset. Quod cum facile concessissent competitorum egregij ipsa femineo astu. quicquid in die solerti studio texens videbatur operi iungere clam reuocatis filis subtraheret in nocte. Qua arte cum eos in regia vixis bona assiduus conuiujs consumentes aliquandiu lussisset. nec iam amplius videretur locum fraudi posse prestari dei pietate factum est. ut ex phenicum regno nauigans post viginti annorum sui discessus annum solus et incognitus vixis per tachiā veniret. pastoresq; suos sciscitaturus rerum suarum status adiret. et cum ex astutia pauper incesisset habitu a sparte iam sene portario suo comiter susceptus ab eodem iferente fere omnem rerum suarum comprehendit seriem. et thelemacum a menelao redeuntem vidit. seq; clam illi cognitus fecit. et consilium suum aperuit. Omne factumq; est ut a sparte incognitus deduceretur in patriam. Qui cum vidisset quo pacto rem suam retinereut procatores atq; pudicas penelopem eorum rennuentem coniugium irritatus cum sparte subulo et phylia opilone suo atq; thelemato filio clausis regie ianuis in procatores conuiuantes insurgens Eurymacum polibi filium. et Antimachum Amphimones atq; Crisipum. Iamium Agelauz aliosq; frustra veniam exorantes unacum melanchro caprario suo hostibus arma ministrante atq; mulieribus domesticis (quas nouerat cum procatorebus conuberniū habuisse) occidit. suaq; penelopē ab insidijs

procanctū liberauit. Que tandem cum vir eum recognoscere
potuisset summo perfusa gaudio diu desideratū suscepit. vult
tamen lycophron quidam nouissimus poetarum ex grecis
hanc situationibus nauplii senia ob vindictam occisi palam
dis filij sui fere omnes grecorum coniuges lenocinio in me-
retricium deducens penelopem cum aliquo ex procatribus
in amplexus et concubitū venisse quod absit ut credam ce-
lebre castimonia multorum auctorum literis mulierē mi-
nus in contrarium asserentes penelopem preter castissimam
extinxisse. Cuius quidem virtus tanto clarioz atq; commendabi-
lior est quanto rarioz inuenit et maiozi impulsā certamine p-
seuerauit constantior in concussa.

De Lauinia Laurentium regnia.

Lauinia laurentū regina genus a Satio Cretensi du-
cens latini regis et adamate coniugis eius filia fuit uni-
ca et tandem Enee strenuissimi Tropano ducis coniux
magis belli Enee. turniq; rutuli cā clara q; alio facinore suo.
Nec quidē ob igne formositatis sue decus et patriū regnū
(cū successura videbat) a turno rutulorū rege ardentissimo iu-
uene instantissime in coniugium petebat. Eiq; ex eo spem fece-
rat amata mater que auia desiderio nepotis fauebat impēse
Sane latinus augurandi pītus cum ab oraculo suscepisset fi-
liam extero duci tradendā coniugis tardior ibat in votū. qn-
p mo cū a troja p̄fugus aduenisset eneeas latin⁹ tā ob generis
claritatē q; ob oraculi munit⁹ eidē poscenti amicitia spopō-
dit et filiā. qm̄obrem inter eneam turnumq; bellū suscitātū
est. et post multa certamina obtinētib; tropanis p vulnera
langnē mortel; plurimū nobiliū ab enea in lauiniē nupcias
itū est. mortua ob indignationē amata laqueo. Sunt tamē q;
velint bellum post nuptias exortum. Sed q̄literūq; gestū sit
constat lauiniā ex enea clarissimo p̄ncipe concepisse filiū
et eo ante diem prius apud inimicū flumiū rebus humanis
subiecto Cum astamū p̄uignū regnantē timēt secessisse in

filias et ibi pepisse atq; (ut volunt aliqui) iulium nomi-
nasse filium. Sane cum minor creditus esset in noueram
Astamus et sibi Albam ciuitatem condidisset ultro secedens
Lauinie regnum patrum liquit. Quod Lauinia veterem pe-
ctori generositatem gerens honeste atq; pudice viuens su-
ma cum diligentia tenuit. illudq; tam diu seruauit donec fil-
ius putescens resignaret in nichilo diminutum. Volunt ta-
men aliqui eam a filio reuocatam Melampodi cuiusdam nup-
fisse et filium ab ascamo fraterna beniuolencia educatum.

De Opydone seu Elissa Tyria Cartha-
giniensium Regina.

pydo (cui prius Elissa nomen) Carthaginis eque co-
ditrix et Regina fuit. huius quidem in ueras laudes
paululum amplius fimbria ire libet. si forte paucis
literulis meis saltem pro parte notam indigne obiectam de-
cori sue uirginitatis abstergere queam. Et ut alius in suam
gloriam aliquantisper assumam phœnices (ut satis vulgatum
est) populi industria preclarissimi ab extrema fere egypti pla-
ga in Syriam uenientes litus plurimas et preclaras ibidem co-
didere urbes. Quibus inter alios rex fuit Agenor nostro ne-
dum sed suo uero prefulgens fama a quo genus Opydonis in-
ditum manasse creditum est. Cuius pater belus phœnicum
rex cum Cyprio in fula subacta clausisset diem eam uirginem
culam cum pigmalione fratre grandiusculo phœnicum reliquit fidei
Qui pigmalionem constituens genitoris in solium Elissam pu-
ellulam et forma eximia acerte seu speo. uel fidei (ut di-
cunt alij) herculis sacerdoti qui primus erat post regem apud
tyrios honore coniugio iurare. hijs autem inuicem sanctissime se
amarunt. Erat pro ceteris mortalibus cupidissimus et inexpli-
bilis pigmalion auri sic et acerba (diuissim^o esto) regis aua-
ritia cognita illud occultasset latebris. Verum cum fama occul-
tasse nequiuisset in audiratem tractus pigmalion spe potius
undique per fraudem occidit incautum. quod cum cognouisset

Elpsa adeo impacienter tulit ut vir abstinere a morte. Sa-
ne cum multum temporis consumpisset in lacrimis et frustra
sepius dilectissimum sibi vocasset acerbam atque in fratres
dixas omnes execrationes expetisset seu in sompnis monita
(ut placet aliquibus) seu ex proprio mentis sue consilio fu-
gam capessere deliberauit. ne forsitan et ipsa auaritia fratris
traheretur in necem. Et postea seminea mollicie et firmiato i-
virile robur animo ex quo postea dydonis nomen meruit
plenum lingua sonans quod virago latine ante alia non
nullos ex principibus ciuitatum quibus varijs ex causis pig-
maleonem sciebat erosum in suam deduxit sententia: et sup-
ta fratris classe seu ad eam transferendam seu in aliud prope-
rata confestim naualibus compleri socijs iussit. et nocte sup-
tis thesaurois omnibus quos viri nouerat et quos fratri sub-
traxit se potuit clam nauibus imponi fecit. et excogitata astu-
cia pluribus inuolutis harena repleta sub figmento thesauro-
rum videntibus omnibus easde onerauit. Et cum iam altum te-
neret pelagi mirantibus ignaris in mari proici inuoluta ius-
sit. et lacrimis se mortem quidui desiderauerat thesauro-
rum acerte submersione adiuuuisse testata est. Sed socijs com-
pati quos non dubitabat si ad pigmalionem irent diris sup-
plicijs una secum ab auarissimo atque crudeli rege carnificari. Sa-
ne si secum fugam arripere vellet non se illis et eorum op-
tunitatibus de futuram asseruit. Quod miseri audientes nau-
te (et si egre natale solum patriosque penates liquerent) ti-
more tamen seu mortis exterriti in consensu exilij venire faci-
les. et flexis proxis ea duce in Oppidum uentum est ubi vir-
gines veneri in litore libamenta suorum more soluentes ad
solacium iuuuentis et pleni procreanda: rapuit. et iouis antisti-
tem cum omni familia premonitum et magna huic fuge subsequen-
tia vaticinante socium peregrinationis suscepit. et iam creta post-
tergum et Syrcia a dextris relicta litus flexit in affrum et messalio-
rum oram radens sinum intrauit. postea satis notum quo tur-
nauibus statione arbitrata dare pauxillum quietis sangans imi-
gio statuit. ubi adueniente victis desiderio visendi foretes

no de idyris
Carthagini

et alijs cōmeatus et mercimonia portantibus ut moris est:
collocutiones et amicitie iniri cepere. et cum gratū apparet
incolis eos ibidem māfuros esse. et abuti censibus olim a ty
ro eque profectis legaō suahisset sedes cōfestim esto audis:
set fratrem bella immanē nulla territa metu ne iniuria iferze
cuiqz videretur et ne quis eam magnū aliquid suspicaret fa
cturam non amplius qz quantū quis posset bonis occupare
corio ad sedem sibi constituendam ab acolis telluris in litore
mercata est. O mulieris astucia in frustra iussu suo cōscilium
bonis coriū facturis qz iunctis longe ampli⁹ qz arbitrari po
tuerint venditores amplexa est. et auspicio equū capina
bellicosam ciuitatem condidit quam carthaginem nuncupa
uit. et arcem a corio bonis birlam. Et cum quos fraude tere
rat ostēdisset thesauros et ingenti spe fuge animasset socios
surrexere illico memia tēpla forum et edificia publica et priua
ta. Ipsa autem dante populo legibus et norma viuendi. cum
repente ciuitas euahisset egregia et ipsa inclita fama pulcritu:
diuis inuise et inaudite virtutis atqz castimonie. p omniem
africanam delata est. Quamobrem cum in libidinem promp
tissimi homines affri sint factum est ut numitanorum rex in
concupiscendam veniret eiusdem. eamqz quibuldam ex pñ
cipibus ciuitatis ob belli atqz desolationis surgentis ciuita
tis denunciatione ni daretur in coniugiū postulauit. Qui cū
venissent vidue regine lacrum atqz inflexibile castitatis pro
posituz et sibi timerent plurimū ne petitoris frustra to de fide
rio bello absorberentur non ausi didoni interroganti qd po
scebatur exponere. verbis regnam fallere. et in optatum de
ducere sua sententia cogitauerunt. eiqz dixere regē cupere. eo
rum doctrina efferatam barbariem suam in mores humani
ores redigere. et ob id sub belli interminatione preceptores
ex eis poscere. Verum eos ambigere quis nam ex eis taz gn
de vellet onus assumere. ut relicta patria apud tam imma
nem regē moratur⁹ iret. nō sensit. rigna dolos qnqz in eos
vla egregij ciues mōt qz segnicies hec. qz sordidia. an ignora
tis qz pñ nascamur et patrie. nec eū rite ciuem dici posse qui

pro salute publica mortem si casus postulet ne dum incommo-
dū aliud renuat. Ite igitur alacres et paruo periculo nostro a
patria ingens belli incendium remouete. His regnie redar-
gutionibus visum est principibus obtinuisse quod vellent
Et vera regis dextere iussa. Quibus auditis satis regine vi-
sum est se sua sententia penitus approbasse coniugium. In-
genuitque secum non ausa suorum aduersarij dolo. Stante ta-
men proposito repente in consilium iuit quod siue prudēcie
oportunitus visū est. Dixitque se si terminus aduendi viri detur
ituram. Quo concesso atque aduemente Enea tropano nunquā
visū mori potius quam infringendam fore castimoniam iata
in sublimiori patrie parte opinione cuiusmanes placatur
ta siccei rogi construxit nigentem. et puella tecta veste et
ceremonijs seruatis varijs ac hostijs cēsis plurimis illum com-
scendit. cuius frequenti multitudine spectantibus quid
nam factura esset. Que cum omnia pro votis egisset culero
quem sub vestibus gesserat exerto ac castissimo appposito pe-
ctori vocatque speo inquit. prout vultis ciues optimi ad
virum vado. Et vir verbis tam paucis finis summa om-
nium inuentum mesticia in culturum sese precipitem de-
dit. et auxilijs frustra admotis. cum perfodisset vitalia pudici-
ssimum effundens sanguinem iuit in mortem. Opudici-
cie inuiolatum decus. O viduitatis infracte venerandum
eternumque specimen dūdo. In te velim ingerant oculos vi-
duē mulieres. et potissime cristiane. tuum robur inspiciant
Te si possunt castissimum effundentem sanguinem tota men-
te considerent. et hęc potissime quibus fuit ne ad secunda so-
lum dicam sed ad tertia et vltiora etiam vota transuolasse
leuissimum. Quid inquit queso spectantes cristi insigni-
te caractere. si exteram mulierem gentilem (cui omnino cri-
stus incognitus) ad consequendam perituram laudem tam
perseueranti animo. tam forti pectore in mortem usque per-
gere. Non aliena sed sua illatam manu antequam in secundas
nuptias iret. Antequam venerandissimum obseruancie pro-
positum violari permitteret. Dicit arbitror aliqua (cum

*de morte
Indom.*

*de lumbis et
vitali vultu*

obseruacie ppositū violari pmittet. Dicit arbitro: aliq (cū
 perspicacis sine ad excusaciones nostre sine femine) sic facien
 dum fuit destituta eam in mortem parentes ⁊ fratres abi
 erant instabant blandicijs procatores. nequibam obistere.
 carnea non ferrea sum. Oridiculum. dido quorum subsidio
 confidebat. cui exulfrater unicus erat hostis. Nonne dydo:
 ni procatores fuere plurimi. pmo ⁊ ipsa dydo erat nec saxeā
 aut lignea magis qz hodiernae sint. nō equidē ergo mēte saltē
 valens cui⁹ nō arbitrabat posse viribz euitare illecebras mo
 riens ea via qua potuit euitauit. Sed nobis qui nos tam de
 sertos dicimus nonne cristus refugium est. ipse quidem re
 demptor pius in se sperantibus semper adest. an putas quī
 pueros de canimo ignis eripuit. quī Sulānam de falso cri
 mine liberauit te de manibus aduersariū non possit au
 ferre. si velis flecte in terram oculos ⁊ aures obsera atqz ad
 instar stopuli vndas venientes expelle. et immota ventos
 afflare sine. saluaberis. Insurget forsan et altera dicens. Erat
 michi longe lateqz protensus ager. domus splendida. sup
 pellectilis regia et diuiciarum ampla possessio. cupiebam ef
 fici mater ne tam grandis substantia ad exteros deferretur.
 O misanum desiderium nonne ⁊ dydoni absqz filijs regnum
 erat. non diuicie regie. Erant equidem. quid. et ipsa mater ef
 fici recusat. quia sapientissime arbitrata est nil stolidius fo
 re quam tibi destruere vt edifices alteri. ergo castimoniam
 maculato vt agris vt splendide domui. vt suppellectili pa
 riam possessorem. fino quod contingit sepissime destructores.
 Nonne et nbi diuicie ingentes que profecto expendēde nō
 abidende sunt. et cristi pauperes multi sunt quibus dum ex
 hibes tibi eterna palacia construis. quibus dum exhibes ca
 stimoniam alio fulgore illustas. preterea ⁊ amici sunt qruz
 nulli aptiores heredes cum tales habeas quales ipsa qstros
 probaueris. filios aut nō qles volueris sed quales natura cō
 cedit habe bis. Veniet et tertia asserens quia sic illi fuerit agē
 dum cum parentes uisserint consanguinei coegerint. et affi
 nes suaservint. qsi ignorem⁹ in quod sua cōcupiscēcia sua hisset

Confero primo militem

Alia dydo

Alia ut hinc

pmo effrenata iussisset. predicta omnia frustrata esset nega-
 none vna potuit mori dydone viueret impudica. Nec ut
 pudica viueret connubium negare non potuit. Adere suo
 iudicio astutior ceteris vna que dicat. Iuuenis eram. Feruet
 (ut nosti) iuuentus continere non poteram. doctoris gen-
 cium aientis. melius est nubere qm vxi suum secuta consiliuz
 O qm bene dictum quasi ego anniculis imperem castitates.
 vel non fuerit dum firmavit animo castimoniam iuuentula
 dydo. O scelestum facinus non a paulo tam sancte consilium
 illud datur quoniam in defensionem facinoris persepe turpius
 alligetur. exhaustas vires sensim cibis restaurare possumus
 superfluas abstinentia minorare non possumus. possumus
 gentilis femina ob inanem gloriam feruori suo imperare po-
 tuist. et leges imponere cristiana ut consequatur eternam im-
 petare non potest. heu michi dum fallere deum talibus arbi-
 tramur nos ipsos et honori caduco ut eternum finem subtra-
 himus. et in precipicium eterne dampnationis impellimus
 Erubescant igitur intuentes dydonis cadaver exanime. et
 dum causam mortis eius excogitant vultus deiciant dolen-
 tes quod a membro dyabolici cristicole pudicitia superentur
 ne putent dum lacrimas dederint et pullas assumpserint re-
 stes defuncto peregrisse omnia. in finem usq; seruandus est
 amor. si adimplere velint viduitatis officium. Nec existi-
 ment ad vltiora vota transire (quod nonnulli persepe faci-
 unt) potius ut sue pruriginis sub ficto coniugii nomine sa-
 tisfaciant quam ut sacro obsequatur connubio impudicitie
 labe careant. Quid enim aliud est tot hominum ample-
 xus exposcere et tot mire quam post Valeriam messalinam
 canes et fornice incurrere. Sed de hoc alias. fateor tamen la-
 boris incepti nimium excessisse terminos. Sed quis adeo sui
 compos est quoniam aliquando ultra propositum efferatur
 ab impetu. ignorent queso qui legerint et nos unde diuer-
 timus reuertamur. Opdonem igitur exanguem cum lacrimis
 publicis et merore ciues. non solum humanis. sed diui-
 nis etiam honoribus finis exercentes magnificum extulere

Quia in alio

p viribus. nec tantū publice mris ⁊ regine loco sed deitatis
indite eis q̄ fauentes assidue dum stetit carthago artis tenu-
plis q̄ et exogitatis sacrificijs coluere.

De Xicaula Ethiopum regina.

Xicaula extrema (ut p̄cipi pōt) ethiopū p̄duxit bar-
n baries. q̄ quidē tāto mēozatu dignior ē q̄nto inter in-
cultōres exorta moribz ⁊ fūlit splēdidior. Cōstat enī
(si fides dat antiquis) hāc deficiētibz pharaonibz seu eoz
plem seu alterā ethiopū atq; egiptiorū ⁊ (ut nōnulli asserē
) arabū rēgnā fuisse clarissimā. et ni Menonoere īsula npli p
maxia hūis se regimā. ibiq; taz gndi diuiciay habūdasse co-
pia ut credat in hac vīta fere mōzles excessisse ceteros. Quā
inter diuiciay delicias nō otio ⁊ molliciei se īnee deditā legi⁹
q̄nypmo (⁊ si p̄ceptozē ignorarem⁹) tanta eam rex pituray
sciēcia p̄ditam sensim⁹ ut mirabile visū sit. Quod etiā sacre
testari vidēt licere quoz aucte monstat. Hanc quā Sabam
nomiār audita sciēcie Salomōis suo euo florentis fama (q̄
celebris totū iam cōpleuerat oztem) dicunt fuisse miratā cū
consueuerūt stolidi seu ignari flocti facē talia nō mirari. Et
(qd̄ longe mai⁹) nō solū mirata est. q̄nypmo menonoere fere
altero orbis angulo insigni relicto regno p ethiopes egipti-
os ⁊ rubri maris littora atq; Arabū solitudines tam splēdi-
do comitatu tanq; magnifico sumptu regioq; p maximo fa-
mulatu venit illū audicuta hierl'm. ut ip̄e Salomon regū oī
um dīnssim⁹ mulieris magnificēciā miratus sit. Que sūmo cū
hōze ab eo suscepta cū enigmata exposuisset qdā ⁊ eoz solu-
tōnes cū diligēcia audiuisset vltro cōfessā ē Salomōis sapiam
lōge famā atq; hūanoy igenioy capacitatē excedē. nec dubi-
um dei dono nō studio quesitā fuisse. inde dona exhibuit illi
magica inter q̄ fuisse credunt ballāma sudantes arbutule
q̄s postmodū Salomon haud lōge ab assalndis lacuplātari
iussit ⁊ colli. demū vltimū susceptis muneribz sūma cū laudē
in p̄tiam abiit. Sunt ⁊ q̄ credūt hanc eandē illā cellam meri-
dici reginā fuisse tandacē a q̄ īmposterū ut pharaōnes ante
sic egiptij reges diu cognominati tandaces sūt.

De Pamphile Platee filia.

Pamphilem quondam grecam fuisse feminam conperio et cum ex
qua patria vetustas abstulerit prius tamen nomen benigna
reliquit. Nam cuiusdam platee fuisse filiam reperit. Que et si
amplissimis titulis decorari non possit quam aliquid reipublice
addidit boni sua laudis portione clementer fraudari non de-
bet. nil enim noui quantumque post factum videatur facile ab aliquo
comptum est quod non sit ingenii ingenij argumentum et pro rei qua-
litate aliquam gloriam numerandum. Hanc igitur voluit auctores (qui
bus fides praestat aliquam) primam et ex arbusculis volitante bombi-
cem collegisse et illam a superfluis purgasse pecunie et purga-
tam apposuisse colo. ac etiam ex ea filium trahere. et inde texere
docuisse. Et sic eius usum eo usque cognitum induxisse. Cuius rei
excogitata ratio ostendet facile quantus in reliquis agendis
debuisset paniphiles valuisse.

De Rheia vlia Festali virgine.

Rheia vlia generosi sanguinis principia claritate inter ptalos
eminebat olim. Nam pro filios Albanorum reges succes-
sive regnantes atque descendentes ab Enea inclito tropaeo
rui duce tritum originem. munitore ex dictis albanorum rege praestante
Ea quippe adhuc existere vngula factum est ut amulio munito-
ris frater iunior impulsus regni cupidine iure gentium priuilegio
munitore vi regno priuaretur. in quem ne seueret finem intercessit
pietas contentus ut ruri religatus priuato vacaret otio. In lau-
sum vero adolescentulum munitoris filium ut regni amoueret emu-
lum aio truxit deseruit. eoque reso priam lausforore adhuc pu-
ellulam seruauit. Vix ut illi auferret nubij spes omnis et plis
vestalibus vngibus addidit. eamque perpetuam virginitate pro-
fiteri coegit. que cum in plenior deuenisset etate stimulis a-
cta veneris quo pacto nescitur eam tamen in amplexu deuenis-
se viri turgido patefecit uterque nam praegnans effecta romulum re-
mque ratione vrbis paritrem ex vno eodemque partu emira est. Quod ob

crimē (quācumq; regia fuerit femina) inſtituto veteri re
 gioꝝ iuſſu expoſiti ſūt filij et ipa viua in ſoſſa eſt. Sane et ſi
 corp⁹ ei⁹ terra obſutū ſit natoꝝ opus egregiū in ſb̄lime cul
 men ipius nomē euerit. egitq; ut id poſteritan venēabile fo
 ret qd̄ tūc⁹ lege ſac̄ aboleſſe conat⁹ ē. hanc dū mēte itueor
 videorq; ſac̄s veſtes ⁊ ſcimonialū velarūta veneris aliq; dū
 tegere furta. qn̄ q̄rūdā inſania rideā cōtinere neq̄o. Sunt q;
 dā q; ut avari porciūculā dona natis ſubſthane ſub p̄textu de
 uotionis puulas filias aut qn̄q; pubēs ſ; coactas mōſticiis
 clauſtris. neſcio vꝝ dicā claudūt aut p̄ducūt. Mētes ſe deo dī
 caſſe v̄gm̄ ē q; mēta p̄ciō rē ſuā deducet in meli⁹. moriētq;
 pioꝝ luib⁹ ſedes. O ridiculū ſolidūq; iḡāt otioſā feminaꝝ
 xeneri militare. ⁊ ſūme publicis iūdē mētriculis. eazq; cel
 lulas ſuis p̄ponē clauſtris. et dū ſecularia cōiugia ſpectāt vꝝ
 ſtes ornāt⁹q; varios choreas ⁊ feſtos dies ſe nulla cōiugij
 hira exp̄ſcia vere ⁊ ab ipō vite hui⁹ ingreſſu viduas deſlēt
 fortunā ſuā pentū aīas vīttas ⁊ clauſtra tora exeūt mēte
 nec alibi ſolature meſta p̄cordia reātūt q; in meditacōz q; pa
 cto in fugā carcerē erūpe poſſint aut ſalte itrouittē mechos
 in ceſtū q̄rētes agē furtim qd̄ palā illis ſblatū eſt feciſſe cōiū
 gio. hec ſūt nō dicā oīm ſ; p̄limaz cōtēplacōes in deū p̄ſes q;
 traſcēdentes ethera q̄b; aucti ſalūq; ſiēt q; illas intruſere carce
 ri. heu miſeri pētes ⁊ neceſſarij q̄cunq; alij dū alias poſſe p̄
 peti qd̄ ipi neq̄rent ⁊ fugiunt miſeri. perſepe flent ſupra tur
 piſſima infames part⁹. nepotes expoſiti. aut inſanda morte
 necati. exclutiones ignomiōſe. fugeq; ⁊ poſtremo dehoneſta
 tas op̄zalere q̄s hoēſtas potuiſſ; auar⁹ diugib; iungē. Sen
 tiant ergo demētes ſi alienas vires ſuis metiri nō volūt qm̄
 non inſcie non puule nō coacte deo dicande ſunt virgines.
 quāq; p̄ ſancte ab inſancia patria in domo nutritē. hone
 ſtare ⁊ p̄bandis moribus imbute. etate prouecte. et quid
 agant mēg mēte noſcentes. ſponte ſua non coacte iugū ſb̄
 euntēs v̄gmitatis p̄petue quas rariffimas inueniri arbitroꝝ
 ſed longe meli⁹ eſt taliū puum eſſe numex quam multū;
 dme illecebz dei ſanctuarūm prophanare.

De gāpa Cirilla Tarquini p̄isci regis filia.

Ap̄a Cirilla et si ei⁹ originis nullā stare mēoriā cōpere
g rim. Romanā tñ aut etruscā fuisse mulierē reor. et re-
terū cōstat autē qm̄ tarq̄ni p̄isci rōnoꝝ r̄gis fuerit
ḡn̄sima cōiūx. Nec cum esset p̄stānsimū ingenij femia quā
tūcūq; r̄gia cōiūx ⁊ i r̄gia eet domo otto torpere passā nō ē.
q̄n̄p̄mo cū se lanificō dedit set (qd̄ credā eo tpe apud latios
honorabile) ⁊ deo ḡ illud egregiā opificē atq; solertē fecit.
ut in hodiernū vsq; nois sui fama protēnā sit. nec euo suo
publico caruit munere. Nam cū apud rōnos mirabilis ⁊ a;
mānsima femia haberet nōdū eis marcētib; delicijs asiaticis
instituto publico cautū est ut ab itātib; nouis nupcijs p̄mi-
tus sp̄sōꝝ suoz domos unaq; rogaret q̄ vocaret nomie
rogatq; se euestigio gapani vocari p̄fiteret q̄h ex hoc sup-
ture essent future frugalitatis omen. Quod q̄ntūcūq; apud
insolentes modernoz animos videat prarum non dubitē q̄n
apud prudēcōres illius seculi simplicitate pensata optime ⁊
plurimū laudāte mulieris videat iudiciū.

De Sapho puella lesbia et poeta.

Saphos lesbia ex Mintena vrbe puella fuit. nec āpli⁹
s sue originis posteritati relictū est. Sane si studiū m;
spererim⁹ qd̄ ānositas abstulit p̄ p̄e r̄stitutā vīd̄bi
m⁹ eā. S. ex honestis atq; clarijs pentib; genitā. non enī illud
vnq; degenerauim⁹ potuit desiderat se ul' attigisse plebei. hēc
eternū (si quib; t̄pib; claruit ignoram⁹) adeo ḡhose fuit mē-
tis ut etate flores ⁊ forma nō dētra solū lras uigē nouisse ā;
pliozi feruore animi ⁊ ingenij sua uīuacitate cōsensu. studio
vigili p̄ abrupta p̄nafi v̄tice celso se felici ausu nūhis nō ren-
nuentib; imiscuit. et laureo puagato nemore in anterū vsq;
apollinis euasit ⁊ castalio pluta lance pl̄xib; sup̄to plectro
lācs nīphis choreā sonare cithare fidas t̄gē ⁊ ex p̄ntere mo-
dulosa puella non dubitauit. q̄ qd̄ etiā studioh̄s simis viris

difficilimū plimū vīsa fuit. Quid mīta eo studio venit suo
 ut vsq; i hodiernū clarissimū suū carnē testimoio retey lu
 cēs sit. ut erecta illi fuerit statua cinea ⁊ suo dicata noi. ⁊ ipa
 inter poetas celebres numerata. quo splēdore pfecto nō da
 riora sunt regum dyademata. non pontificū infule. nec etiaꝝ
 triūphantū lauree. Vex (si dāda fides ē) ut felicit studiū
 sic infelici amore capta est. naz seu facecia seu decore seu alia
 gracia cuiꝰdam iuuenis dilectione vno itollerabili occupata
 peste cū ille desiderio suo n̄ esset accommodꝰ igemiscēs in eiꝰ
 obstinatum duriciē dicūt versꝰ flexiles cecidisse. q̄s ego ele
 gos fuisse putassem. cū tali sint elegi attributi matie nī legi
 sem ab eā quasi p̄teritoꝝ carminū formis sp̄etis nouū adi
 uentū genus diuersis a ceteris incedens pedibus qđ adhuc
 ex eius noīe Sapiēū appellat. Sed quid accusande videntur
 pperides que tangente Amphione lyra ogigia saxa mouisse
 potuerūt ⁊ adolescētis cor Sapho canēte mollis se noluerime

De Lucretia Collatini cōiuge.

I Lucretia rōmane pudiciē dux egregia atꝝ scissimū
 vetuste phimonie decus filia fuit lucrecij spuriꝝ trici
 pitini clarissimī mī romanos viri ⁊ cōiunx tarq̄nij oli Colla
 tini ⁊ tricipitini filij incertū vꝝ oris formositate an hoēstate
 moꝝ mī Romanas matronas speciosior vīsa sit. Que cū ob
 fidere Tarq̄no supbo ardeā ciuitatē apđ Collacij opidū aut
 lōge ab vrbe in viri edes secessisset actū ē ut i castris cū obfi
 dio traheret in longū cenantibꝝ regijs iuuenibꝝ mī quos et
 Collatinus erat ⁊ forte nimio talentibꝝ vīno cadēt fmo d̄ cō
 iugū honestate. ⁊ cū suā ceteris (ut moris ē) vnusqꝝ qꝝ p̄
 ferret i cōsiliū hoc itū est. ut cōsensus citans equis vīsis qꝝ
 bꝝ noctu eis bella gerētibꝝ ignare cōiuges exercēt officijs
 probabiliorē oculata fide p̄cipent. Sane cū iuuenes regias
 rome inter equales ludētes iuenissent versis equis de venē
 collaciū vbi cū mlieribꝝ suis lanificō vacantē ⁊ nullo exor
 natā cultu i uenere lucretiā. quāob̄ ē iudicō oīm laudabilior

Collatinus

hand

visa est. Collatinus aut reliquos iuvenes benigne suscepit i
domum in qua dum honorarentur. Sextus superbi filius im
pudicos oculos inhonestatem atq; formositatem caste mu
lieris iniecit. & nephasto succensus igne p vim opprimenda (*De huius opprimenda*
si aliter non daretur) eiusdem venustatem tacito secum co
filio disposuit. nec multis interpositis diebus urgente inla
mia dam castris relictis nocte venit Collatinu ubi eo q vir
consanguineus esset a lucretia comiter susceptus & honoratus
postq̃m domu omnem tacitaz sensit & sic omnes sopitos ar
bitratus exemplo gladio cubiculum intrauit lucretie. & quia
esset apuit minatus q̃ est illi mortem si voces emitteret aut
sue non acquiesceret voluntati. Quā cū reluctante desiderio
suo & mortis impavidam cerneret ad damnandaz recurrere
astuciam inquit se illam secus seruū ex suis occisurū. & cum
etiam eam a se ob adulteriu cū adultero celam dicere. Substi
tuit his auditis tremebunda mulieret a tam obscena infamia
terrefacta timens si eo occideretur pacto purgatore sue in
nocentie defuturum. & ob id aspernanti animo corpus pmi
sit adultero. Quū cum illecebrī voluptati sue satis fecisset &
abisset iudicio suo victor egra tam celesti facinoris Lucretia
elucescente die tricipitū prem & brutum collatini affinem
amantem vsq; in diem illam existimatu aliosq; necessarios
confestim accersiri iussit & virū quib; aduenientib; q̃ a sexto
nocte in tempesta in eam gesta sint cū lacrimis & ordine re
tulit. et cū eam flentem misere solarent affines tunc quem
sub veste tegerat educens inquit. Ego me si p̃cto absoluo sup
plicio non libero. nec vlla deinceps ipudica Lucretie viuet
exēplo. hisq; dictis illū in pect̃ impexit innocuū & vulnere
incubens vidente viro ac patre moribunda collapsa est nec
diu animaz cū sangne fudit. Infelix equide; pulcritudo eius
& tanto clarius nūq; satis laudata pudicitia sua dignis p̃co
nijs extollenda est q̃nto acrius ingesta vi ignominia expi
ata cū ex eadem non solum reintegratu sit dec̃ qd̃ feditate
facinoris iuuenis labefactarat incestus sed consecuta sit ho
mana libertas.

De Thamiri Scitharum regina.

Thamiris Scitharum illustris regina fuit. Quicquid
Scithæ cum infertili solo et subgelida celi plaga riphe
is pertoreisq; anneri montibus sint et inde sibi fere tantum
cognita. Ex quibus thamiris sit orta parentibus seu cui iun
cta connubio incognitum est. Et ideo ac tantum quantum ad
insigne nobilitatis nota conspicua est quod feris et indomi
tis populis imperarit. Cyprio iam Asiæ regna tenente qui cum
forsan ut clarius nosceretur Thamiris in cupidinem regni
Scithici deveniret magis ad suam gloriam extollendaq; qm
imperium augendum. Audierat quippe pauperes et filie
stres homines Scithas fore sed a maximis regis et usq; fuisse
se victos hac ergo tractus auditate in Thamirim regi
nam viduam egit exercitum. Cuius cum prenouisset aduen
tum Thamiris (esto toti asiæ et fere orbis gestorum ampli
tudine formidabilis foret) non tamen ut femina terzita la
tebras percipit seu leges pacis aduceatore postulavit medio
quinq;mo congregans copias et belli dux facta cum posset
nauali opere obistere eum cum omni exercitu Maxem tran
sire passa est et suos intrare fines arbitrata sagax mulier fe
mina longe melius expugnari Cypri rabiem infra terminos
suos posse qm extra. Et cerdos facta eum ad interiora pe
netrasse regni adolescentulo filio unico tercia copiarum
parte concessa iussit ut Cyprio obviam pugnaturus proce
deret. Cyprius vero tam qualitate locorum et gentium mori
bus pensans quam auditis sciens venientem cum exerci
tu iuuenem magis fraude qm armis vincere statuit. castris
q; et vino quod nondum nouerant Scithæ. epulisq; et deli
cisi ceteris confertis relictis fugam finxit. Que vacua cum
intrasset iuuenis quasi victor hosteq; fugato letus cum
Scithis non ad bellum sed epulas inuitatus ample cibos
et pocula incognita ingurgitare cepere. Ex quo soluta di
sciplina militari sompnus affuit quo sepulti superueniens
Cyprius illum cum reliquis dedit in mortem et quasi certus

victorie ad ulteriōra processit. Thamisiris autem cū audisset
suorum cedem. et si plurimum ob vnici filij neceꝝ vidua mor-
ueretur non tamen femineo more se dedit in lacrimas quin
p̃mo illis ira ⁊ vindicte cupiditate sedatis cum residuo co-
piarum ea arte qua captum filium audierat etiam si non o-
mitterentur referta poculis castra hostem (et si altitissimus
esset) capi posse existimauit. ⁊ locorum gnara fugam simul
lans audum secutoꝝem inter steriles gelugꝝ horridos mon-
tes non longe viarum tractu deduxit atqꝫ cōduxit. ⁊ inopeꝝ
oportunitatem fere omnium inter aspera saltusqꝫ montium con-
uersa cum omni exercitu fere deuenit. nec ipse Cyrus euasit
quin cruenta morte vidue laceret iuam. Thamisiris auteꝝ ef-
ferato animo iussit inter cadauera Cyri corpus exquiri. cui
comperito auferri caput ⁊ in utrem sanguine suorum plenum
imiti mandauit. ⁊ quasi superbo regi dignum exhibuisset
tumulum dixit. lacerare sanguine quem finisti Sed quid tãdeꝝ
nil preter hoc facimus Thamisiris habemus tanto clariꝝ qn-
to Cyri maius fuerat imperium.

De Leena meretrice.

I. Etenam grecam arbitroꝝ fuisse feminam. quam et si
minus fuerit pudica bona tamen honestarum ma-
tr onarum atqꝫ regnarum illustrum pace inter claras fe-
minas descripsisse velim. Nam (vt in superioribus dictum
est) claras) ob quodcunqꝫ facinus mulieres non pudicas
tantum apponere pollicitus sum. Insup adō virtuti obnoxii
sumus vt non solum quaz insigni loco constam cernimus
eleuamus Sed ⁊ obrutam tegmine turpi in lucem meritam
conari debemus inducere. Est enim vbique preceꝝa nec aliter
sedatur scelerum contagione qm solaris radius sceno infici-
atur inmixtus Si ergo aliquando pectori destabili officio de-
dito eam infixam viderimus Ita detestari debemus officiuꝝ
vt sue laudes non minuantur virtuti cum tanto mirabilior
dignior in tali sit qnto ab eodem putabatur remotioꝝ Quā

no Herfany p qm
non vny habuit
archon

Quamobrem non semper meretricum aspernanda memoria ē
quoniam dum ob aliquod virtutis meritum se fecerint me-
moratu dignas. laetiori letiorique sunt pretio extollende. cū
in eis hoc agat comperta virtus ut lasciuientibus regnis ru-
bozem incutiat. cum earum lubricos luxus excuset regnaque
ignauia. Preterea ut appareat non semper ingentes animos
solum titulis illustribus connexos esse et virtutem neminem
dedignari volentem sed tam celebri mulierum cetui anne-
ctenda est leena ut etiam in ea parte in qua strenue egit tan-
quam bene merita laudetur. Leena igitur turpi meretrico dedi-
ta detestabili obsequio fecit ut eius origo ignozetur et patia
hec tamen regnante apud macedonas Arminta cum Armo-
nias et Ariston egregij iuuenes seu obliuendam patriam
turpi subiectam tyrannidi seu ob aliam impulsi causam hi
parcum immanem tyrannum occidissent inter alios tanquam
gestorum conscia eo quod eorum conuulturnio uteretur capta
est et cum ad prodendos comminationes conscios diris cogere-
tur supplicijs secum lubrica mulier quanti esset sanctum ac
venerabile nomen amicitie pia volens consideratione ne illi
ut sibi parceret in aliquo violentiam inferret primo diu
ne diceret quod querebatur mira constantia animo impe-
rauit suo. tandem conualecentibus cruciantibus et corporeis
deficientibus viribus Timens virilis femina ne debilitata
virtute corporea etiam enervaretur propositum i robur ma-
ius excessit. egitque ut eque cum viribus et dicendi potestas
auferretur et acri morsu linguam precidit suam et expulit. et
actu unico sed clarissimo spem omnem a se noscendi quod
exquirebatur tortoribus abstulit. Quis dicet leenam nisi for-
tune crimine fornice habital se. profecto non eam nozat quod
feminas dixit id tacere quod nesciunt. heu michi nonnumquam
lasciuens opulenta domus et parentum indulgentia nimia
virgines deduxit in lubrica. quorum petulca facilitas nisi auste-
ria coherceatur frenis et a mortalibus potissime obseruan-
tia reuocatur vigili aliquando etiam non impulsa labitur et
si lapsus a desperatione decoris honestatis pristinae calcetur

a nullis demum viribus reuocatur. hac ego putollemaz de:
fioia corruisse non nature malicia. ⁊ potissimie diuin virile
eius robur circa cruciatus inueio. Quo equidem non min⁹
et muta prius ⁊ inde precia eius lingua splendoris eius cō
secuta est qm̄ florida p̄sepe oracōne apud suos valens me:
ruerie forsitā demoscenis.

De Athalia regina hierusalem.

a Thalie efferata mens nocōrem illam fecit. Spris e:
gipcijsq; qm̄ oportunum fuerit dauitico generi esto
domus eius vndiq; cruore suorum ac multiplici cede feda
non minus nomini suo infauste claritans addiderit qm̄ ful:
goris opademata regum. Nec igitur achab regis israelita:
rum ⁊ jezabelis regine nequissime mulieris filia fuit. ⁊ nup
ta ioram filio iosaphat regis hierusalem. ⁊ tandem iosaphat
atq; Ozia filio nati maiore in quem morte patris deuenerat
regni successio de medio sublati ioram vir eius preter opi
nionem rex hierusalem coronatus est. Qui ⁊ hanc cōiugem
suam voluit esse reginam. Cui splendori Achab genitore de:
functo ioram frater eius pater successus suo solio non mo:
dicum lucis iniunxit. Temporis vero successu multis ante in
fortunijs agitata viro defuncto Ottoziam filium suuz vidie
patrio in throno sedentem vt vndiq; mulier regijs coru:
scaret honoibz. Sane cum Ottozias sagitta ictus uisisset in
morte ⁊ trux mulier in desideriu regni accensa cū memorabile
extorgisset facinus ⁊ animi satis ad ppetrandu collegisset.
pulla feminea pietate non solū dare lacrimas examini filio
omisit qm̄mo in ap̄iores fletus si femineū illi cor fuisset p
gressa madente adhuc nati terza cruore in om̄ez dauitice p
lis posteritate perpetuit gladios ⁊ tādū in illaz de bachata ē
donec ex nialculis nulluz omitteret quin per vulnera in ne:
cem compelleret. Solus quidem in manitu sue joas Otto:
zie regis paruulus filius subtractus ea minime aduerren:
te. Nam jazate eiusdem filia et ottozie olim soror furtiue

subera etiam paruulus in domū ioadam pontificis viri sui ser-
uandum nutriendumque tulerat. et sic per tot impie occisorū
sanguinem mulier audat tanquam in vacuam suo opere pos-
sessionem regium conscendere solium ausa est. et regalia di-
sponere cuncta. Quid atreani. quid dponihū. quid iugurrā
mirabimur. homines acris ingenij si regni cupidine tractos
per vulnera quorūdam suorum impij conscendisse apicem
audiamus. postquam ut eo pueniret sobolem omnē regiam
confodisse nec suis proprijs peperasse mulierem cernimus. sul-
fit igitur dyademate regio Aetalia equidem magis purpureo
respersa cruore spectabilis quam regia nota. Sane sicut ultro
innocuas datūce stirpis animas gladio truculēta seuerat
sic in suos exasperatos alienos seuisse potuit. ioram quidem
israhel regem fratrem suum in agro nabaoth iacentem et sa-
guinem paruule vulnera canibus exhibentem vidisse cupi-
ens potuisset facile. Sic et iezabelem matrem regijs ornataz
et turri cella delectam et discurrentiū calcitam pedibus atque
ad ro calcibus et rotarum orbis attritam ut misceri verla
nullum in fausti corporis remaneret vestigium. Sic et septua-
ginta fratres suos una hora apud samariam victoris iussu
perculsos et circa iezabelem matrem regijs ciuitatem eorū
palis infra capi egregij facinoris argumenta prestantia. sic
et ceteros quoscūque cognatos ne unus euaderet quin eius-
dem percussoris ferro confoderetur. et postremo ne sangui-
num scelesti mulier permanseret impune se cum iam septem
regnasset annis opera ioadam pontificis eleuato joas nepo-
te suo in regem quem ipsa cum reliquis arbitrabatur occi-
sum e regia sede vi deuahi vidit. et clamante in eam popu-
lo seruorum atque luronum manibus de decore ad portā
usque mulorum frustra clamitantem atque minantem deduci
ibi pro meritis trucidari ut non alio namite ad inferos
pergeret nocua quam ire cegisset in nocuos. Sic agit diuina
iusticia que et si differat non obliuiscitur. agitque supplicio se-
uiori i quo diu expectatos mores mutari non videt. quod
dum cogitare negligimus credere nolumus nec emendari

auramus et nos ipsos amplioribus flagitijs illigamus dum
 minime arbitramur absorpti procella dum non prodest ni
 feri commissi deflenius. dira quippe preter ius regni concu
 piscencia est. et ut plurimum occupatio eruculenta in quam
 raro itur ex casu per fraudem aut per violentiam conscendat
 necesse est. Si per fraudem dolis insidijs periurijs prodici
 omnibus similibus que agitaris meditatione conueniet. Si vio
 lenta iactationibus tumultibus rumoribus seuidia rabieque
 reris incumbit. Et per quam maior iturus viam es pre
 parasse vires oportet que omnes scelerorum hominum ha
 bentur opere quibus nisi seruus efficiaris regni dominus esse non
 possis. Quid tandem itur in thronum. obdures necesse est
 querelis aures. lacrimis sceleribus cedibusque auectas octof
 et i saxum dures precordia. armetur crudelitas. pietas exclu
 dat. negligatur ratio. colatur iniuria. potestas sacris legibus
 auferatur. presteat libidini. accersiat malicia. simplicitas luce
 tur. rapacitas luxuria ingluuius amedent incliti reg. puencie
 diuinis nec humanis preat. Sacra atque prophana misceantur et ur
 ra pressa per summum nefas eatur in sanguinem. sternantur pii
 homines. impij sublimentur. stuprentur virgines et in abur
 sum pueri trahantur. ingenij damnetur virtus. et ignoscatur
 vicio. et ubique pullapace triumphos agat discordia. O specta
 bilis regis accessus. Sed quid in thronum per sanguinem et
 indigna facinora itum est. vnam quocunque modo quesitum
 innocue viveretur. Illico urgente suspitione primates pellun
 tur exilio. in pauperem rediguntur diuites. redigantur amici
 ci veteres. fratres filij nepotes parentesque tanquam emuli
 carcerantur. et occiduntur. nulla fides. nulla sanctitas. insti
 cia nulla seruatur. anxie vigilatur. cum difficultate dormit.
 nec cibis absque timore gustatur. pulsusque fidelibus scelestis
 omnia vita amittit. O pulchra. O appetenda. o laudanda quesita
 curis possessio. Erat equidem sacius tuguriolum ita se paupis
 pace plenum. securitate validum. et sollicitudine vacuum. hec ardua
 quantum cum cruore queruntur. tanto cum timore tenent. et qui fi
 dos suspicientes emimus cum insidijs procurate crimine nos ipsos

Rem gmpyly

comitum. p sepe ut eorum ope quales habuimus introitus tales aut destabiliore exilis habeant. una nostro cuius in teritu subtrahatur hora quod per multos infustos dies nequiter fuerat congestum quod sero cognouisse potuit Arthalia.

De Cloelia Romana virgine.

c Cloelia insignis virgo Romana a qua penitus origine traherit aut posteris non relinquere potes aut retinere abolitum est. Sed eam ex clavis nata arbitrari post cum generositas testet animi. et quod pacis obses inter alias nobiles romanorum postsemie etruscorum regi belli Tarquinii superbi data sit. Cuius ut laudanda audacia verbis amplius explicet aduertendum est. quoniam pulso tarquinio rege superbo ob scelus enorme sexti filij in lucretia patrum nec succederet temptanti reditu fraudes in bellum patens ventum est. In quo cum remisset postsemia rex clivus finis precibus Tarquinii accitus et probitati orationis coelitis pontis sublicium defendentis etrusci amouerent a intuitu. et inuicij scevole audacia atque commoto terzitus remisset in concordia romanorum et ad suanda cepisset obsides plures factum est ut cum alijs virginibus pleribus mitteret Cloelia. Cum cum forsitan videret minus de republica apud externum regem tot detineri virgines in audacia virilem virginem periculis armavit. et deceptis custodibus equum (quem forte ante non conscenderat) pascens secus Tyberini nocte cum multis eduxisset in ripam descendit. nec ex terzita profunditate fluminis aut aquarum virginibus sospites i aduersam partem omnes eduxit suisque restituit. Quod a postsemia mane coeptum conquestus est. frequentique senatu visum est ut insugetur dux regi restitueret postemiti adiecto ut iniolata suis in tempore redderet a rege. Rex autem virginis miratur virtutem et delectatus audacia non solum ad suos illi coel sit reditum sed potestatem fecit ut quis vellet ex obsidibus reliquis posset educere. Que ex omnibus solos sumpsit ipuberes. quod et honestati virginum emendabile visum est et urbi fuit acceptissimum. eo quod eam potissime etatem libasset quam aptior videret iniurie. Quare ob causas a gratis civibus in usitatum honorem genere decorata est. eique accessit equestris statua fuisse que in summo vie sacre apposita diu permansit intacta.

De Hippone greca muliere.

b Hippo greca fuit mulier. ut ex codicibus veteris latini patet. quoniam minus non credam unum tantum optimum valuisse se ope cum ad altiora conscendimus gradibus eo quod nemo summus repente fiat. Sed postquam venustatis malignitate et genus et patria et cetera eius facinorosa sublata sunt quod ad nos usque venit ne pereat aut illi meritum subtrahat decem in medium deducere mens est. Accepimus igitur hipponem hanc casu a navis hostibus captam. Que cum forte forma valeret sentiretque pondus in se pudicitiam suam teneri consilium tanti castitatis decem existimavit. ut non nisi per mortem servari posse credet non expectata violentia in undas se dedit precipitem. a quibus sublata vita et pudicitia servata est. Quis tam severum mulieris consilium non laudet. paucis quidem annis quibus forsitan vita proteret di potest castitatem redemit. et imatura morte sibi prebuit decem quesivit. Quod virtutis opus procellosum nequirit mare contigere. nec desertum auferre litus quin litorum perpetuis monumentis suo cum honore servarentur in luce. Corpus autem postquam ab undis aliquandiu ludibrium more volutatum est ab eisde in emeritum litus impulsus a litorum naufragi ritu sepultum est. Tamen cum foret ab hostibus exorta fama que natus foret. et mortis causam ab eritreis summa cum veneracione sepulchri loco in litore ingenti tumultu atque diu mansuro iervati deoris testimonium exortatur est. ut noscamus quoniam nullis aduse fortune tenebris lux possit obfuscare virtutis.

De Megulia dotata.

m Megulia (quam romani veteres agnomiauerunt dotata) Romanam fuisse feminam atque nobilem reor rudi illo atque (ut ita dixerim) scio euo quod nodum ex ulnis paupertatis alticis optine quites in splendores Asiaticos et magnorum regum galas ea neglecta prouipant illustrem habitam. Quequidem hoc dote secuta cognomen est (ut arbitror) magis maiorum suorum

prodigalitate qm aliquo sui operis merito nam datis in do-
 rem viro quingentis milibus eris adeo monstruosum illo
 seculo visum est vt danti sit dotate cognomen inditum et p
 multa perseveratum tempora intantum vt si quid preter
 consuetum ciuium morem doni supadderetur cuiqm virgi-
 ni confestim et ipsa dotata megulia diceretur. O bona sim-
 plicitas. o laudanda paupertas quod tu monstruosum et me-
 rito arbitrari faciebas ridiculum lasciuie hodiernae intantum
 enim mensuram vndiq; rerum excessimus vt vix cerdo. vir
 lignarius faber. vir mercenarius lixa. vel villicus ob tam p-
 uam stipem comperies qui domum velit uxorem inducere.
 nec mirum etiam plebeie muliercule regnarum coronas au-
 reas fibulas et armillas et insignia reliqua ascribere sibi eis-
 q; non dicam inuerecunde sed superbe vruntur. Ne michi
 nescio verum dixerim sic ampliati sunt animi dum nobis in-
 uicem nimium credimus an potius qd verissimum arbitror
 nostro crimine sic exulta vita sunt ambitiones et inexplabi-
 lia mortalium vota.

De Veruria romana matrona.

v Eturia nobilis et Romana mulier iam senex laudabili
 ope annos in viriditate tenuit perpetuam. Erat huic
 adolescens gneius marcius scenue virtutis filius consilio et
 manu promptus. et cum oppugnandis Romanis coriolos
 oppidum volscorum eius nicta probitate captum videre
 tur coriolani cognomen adeptus est. et tam grandem nobi-
 litatis fauorem vt omnia verbis et ope auferret. quod obrem
 laborante vrbe Annone penuria et opere patrum plurima
 ex Sicilia delata forent. seuera orone prohibuit ne plebi paret
 prius qm quos paulo ante i sacro more secedens. Honores ppe-
 ritum nobilitati abstulerat dimisisset. in quem i festa plebs (
 vt erat famelica) manus pfecto iiecisset in illa ibuno ple-
 bis oportune dies ad dicendum causam indicta fuisset. Qui
 cum non paruisset indignans exilio damnatus est. et in volscos

paulo ante romanoꝝ hostes secesse. A quibꝫ et benigne
 et honorifice susceptus. ubiqꝫ enim virtus in prece est. hos
 iste tam sua qm acij tullij volsi fraude in bellum aduersus
 romanos redegit. et belli dux ab eis de factus ad fossas ciuil
 las ad quartum a roma lapidem deduxit exercitum. eoz re
 romanam redegit vt a senatu qui pacem equis legibus in
 petarent ad eum exulem mitterentur. Quos marcius atro
 ci cum responso dimisit in patriam ob quod iterum missi
 sed minime recepti sunt. Tuere terco cum insulis velan ponti
 fices et suis cum insignibus supplices sed frustra rediere. et
 iam vndiqꝫ desperato romanoꝝ inuenerat animos. tuz
 ad veturiam coriolam matrem et voluminaz coniugem fre
 quentes. et querule venientes matrone obtinere vt magno
 iam natu mulier in castra hostium precibus lacrimisqꝫ plac
 tura filius (postqm armis ab hominibus non posse res pu
 blica tutari videretur) iret cu coniuge. neqꝫ ex eis inges pro
 sequenti caterua de fuit. cuiꝫ aduentuz cu cognouisset coriola
 nus et si animo turgidus esset consternatus tamen matris ad
 uentu. e sella confurgens exiuit tabernaculuz et suscepturꝫ
 illaz obuius factus est. Sane veturia hinc coniugem inde lite
 ros coriolani tenens non ante filiuꝫ vidit qꝫ pietate patria
 posita se succendit in iram. et ubi supplex exiuerat vrtem in
 hostiuꝫ castra veniens oburgatrix effecta est. et suscitatis in
 effeto corpore viribus inquit. Siste graduz in feste iuuenis
 scire velim ante qꝫ in amplexus veniam tuos. an matrem. an
 captiuam hoste suscepturꝫ aduenias. hostem puto. heu mise
 ram. in hoc exoptata mortalibo eui longitudo deduxit se me
 debuist vt te damnatum exilio et inde rei publice hostem cer
 nerem. Cognosce queso quo armatus hostia consistas in so
 lio. cognosce quam habeas in conspectu patriam. Cognosce
 equidem et si nescis hec est in quo genitus in quo natus in
 quo labore magno educatus es. Quo igitur animo qua
 mente quo impulsu hostilia potuisti inferre arma. non
 intranti tibi parenti deditus honor. dulcis vxoris amor.
 filiorum pietas. Et nunc patrie reuerentia obuii facti

Insignis animus

sunt non acie pectus mouerunt non iras quicquid iuste fu-
 ceptas obuiisse potuerunt nondum primo illa spectares
 memia in memoriam venit ibi domus et penates patrij mei
 sunt ibi coniunx et liberi. Ibi infortunio suo et opere meo in-
 felix mater est. tenere patres. tenere pontifices. nec laeum
 pectus mouisse potuere tuum ut id rogatus ageres quod spon-
 te fecisse tua debueras. Satis me miseram aduerto secundis
 tatem meam patrie michique fuisse aduersam. ubi filium et di-
 uem peperisse arbitrabar hostem et infestissimum atque inflexibi-
 lem peperisse me video. Satiis quippe non concepisse fue-
 rat. potuerat sterilitate mea roma absque oppugnatione confis-
 stere et ego misella anus in libera mori patria. Sed ego nil
 iam pari nec michi miserius quam tibi turpius possum. nec
 ut fini miserima diu futura sum. de his natis tuis videris
 quos si pergis aut inmaturatione mors aut longa seruitus ma-
 net. verba lacrimae sequuntur sunt. et inde coniugis preces atque
 natorum et amplexus mutui clamoresque flentium et oranti-
 um matronarum quibus verbis et gemitibus precibusque
 actum est ut quod legatorum maiestas et sacerdotum reue-
 rentia nequiverant matris veneratione ducis acerrimi fran-
 geretur ira. et propositum verteretur. et suis conspersis atque
 dimissis retro ab urbe castra hostium mouerentur. Exquo
 secutum est (ne glorie mulierum ingratitude detraheretur)
 ut ex senatus consulto eo in loco in quo veturia filij iram
 molliuerat templum ad eius rei perpetuam memoriam et
 ara fortune muliebri excocto construeretur lapide. quod quic-
 dem et si vetustissimum sit in nullo fere diminutum in no-
 strum usque perdurat eum. Sanxitque ut pretereuntes mulie-
 ribus quibus nullus vel minimus usque ad illam etatem a
 viris prestabatur honor et assurgerent homines et via cederent
 quod nostra in patria ritu veteri seruatur hucusque. et
 quod eis liceret uti aurum vestitu orientalium mulierum
 insigni. et purpurea veste aureisque fibulis et armillis. nec de
 sunt qui asserant eodem senatus consulto adiectum et quod
 ante non licebat possent hereditatem consequi quocumque.

Symonius
 Genovius

Cuius igitur meriti viris et erosum esse magis debeat an
 mulieribus gratum putant quidam pendere sententiam quam
 ego certissimam reor. Nam ornamentis agentibus virorum
 exhauriuntur substantie et mulieres incedunt cultu insignite
 regio depauperantur viri maiorum hereditatibus deceptis di-
 rant femine consequentes honorant insignes honorant etiam
 non illustres multa his incommoda et illis comoda inde secuta
 sunt. maledictis in veturiam irem ob exhibita consecuta superbiam
 feminis nisi suis pedibus stetisset Romana libertas Sed libera-
 litate illam senatus nimiam et pseueratum per tot secula damno-
 sum morem laudare non possum. minores fuissent contente
 munere per maximus videbatur muliebri fortune ditatum replum.
 Sed quid muliebrius est mundus hic et homines muliebres. Quod
 autem aduersum fuit hominibus etas quam multa conspexit vilia conspici-
 fuisse non potuit nec minorasse mulieribus suis suum tenaci perfe-
 ueracione seruantibus. Veturie igitur applaudant eius colant
 nomen et meritis quoniam caris lapillis purpura et aureis
 ornant fibulis et incedentibus a viris assurgit odioque mori-
 tum substantie numerantur

De Thamiri miconis filia.

Thamiris mulier cuius suo pictrix egregia fuit. Cuius viri
 et si forsitan veternofitas plurimum abstulerit non tamen
 egregium nec artificium adhuc abstulisse potuit. Volunt igitur
 hanc nonagesimam olimpiade filiam fuisse miconis pictoris. Ve-
 rum cuius dum duos fuisse micones et ambos pictores et eodem
 tempore athenis floruisse legamus non distinguunt in his paucis ver-
 bis eam fuisse filiam miconis cui minoris cognomen additum ferunt.
 Sane cuius cum fuerit tam miro ingenio despectis mulieribus
 officiis paternam artem imitata est ut regnante apud macedonas
 antelao singulare picture glorie adepta sit inter ut ephesi a-
 pud quem honore precipuo dyana colebatur eiusdem dyane
 effigiem in tabula quadam manu eius pictam tanquam celeberrimam
 finauerunt diu. Que cum in longissimam etatem pseuerasset artificii

huius testimoniū tam grāte p̄buit. ut in hodiernū vsq; me-
morabile videat equidem laudabile plurimū si p̄spectem⁹
fidos ⁊ calathos aliarum.

De Arthemisia regina.

a Arthemisia regina Carie fuit ingentis animi femina. et
sanctissimi amoris atq; p̄ rarissimi ⁊ itē grē viduita-
tis exemplū posteris sempiternū. hęc esto a quib; progressā
parētib; nec ex qua fuerit patria in dies n̄ros venerit satis
ad eius nobilitatis laudē ē nouisse eam mansolitam poten-
tissimi regis Carie fuisse coniugem. quem adeo dilexit in vita
ut sup̄stes mortuū obliuisci non posse. cuius rei sterere diu
in signa monumēta. Max (si fides claris scriptorib; p̄stāda
est) cum p̄mū vir antiq̄ssimus clausisset diem exq̄s eius
cadauer honorib; extulit. nec passā est post funebres ignes
collectos diligēter cineres aurea in vna seruādo condi exi-
stimans tam amati coniugis om̄e aliud vas incongruū esse
p̄ter id pectus in quo veteris amoris flamine longe pl⁹ so-
lito eo defuncto flagrabant. Quāobrem ut ibi quod terreus
erat consisteret q̄ ppetua preteritę vite mēmoria cōsisteret.
collectos donec explerētur immixtos paulatim poculis ex-
hausit om̄s. vita rehdua ppetua dicata lacrimis ⁊ sic hūore
cōsumpto se ad virum itura credens leta deuenit in mortem.
Verum vidua ingencia pegit facinora. vetus fuit cōsuetudo
viris egregijs insignia sepulcra erigi. qđ ut amoris cōforme
apparēt opus Arthemisia mirabilem nimis ⁊ sumptuosum
auaricia om̄i seposita extogitauit nec vno nec populari con-
tenta artifice. scopam briaxem thimoteū atq; leocarem (q̄s eo seculo tot⁹ orbis aspectōres p̄dicabatur grecia) accer-
si iussit. fecitq; iuxta eorū iudiciū mansolo magnificū de fig-
nari m̄leolū. et patis marmozib; struī. et ob mirabile op⁹
illud si aliter nō daret dilecti viri nomen efficere⁹ eternum.
Cuius quidē eo q̄ tam arte q̄ impēla om̄ia fere orb̄ edificia
excesserit. et inter septe mundi miracula vnū diu memorati

fit singularem fecisse mentionem nō erit absurdū. nam vire
 bic artificum fama et mulieris indite fiet magnificencia clari-
 or. Architecti igitur apud alicarum precipuam Carie ciui-
 tatem regine iussu quadrata in forma firmare bustum et
 que austrum et archos prospectant faciens sexaginta trium
 pedum in longitudinem deduxere. breuiiores relique fuisse
 et illud in altitudinem centū quadraginta pedum extulere.
 et ut omne cingeretur triginta sex colūpnis marmoreis vo-
 luere. Ceterum eam partem que spectat eorum scopā sculp-
 fuisse dicunt. eam vero que in boream vergitur briaxem. cui
 eam que in occidentem versa est celandam sumphisset leoca-
 rea. Quarta Thimoræo relicta. qui in sculpendis statuīs et
 hypostolīs et alijs q̄ operi contingentibus tanta solertia vires
 ingenij expressere cupientes singuli anteire magisterio reli-
 quos. ut viuos e marmore vultus eduxisse nonnunq̄ a p-
 spectantibus creditum ac ne dum tunc sed multa post secu-
 la visum sit pro gloria manus ibidem decertasse artificum.
 nec contigit Arthemisiam opus tam celebre perfectū vidisse
 morte subactam. Tamen ob regine obitū non reliquere
 opus artifices q̄nq̄mo arbitantes illud futurum suorum in-
 geniorum posteritati documentū certissimū in finez vsq̄ qd
 ceperant deduxerūt. Sed accessit et iterū quintus artifex qui
 altitudinem supioris pyramidis p̄ viginq̄tuor gradus eq̄-
 uat. et hīs superadditis sculptor sextus p̄hibis cuius opus
 fuit quadriga marmorea fastigio totius edificij superaddita
 huic tam eximio op̄i perfecto a mansolo rege (pro quo fa-
 ctum fuit) Mansolum nomen impositū est. a quo tanq̄ a
 digmiori sequenciū regum sepulcra mansola denominata
 sunt. Clarius ergo Arthemise coniugij amor. clariores pseue-
 ratio viduitatis et lacrime. nec minus sepulcrum spectabilē
 seu sculptum velis. seu Arthemise pectus in quo mortuū vi-
 ri cineres quievere. Ceterum non hīs tantum extollendis
 laudibus Arthemise virtus inclusa permanfit. Nam et vi-
 rili rubore et audacia. ac militari disciplina plurimum va-
 luit femina. et triumphis maiestatem suā nomis exornauit. Hāc

quidē (⁊ si forte sepi⁹) saltē post vīri mortē positis ad tēp⁹
 lacrimis bis arma sūphisse legim⁹. p̄mo vt saltē pacē patrie
 tūtare. Secūdo vt socialē fidē req̄sita seruaret. Nam mortuo
 mansolo cū indignaretur haud longe ab Alcaraso rhodij
 mulierē regno Carie p̄se armata classe q̄si certa spe potiū
 di frequēter ad occupādū illud venere. Sane Alcaras⁹ ciui-
 tas mari inimēs p̄cato in loco nāsa munito sita ē. geinos ha-
 bēs port⁹ q̄rū vn⁹ (q̄ minor didit) intra urbē tāto introitu
 quasi abscondit⁹ sit iacet. vt in illū ex regia illi immēte optu-
 na omnia pari atq; de ferri nemie cuiū ne dū exteroz vidēte
 possint quī regiā seruauit. Alter q̄ maior ē sec⁹ vrbis menia
 apto mari cōtinu⁹ est. In quē cum Arthemisia nouisset ac-
 cessuros Rhodios suos iussit esse in armis. et assūptis nau-
 ticiis socijs ⁊ epipatis q̄ optunos ad pagēdū iam cōceptū a
 minio facinoris in r̄giā impauit cūibz duz signū ip̄a darz ap-
 plauderet rhodijs. eosq; e muris vocaret. eisq; spem dedico-
 nis faceret. et si possent i forz vsq; cōtraheret. demū euestigio
 q̄cūq; factuz sit nūme adūrentibz hostibz a miori portu i an-
 plu mare erupit. et cū vidēt signo dato iā rhodios a cuiibz
 euocatos r̄licta classe se tāq; victoēs cursum i forz tendē iſe
 stis nauibz ⁊ maxio nautay conatu rhodiozū occupata va-
 cua classe ⁊ clamore sblato i rhodios vndiq; ciues suos ius-
 sit intruē. quā ob cām actū ē cū nō eēt loc⁹ rhodijz vt ab ali-
 carnas ijs cedētur oēs. s̄ pacto Arthemisia laureata rhodio-
 rū classe p̄zas dīrexit i rhodiū. Rhodij autē e specul⁹ vidētes
 laureatā classē suos obtinuisse credētes patefacto portu por-
 tisq; citatis nō adūtes victricē hostē loco ciuiū suscepē. et
 eoz repētē ab Arthemisia ciuitas occupata ē. iussitq; ac vi-
 ctrice rhodioz p̄ncipes cedi. At hūc trophēū p̄te victorie
 signū i foro rhodioz mādauit erigi. Actūq; est vt due enee
 statue leuarent i publico. q̄rū altera v̄tutis Arthemisie r̄pre-
 sentabat effigie. Reliqua victie rhodie ciuitatis in qua scema-
 nbo positis quod ab ea actū est significantibus v̄ctigalem
 sibi domū rediēs infulā liquit. O: eterea dum aduersus lace-
 demonas xersēs p̄larum Rex potentissimus terras pedestribz

exercitijs cōpleret et litus omne occupasset. clāssibz omnē
 suo iudicio nō capturus sed absorptur⁹ greciā requisita Ar-
 themesia cum armatis nauibus venit in bellū. fractisq; iam
 terrestribz xerxis copijs cum in cōspectu salaminie in naua-
 le prelū xerxis classis et Arthemensiū sub Themiscote duce
 uenissent spectante ex tuto xerse Arthemesia inter primos
 p̄ncipes suos exortās atq; acriter pugnans cū xerse sexū mu-
 tal se visā est adō. ut si tā audax robustusq; xerxi fuisset a imp⁹
 nō de facili classis ei⁹ prius vñisset in fugā. Sunt tamen q; ve-
 lunt nō Arthemesiā hanc fuisse. Sed Arthemidorā eque Ali-
 carnasi regniā. asserentes in testimoniū sue credulitatis na-
 uale bellum xerxis apud salaminā olympiade septuagesima
 quarta fuisse cōmissum. cū centesima. Constat Manseolum
 ab Arthemesia fuisse cōstructum. Ego quidem hijs adhaereo
 qui vnā eandem fuisse Arthemesiā ⁊ Arthemidorā putāt cū
 que de Arthemesia certa narrantur plurimū incertis de se ex-
 hibent ⁊ auferant alienis. Quicūq; tamen legerit quod ma-
 luerit id credat. seu vna seu due fuerint. opus quidem fuit
 femineum vnū quodq; Sed quid Arthemisie acta spectan-
 tes arbitrari possumus nisi nature laborantis errore factum
 ut corpori cui decus virilem ⁊ magnificā in fuderat aiam sex-
 us femineus datus sit.

De virginea virgine virginij.

Virginea nonime et facto Romana virgo pia est reco-
 v lenda memoria. fuit enim insignis decoris conspicua
 et auli virginij plebei hominis sed honesti filia. Que
 esto optime esset nidois non tantum tamen sua constancia
 clara quantum celere amantis infausi ⁊ seueri nimium prius
 facinore. Ac ex illo Romanoꝝ libertate secura facta est.
 Nec equidem imperantibus iam anno secundo Romane vir-
 bi decē viris a genitore lucilio. iulio. tribunitio et acri iuueni
 desponsata est. eiusq; forte distulerat nuptias expeditio a Ro-

manis in algidū aduersus equos sumpta q̄ in eadem vīr;
gnicus militaret. Quibus sic se habentib; in fortunio virgi
nie factum est cū Appio claudio decem viro quī ad vātem
tutandā cū spurio appio ex socijs militantibus solus remā;
serat eius adeo formositas placeret. vt ab eo amaretur per
dite. Cuius adhuc tenella virgo cum frustaret blandicias
nec vllis donis in gentib; neq; precib; aut minis flecteret
imbutum sanctitate pectus tanto insano furore succēsus est
Appius vt cum in varia labantem voluisset animū vt satis
tūc vīni publice misere arbitraret in fraudem ingeniū ver
teret. egitq; ex composito vt. m. claudius eiusdem libere⁹ ho
mo audacie prime transeunte aliquā virginē sec⁹ forum (quā
primo darentur occasio) tanq̄m suū mancipiū fugitiuū arre
peret ⁊ in suā deduceret domū. et si quid forlān obstarēt in
cepto confestim se coram eo in causā traheret. Quam cum
paucos post dies ausu temerario transeuntem cepisset liber
tus ⁊ suam diceret proclamante virgine atq; pro virib; in
puro homin obistente iuuantibus matronis (cum quī;
bus vna incedebat) factus est repente hominū cōcursus. in
ter quos ⁊ aduenit pilius ⁊ multis hinc inde dictis eo vē
tūm est vt in pretorium corā amante iudice ducta vīr ab
ardenti Appio vt vsq; in diem futuram differretur iudiciū
obtentum est. In qua nil proficiente claudij fraude qua inū
erat in castrane venire Romam si vocaretur virgineus per
mitteretur a ducib; euocatus affuit presco pater. ⁊ cum filia
et cum reliquis amicis et piliū sordidatus venit in curiam
vbi econtrario Marco Appio mancipiū petenti nam audī
to virginio a libidinoso preside virginia tanq̄m fugitiua ser
ua ad iudicāta. Quam cum capere voluisset Marcus. et mul
ta frustra in Appium dixisset Virginius ab eo tandem ira frē
dente obtentum est. vt sibi saltem paululum et nutrici loquī
phas esset. vt forte erroris vetens comperta veritate incipi
um minori cum noxa sui concederet. Cumq; cum eis apud
Cloannas tabernas in conspectu tamen curie euasisset. sup
to Lanij cultro inquit. Qua possum vīa dilecta filia libetate;

tuam vendico. et omnes virginis in hunc pectori maximo do-
 lore spectantium. Ex quo infelix virgo concidens cernentibus
 cunctis astantibus sanguinem cum anima fudit. Et sic libi-
 dimo appij per innocentis cedem spes turpissima eximari-
 ta est. et opere virginij ac exilij facta secunda plebis succes-
 sione actum est ut decem viri coacti abdicarent imperium
 et Romano populo quam occupauerant libertatem linquerent.
 nec multo post virginio plebis tribuno prece appio clau-
 dio dies dicta est. Qui cum causam dicturus accederet in car-
 cere iussu virginij tractus et catenis implicitus ut meritis
 effugeret dedecus nocuus manes innocue piaret virginie
 laqueo seu gladio vel veneno ibidem vitam eiecit. Teme-
 rarius autem diens marcus claudius crimen non qua-
 buit via (nam fugaturus) defleuit exilio. bonis tam pa-
 troni quam suis reductis in publicum nil perniciosius iniquo
 iudice. hic quotiens scelestae mentis imperium sequitur om-
 nis iuris ordo peruertatur necesse est. legis potestas solua-
 tur. virtutis eneruetur opus. sceleris laxentur habenae et bre-
 uiter omne bonum publicum in ruinam trahatur. Quod si
 non satis alias apparet nepharium Appij ceptum et que inde se-
 quuta sunt in lucem deducunt. Nam dum male libidini sue
 potens homo frenum poneret ex libera seruaz ex virgine adul-
 teraz ex desponsata pelicem per imbutus fraude libertum fere per-
 egit. suorumque detestabili decreto factum est ut armaretur pater in
 filiam. verteretur pietas in seruiciam et ne voto fraude ques-
 to gauderet incestus homo occideretur innocua clamaretur
 in urbe tumultuaretur in castris. separatio plebis a patribus
 oriret. et fere in discrimen res omnia poneretur Romana.
 O preses inditus et legum latoz egregius. quod malos diro
 supplicio punisse debuerat ipse perpetrare veritus non est. heu
 michi quatenus predictam peste mortales quatenus in exitum imeriti
 habimur. et turpi pium iugo augimur. spoliari et occidimur
 vergentis nequicia. Quid hoc mali est non verentur perfecti quod in
 temperantiam libidinum adiuuentum est id nullo timore terziti
 in licentiam vertere scelorum. Et cum oporteat phide oculos

In hunc

et animū eque pudicos habere eloquiū mīte graues scōs q̄
res ⁊ man⁹ a muneribus omnino imunes nō oculis tantū
sed in sana mente lasciuūt. nec legum sed lenonum sequūt
iudicia. superbūt nec mītescunt nisi meretricula impet aut
iras leuat aurū. nec solum dona suscipiūt sed exposcūt mer
cantur ⁊ subtrahūt. ⁊ inuolentiam vsq; si aliqd̄ nequūt fieri
quod cupiunt furore succensi prorumpunt ⁊ sic optime le
gū mīp̄retes faciūt hinc luxuria inde pecunia in cāsū p̄ ro
stris ius poscūt nisi ab his vel ab eay alia suffragia ip̄dant.

De prene Cratini filia.

¶ Renēs v̄tū fūit greca mulier aut q̄ floruit etate nō
satis certū est. greca tñ crediur. Cōstatq; eam Cratini
cui⁹dam pictoris fūisse filiam atq; discipulā. Quā tñ lauda
biliorē existimo quantū arte ⁊ fama videtur sup̄asse mīḡr
cū eius adhuc in pl̄ibus nomē vigeat existente patre si per
eam fere in nomiato. excepto si is fuit de quo legīt q̄ frondes
atq; radices herbarum oīm ad eā p̄standā noticiā in forma
descripsit ap̄a. Esto hic crastmar. non Cratinus ab aliquibus
nūcupetur. hui⁹ aut prene celebre fūit ingeniū. ⁊ artificium
memorabile. Cui⁹ quidē magīsterij in lōgū argumēta fuere.
Quella quedā que apud eleusinā ciuitatē diu i tabula visa
est. Sic ⁊ senex talipso. preterea ⁊ gladiatoz Theodoros nec
non ⁊ abstinentes suo tpe saltatoz egregius. Que ideo q̄ offi
ciū a femina vt pl̄imū alienū nec absq; vī maxima ingenij
consecuti quod in eis tardissimū esse consueuit dignum a
liqua celebrari laude ratus sum.

De Lenucio greca muliere.

¶ Lenuciū (si satis bñ arbitroz) greca fūit mulier. ⁊ for
san Alexādrī magni macedonici Regis euo conspicua.
Cui⁹ si matronalē pudiciā suass; (cui⁹ igenij eius p̄maxie
fuerint vires) longe fulgidior nomis fūisset glia. Veterum

enim testimonio tantū in studijs līarū valuit ut aut mūdīa
 pūta aut mīsebzī temeritate ipullā intheofrascū celeberrimū
 ea tēpestate philosophū scribere in vehendo aulā sit. qđ ego
 non vidi. Sane postq; p tot secula in etate; vs q; nram fama
 deuenit non minimū fuisse nec etiam parue facultatis iudī;
 cum existimare possum⁹. esto mūdī animi sic certissimū ar
 gumētū. Et si adeo studijs tam splendidis valuit nō facile
 credā eam ex plebeia fece duxisse originem. haro q̄ppe ex ea
 sorde igeniū sublimē surgit. nā & si qñq; e celo in fūdatur ca
 ligrine extreme sortis claritas eius opprimīt. Sed qđ pgeito;
 rum generosus sanguis si mox indecencia sit veri fulgoris
 impendere. si amphissimis fidem prestem⁹ hęc se posito pudor
 re femineo meretrīx pmo meretricula fuit. hęc facin⁹ idignus
 inter lenones impuros q; mechos & scorta atq; fornice; v;
 lata potuit. magistā rex philosophiā in honestis cellulis et
 ignominiosis despare notis atq; ipudicis calcare vestigijs et
 cloacis immergere fendis. si philosophiē splendor obfusca
 ri potest impudici peccatoris late. Volendum equidem est in
 geniū tam celebre sacro supumq; munere dato adeo spurci
 do exercitio subigi potuisse. Sed pol nescio utrū illā forcorem
 dixerim in tam celestē locū philosophiā trahēdo. aut philo
 sophiā ipaz rīnissiorē doctū pecc⁹ subigi lascuijs pmittēdo.

De Olimpiade regina Macedonie.

O
 Līmpias Macedonū regina titulozū multiplicū fuit
 illustris. pmo qđē (si possūt scemata aliqđ claritatis
 afferre mortalib;) ex tracidaz sangne (q̄ tūc p cete
 ris tot⁹ grecie seu orbis terraz hēbat splēdidior) neopteo
 leni r̄gis moloso; filia ēxit originē. et cū illi ab ifācia mustil
 nomē esset nupta philippo serenissimo ea tēpestate macedo
 nū regi olympias (ut placet aliquib;) pmo vocata est. p̄ter
 rea et Alexandrū Epīn regē frēm habuit. et nūc macedonie
 philippo mortuo filium alexandrū. cui⁹ tam ingencia fuere
 facinora ut quī suparet illū glīa inani tamen nec audiretur

natus nec nasceretur impotestum quod Olimpiadi non mo-
dicum fulgoris adiunxit si matribus fulgor est prestantes
peperisse filios. Sed non omnino iubar hoc euasisse potuit quoniam
nonis aliquando iniectis frustraretur. Esto ex illis olympias
euasisse non potest. Nam adulterij illecebre eius etate florente
olympias labefacta est qua mihi fere decorosius regine contu-
gisse potuit et quod turpius fuit suspicatum est Alexandrum
adulterio genitum. Que quidem suspitio adeo commouit philip-
pium ut non solum aliquando palam diceret ex se non ge-
nitum Alexandrum verum et olympiadem ignominia notaret re-
pudij et Cleopatram Alexandri Epyrote filiam in uxorem
duceret quod quantum olympias egre tuluerit dissimula-
re non potuit nam que usque in diem illam hac excepta labe
regijs tantum fulgoribus clara erat endormitantibus varijs
sele fecit insignem. Creditum quidem est a se agitatuz atque im-
pulsam paulaniam iuuenem ex splendido horestis sanguine na-
tum in philippi viri sui necem conscio etiam Alexandro. Nam
paulanie ob occisum philippum in cruce pendens caput ope
olympie mane sequenti a die qua cruci affixus fuerat aurea
insignitum corona comptum est et paucis interpositis diebus
olympiade iubente eius cadaver depositum super reliquis re-
gijs philippi honorifice macedonie ritu exustum est et hinc
bricum pompa sepultum gladium preterea (quo philippus pau-
lanius occiderat) regnia sub nomine miscalis in templo ap-
pollinis iussit apponi et Cleopatram sibi super inducendam post illi-
lam saro filiam intantuz exasperauit verbis et ignominia ut
miseram ad laqueum induendum compelleret. Nuchio tandem max-
imis victorijs filio Alexandro eo quod apud Babiloniam vene-
no assumpto et Alexandro fratre apud lucanos ceso ac Ari-
deo macedone rege et Eurice coniuge eam macedonie absque
eppo venientem intrare prohibentibus fauore veterum macedonum
datis in morte macedonie regnum sola obtinuit vidua et regi-
na. Vix cum passim in cruorem tam nobilium quam plebeiorem
macedonum quasi belua bacharet a Cassandro in Epidura ciuita-
te obsessa est adeo coacta ut una cum oppidanis rex omnium in-

opía deueniret in famem. q̄ cogente actum est ut cōditioni
bus appositis se in fidem cassādi cōmitteret. Que fraude ex
ornatis occisoꝝ amicis post deditionē in mortem postulata
est. Ad quā occidēdā cum Cassāder ubi detinebatur scelex
ministros intromississet. Ea iam aduerente se manu veniē
cū morturā duabus mixta aciliis in pterrea surrexit. et ve
stimētis crinibusq; cōpositis ne quid cadens videret in hōe
stum nec orare passa nec audita voces aut ululatus femico
emittere quipmo pūssozibus obuia facta paratū in vulne
ra corpus obrulit vltro quasi pauci penderet quod robustis
fimi etiā homines consuevere ut plurimū expauescere. actu
illo confessa se vere extinxisse impatoris tam egregij genitricē

De Claudia rescali virgine.

Laudiam rescaliē vginē digne ex rōnoꝝ gholo lāg
ne pcreatā crediderim. dū intueor i signē pietatē eiꝝ
in p̄ez. pompa q̄ppe spectabili p̄ se ex senatꝝ cōsulto
triūphū pater agebat. frequēt rōnoꝝ spectātē plebe. cui se
tribunoz plebis vnꝝ p̄uatā similitudinē in eū nō aliter qm in
male meritū p̄ūpēs dedit in mediū. ⁊ insolēt more tribu
nicō audacia violētās manꝝ i triūphātē micīens cū de curru
euoluē conatꝝ ē. Qd cū inter spectātes Claudia vgo aspiciē
illico vrgente pietate cōmora tristis ⁊ oblita sexꝝ honestatis
vittay (q̄b obrecta erat) pati nō potuit. q̄nqmo rep̄e me
dias iter catuas ipetuosā p̄ūpēs ⁊ sibi audaci vīsu turbā ce
dere cogēs iter tribuni arrogaciā ⁊ p̄is glām se idēfesso ro
boē miscuit. ⁊ q̄buscūq; ausis fēmi sic amoro sbuno lites ⁊ ca
pitoliū p̄i acceſſit ascēſū. O dulcis amor. o iſta cta pietas. qd
credeimꝝ vires imbecilli corpori p̄stinſſe vgmis qd religiōis
oblutionē inſeſſiſſe p̄ter eū. cernere iūria opp̄mi quē memi
nerat infante ſue educatōre. et pijs delinitorē blādicis vo
torū in ſua ſalutē exhibitorē noxiōꝝ amotorē oim. et proue
ctōris etans inſtructorē. Sed ut de hoc ſans dictū ſit queſo
quīs ob hoc tumultantibus hominibꝝ ſanctimoniam in

*Putay flum. in
pauca*

mixta virgine de inhonestate redarguet. quis temeraria di-
cet. quis tanq[ue] in tribunicia potestate ausam iure damnabit
cum adeo pulcrum atq[ue] memorabile pietatis opus patru[m]
deus egerit ut etia[m] robustissimus iuuenis acriori animo fe-
cisse nequerit. Equidem no[n] immerito dubitem quis specta-
biliozem triumphu[m] an pater in capitoliu[m] traxerit. an nata in e-
dem repositauerit.

De virginea Lucij volupnie coniuge.

Virginea apud Romanos equide[m] clara matrona fuit.
Altera eni[m] a supiozi esto eque auli cuiusda[m] sed patricij
fuerit genita. Nec p[re]ter nobilitans insignia suo euo ca-
simonie meritis ceteris fuit p[re]ferenda konia. Cuius actu[m] vni-
cu[m] sed laudatissimu[m] retulisse ad ei[us] omne[m] vita[m] recognoscen-
da[m] ei[us] declaritate merita impendenda[m] sit erit. ut satis ergo co[n]-
stat. Fuit olim in vrbe Roma in foro boario ad rotunda[m] her-
culis edem sacellu[m] celebre patricie pudicitie dudum a nobili-
bus mulierib[us] persancte dedicatum. in quo quinto fabio et
quinto publico tertio muro quarto consulib[us] cum senat[us] ius-
su vni et in ceteris templis supplicationes ad expianda[m] p[ro]-
p[ri]a fieret et ibide[m] patricie tantu[m] feminę sacra ritu veteri castis-
sime pagerent contigit ut virginea cu[m] ceteris pactura sacra[m]
accederet. A quo cum matronis patricijs impantib[us] superbe
semota esset eo q[uod] lutto volumine plebeio homini anno tam[en]
p[re]terito consuli nupta foret. brevis apud sacra edem feminea
aleritatio orta est. que tandem muliebri indignatione in ma-
ius animor[um] incendiu[m] sese extulit. Ceteru[m] cum se dixisset vir-
ginea et pudicam esse et patriciam ex templo patricie pudic-
itie arceri minime debere eo q[uod] plebeio homini virgo nup-
tississet. et gesta viri miris extulisset laudibus relictis patricijs
domum indignas recepit verbisq[ue] opus superadiecit egre-
gium. Nam cum sibi multu[m] edium esset in viro longo in q[ui]-
bus tunc vna cu[m] viro habitabat q[uan]tu[m] ex eis ex p[ar]te vna sufficere
sacello modico arbinata est se clausit a ceteris. et ibide[m] ara[m]

instituit. et quæsta ex suspecta ab illis iniuria libidit. Vos
 ergo de p̄cor̄ hor̄torq; ut uti cernitis hui⁹ vrbis viros h̄re
 continuū de virtute certantē Sic et inter nos solius de cor̄is
 pudicie matronalis certantē sumatis opaz dantes. ut hæc
 ara quam ego plebeie pudicie p̄nitibus vob̄ dico si in aliq̄
 potest saucius illa et a castiorib; colī credat. appareatq; agē
 tibus vobis non solum celestes animas p̄torib; patriciaz
 infundi. O digna atq; sanctissima matrone verba. O idigna
 cio laudanda. et inuentum in astra leto plausu extollendum.
 nō in virozū substantias non adornamēta lasciuie capescen;
 da a virginea cōiurātū est. q̄rimo in lasciuos petulātes q; iu
 uenū oculos atq; cupiscētiā. et ad suā p̄merēda; castimonie
 gliaz optimo instituto sanctis q; virib; itū est. adeo ut tunc i;
 ceptum et diu post hoc actū sit ut cū nulla nisi spectare pu
 dicie et que vni tantū viro nuphisset sacrificandum ius eo
 prestaret in templo et spectantū incestuosus oculis fracta
 libidinosā spe sanctitate patricie equaret. are. nec dubitem
 multis ob glorie cupidinē et ad effugiendū ignominiaz si a
 sacrificiō arcerentur seruāde castimoie cāz atq; studiū inieci se.

De Floza meretrice dea floz et zephiri cōiuge.

Floram romanā fuisse m̄liere testari videt antiq̄tas.
 Cui q̄ntum decoris ignominios⁹ questus subtraxit tñi
 fam e fortuna fauix. Hec aut̄ (ut om̄s asserunt) diuissima
 fuit mulier. sed de questu diuiciāz discrepant. Nam alij di
 cunt hanc oninem iuuentutis sue ac formositatis corporee
 florem inter fornices et lenones scelestos q; iuuenes mētriciō
 publico consumpsisse. et nūc hos nūc illos stolidos lasciuia
 blandicijs q; (ut taliū moris est. substantiaz denudās et vn
 dig; corodes et excerpens in eas tam amplissimas deuenis
 se diuicias. Alij vō honestius arbitrari lepidam et ridiculam
 ex ea referūt historiā. Asserentes. Rome editū hercul' ocio
 sū tesseri ludū melioasse manib; alteri⁹ q̄rum cum herculi
 dexterā statuisset et sinistram sibi dīcūt fecisse p̄culum ut si

phob. om̄m

vinceret hercules ipse sibi de stipe templi cenā et amica; pa-
raret. Si vero hercules victor euaderet tunc illi de pecunia
appia illud idem facturum se dixit. Verum cum vicallet her-
cules monstrea etiam supare solitus ei cenam et nobile me-
reticem florā ppassse confirmavit. Qui dormienti in templo
visum aut cum hercule concubuisse etq; ab eodem dictum
se suscepturam mercedem concubitus ab eo quem primo
mane templum exiens inueniret. Que cum sanicio diuissimo
iuueni templum exiens occurrisset ab eo amata atq; deduc-
ta est. et cum secum fuisset diu ab eodez moriente heres re-
lictā et sic ditata. Verum sunt qui dicunt hanc non florā s;
Necam laurentiam fuisse. que romulum romūq; seu nutritu
seu nutritiuit. Postea sane huius discordantie ego nō curo.
dūmodo constet florā meretricē et diuitem extitisse. Nec
autē (ut eo tendā quo cupio) adueniente mortāl vite finio.
cū nullus illi filius esset et nois perpetuādi cupido ut reor fe-
mineo astu i futura sui nois gliaz romanū pplm sbarū suaz
sibi dixit heredem. In hoc tamen pte diuiciarum seruata. ut
qd ex ea annuū suscipetur femis in amulāriū natalis sui lu-
dis publice factis erogaret omne. nec eā sefellit opinio. Nam
cū graz romane plebis ex hēditate suscepta captasset annuos
in memoriaz sui nomis fieri ludos obtinuit facile. In quibus
spectare vulgo ad eius putō questū posteris ostendendū
inter alia turpia vnde meretrices mimorū officiū fūma cū in-
spiciennū voluptate gesticulacōib; ipudicis et varijs exerce-
bant. Qua illecebrā ostentacōe actū est ut seu ex feruore su-
scepto seu ex ere publico āms singulis cū istantiā ludī huius
tanqm scilhmū a plebe i libidīne prona paterent ut florales
ab institutrice etiā dicerent. Sane tractu ipis cum senatū ori-
ginis eorum cōsciū erubesceret urbem iam rerum domināz
tam obscena maculari nota. et in meretricis laudes cōcurreret
omnis aduerteretq; illā facile deleri nō posse ad ignominia
subtrahendam turpitudinē detestabilem q; ridiculum super
inunxit errorem. Enixit quippe in splendorem flore inclite
testatrix fabulā. et ignoro iam pplo recitauit illam. asserens

iam dudū mire pulcritudinē indigenā fuisse nympharū no-
 mie dozay. et a zephiro vento (quē latine fauonū dīcīm⁹)
 ardentis sine amantem. et postremo in cōiugem sūptam. ei⁹
 ab eodem quē stulticia sua inter deos noiabant dotalino q̄:
 dā munere seu ppter nupcias (ut sit) deitatem fuisse cōces-
 sam. hoc cum offino ut fuere pmo arbores colles q; ⁊ prata
 floribus exornabat eisq; pesser et inde ex cloza flora enā di-
 ceretur et qm fructus ex florib; sequerent ut deitate ei⁹ pla-
 cata ludis illos ampla quadā libertate cōcederet. et in fructum
 deducet eidē deo lacry. aras ludos q; a vetustate fuisse cōcessos
 Qua seducti fallacia eam q̄ viuens fornicēs coluerat a qbus
 cūq; enā p minima stipe pstrata quasi suis alijs zephirus
 illā i celū detulerit cū junone regina deabusq; alijs sedere ar-
 bitrati sūt. Et sic ingenio suo flora ⁊ fortune munere ex ma-
 le quesita pecunia ex meretrice nympha facta est. zephiriq;
 lucta cōiugū ⁊ deitatis numen apud mōdes in templis rē-
 dens diuinis honoribus celebrata adeo ut nō solū ex cloza
 flora s; clara vīq; locor ex insigni sui t̄pis scorto facta sit.

De Romana iuuenula.

Omnia fuit iuuenula. nec ex fecē plebeia nisi falloz
 r̄ trit originē. Cui⁹ de p̄ditū malignitate fortune nomē et
 pentū coniugisq; nōdā forsan aliq̄ntulū meriti deo-
 ris surripuisse videbit. Sed ne p me subiectū videat. et si illi
 inter datas locū nō dederō apponere mēs est. et inoiatē mu-
 lieris pietatē in dīrā inferre. Fuit ḡ iuuenule huic honesti ge-
 neris mater. sed infelix. Maz rome apd̄ p̄toris tribunal (ob
 qd̄ emeritū nescio) capitali supplicio damnata ⁊ a p̄toze triū
 uīro ut illi iam in dictā sentēciā penā inferret tradita a triū
 uīro autē in hoc idē publici carceris custodi exhibita. Verum
 qm nobilis esset ut nocte necaret inuinctū est. Custos autē
 hūanitate quadā impulsus dū ingenuitatem m̄lieris cōspiceret
 in eam seuire manib; noluit sed vīuaz causamq; ut media
 cōsumeret omisit. Ad quā visendā filia venit ⁊ excussa prius

egregie ne quid sibi deferret introsum intrare carcerē a cui
stode obtinuit. esurientiq; iam matri lacte (quo recenti ha
bundabat partu) opitulata est. demum continuatis die
bus plussculis cepit mirari custos q; tamdiu damnata mul
er absq; cibo traxisset spiritum. et clam quid cum matre age
ret nata prospectans aduertit. quoniam e ductis mamillis
illas sugendas ori matris admoneret. miratus pietatem et
inuitatu nutriendi matrem nate usum cōpertū triuuiro itulit
triuuir autē pretori. pretor publico nunciatū cōsilio. Ex quo
communis consensu factum est ut pietate filie dono daretur
meritum matris supplicium. Si seruanti in pugna viribus ci
uem queream coronam largiebatur antiquitas qua laude
seruantem in carcere matrem genitam decorabimus. Non
equidem tam pio facinori satis dignus sertum conperies in
ter frondes. hec pietas non soluz sancta sed admirabilis fuit.
nec tantum exequanda quinpmo preferenda nature muneri
quo docemur paruulos natos lacte infirmiozem etatem de
ducere hac parentes morti subtrahere mirabiles ergo pieta
tis sunt vires. Nam nedum feminea corda (que facile in cō
pationem trahunt et lacrimas) sed nonnunq; in effrenata
et adamantina obstinatione durata penetrat pectora et pos
ta circūpōrdia sede primo humanitate flexibili durū emol
lit omne. et oportunitatum indagatrix optima agit ut lacri
mas cum miselicibus misceant egredientes atq; pericula sal
tem desiderio subeant. et nōnunq; si desint remedia vicarias
subeāt mortes. quū tam grandes effectus agunt ut min⁹ mi
rentur si quid pū filij in parentes agamus cum eo potius
videamur vices reddere et quod alias sumpsimus debita r
stitutione psoluere.

De Marcia Varronia.

Non enim aut veste sacerdotio alligatam aut Diane nota ob
 noxiam seu alterius profelionis implicitā (quibus plurime
 aut coercent aut retinent) iuenio. sed sola mēns integrā
 te superato carnis aculeo (cū etiam prestāssimū nōnūq̃m
 succubere viri) illibatum a contagione hominis corp⁹ in
 mortem vsq; seruasse. Verum et si hac tam cōmendabili cō
 stantia plurimū hæc laudanda sit marcia non minus tamen
 ingenij virilis et artificio manuum cōmendanda est. Nec eq̃
 dem seu sub magistro didiceret seu monstrante natura hūe
 rit nobis incertum est. Cum hoc videatur esse certissimū q̃
 aspernans muliebribus ministerijs ne otio tatesceret in stu
 dium se picture atq; sculpture dedit omne. et tandem tam
 artificose tanq; polite penniculo pinxisse atq; ex eboze sculp
 sisse p̃mages ut sopolim et dionisiū sue etatis pictores fa
 mosissimos superaret. Eius rei fuit notissimū argumentū ta
 bulas a se pictas ceteris p̃ciosiores fuisse. et (quod longe
 mirabilius) asserunt eam non tantum eximie pinxisse (q̃d
 et nonnullis contigit aliquando) Verū adeo veloces ad pi
 gendum habuisse manus ut nemo vsq̃m similes habuerit.
 Fuerūt insuper diu eius artis insignia sed inter alia eius et
 figies quā adeo integre linea turis coloribusq; suatis et oris
 habitu in tabula speculo consulente protulit ut nemini co
 etaneo que nam foret ea visa verteretur in dubiū. Et inter
 ceteras (ad singulares eius mores deuemam⁹) ei fuisse mo
 rem p̃cipue asserunt seu penniculo pingeret seu sculperet
 celte mulierū p̃mages sepissime facere cum raro vel nūq̃
 homines designaret arbitroz huic mori pudicus robur cau
 sam dedit. Nam cum antiquitas ut plurimū nudas aut se
 minudas effigiaretur p̃mages visum illi sit oportunū aut
 imperfectos viros facere aut si perfectos fecerit virginei vi
 deretur oblita pudoris. Que ne in alio incidere ab utroq;
 abstinuisse sacius arbitrata est.

De Sulpicia filij coniuge.

Vlpia olim venerandissima mulier: non minus ma-
 tronarum Romanarum testimonio laudis obserua-
 tam castimoniam quā cultro se perimens luctecia cō-
 secuta est. Hec enim seruicij patricij filia et filij flacti con-
 iunx fuit: nobiles ambo viri: et cum senatus iussu a decem vi-
 ris more veteri sublimis libris decreuisset ut veneris verti-
 cordie simulachrum consecraretur in urbe ut virgines cete-
 reg mulieres non solum a libidine abstinerent sed etiam fa-
 cilius in laudabilem pudicitiam verterentur. petiuissentq;
 iuxta decem virorum mandatum (quo cauebatur ut casti-
 or ex Romanis matronis dedicaret illud) ex ingenti multi-
 tudine qua tunc habundabat roma castiorem feminarū iu-
 ditio actum est: ut primo eis agentibus centum ex omni ce-
 tu que pudicitia clariores existimate essent electe traderentur
 Inter quos vna sulpicia sumpta est. Denum senatus iussu
 earundem mulierum iudicio ex centum decem etiam lucidio-
 res subtracte quas interest sulpicia numerata. Postremo cū
 ex decem peteretur vna summo omnium consensu sulpicia
 data est. Cui et si pulcrum fuit ea tempestate veneris verti-
 cordie dicasse simulachrum. longe tamen pulchritudinis taz
 ingentis multitudinis estimatione fuit q; castimonia pre-
 lata sit ceteris. eo q; non tantum assistencium oculis tanq̃m
 quoddam celeste pudicitie numen omnium adiuratione cō-
 specta sit. Sed futuroꝝ omnū etio etiā veneracione fere im-
 marcibilem gloriam nomen eius videatur esse delatū. Sed q;
 so inquit aliqua si centū pudice electe sunt. quid huic vni
 aliaꝝ magis pudicitie supaddi potuit ut ceteris merito pfer-
 retur palam est hij vel hee videant qui arbitrantur soluz ab
 alieno q; viri concubitu abstinuisse pudicitiam. Quem qui-
 dem intueri saniori velimus oculo non solū consistit ab am-
 plexib; exteroꝝ viroꝝ abstinere quod multe etiam inuite
 faciunt. Equidem oportet matronam ut pudica integre dici
 possit ante alia cupidos. vagosq; frenare oculos. eos intra

*Yatuna qu. abet
 yre*

testimentorum suorum fimbrias cohercere. verba non solum honesta sed pauca et pro tempe effundere. ocium tanquam certissimum et purissimum pudicitie hostem effugere. a comestantibus abstinere (cum absque libero et cerere frigeat venus) cantus atque saltationes tanquam luxurie spicula evitare. parsimonia ac sobrietati vacare. domesticam rem curare. aures obscenis conversationibus obduratas habere. a circutionibus abstinere. pigmenta et supuacaneos odores abicere. ornatum superfluos respicere. cogitationes appetitosque noxios totis calcare viribus medicamentis sacris insistere atque vigilare. et ne (per cuncta discursu pudoris integri testimonia) virum solum summa dilectione colere. ceteros nisi fraterna diligat caritate negligere. et viri etiam non absque frons animique rubore in amplexu ad pleni suscipiendam accedere. Que cum forsitan omnia in ceteris non iuenirent explicita et in sola sulphinea compta merito ea ceteris preulere.

De Armonia Gelonis Siculi filia.

Armonia sicula iuuenis gelonis fratris peronis regis a Syracularum fuit filia. Quae quicquam regio genere fuit insignis. longe tamen magis pietate sua digna memoratu facta hanc quendam virginem occubuisse volunt. Alij vero temiscij cuiusdam coniugem. utrum horum magis placet sumat. cum nil ob diuersitate opinionum ex eius pia fortitudine substat. Cum igitur Siraculanorum cetera atque repentina seditione in omnem regiam pleni seueret a populo et iam cruciata ieronio et geadolescentulo atque Adronodoro et Temisteo regibus generibus et in damarata et heradum peronis filias et armoniam gelonis multitudinis expeditis gladiis tumultuosus fieret incurfus. actum est sagacitate nutricis Armonie ut regio exornata cultu virgo quedam Armonie coeva pro Armonia interfectoibus pararetur. Que quidem voto prosperantis in nullo fuit aduersa. Quinimo cum in se ipsis mucronum cuspidibus irruere multitudinem cerneret. nec illas ex terzita aufugit. nec conditionem suam ferentibus pressa est

nec latitatem etiam ammoniam (loco cuius occidebatur) ac
 cusauit. Verum tacita et immota suscipiens letiferos ictus
 cubiuit. felix pariter et infelix Armonia. felix fide infelix pidi-
 tione. Fidelis attamen cum ex occulto innocue puelle perse-
 uerantiam et fortem in mortem animum ac manantem ex vul-
 neribus uirgineum sanguinem cerneret armonia stupens cum
 uirgine celsa iamque atreuntibus percussoribus posset euadere to-
 to pectore admirari fidem cepit. et nichita pietate capta effu-
 sis lacrimis passa cruorem non est impune innocuum. pro-
 clare. et vitam tantoque ac aliena fide seruatum in eum pro-
 telare longius sacius dures ad inferos cum tam fida inuene-
 ni matua morte descendere quam canos cum infidis ciuibus
 expectare. O pietas. O prisca fides. que euaserat in mediu pro-
 diens reuocatis in se cruentis gladijs fraudem nueris et oc-
 cise fidem suamque conditionem confessam sanguinem suum ul-
 tro in ferias occise concessit. et crebris lacerata uulneribus (in
 quantum potuit) secus cadauer pro morte corruit. Cui quod
 pietas eui abstulit dignissimum literis restituit se fuit. Verum
 difficile cernere cuius maior an premortue fides an superui-
 uentis pietas fuerit. Illa virtutem prime lxx secunde nome-
 facit eternum.

De Bula Camisina Apula muliere.

b Vltima qua (quasi cognationis bula sit nome) quod pauli
 na vocat mulier fuit Apula origie camisina. quam ut
 gloriose sanguine nata credam et alijs meritis plibio splendi-
 dam facit magnum illud facinus. quod unicuique de ea posteritati reli-
 quit antiquitas. Munit enim hanibale penorum infestum bellum aduersus
 romanos agente. atque igne ferroque omnem italiam populante et
 sanguine plurimo sedante. cum apud canas Apulum vicum ma-
 gno etamine non solum hostes superasset sed fere italicas omnes asurgis-
 set vires actum est. et ex eo conflictu cedeque ingenti noctu prope
 uia ex multis dispersis vagisque circa decem milia Camisina de-
 neniret. que tunc ciuitas fidem romane societatis seruabat.

Quos omnes exangues fessos inopes. inermes nudos af-
 fectos q̃ uulneribus non exterrita caſu nec victoris poten-
 tia comiter proprijs in edibz buſa ſuſcepit hoſpicio. eoſq̃
 ante alia bono eſſe animo ſuſcepit. et adhibitis medicis vul-
 neratos materna affectiōe curari fecit. nudis veſtimēta pmo
 cunctis mira liberalitate conceſſit. et inde mernibz arnia. q̃
 tidianos omnibus. ſumptus ex bonis exhibuit ſuis. reſol-
 lantq̃ comipietate miſeris et in ſpem reuocatis abire volen-
 tibus ultro vaiſicum cunctis conceſſit. nec vlla ex parte cir-
 ca oportunitates continue affluencium manus retraxit. Eoq̃
 dem mirabile dictu. et in muliere longe laudabilius q̃ ſi ho-
 mini contigiſſet. Alexandrum enim Macedonum regem et
 vniuerſi vobis inuaſorez inter alia eius deſecta precipua ma-
 gniſcentia extollere priſci conſueuere. aſſerentes eum neduz
 iocalia pretioſa pecunias ingentes. et munera huiusmodi p
 maxima munificencijs aliorum principum fere largiri con-
 ſueverunt. Verum principatos eximios regna ſplendida et an-
 pliſſima imperia amicis et nonnunq̃ victis regibus exhibe-
 re pulcrum quidem et magnificum et totum extollendum p
 conijſ eſt. Sed minime (vt reor) buſe magnificencie ade-
 quandum. Nam alexander vir fuit. femina buſa. quibus ſa-
 miliaris. pmo innata tenacitas eſt. et animoſitas pminimū
 rex ille et maximus hec priuata mulier. Ille quidem violēcia
 ſurripuerat ſua. hec quidem iure hereditario poſſidebat. Ille
 quod ſibi forſan omnimode ſeruare nequibat. hec quod diu
 ſeruauerat et ſeruariſe volens adhuc poterat. Ille benemeritis
 et amicis. hec etiam extraneis et incognitis. Ille rebus flore-
 ntibus ſuis. hec ſuis mutantibus et periclitantibus amicoruz.
 Ille apud exteras nationes hec ſub patrio celo in preſentia
 inter ſuos. Ille ut gloziam munificencie lucraretur. hec vt in-
 digentibus auxilium impenderet. Quid multa ſi mentem. ſi
 ſexum ſi qualitatem proſpectemus amborum non dubitez
 quin ſub equo iudice longe plus buſa ex liberalitate ſua q̃
 Alexander ex ſua munificentia glozie conſequatur. Sed qui
 vult cōdidior cedat laus mea ſentēcia buſa ſuis ſubſtans

De Avaritia

optimè vta est. nō enim natura parens ē penetralibus ferrē
in publicum eduxit aurum. ut ex matris utero deferretur in
tumulum quod avari faciunt dum archmo sepeliunt ⁊ cur
stodia nimia incubant quasi iterum nascituro. Verum ante
omnia ut communi exhiberetur amodo inde honesti fulgo
ri nostro ⁊ amicorum conuictu ⁊ si super sit prostratis fortu
ne iniuria. ira celi fatigatis paupertate nimis digne pressis.
carceri alieno crimine clausis et quibuscumq; attritis egesta
te anxia ministremus suffragia liberali animo. non equidem
ut appareamus. verum ut proficiamus. non ut lucremur. s;
ut largiamur huiusmodi impendenda sunt comoda. eo ad
hibito rationis modera nime ne dum alijs opitulamur nob
procuremus inopiam qua cogamur alienis ne dum dicam
manus violentas iniicere. nec etiam oculis inhiare.

De Sophonisba regina Numidie.

Ophonisba quidem potestate esto splendens munis
darum regna inceserit austeritate mortis increpi
te a se sumptis longe luculentior facta est. Nec enim
filia fuit Asdrubalis gisgonis filij maximiq; Carthaginensi
um principis. hambale rexante prialiam. Que cum esset eta
te florens ⁊ forma satis egregia a patre siphari potentissimo
munide regi in coniugium virgo copulata est. nec equidē
desiderio regie affinitatis tantum sed optabat vir sagax in
stante Romanorum bello solum barbarum regem romanis
subtrahere. sed ope filie blandientis in partes Carthaginē
siū aduersus Romanos conuertere. Nec a precoxigata fal
lacia deceptus est. Nam cum nuptia Syphax celebrasset a
premonita adolescentula formositate fauente intantum sue
dilectionis ardorem tractus est. ut nil preter illam sibi cap
aut delectabile arbitraretur siphax. et sic dū videretur infelix
et appareret Cornelium scipionē ex sicilia i affricā cū exercitib;
traiecturū hasdrubal in omniu sophonisba blandicijs pibq;
adco Syphaxis animū in desiderium suum traxit. ut nō solum

Romanos reliqueret quibus amicitie fidem prestiterat. et
Cartaginem Cartaginensibus iungeretur. Verum ultro alie
ni belli principatum assumeret. Quãobrem presidia calcata fi
de quam pridie Scipioni hospiti suo promiserat et p litteras
nondum transirenti in affricam interdixit ingressum. Ce
terum Scipio ingentis animi iuuenis damnata barbari re
gis nequitia depositis haud longe a Cartagine copijs illum
ante alia expugnavit p Masinissam regem socium et Le
lium legatum suum per quos exercitu suo captus victus q
deductus est cypream regiam munitie civitate. nec ante ca
thenis onustus civibus ostensus est. quã Masinisse civitatis
deditio facta. Qui cum nondum lelius appulisset eam intrans
motu rerum repentino tumultuantibus omnibus regiã ut
erat amatus intras obviam habuit Sophonisbam. que for
tunarum suarum conscia cum eum intrantem vestibulum vlt
alios armis insignem cerneret ut erat regem auspicata ad ei
us proditiis genua pristinae fortune animu retinens inquit
Sic rex inclite deo visus est et felicitati tue ut in nos qui pau
lo ante reges eramus que velis possis omnia. Verum et si p
missum est ut captiva coram victore et vite mortis q sue do
mino supplices voces emittere possit eius q genua atq dex
teram victricem contingere delecta precor per maiestatem tu
am. in qua et ego paulo eram ante omnia per que genus re
gnum et commune mundanicum nomen et si meliori suscipia
ris omine qm huic abierit Syphax in me quam tuu iuris no
uiter adversa fecit fortuna agas quod in oculis tuis puz ho
numq visum sit. dummodo insolenti et fastidioso potissime pe
nis romanorũ arbitrio viua nõ edar. Facile enim potes ad
vertere quid ego romana hostis Cartaginensis et hasdruba
lis filia. sino q Syphaxis coniunx timere possim et si omnia
in hoc aliis tollitur modus ut tua manu potius moriar fa
cito qm hostium in potestatem viua deveniam. precor et ob
secro Masinissa. qui et ipse munita erat. et (uti omnes sunt
in libidinem) pronus vetustatem oris orantis inspiciens.
(addiderat quippe infortunũ pium quoddam et insolitum

decus supplici) moris et humanitate et libidine tractus cum
nondum aduentasset leuius ut erat in armis dextra data in
ter feminarum querulos ululatus et tumultum discurrentium
vndique militum leuauit orantem. eamque ex templo sibi iux
ta in coniugem medio in strepitu armorum nuptijs celebra
tis. puto hac via arbitratus et libidini sue et precibus sopho
nistae inuenisse modum. Die demum sequenti Lelium uenie
rem suscepit. et eo sic iubente cum omni regio ornata et pre
da cetera ac noua coniuge redeuntes castra primo a Scipione
ob rem bene gestam comiter suscepti sunt. Deinde cum ab eo
ob celebratas eius captiuam romani populi nuptias amicitia
liter redargutus esset in tabernaculum secessit. arbitrisque immo
tis suspirijs lacrimisque opletus diu iugemuisset adeo. ut a circū
stantibus audiretur uigēte Sophonistae fato accersiri ad se
iussit. quem ex seruus fidelissimum habebat cui commiserat ser
uandum uenenum ad incertos fortune casus. ei que precepit
ut illud poculo diluere Sophonistae deferret. diceretque li
benter se illi quam sponte dederat fides seruaturum si posset. ve
rum quoniam a quibus poterat arbitrium subtraheretur suum
quam ipsa petierat non absque merore suo prestabat fide si uiri
uclit sed ne in potestatem uia ueniat romanorum. Ipsa tamē
patris patrieque et duorum regum (quibus paulo ante nupsē
rat) memor sibi quod uideretur consilium sumeret. Que quā
dem audito constanti uultu nūcio dixit. Accipio nuptiale me
nus et si nil aliud a viro coniugi dari poterat gratum habeo.
Sed refer lacus me morituram fuisse si non in funere meo
nupsisset. nec acriter dicta dedit quod poculum sumpserit. et nullo
signo trepidationis ostēso cōfestim hauit omne. nec diu tume
scēs in morte quā petierat miserabunda collapsa est. Expon
tissimo homini cui iam vita rediit nec spes alia preter mor
tem ne dum puellule regie tunc habita ad noticiam rerum
respectu vitam miranti et quid in ea dulcedinis sit percipere
incipienti magnum et admirabile fuisset et nota dignum mor
te certe adeo impauide occurrisse.

De Theosena herodici principis filia.

Theosena Thessala ac nobilis origine mulier hinc dulci pietate inde a atrocitate seueram inditum de se futuris testimonium liquit. Hec enim herodici Thessalorum principis philippo demetrii filio macedonibus imperante filia fuit. eique soror ex eisdem parentibus extitit archonominis. Quibus cum primo eiusdem philippi nequicia pater occisus esset temporis tractu eadem suadente perfidia ab eodem nepharia morte viris priuate sunt. vnicuique ex vno filio vnicuique relicto superstiti. Eis igitur viduis Archonimo porridi cuiusdam gentis eorum principis nupte. multosque ex eo filios peperit. Theosena autem constanter animo a multis proceribus frustra in coniugium expetita longius viduitatem seruauit. Verum cum morte subtracta fuisset archonimissa nepotibus ne ad manus nouerce alterius venirent seu alias minus accurate alerentur a patre. et eos tanquam proprios educaret eidem porridi sese connubio iunxit. nulla lege illis temporibus prohibente. ceperitque non aliter quam si ipsa foret et mira pia cum diligencia illos alere ut satis appareret eorum magis obsequio quam suum ob commodum nuptisse porridi. Quibus sic se habentibus contigit. ut philippus macedonum rex (eo quod inquietus esset ingenij) iterum aduersus Romanos tunc orbe clara felicitate florentes bellum moliretur animo. et ob id cum euacuasset maximo regni sui motu veteribus colonis fere omnes Thessalie maritimas ciuitates eosque in ponemiam (que postea emathia dicta est) mediterraneam regionem turmatim transmigrare iussisset tracicibusque eius ore tanquam futuro bello aptioribus atque fidelibus oppida concessisset vacua. audissetque ab euncium execrationes in se ratus est nil sibi tutum fore in filios eorum quos dudum truculentis occiderat eque perimeret omnes. Quos cum capi iussisset et in custodiam seruari. ut non vno cunctos ictu cederet sed vicissim successu temporum aboleret. Actum est ut Theosena scelesti regis edictum audiret et meorum suorumque

virozum necis filium nepotesque peti arbitrata est. et existimans
si in regis deuenirent manus non solum seruicie eius eos lu-
dibrio futuros sed etiam custodum necessitate cogente libi-
dinem et fastidia subituros. Ad quod euitandum confestim
in atrox facinus iniecit animum. aula dicere viro patrique eorum
esto. se potius si aliter non daretur occisura omnes propria ma-
nu quam pateretur in philippi potestate duci. poris autem erecta
eius tam scelesti crimine in solacium uxoris natozumiq; salutem
deportaturum se eos et apud fidos hospites positurum; fugere
futurum comitem spondit. nec mora. nam cum finisset se
theſſalonica eneam ad statutum quorannis enee conditori sac-
ficium profecturum. ibique inter solennes ceremonias epu-
lasque diem consumpsisset unacum natis et coniuge clam so-
porans omnibus noctis vigilia tertia tanquam in priam redi-
turus preparatam nauem descendit eo proposito ut euboream
non theſſalonicam peteret. Ceterum longe illi alter contigit
vir dum litus enee reliquit. et ecce per noctis tenebras venit
ex aduerso surrexit eum non quo cupiebat sed unde disces-
serat inuicem retrahens. Cui cum frustra remis in contrarium
mitterentur nauales socij dies illuxit. litorisq; appropinquos ostē-
dit. Regij vero custodes ex portu laborantem nauem cernentes
ad eam reſtendam confestim armati misere lembum sui im-
pantes edicto. ne qui mittebant absque nauis reuenterent in
portum. poris quidem instantis periculi conscius dum lembus
cernit venientem nunc remis nautasque ut totis ministeret vi-
ribus nunc deos ut precitantes preſtarent suffragium in te-
nis orabat. quod theofena conspiciens nec ignara periculi quasi
sibi a superis tempus preſtitum foret dum poridem orantem
cernit ad preſtatam reuoluta facinus euestigio venenum po-
culo diluit. et expediuit gladios et filio atque nepotibus in con-
spectu ponit. et ait. mors sola vindictam salutemque nobis
omnibus prestare potest. ad mortem poculum. gladiusque sunt
vie. que queque delectat. regia superbia fugienda est mei ergo iu-
venes generosos excitate animos et qui maiores estis viriliter
agite. capite ferrum aut poculum haurite si mors seniorum for-

tasse delectat et in eam liberā cōfugite postq̃m in vitā tan-
dem extuosi maris impetus prohibet. Adstant iam hostes ⁊
atrox femina mortis auctor istabat urgebatq; iuvenes he-
sitantes. q̃mobrem alij alio leto absumpti semianimos ⁊ pal-
pitantes adhuc Theosena iubente precipitant e nauē. Que
cum quos pręducauerat ob libertatem egisset in mortem.
ne sibi quam dissuaserat alijs seruitutem seruasse videretur
egregio animo virum adhuc orantem in mortis comitē cō-
plexa est. secumq; in procellosum mare precipitem traxit. Sa-
cuis libere mori iata q̃m viuens feda seruitute tatescere. et
ficti hostibus naue relicta vacua solacium seruicie sue philip-
po abstulit ⁊ sibi dignuz memoria mulier austerā monumē-
tum peperit.

De Heronice Capadocie regina.

Eronices pontica (cui et Leodices nomen fuit) et si
b sanguinis fulgore locum inter aras mlieres sibi q̃
fuisse forsitan videatur longe magis non ob seruiduz
amorem in filium (quo vt plurimuz marres vtuntur) sed
ob meritum insignis eius audacie in vindictam eius sumē-
dam occupasse censetur. quod ne videatur a calamo surrep-
tum paucis explicandū ē. Nec mitridatis regis ponti eius q̃
aduersus Aristonicum cum Romanis paulo ante bellū gef-
serat. et repentina denum subtractus morte fuerat filia fuit.
Et mitridatis superioris miteridatis filij ⁊ hostis dunturno r̃
gi nupit. Cui per insidias agēte miterdate Heronidis fratre
a Gordio quodam occiso filij duo fuere superstites. Verum
cum Nicomedes ea tempestate Syphimie rex Capadociam
occupasset quasi cede regis vacuam regni audus Mitrida-
tes pietatem finxit. seq; recuperaturum nepotibus regnum
aiens arma sumpsit in Nicomedem. Sane cum conperisset
Leodidem viduam Nicomedi nuptam ficta pietas in vā
conuersa pulso armorum viribus ex Capadocia Nicomede
Ariaracti natu de fratribus grandiori patriū regnū restituē-

Quem cum postea facti penitens p fraudem occidisset et iu-
 nior alter cui Arriaractes nomen erat ex Asia ab amicis re-
 uocatus regnare videretur (vt placet aliqbus) ope mitri-
 datis eiusde p insidias etiaz trucidatus est. Quod adeo egre
 tulit iselir gemtrix gemina orbara prole vt dolore coherdat
 sexus oblita. furens arma corripit et iunctis iugalibz equis
 currū condescenderet. nec fugientem cursū precipiti ceneum
 satellitē regium scelesti facinoris executorē sequi primo desi-
 steret q̄ eum cum hasta nequisset saxo ictū pstrasset. supq̄
 iacentis cadaver indignabunda currum ageret. et inter ho-
 stilia tela nullo frarris tunc hostis pauore pculsa domū vsq̄
 in qua celi pueri corpus seruari existimabat perueniret. ei q̄
 maternas lacrimas miseranda concederet et officium persol-
 ueret funeale. O bone deus. o merpugnabilis nature vires.
 et amoris inuicti fortitudo. quid maius quid mirabilius e-
 gisse potuistis. quos omnis Asia et forsā iam p̄talia treme-
 bat exercitus egistis vt impauida mulier et armis iduta in-
 pulsu penetraret nro. Et formidabilis regis despectis viribz
 odioq̄ ad eum p̄mendum cui victoris munus et gratia ser-
 uabat audaciam ingenū prestintis. et robur. Attamē hunc
 alij egitudine fatigatū pueruz nature soluisse debitū volūt
 et eum quē a miserrate fraude celum diximus fuisse quē ma-
 ter eo quo potuit conari vltā est.

De coniuge Origiagontis Gallo greci.

Origiagontis gallogrecoꝝ reguli coniugis meritū de-
 cus et claritas p̄cipue p̄mū videbat posse subilire
 ignarū nomen quod barbaries p̄deomatis incogniti
 inuidia nris laudibz reor inter mediterraneos asie sale et spe-
 leas obruit. latinisq̄ clausū subēxit. Sed ab h̄c vt si isfortuni
 crimē egisse potuerit qn illi sub maris titulo qd nre pnt lre
 rule splendoris meriti impendat. Supato igitur a Romanis
 sb duce scipione Asianico Antiocho magno syrie Afieq̄ r̄ge
 gneus manlius torquatus consul Asiani fortitus puinciam

ne frustra transulisse videretur copias seu onosum haberet
 militem purgans hostiū reliquis circa maritimas oras suo
 ex arbitrio in montanas abditaſq; regiones euectus Aſie
 aduerſus gallo grecos efferatos barbarie populos quoniā
 Antiochum aduerſus Romana ſubſidijs iuuiſſet et nōnum
 qm omnem turbarēt diſcurſionibus Aſiam acre bellum mi-
 tulit. Verum cum iam diffiderent gallogreci opidis relictis
 in vertices montium natura loci munitos cum coniugibus
 filiſq; ⁊ reliquis fortunis ſuis abire et ſe armis a circumſi-
 dentibus hoſtibus quibus poterant tutabantur a viribus.
 Attamen duro militum Romanoꝝ roboꝛe ſuperati ac per
 deducia montium deſecti ceſſq; qui ſupſuerant diditione fa-
 cta victoriam Mauij confeſſi ſunt. Erat captiuoꝝum viriul
 q; ſexis ⁊ etatis multatudo ingens cuſtodie quozum prepo-
 ſitus Centurio origagōtis reguli coniugē vidiffet etate va-
 lentem ⁊ corporis formoſitate conſpicuam in eius lapſ⁹ cō-
 cupiſcenciam Romane honeſtatis inmemor aſpernanti qui
 bus poterat viribus ſtupram intulit. quod mēter ab eo ſm
 di pertulit indignacōne. vt nō magis libertatem caperet qz
 vindictam ſed cauta in tempus votum ſilentio rexit. Cum
 autem veniſſet pro redimendis captiuis pecunia pacta ex-
 canduit in nouata ira caſto ſub pectore mulieris in preme-
 ditata quid ſibi faciendum aſtaret ſoluta vinculis cum ſuis
 ſe exiit in partem. iulſitq; centurioni poſcenti ponderari au-
 rum. Cui operi dum centurio intentos animuſ tenebat ⁊ o-
 culos. hec pꝛomate ſuo Romanoſ incognito ſeruſ impera-
 uit vt cēturionē pꝛuterent et caput euſſigio pꝛicerēt moꝛ-
 tuo qd ſinu ſuatu illeſa rineauit ad ſuos. Et cū in cōſpectu p-
 ueniſſet viri rēcitaretq; qd captiue illatū ſit qd detulerat ad
 pedes eius deiecit. quah pꝛeciū illatū deſecoris ⁊ ruboris ſei-
 nei qd potuerat purgamentū tuliffet. qz hāc nō ſolū dīcā ſolā
 rōnā ſed exacie lucrecie vnā poti⁹ qm barbarā mēterē nō dī-
 cat. Stabāt adhuc in cōſpectu carcer ⁊ carthene. ⁊ circūſtrepe-
 bāt victicia arma. ⁊ ſeu iudicis ſupemiebāt ſecueſ. nec dū
 lātis erat mēter libtas reddita cū labefacti corpis idigno

in tam grādes vires honestum pectus impelleret. ut nec ite-
rum si oportuerit subire catenas in captiuam trahi. terrum
inciare carcerem. et ceruicem prætere securibus expauerit a-
nimosa femina inclita scelesti facinoris ultrix quin seruorū gla-
dios constanti iussu ut caput infausti stupratoris adigēt ubi
nam acriorem hominem. ammosiorem ducem. seuiorem in ma-
limeritos impetratorem comperies. quoniam sagatiorē au-
datiozēq; mulierem ad eas. aut matronalis honestatis ma-
gis puigilem seruūtricem. videbat mirabili mentis perspicā-
cia femina hec quoniam sacius foret ire mortem certā q̃ cū
incerto dedecore domū viri repetere. nec nisi p̃ maximos au-
sus & discrimen posse testari in corpore violato illibatam su-
isse mentem. Sic ergo decus seruatur femineū. sic sublatum
recupatur. hic pudici cordis testimonium redditur. et ideo p̃-
spectent quibus inclite pudicie cura insidet animo quoni-
am non satis sit ad cordis sinceritatem testanda lacrimis et
querelis se violenciam passam dicere nisi cum possit quis in
vindictam egregio processerit ope.

De Tertia Emilia Priami Scipionis
Africani coniuge.

Ertia Emilia & si tam ex claritate familie emiliorū (ex
qua splendida originem duxerat) q̃ ex coniugio se-
renissimi viri Scipionis p̃mi africani placida sit lōge
tū apliori lumine facinore emicuit suo. Nā cū se q̃ iunior q̃n-
dam luceio p̃ncipi sponsam ṽginē p̃mo iuuetus flore. ac
spectiosissimi decoris spectabilem cum thasauris a parentibz
p̃ eiusdem virginis redemptionem oblati intactā r̃stituūt
senior factus seip̃m a damnate concupiscencie illecebris neq̃s-
set surripi sed in dilectionē ancille sue & concubitiū incidisset
et cum difficilimū sit honesti amoris animadūrenciā fallere
latere terciā non potuit. q̃nymo tempis tractu cūcta cōgnit
Et quis dubitet q̃n egerime tulerit. asserūt em̃ nōnulli oim̃
oris rubore seposito nil inuoriosius. nil intolerabilius nupte

mulieri fieri posse qm quod iure thori suum dicit a viro ex
tere concedi femine et ego edipol facile credam nam seu fra
gilitate serus eueniat seu nimis de se bona opinione faciente
suspicioisimū aial femina. Arbitratur enim euestigio quid
in altera a viro agitur in detrimentum amoris sibi debito
paretur. Sed quantuncunq; difficile visum sit et constati ta
men pectore mulier mclita tulit tantaq; cognita viri crimē
oppresit silencio vt ne dū alter sed nec vir ipse perpenderit
eam sensisse quid ageret. Estimabat autem discreta vroz mi
serens inmiū in propatulo sciri q; is qui virtute inclita re
ges nationesq; validas subegerat ipse amori ancillule subia
ceret. nec sanctissime mlieri lāns visum hoc scipione viuēte
archanū seruasse. quūpmo eo iam defuncto auferēdaz a viri
memoria illecebre notam si quo modo crimen aliunde ex
piasse potuiss et causam ne ea que tam celebris viri fuerat
vsa concubitu aut a quoqm seruitutis improprio detur pari
posset aut minus decenti lasciuia cuiq; misceretur de cetero
qua labefactari videretur amplissimi viri concupiscētia p
mo illam manu misit literali animo. deince liberto suo in cō
iugem dedit. O sacris in celum extollendā laudibus mulierem
Xinc equo atq; tacito paciens iniurias animo. inde literalē
in rualem sibi ancillulam defuncti viri psoluens debira. qd
quanto rarius cōgisse vidim? tanto debem? arbitrari splē
didius. condamas set altera et in consiliū vocas set affines
vicinas et quascunq; cognitas mulieres easq; longa dicat
tate complellet. oneras setq; querelis innumeris se omis
sa se relictam se vilipendām se in nullo pretio a viro habitam
eoz viūte viduā. et ancillule seruule et deiecte soris me
rericule postpositam. abiecisset ex templo pmo sub corona
vendidisset ancillam. virum etiā publice infestasset lacrimis
et questibus. nec curasset dum ius suum garzulitate defen
deret nunquid honestissimi alias viri famam mclitam macu
laret.

*Contra nūq; mlier que
idcirco fuit ad vinctum*

*de pueritia p
amato*

De Orispetrua Laodice regina.

D Orispetrua laodice fuisse reginā et magni mitridatis filiā legim⁹. quam ⁊ si cōmendabilē fecerit ea fides q̄ penitus sum⁹ obnoxij pl⁹ satis me iudice illā maudito qdā ope mēozabilē fecit nata parēs. Mā (si codicib⁹ vterū adhibēda fides ē) hec cū gemio dēciū ordme nata mōstruosi de se spectaculū astantis oib⁹ tribuit euo suo. q̄ et si nullū in mādendo a tā inuitata denciū q̄ntitate suscepit ipe dimentū. insigni tñ deformitate nō caruit qm (ut iā p̄actū est) laudabili fide p̄securit. Nam supatū a pompeio magno mitridatē geitorē suū nullis picul⁹ aur laborib⁹ idulgēdo sp̄secuta est. et obseq̄o taz fidelī testāta nate crimia imputari parētib⁹ nō deterī.

De Sempromia graeci.

Sempromia filia fuit tpti sempromij graeci suo tēpore clarissimi viri suscepta ex Cornelia olim maioris Scipionis affricani filia fuit. et insup cōiunx splendori viri Scipionis emiliani. quū ⁊ aui cognomen ob deletam Cartaginē postea consecutus est. et soror insuper Tylterij ⁊ gaj gratiorum amplexitudine ⁊ constancia animi a maioribus non degenerans suis. huic enim post cefos fratres ob sedicōnes suas aūne contigisse. ut a tribuno plebis coram populo in iudicio traheretur nō quidem absq̄ maxima cōsternacōne mētis. Ibi autē fauente multitudine et potestate tribunina omni instante ut oscularetur equiciū ex fimo piceno hominem tanq̄ nepotem suū ⁊ nterij graeci fratris sui filiū. Eunq̄ ex sempromia familia ut suscipet cōsebatur. q̄ qdē et si eo in loco consistēt in q̄ etiā p̄ncipes tremere cōsueuerūt et hincinde dissonis clamorib⁹ impite multitudinis agerēt immaretur ex aduerso tozna face sublimis tribunozū auctoritans in nichilo muliebris d̄stancia fracta ē. q̄n̄p̄mo meior nterio fratris p̄ter tres filios non fuisse. quozum alter iuuenis dū in sardinia stipendia mereretur abierat. et alter

adolescens paulo ante patris ruinam hodie die clauserat: et
tercius infantulus post genitoris eedem postumus natus a
pud nutricem aleretur adhuc constantissimo pectore et acri
vultu nulla ex parte terrea extraneum temerariumque equicum
clarum genus graecorum mendaci demonstratione sedare conaretur
a se ignominiose recit: nec ad id agendum quod iubebat ullis
imperijs aut minis induci potuit aut flecti. Que tamen animo
se equitio data repulsa et insani hominis protervia frustrata et
a tribunis accuratius exquisito regno cognita et generosi a
nimii mulieris perseverantia laudanda est. Erunt forte qui dicant
esto iure maiorum suorum semper omnia meruit non tamen hanc
ob constantiam inter claras fuisse ponendam: eo quod quaedam inna
to sibi more mulieris in quicunque proposito obstinate opinionis
atque inflexibilis pernacie sint. Ego autem dico non inficiam eas tamen
si veritati imitantur arbitror laudandas cui profecto semper omnia
instituta. Sunt preterea qui velint hanc tam in domo fuisse
ceruicis ut nil aduersus iudicium suum factum quod relinqueret
(si daretur facultas) multum: et ob id arbitrantur eam in more
tem scipionis viri sui potius se consensum: eo quod diruata numquam
cia rogatus sententiam dicere nunquam iuste cecum existimaret
tiberium nullo habito ad affinitatem respectu sed iusti hominis
truculentam laudauit mortem.

De claudia quinta muliere

De Claudia Quinta muliere Romana.

Laudia quinta romana fuit mulier quibus orta parentibus
non satis pater. Verum insigni quam audacia per
petua sibi claritatem peperit. Hec cum assiduo et vario
ac accurato plurimum vteretur ornatu ac oris cultu nimio ice
deret splendida a senioribus matronis non tantum minus
honestam verum et minus pudicam arbitrata est. Sane marco cor
nelio et publico sempronio consulibus anno scilicet quatuordecimo
belli punici secundi factum est ut et presumere deum matrem romam
in faucibus tiberis applicaret ad quam suscipienda e nauis cum
iuxta responsum oraculi naufica ab uniuerso senato totius

vrbis vir optim⁹ iudicat⁹ comatrons omnib⁹ eo vsq⁹ co-
 cedet ubi apin⁹ nauis contigit. ut volentib⁹ nautis litori apin-
 que heret vado fluminis nauis q⁹ relinquit simulac⁹. Et cu⁹ nec e-
 hente iumen⁹ multitudie posse moueri videret claudia alijs
 m⁹sonis immixta sue vtutis o⁹scia palam submissis genib⁹ dea
 supplex deprecata est. ut si se casta arbitaretur cingulu⁹ seque-
 suu⁹. et illico fide⁹ter cōsurgens id futu⁹ speras qd⁹ pre⁹ q⁹fierat
 nauu⁹ alligari cingulu⁹ iussit. et ab ea iuuenes amoueri omes.
 nec ante factu⁹ est qm⁹ hente claudia facillime nauē a vado e-
 uelleret et mirantibus cunctis eam in prem⁹ qua⁹ cupiebat tra-
 heret. Ex quo tam mirabili successu secutum est eue⁹ligio ut
 oim⁹ de immunis seruata pudicitia maxia claudie laude in
 conerū verteret opinio. Et sic q⁹ ad litus turpi lasciuie nota
 maculata p⁹cesserat decoriata insigni pudicitie splēdore pat⁹
 am remittit. rerum et si pro voto claudie cessaret absit ut ex
 istimem sane mentis esse quantu⁹q⁹ innocue similia audi-
 re. Velle enī ut se q⁹s ostendat infontem id agere quod p⁹ter
 natura sit deū poci⁹ tēptare est q⁹ obiecti criminis purgare la-
 beni. Sancte nobis agendū est. sancte viuendū. et si minus
 boni existimemur nō absq⁹ bono n⁹o patitur de⁹. vult q⁹ppe
 n⁹a firmet⁹ pacia auferat elatio exerceat virtus. et ut nobi⁹
 scum ipi⁹ letemur. dū alios indignos satis nobis est multu⁹
 est p⁹mo p⁹maximu⁹ si deo teste bene viuimus et idcirco si mi-
 nus bene de nob⁹ sentiūt hoies dū bene fecerim⁹ nō curem⁹
 dum male ut emēdemur totis virib⁹ mistandū est ut eos po-
 tius male opprimantes finamus q⁹ male agentes finus.

De hyppicrathea regina ponti.

hyppicrathea (q⁹mu⁹s eius originē ignorem⁹) magni
 b⁹ tū mitridatia cōiux et ponti gradi regina fuit. forma
 spectabilis et multū amoris in virū adeo cōmēdan-
 da ut ex eo suo noie fulgore p⁹petuū meruerit mitridati q⁹p-
 pe diuino atq⁹ sup⁹tioso et discrimi⁹b⁹ varijs p⁹culo adu⁹s⁹
 rōnos bello laborati (esto illi barbarico more cūgis alie et

Imperio dei

concubine plurime foret) amoris extremi facibus incensa seu regi-
 ones amplissimas pagani seu crania ientiu seu insuetudines pa-
 rati ipse fuit fidissima et inseparata comes. hec equidem egre ipsi ab-
 sentia pacis atque existimas neminem posse pro se rite obse-
 quia impedire viro. et ut plurimum infida misteria fore suorum et
 ut ipsa dilectissimum sibi posset optima prestare et difficilimum
 videret superstitium persequendi consilium. Et quoniam tantopere muliebribus
 hitus videbatur incongruum et indecens lateri bellicosissimi regis ice-
 dere feminam ut marez fingeret ante alia aureos crines (quibus
 plurimum gloriarentur mulieres) foras prosequi et fidere vellet sui pro-
 cipuum deus non solum unacum criminibus galea tegere passus est verum
 puluere et sudoribus ac armorum denurpare rubigine armillas
 aureas et ioculalia vestesque purpureas et impetres fluxas pone-
 re aut genitum riserare. et eburneum pectus lorica tegere. atque tibias
 ocreis deuicere. abicere anulos. et digitorum pretiosissima ornamē-
 ta et eorum parma hastasque gestare fraxineas. et pellicos arcus
 et pharetras loco moniliū cingere et adeo apte omnia ut expetula
 regina veteranum factum militem credas. Sed forsitan facilia hec. as-
 sueta quidem regiis in thalaminis otio et mollicie et celum spectare
 pro raro cum eis omnis sit animo virili premita equis mihidē didicisset in-
 uicta et armorum onusta post virum per aspera montium et lubrica val-
 lū die nocteque algores estusque superans tacito discurre cursu
 persepe compta est. regalisque thoracis loco nudum quicquid solum et lu-
 strum ferarum durato corpore cogente sompno impavida victori
 viro seu perfugo semper comes adiutrix laborum et consiliorum par-
 ticeps incedens ubique. Quid multa. prius oculos vulnera ce-
 des sanguine quē et ipsa pugnas spiculis funderat aliquando pos-
 se absque horrore conspiciere docuit. et aures canibus assuetas
 equorum frenituum militares tumultus et classica audire absque
 mentis obstupescione coegit. Tandem cum multa pulchris-
 sima etiam robusto militi grauiā mercede a gneo pompeio supera-
 tum atque sangatum parmenos saltus pontique latebras et ef-
 feratas qualicumque nationes cum paucis ex amicis secuta est.
 nunc afflictum spe meliori retrahens. nunc solacii quorum cupi-
 dum nouerat demulcens. adeo ut illi tantum consolationis

*Yarconaz / mori
in vno*

attulerit ut in quascūq; sollicitudines ageretur cōiugali sibi
videretur in thalamo refoueri. O pectus cōiugalis dulce di
nis lactariū. O inexhausta amicitie vire⁹. quibus qm̄q; san
ctis viribus muliebri animū roborastis. nulla pfecto vsq;
vroz p viro similia ne dum gūiora prulit quo merito si in
ei⁹ ppetuā laudē antiq̄tas v̄lata est minimum admirari in me
posteritas poterit. Ceterū ex tot laborib; tantaz inclita fide
benemerita mlier a viro nō sane dignū r̄tulit p̄m̄ium. Nam
cum is senex iam filiū ex ea susceptū irat⁹ occidisset ⁊ v̄gēti
bus r̄ōnoz virib; non solū in regnū sed in regiā se recepisset
esto animo moliret ingentia ⁊ legationib; varias atq;
longinquas nationes in bellū aduersus Romanos suscitare
conaret a Pharnace filio ob ei⁹ seuiā i filios amicosq; re
bellante obsessus ē. Quod cum cerneret ⁊ euz merorabilez
inuenisset postremā rez suaz arbitrat⁹ ruīnā cū reliq; taz cō
iugib; q; pelicib; ⁊ filiab; h̄p̄sichrateam (que tot vite sue
subsidia laborando p̄stiterat) ne illi sup̄uueret veneno as
sumpsit. Sane ingrātū mitridans opus h̄p̄sichratee merita
gloriā minuisse non potuit. corpus mōrle veneno immaturo
morte sublatū. est nomē vero ei⁹ monumentis venerandaz
literaz ad nos vsq; ⁊ impetū fama celebri viuet. et a lon
ga quidē posteritate fraudari nō poterit.

De Sempronia Romana.

¶ Semproniā alterā a sup̄iori fuisse celebris ingenij femi
na sepi⁹ legis se meminim⁹. Sed ut p̄lmū ad nephā
da p̄liuem h̄c maiorū testimonio genere inter hō
nos ⁊ fornicitate splendida fuit. et tam viro qm̄ libis fortu
nata latis. Quoz cū noia mīme teneā in id videam⁹ ut q in
femia laudari forte possunt seu ex quib; nomē ei⁹ refulset p̄
mū locū occupet. Fuit igit h̄c ingenij tam p̄m̄pti tamq; v̄
santis ut intelligeret illico ⁊ exēq̄retur etiam imitando q̄tq;
aliquā dicentē aut facientē vidisset aliqñ. Hinc cū non soluz
latinas sed ⁊ grecas l̄ras didicisset aulā est. nec muliebriter

quinquimo adeo perspicaciter versus dum vellet componere
 ut in admirationem etiā traheret qui legissent. Egregiū quippe
 et laudabilem docto viro. Fuit insuper tante tantęq; elegan
 tis facundie. ut modestiam suadere. iocos mouere. risum eli
 cere. molliciem atq; prociuitatem excitare volens. posset et
 (quod maius est) tam lepidi moris in loquendo fuit ut i
 quocunq; sermonis genere verteretur illud facie atq; le
 poris plenum audientium auribus inferret. Preterea psalle
 re eleganter et eque etiam saltare nouit. Que quidem etiam
 si sane utantur forsā commendande plurimū in femina do
 tes sūt. Ceterę pessimis imbuta facinoribus longe aliter vlti
 est. Nam audacia nimia p̄tita nonnunq; in viriles damnan
 dosq; nimīū ausus euasit. et dum psallere et saltare instrumē
 to p̄fecto luxurie in lasciuia vteretur vrens libidine ad eaz
 excurandam fama pudoris matronalis omnino neglecta
 homines sepius requisitū q; requireret ab eis. quas huius
 mali quod in nonnullis tam validū cernim⁹ existimes fuisse
 radices. Ego naturā absit ut damne. cui⁹ quātūcūq; magne
 sint vires circa reę p̄ncipia flexibiles adu sunt. ut eo fere
 q; velis puo labore ducas. qd natū est et sic neglectū sp̄ ver
 git in per⁹. nimia enī ut arbitror in adoleſcētulas maioꝝ in
 dulgentia v̄ginē sepe de p̄uata sunt ingenia. quib; licētiose ut
 sepius sit declinantibus in lascuias paulatim feminea cedit
 tepiditas. et insurgit illico audacia aucta a stolidā qdā opio
 ne q; assentit id decē qd liber. et postq; eo semel eo itum ē ut
 infectū sit virginalē decus et frontis robur abiect⁹ ut restha
 nus labentes in vacuū labores impendim⁹. Huic non soluz
 libidini hoim mulieres occurrūt. sed puocant. post hec sen
 p̄nie fuit auri cupidō p̄ maxima. et uti adipiscendū turpi q
 stui se inuidam agerebat. Sic in quibuscūq; scelerib; erat in
 expendēdo p̄fusa intantū ut null⁹ illi esset in avaritia et in p
 digalitate mod⁹. Exinale malū est auri desiderū in femia et
 manifestissimū viciat p̄toris testimoniū. que q̄ciēs in eā
 sibi natura adūlam merat uti muliebri est. qui in fixa tenaci
 tas nulla p̄ter inopiam salutis spe haberi de cetero potest de

honestate ei⁹ deq; suis substācijs actū ē. Nō em̄ an̄ s̄bistūe
q̄z in extremū dedec⁹ ⁊ miserā veniūt. mulier⁹ p̄mōia est
ad eas spectat limē cū hīc suare qđ q̄ntū deferē a viris. hec
q̄ntū auri dānāda cupidō ⁊ imoderata p̄fusio tū laudāda
est. cūz ip̄a sit senhim s̄barū auctrix egregia domesticē rei sal⁹
intergre mēns testis. labioz solaciū. et mōcūssa splēdide po
steritatis bāsis. porro ut in unū eius ⁊ extremū ut arbitroz
faci⁹ omnia eius concludam⁹ scelera flagrante illa p̄stifera
face. sedicō sū hoīs luci cantine ⁊ si mīq̄s dīlijs ⁊ cōmatorz
nūo ad desolacōm p̄petuā rōne reipublice in ampliores vi
res affidue extollētes facinorolā mīlier ad pleiorē suaz libi
dīmū captandā licēciā id appetēs qđ etiā p̄oīs hoīb; fūisset
horrozi diuatis se inuiscuit vtero. dom⁹ eē hīc penētia senis
colloq̄ijs patiūtē sp̄. v̄x neq̄cijs obfistēte tro ⁊ ciceronis
studio cōmatorz det̄ctis mīdijis. cū iam Canina fēstas se
cessisset i alioz excidiū frustratā arbitroz corruisse. Ex q̄ esto
ei⁹ ingeniū laudare possum⁹ ⁊ ob id illā extollere turpe ex
cidiū ut damnem⁹ necesse ē. Mā mīonalis stola labefacta
ta lasciujs p̄lib; egit ut suū dedec⁹ euadēt nota sem. p̄nia nī
hī si modestia cōseruasset euasis se poterat gloriola.

De Coniugibus Cymbrozum.

in scriptura (London)
Cymbrozū a gavo mario acri etānie supatay p̄gndis
cōiugū fuit numer⁹ pudicie sacro et cōstān p̄posito
laudandus. q̄nymo extollend⁹ p̄cipue. Nam quāto
fuit quāttas amplior tanto videntē honorib; sublimāde ma
iorib; et hoc idē qz in castitatis obseruancia deuenisse pau
cas p̄sepe legim⁹ multas cōuenisse nunq̄ aut rarissime audi
uim⁹. Rōms igitur reb; florentib; thurones Cymbriz; et q̄
dam alie barbare nationes ab Archoo in rōnū cōnuuauere
nomē. et in unū p̄mū quēmetēs ut eos in fugā v̄rti posse
nemo sp̄aret. cūges ⁊ natas ⁊ suppellectilē oēm se cū mag
no agmie trere vehiculis. inde ut oēm p̄aliā vno ⁊ eodē cō
currerent impetu tripartito illā mītre agmīe triplici itinere

statuere. Quibus sic consternatis tumultu Romanis gæpus
 marius consul (in quem inici omnis reipublice spes ea tē
 pestate videbatur) obuius missus pños obiectos habuit
 theutonum insolentes duces aduersus quos in nichilo de-
 clinantes certamen cum conseruisset & longa pugna parciū
 aliquandiu mutalset fortuna postremo multo sangne suo ter-
 ga cedere theuton es. deinde in cymbros inuicti est et ut theu-
 tones apud aquas sextias sic illos in campo raudio duplici
 fudit certamine. facta hominū strage per maxima. Quod ad-
 uerentes cum ceteris impedimentis sepositis coniuges non
 virozum secute sunt fugam sed plaustris (quozū pgradiis
 illis erat copia) in formam valli redactis stulto sed animo
 so consilio pūstis fustibus lapidibus qz gladijs qz libertatem
 suam castimo nāqz tutare qz lōgius possent disposuere. sed
 acie facta aduenientibz marianis militibus cum nō diu ob-
 stinissent sensere quoniā in vacuum conatus disponderent. &
 ob id si possent inire cum impatore concordia petere. Erat
 enim illis infirmum animo si viros si sedes auitas si substan-
 cias omnes pugna pdidissent una saltem qua possent via li-
 bertatem & pudiciam seruare suam. et idcirco postulauere
 vnanimes non fugientū virozū pacem. non in patriā re-
 dire suam. non ut sua reserarentur auro damna. sed ut om-
 nes romā virginibus vestalibus iungerent. Quod cum ho-
 nestissimum visum foret & sincere mentis testimoniū nec im-
 petrasse succense furore obstinata von sui perseveranciā
 persequi iuere facinus. Nam ante omnia collis in terrā par-
 uis filiis atqz penipis ut illos qz poterant via turpi seruitu
 subtraherent nocte eadem intra vallum a se conseptum. ne
 ut ipe in dedecus sue castitatis & victozū ludibzū traherent
 laqis omis lozifqz mortē cōstinere sibi. nec pde aliud ex se p-
 ter pcedia cadauera audis liqre militibz. inlisset fractis ho-
 minū viribz alie supplices victozibz obuiā soluto crme. tēfif
 manibz. p cibz & vlulam ppletes oia. et qd fuis h obsceni nō
 nulle bladijs & aplexibz ipef sent si potuisset suppellectilis
 cōseruatiōe rōitū i patriā nullā honestatis feinee hica mētiōe

invenit

v

pmiffissent more pecudū trahi. At cymbre stāti pectore me
lioris fortune fuare aios nec ulla paffe fū ignominia maie:
statis gēns sue gliaz sedare. dūq; fūritū 7 turpitudinem la
queo obstinate fūgerēt. nō vinbo h fortune crimie suos ho
mines supatos ostēdūt. 7 castimoie sue paucis abiectis an
nis (qbo suspēdio supuiue potuissent) vitā lōgissimā qf
uerūt. 7 vnde miraret posteritati liqueūt. tam grandem sc;
mulierū mltitudinem nō exduccōne non ex cōsultu pub;
lico infra noctis vnice spaciū nō alit qm si spūs idem oibus
fuisset in eadem mortis sententiam deuenisse.

De iulia gap Cesaris filia.

Vlia 7 gñe 7 iungio forsan toti⁹ orb fuit clarissima mlier. et
lōge clarioi amore sctissimo 7 facto repentino. Mā a gapo
julio Cesare ex cornelia iunge Cymie qter cūlis filia vnica p
genita ē. Qui iulius ab Enea mclito Troianoy duce p mul
tos reges 7 alios medios paternā durit origme maternaz
vero ab auto qndā rōnoy rege glia bellon arz triūphatoy
7 dictatura ppetua iignis plimū hō fuit. Mupit pteia pō
prio magno ea tēpstate rōnoy clarissimo viro. q m vincē
dis deponēdis eisq; de nouo faciēdis nacōib; sbigēdis pira
tis mextinguēdis fauorē romane plebis obtinēdo 7 reguz
orb toti⁹ clientelas acqreō n fias tū h celū onie sangauit
diu. Quē adeo illustris mlier esto uuēcula 7 ille puect⁹ eta
te ardent amauit vt ob id i maturā mortē qherit. Mā cū pō
petus i comicijs edilicis sctificaturus ab hostia quā tenebar
ex suscepto vulnē se i varia agitāt plimo rēpgeret sangne
7 ob id vestibū ill exut⁹ domū alias idutur⁹ rēmittēt angit vt
deferēs an alios iuliaz pgnantē hret obuiā. q cū vidisset viri
cructas vestes anq; cāz exqrēt suspicata ne forā pōprio fuil
set violēta man⁹ miecta. qh nō illi occiso dīlctissimo sibi viro
supuiuedū foret i finist⁹ rēpēre dīplā timorē ocul i tenebs
ruolutis maib; claus⁹ acdidit. 7 euestigio expiauit n solū viri
atz ciuū rōnoy h maxio toti⁹ orbis ea etate in cōmodo.

De Porcia Catonis uricensis filia.

Porcia eius marci Catonis fuit filia. q̄ post eductas
p de egipto p arduas solitudines libie in affricā pom:
peiani exercit⁹ reliq̄as victorie cesaris impaciēs apd
uricam se occidit. nec equidem insignis mulier a patria forti
tudine atq; perseverantia degenerasse in aliquo visā est. hęc
autem (ut alia eius virtutis preclara postponam⁹) euz eti
am vivente patre deno bruto nuphisset adeo eum dilexit in
tegre atq; caste ut inter ceteras mulieres curas ijs esset lon
ge prima atq; precipua. nec oportuno tempore potuit hone
stas amoris flammās casto occultuissē pectore. Que quoniā
eius in perpetuam evasere laudem ad eius ampliandā clari
tatem se offerunt ultro. Quicquid iam pestifer tumult⁹ bel
lorum civilium oppressis a Cesare ubiq; pompeianis euz in
eum dictatorem pperuum ut satis animadversū est regnū
affectantem senatus pars sanior cōiuravit quos interfuit ⁊
ipse brutus. qui integritatis pōne cōscius cū eidem scele
sti facinoris apparuisse archanū factū ē. ut ea nocte cui dies
illuxit. q̄ cesar humanis rebo cōiuratorū ope subtrah⁹ ē exe
unte bruto cubiculū portia tonsoris novacula sumēt q̄si vn:
guū supfluitatē resectura fingēs q̄ illā sibi casu cecidisse se
ex aio vulnēavit. Sane astātes ancillule cū manare vidissēt
sangne aliqd̄ gravi⁹ suspicite clamore sublato abiēs brutus
in cubiculū ruocat⁹ est. ⁊ ab eo obiurgata portia qm̄ cōsoris
p̄cipuū s̄ officiū. portia aut̄ sententis ancillulis māt minime te
merarie factū qd̄ putas ē. Tētura aut̄ q̄ aio me ip̄az gladio
primere ⁊ morte ppeti possem si min⁹ tibi p votis cepta suc
cederēt feci. Om̄ exhausti vigoris amor ⁊ virali diuge felix
sed qd̄ vlt̄ in scel⁹ a cōiuratis inū est. et occisores occiso cesare
evasere nō tū impune. S; cū p̄ter extirpatū oia rñderēt a sena
tu reliq; damnati patricide indiūā abierūt. Brut⁹ aut̄ ⁊ Cal
sius in orientē tendētes nō puas copias adiūctis octavianū
cesarē ⁊ antoniū cesaris hēdes collegē. adiūctus q̄s cū octaviū
an⁹ et Antoni⁹ eduxissent exercitū apud philippos pugnatū

non d. genus mortis

est. et cum victæ fugatæq; Cassij brutiq; præ essent. Et ipse
brut⁹ etiã occis⁹ est. Qd cū audisset portia nil sibi subtracto
vix letū futurū existimās arbitra nō alio aīo mortē passura
qm̄ olim cultri tonsorij vuln⁹ æfestum in vet⁹ apothē vit. et
cū ad voluntariā necē nullū sibi adeo cito ut imper⁹ exposce
bat p̄stari videbat instrumentū ignitos carbonēs q̄s forte ap̄i
quos habebat indubitātē manib⁹ gutturi iniectos exhau
sit. A quib⁹ p̄cordia exurētib⁹ spiritus vitalis abire in mortē
fact⁹ est. nec dubiū quin quantomagis inuitatū mortis
genus intulere tanto occumbenti plus fulgoris coniugalib⁹
diligentiæ ingessere. Cuius etiā fortitudinī patris referatū
manibus vulnus nil meriti laudis potuit auferre.

De Curia Quinti Lucretij coniuge.

Vita Rōna fuit mlier et si nōi fidē dabim⁹ ex plāpia
c curionū. si opib⁹ mire astācie atq; mēgrime fidei re
tastatis splēdidū specimē. Nam ea in turbine rex q̄
trū viroz iussu noue p̄ceptoz in vrbē apposite tabule sūt.
Quintus lucrea⁹ eiusdem coniūx inueniret. p̄cept⁹ vnacūq;
plurib⁹ ceteris fuga celeri patrū solū inuenientib⁹ et vix tantā
inter feraz speleas et solitudines monciū seu ap̄d hostes rō
ni nōis latebrā inuenientib⁹ sol⁹ ip̄e amānssime vxoris vñs
cōsilio in rōna memia mēa domestici laris pietas in diuga
lis cubiculi secretū in sinu diugis intrepid⁹ latuit et tāta vro
ris solerna tāta sagaci idustria tāta fidei integritate fuit ē vt
p̄ter ancillulā vnā cōsciam nemo etiā ex necessarijs arbitri
ne dum scire potuerit quociens ad cōtegendum arte facinus
credere possum⁹ mulierē hanc exolera veste habitu sordido
mesta facie flentib⁹ oculis neglecto crine nullis compraz de
more velamentis anxio suspitijs pectore ficto quodā amē
tis stupore in mediū p̄disse. et q̄ si sui miscia discursisse p̄tiaz
mistas se tēpla plateas ambijisse. et tremula atq; fracta voce
dum videretur deos p̄tib⁹ votisq; honorasse p̄cūctasse ob
nios amicos. nūq̄d lucreciū vidissent suū. an scirēt. nūq̄d

viueret. et si uiuēt quorsū fugā cepit. quibz socijs. q̄ spe. p̄te
rea se sūope desiderare fuge exilijs. et incōmodoy comitē si
eri. et hūoi plura factitalse q̄ ifelices cōsueuere facē. latebris
quidē viri integumēta p̄ualida. Quibz insup blandicijs q̄
bus deliniamēts q̄bz fūgestionibz ancillule secreti cōscie fir
masse aim saxozūqz fecisse. Quibz demū cōsolatōibz spē cre
xisse viri trepidāts p̄ct⁹ anxius aialse et mestū i aliq̄le t̄xisse
leticiā. Et sic reliqs eadē peste laborātibz et inter asp̄eta mō
cū maris est⁹ celi p̄cellas barbaroy p̄dōias odiā hostiū in
festa et man⁹ q̄nqz p̄sequēciū misere picitātibz sol⁹ Lucreci⁹
in gremio pijsime cōiugis tutus seruatus est. Quo scilicet
opere Curia non immeritā sibi claritatem quēsiuit eternam

De hortensia quīnti hortensij filia.

Hortensia quīnti hortensij egregij oratoris filia dīg
nis extollenda laudibz est. cū nō solū hortensij p̄ris
facūdiā viuaci pectore amplexa sit. sed eū etiā p̄nū
ciādī vigorē seruauit quē optunitas exq̄siuit. et q̄ sep̄issime
in viris doctis simis defice cōsueuit. h̄ autē triūuoroy tpe cuz
m̄ronay m̄lntudo exigēte reipublice nccitate itolerabile fe
re onere pecūie exoluēde gūata videtur. nec hoim m̄ueiret
aliq̄s q̄ in rē tam incōgruā p̄stare p̄ocmū audēt. sola aulā
est cōstātī aio corā triūuūris rem femiay assūmē. eāqz porādo
tam efficaciter inexthausta facūdiā agere. vt maxia audiētūz
admiratōe mutato seru rediūtiūz hortensius. crederet. Nec
infeliciter opus tam egregiū a femina p̄sumptū aut executū
est. Nam vti nulla in parte fracta oratōne aut laudabili sui
juris demonstratōne defecerat. Ne nec ex optato aliq̄d a triū
uūris dimmutūz est. q̄nqmo concessū libere vt lōge amplior
pars inuēte pecūie demeret arbitratū quantū sub matronali
scōla in publicū taciturnitas laudāda videat tantū oportu
mitate exigente ornatu suo decora sit extollenda loquacitas.
Quo tandem facto non absqz maximo hortensie fulgore re
liquū quod nimū erat a m̄ronis facile exactū est. Qd dicit

vidisse tantū veteris prolapie spiritus in hortensia afflatus :
se semina nisi eam merito nomē hortensie consecutam.

De Sulpina Trustellionis coniuge.

Vlpia lentuli Trustellionis coniunx equa fere leni
f uolētia sibi aduenit indelibilē famā. Fuit enī hac ea
dem q̄ sup̄ pcella pscripta a trūiuris lētul^o. Quī cūz
esset voluci fuga tutatus in filiciam ⁊ ibi exul moraret ⁊ in
ops facta eius rei suspitā certior in sentēciā iuit labores vna
velle cum coniuge pati. rata mēcēs esse vxoꝝ letos hōꝝ es
et fortunā candidā fere cum viris. hasq; eorūde erūpnas si
optunū ferre sit fuga rēuēret. Vēz nec ad vix p̄gere facile
sulpitia secuta est. Sūma q̄ppe diligēcia ne exiliū se q̄ret vī
ri a mīe fuabat julia. S; q̄s n̄ ludit vēr^o amor custodias. Cap
tato igit̄ tpe. fuili sup̄ta veste mīe custodij s; deceptis r̄hqs
duab; tū ancillul ⁊ fuilē totidē sociata splēdida mīer nata
le solū p̄rioꝝq; penates linquēs. exul ē vix secuta est. cū posset
lege nō phibēte iselidā abdiaco marito nouas celebrare nup
tias. nec expauit mīer iclita p̄ s̄terfugia ⁊ maris est^o atq;
mōtana ytalica mēta viri sedq; vestigia. eūq; p̄ incoḡtas regio
nes exq̄rere donec cōpto se iūxerit. honesti^o rata p̄ mille dī
scrimia vite virū seq̄ a fortuna delectū q̄ eo exule laborāte
in p̄ria vocare delicia. ⁊ q̄eti indite p̄fecto mētis erp̄uden
tem virū poti^o q̄z feminā redolētis tale iudiciū est. Non enī
semp̄ auro ⁊ gēmis splēcendū. nō sp̄ indulgendū cultū. nō
semp̄ estū^o fugiend^o est sol. aut h̄pemis pluuiē. nō sp̄ cōlēdī
sunt thalami. non semp̄ sibi p̄cendū. sed cum viris exigente
fatorū serie subeundi labores. exilia p̄peti pauperi ē tolerare.
picula forti ferre animo. hec vxoꝝ spectanda milina est. hec
sunt tella. hec victorie. ⁊ victoriarū trūiphī. conspicuū molli
ciem luxūq; ⁊ angustias honestate et cōstāte ⁊ pudica mēte
supasse. hinc illis est fama phemnis ⁊ gl̄ia. Erubescant igit̄ q̄
non solū felicitans vimbreculam totis secuntur pedibus sed
et hec magis q̄ pro cōmuni cōiugij comodo nausēā timent.

Coniugij vq; p̄mōj

leui soluitur latore. nationes externas horret. et expallere foris a.
audio bonis mugitu. cum in sectandis mebris fugam laudet ma-
ria placeat forte quod aia quod uicquod optuitantibus scelestissime pset.

De cornificia poeta.

c Ornificia vix romana fuit an potius externa episse non me-
mini. Vix testimonio veterum memoratu sunt dignissima.
Impante autem Octauiano cesare tanto poetico effulgit dogma-
te ut non italico lacte nutrita sed castalio videretur lance et Corni-
ficio germano frater eius de cuius poete insigni equo esset illustris
in gloria nec contenta tanta splendida facultate valuisse verbis reor la-
cris impellens musis ad descendendum heliconum carmen sepissime
calamo doctas apposuit manus colo reiecta. et pluma ac inhi-
gnia scripsit epigrammata. que hieronimi presbiteri viri sanctissimi
scriptis (ut ipse testatur) stabant in prece nuncquid autem in posteriora di-
uenerit sectando satis certum habeo. O femineum decus. neglexisse
inlebraria et studiis maiorum vatum applicuisse ingenium. vecundum
legnes. et de seipsum misere diffidens. quod quod in oculis et thalamis
nate sunt sibiipsis suadet. se non ad amplexum hominum et filios exapi-
endos alendosque utiles esse. cum omnia que gloriosos homines faciunt non stu-
dijs insudare velit habere cum eis comia. ponit hunc nase non abiectis
viribus igeio et vigilijs femineum superasse sexum. et sibi honesto la-
bore perpetuum acquisisse nomen nec quippe gregorijs sed quod restat
paucis etiam viris rarissimum et excellens.

De Mariamme iudeorum Regina.

m Ariama hebreia femina genere quam viro felicior Aris-
tobali iudeorum regis ex Alexandria regina hyri-
cani regis filia genita fuit. Tante tamque inuise pulcritu-
dinis data ut non solum eo tempore ceteras formosita-
te feminas antecire crederetur sed celestis arbitaretur pma-
go potius quam mortalis. nec credulitati huic marci Antho-
nij triumviri testimonium defuit. Erat autem Mariame fra-
ter ex eisdem parentibus nomine Aristobalus equo secum pulchritudinis
et etatis. Cui cum Alexandra mater principatum dari sacerdotij

ab herode marianis viro atq; rege sumope cupet atq; p-
taret. Gellij amici suahone amborū effigies optimi pictoria
artificis in tabula delinitas ad Antonium trivium extreme lu-
xurie hoīem ad ei⁹ in se excitandā libidinem ⁊ p cōsequens in
desideriū tuū trahēdū in egiptū vsq; trāsmīssas aūt. Quas
cum vidisset antoni⁹ pmo in admiracōne longiusculā cōsti-
tit. deinde dixisse asserūt hos qntū ad formositatem pfecto
dei filios esse. et subsequēter iuram ēto astruxisse se nūq; aut
vsq; ne dū pulciores sed nec similes aspexisse. Sed ad ma-
riannē solam redeundū. hēc quidē ⁊ si maudita pulcitudine
fuerit insignis animi tñ ingēti fortitudine longe magis eni-
ciat. Que cum ad nubilem venisset etatē infausto omīe hē-
rodi antiprīs iudeoy regi nupta est. et maximo infortunio
suo sume ob ei⁹ venustate ab eodē dilecta. q cū gliaret plu-
rimū se solū orbe toto possessorē pulcitudinis diuie in tā gn-
dem animi curā lapsus est ne q̄s alter in h hibi posset eq̄ri ut
timere cepit ne hibi supstes euadēt mariēnes. ad qd euitan-
dū pmo cum vocat⁹ in egiptū ad Antonium esset itur⁹ causā
dictur⁹ sup morte Aristoboli fratris Marianus a se occisi. et
demū Antonio mortuo accessurus ad octavianū cēlarem ⁊
purgatur⁹ si posset q̄ amicis antonii adūsus eū auxilia p-
stinsset Ciprijne mīi amicis q̄ reliqt vt si qd in eū quod in
morte tendēt ab Antonio vel celare seu casu alio ageret ma-
riennē cēstini occiderēt. O ridēda sāgacissimī r̄gis i sānia ob
alienū icertūq; modū ante rerari ⁊ iudē post fatū qd occi-
tissime factū fuerat isciuit tētu ipis mariēnes. et cū iam ab A-
ristoboli idignā cede in herode cēpisset execrabile odiū ar-
bitra se ab herode nōnisi ppter pulcitudinis vsum diligi. cū
mulatū inas vitā suā bis inmerito ab eodē damnatā egrime
ferēs. et q̄uis Alexadrū ⁊ Aristobolū cōspicuos pulcitudine
pueros ex eo enixa foret. in nullo potuit modēasse cōceptū.
eoy ferēte ipetu delapsa ē. ut amāti viro suū negatē scubitū
et dū spneret q̄si veteris regis. p̄sapie omis in se r̄surgēt in-
doles. gestu qdā elato illi⁹ conabat calcare potēciā non veri-
ta persepe dicere palam herodem alienigenam non iudeum

nec regie plis hoiem. q̄n̄p̄mo ignobilē et p̄dumēū nec regia
 cōiuge dignū. trucē insolentē m̄f̄idū scelestūq; ⁊ immanē bel
 uā. Quē ⁊ si herodes cū difficultate parēt̄ur tñ amore prohi
 bēre nil seuū audebat in illā. Tandē in penis p̄cedētib; reb;
 (ut placet aliq̄b;) a Cyp̄na herodis m̄re ⁊ Salomonie so
 rore q̄bus sūme ḡuis erat mariēnes. Actū est ut a s̄bornato
 ab eisde pinēna herodi accularet q̄ eū conata sit exorare ut
 illi amatoriū poculū qd̄ ipsa pauperat ap̄marer. seu (ut volūt
 alij) q̄ effigie suā spec̄iosissimā nō eo tempe q̄ p̄mōstratū ē
 nec m̄ris ope sed motu suo post d̄ceptū in herode od̄iūz ad
 Antoniū ut illū in suū d̄sideriū puocaret ⁊ i herodis od̄iū
 trāsmiss̄er. Que cū crederet herodes ⁊ mariānis in se mali
 uolēna fidē facēt irritat⁹ ⁊ anxio furore succēsus cū amicis lō
 ga orōne cōq̄stus est. eo q̄ eis suadētib; et Alexandra ma
 riēnis m̄re ad ei⁹ grām p̄merendā deduct⁹ est. ut eam tāq;
 in regiā maiestātē exādū molientē capitali damnatā sup̄pli
 no iūbēt occid̄i. q̄ q̄dem in se tantū excitauit ḡhōi animi ut
 vilipēsā morte integro vult⁹ sui seruato decore. nec ulla ex p
 te femio ritu flexa. ⁊ obiurgantē m̄rem tacita audirēt. ⁊ flē
 tes ceteros genis siccis aspicēt. et ut in triūphū lentissimū
 nō solū in trepida sed aspectu alacri nullis p̄ salute sua por
 rectis p̄cib; irer in mortem. eamq; a carnifice ut optat⁹ fu
 sciper. Que q̄dē tam immota securitate nō solū efferat r̄gis
 tristitū inuidiam s; ut plura a suo noi secl̄a auxit q̄z mōrlitan
 sue mēses d̄cessisse lacrimis p̄cib; suis flex⁹ potuiss̄ herodes

De Cleopatra regina Egiptio:um.

Leopatra Egiptia femia toti⁹ orbis fabula ⁊ si p̄ m̄l
 c tos medios r̄ges a p̄tholomeo macedone rege ⁊ La
 gi filio originē traxerit ⁊ p̄tholomei diomisij seu (ut
 alijs placet) nimei r̄gis filia ad impandū p̄ nephas tñ ip̄i r̄
 gno p̄uehit nulla fere n̄ hac ⁊ oris formositate vē claritatis
 nota r̄fulsit. Cū e ḡzio auaricia crudelitate atq; luxūia oi mūdo
 aspiciua fca fir-nā (ut placet aliq̄b;) ut ab ei⁹ dē dominij iūno

sumamus exordiū dionisijs seu mimejs Romani populi a
micijs simi? julij cesaris consulatu pmo in morte veniens signatis
tabulis liquit. ut filioꝝ natu maior (quē aliqui lyfania no
imatu arbitrant) sumpta in coniugē Cleopatra ex filiabo
etia natu maiore vna se mortuo ignaret qd̄ eo qd̄ familiaris
fima esset apud egiptios epitudo mres filias qd̄ tñ a coniugis
excludisse executū est. porro exirente cleopatra regni libidi
ne ut nōnullis visū ē innocuū adolefcētulū eūdemq; fratres
ut vix suū q̄ndecimū etatis annū agētes veneno absūpsit. et
sola regno potita ē. hinc asserūt cū iam pōpeius magn⁹ asia
fere omnē occupasset armis. in egiptū tendēs supstite pue
rū mortuo sbrogas se firi. eūq; regē fecisse egipti ex q̄ndiḡta
cleopat̄ adūsus eū arma corripuit. Et sic se rebo hūitū fuso
a cesare apud thesaliā pōpeio ⁊ puero rge a se facto litore i
egiptiaco ceso adueniēte post eū cesare ibidē bellū iter se ge
rētes inuenit. Quos cū ad cām dicēdā se corā accersiri iussit
set ut de ptholomeo uerue fileamus vltro effrenata mali
ciji mlt̄ cleopatra. de se plimū fides. rgijs inḡta notis ac
cel sit. et auspiciata sibi regnū si in suā lasciuia domitorē zorb
contharet cum formosissima esset ⁊ oculoꝝ semillanciū arte
atq; oris facundia fere q̄s vellet caper puo labore suo libidi
nosū pncipem in suū contuberniū traxit. plures q; noctes me
dio alexandrioz in tumultu cū eo omnes habuit. cōcepitq;
(ut fere omib; placet) filiū quē postmodū ex p̄ris nomen
Cesarionē nūcupauit. Tandē cū ⁊ ptholomeus puer a cesare
dimissus in liberatorem suū impulsū suoꝝ bella vertisset. et
ad delataz mirridati p̄ganiēno in auxiliū cesaris veniēti cum
exercitu occurrisset. Ibiq; a cesare quī innere aliū illū preue
nerat supatus fugam stapha temptaret ⁊ pluriū irruencuz
pressus pondere mergeretur ⁊ sic pacatis rebus facta alexan
drioz deditione cum cesar esset itur⁹ in pharnacē ponti re
gem q̄ pompeio fuerat quasi noctiū exhibitur⁹ cleop̄e p̄mī
um ac eo etiā qd̄ infide māsisset eidez nil aliud optanti rgnū
accesit egipti. Arsinoe sorore deducta ne forlā ea duce no
uū aliqd̄ moliret i eā. sic iaz scelē geino adepta rgnū cleopat̄

in voluptates effusa suas qñ scortu orientaliu rñu facta au-
 ri ⁊ iocaliu auda: nō solū cōmibnales suos taliū nudos arte
 liq̃t sua rex ⁊ tēpla sac̃s q̃ egiptioꝝ edes vasis statuīs thesau-
 ris q̃ ceteris vacuas liq̃sse tōditū est. hinc occiso iam cesare et
 bruto ⁊ calpurnio supatis eunti in hiriā Antonio obuia facta im-
 pūꝝ hōiem pulchritudine ⁊ lasciuie oculis facile cepit. et in
 amorē suū detinuit misere. eoq̃ deduxit ut q̃ frēm veneno
 neciat antonii manu. Arthone sororē ad suspiciōꝝ rñimis
 animouēdā omnē in tēplo diane ephēie (q̃ salutē q̃ritās i
 felix aufugerat) trucidari facit id adulterioꝝ suoz a nouo a
 mario loco p̃mi muneris assūptura. Et cū iam scelestā mlier
 antonii mores nouis h̃ verita nō est eidē postulare Sprie reg-
 nū ⁊ Arabie. Sane cū p̃maximū videtur illi ⁊ icōgruū nimis
 Ad satisfaciēdū tñ desiderio amate mlieris sorcūnculas ei ex
 utroq̃ dedit s̃raditis etiā ciuitatibz omibz q̃ intra cleutreuꝝ
 flumē et egiptū hiriaco litori apposite sūt Spdone ⁊ tiro r̃ten-
 tis. Que cū obtinuis̃ antoniū i armenos seu (ut volē alij)
 in parthos euntem ad euphratē vsq̃ p̃secuta dū egiptū p̃
 hiriām reperēt ab herode antip̃tis tūc iudeoꝝ r̃ge mag̃ice su-
 scepta: nō erubuit eidē p̃ intermedios suū suadere cōtributū
 sibi si annuis̃et muneris loco iude s̃bracta r̃gnū quod ip̃e
 Antonij ope nō dū ante suscep̃at. Verum herodes aditēs
 non solū ob Antonij reuerēciam abstinuit: quāpnio ut illū
 a nota tam cestuose femie liberaret ni dissuas̃issent amici eā
 gladio occidere disposuerat. Cleopatra aut̃ qñ frustrata ob h̃
 moram traxisset eidem locauit redditus iericundis quo bal-
 samū nascebatur. qd ⁊ ipsa postmodū in Babiloniā egiptiā
 trāstulit. q̃ viger vsq̃ in hodiernū. et inde amplis ab herode
 susceptis muneribz in Egiptū redijt. Inde vero ni fugam ex
 parthis redeūti Antonio accersita occurrit. Quiquidē An-
 tonius cum fraude Artabartanem Armenie regē olim tyg-
 nis filium cum filiis ⁊ latrapis cepisset ⁊ thesauros per maxi-
 mis spoliasset. atq̃ argentea catena vinctum traheret ut a
 iudam in suos amplex⁹ prouocaret effeminat⁹ remēt cap-
 tiuū regem cum omni r̃gio ornatu ac preda defecit in gremiū

Quo leta munere cupidissima mulier adro blance flagrate
complexa est ut repudiata octavia octavianam cesaris sorore
illa totis affectibus sibi proximum iungeret. Et ut arabicas un-
ctōnes et odoratos lactes fumos et capulas sinam cum maghi-
cis assidue saginaret ingluviōsus homo epulis in uerba reit
quasi deopatre cōiuiua sua extollere uellet. Quid magnificēcie
quidāianis cenis posset apponi. Cui respondit lasciuia mulier
se cena una cencies si uelit sex terciū absumpturā. Quod cum
minime fieri posse arbitaret Antonius tamē uideōi auid⁹
atq; liguriendi facere pīculū sup̄to luto plauto iudicis loco
Que postero die dū nō exelisset eduliora consuetudinē et
iam spōsionē irridēt Antonius iussit Cleopatra mīstris ut se
cundā mēsam afferret illico q̄ p̄moniti nil aliud q̄ uas unū
aceti acerrimū attulere. Ipsa autē cōfestim ex altera aurīū unū
onem inextogitati p̄cij (quē ornamentū loco orientalīū mor-
re gestabat) sumens aceto dissoluit et liquefactū ab sorbuit
et cum ad aliū quē altera in auricula eque earum gerebat iā
manus apponeret illud ijdē factura ex templo lucius plau-
tus uictum esse Antonīū protulit et sic secundus seruat⁹ est
uictrice regina. quūquidē postea diuisus Romā in patre
ne delatus auribus ueneris appositus est. diu postmodū cle-
opre phibens testimonīū p̄spectantibus. Ceterū cū in facia
bilis mulieris indies regnōy auiditas augeret ut omnia cō-
plecterent in unū. cōmulcto Antonio et forsan a tam egregia
cena surgenti romanū postulauit impīuū quasi in manibus
posse concedere fuisset Antonii. quod ipse nime sui compos-
mim⁹ opūne suis romanisq; penlatis uiribus se daturum
spopondit. O bone deus q̄z grandis poscentis audacia. nec
minor spondentis stulticia. O liberalis homo tot seculis tāta
cum difficultate languine fuso et morte tot insigniū uīroz
tot etiā populozū tot egregijs opibz tot bellis uix dū q̄struz
imperīū postulanti mulieri nō aliter q̄z domunculo un⁹ do-
minū i cōsulte q̄si euestigio datur⁹ accessit. Sed qd iā ob rpu-
diū octauie belli seinarū iter octauianū et antonīū uidebat
mīectū. et ob id actū est ut cōgregans ex utq; parte copijs

iretur in illud. Vix antoninus cū Cleopatra ornata purpu
 reis ⁊ aurea classe pceserūt in epyrū ubi cū obuijs hostib⁹
 in ita pugna terrestri cessere victi. ⁊ in classē se recipientes
 Antoniani i actū redire. expturi naualis belli fortuna adūs⁹
 q̄s Octavian⁹ cū agrippa genero factus obuius ingenti euz
 classe mira audacia eos aggressus est. ⁊ suscept⁹ acrit tenuit
 aliqndū mars dubius pugna pendulo. Tandē eū succubē
 viderent Antoniani pmo omnium insolens Cleopatra euz au
 rea qua rebebat nauū ⁊ sexaginta alijs fugam cepit. Quā ex
 templo Antonius deiectis ex p̄oria insignib⁹ secur⁹ ē. ⁊ in
 egyptū redeūtes i cassum vires suas ad defensionē regni inf
 misiss omib⁹ filijs in rubrū mare disposuerūt. Nam victor
 Octavian⁹ securus eos plūb⁹ sedis plijs vires exmanuit eo
 rū. A q̄b⁹ cū sero pacis dīcōnes peterent nec obtinerent de
 speras Antōnius (vt nōnulli volūt) maseolū regū intrās
 sese gladio iteremūt. Capta vero alexandria cū cleopatra inge
 nio refimuanū tēptasset (vti iā dudū cesarē ⁊ antonū ille
 xerat) in decupiam suā sic ⁊ iuuenē octavianū illicē. idigna
 cū audisset se suari triūpho atq; de salute despans īgijs orna
 ta Antonū suū secuta ē. ⁊ sec⁹ eū posita adaptis brachiorū
 venis ppriales spētes vulnerib⁹ moritura apposuit. Xit qdā
 hos somno mortē inferre in q̄ resoluta auaricie lasciuie atq;
 vire finē supserit ifelix octauiano conāte ill⁹ vulnerib⁹ vene
 natis ad mortis inuitā illā refuare si poss⁹. Sūt enī alij eāā p
 mortuā ⁊ alio mortis gñe dicētes. Xit eiz Antonū tenuisse
 apparatu artia belli gñificatōz cleop̄e. ⁊ ob id nec pocula nec
 cibos n̄ p̄gustatos assumē assumisse. qd cū adūniss⁹ cleop̄e
 ad fidē suā erga eū purgādaz p̄dianis florib⁹ (q̄b⁹ coronas
 ornauerat) veneno plūmis caping⁹ suo ipositis i ludū t̄it
 Antonū ⁊ pcedere hylaritate iuitauit eūde; vt coronas bi
 beret. ⁊ i ciphū dimiss⁹ florib⁹ cū hūire voluiss⁹ Antonius a
 cleopatra phibit⁹ ē. ea dicente Antoni Dilcissime ego illa sū
 Cleop̄e quā nouis ⁊ infuetis p̄gustacōnib⁹ tibi suspectā o
 stēdis ⁊ ob id si pati possent vt bibēs ⁊ occasio data ⁊ rō ē
 Tandē cū fraudē ea mōstrāte nouiss⁹ Antonū eā i custodiā

reductam poculum quod ne biberet prohibuerat exhauri-
re coegit. ⁊ sic illam exaiatam volunt. prior vulgator est
opinio cui additur ab octauiano impleri iussu monumētū
quod Antonius incipi fecerat ⁊ deopari eosque sibi i eodem tumbari
De Antonia Antonij filia.

a Antonia minor clarissime viduitatis exemplū in deli-
bile posteritatis reliquit. Nec eiz marcij Antonij triuiz
virī ex octauia ut credit filia fuit. ⁊ iō minor cognominata. qz
illi soror esset natū maior. ⁊ eodē noie nūcupata. nuphit qdē
bruto tyberij neronis fratri. ⁊ octauiani augusti puigno. et
ex eo peperit germanicū atqz claudū postea augustū ⁊ linillaz
qui dum germanice expeditōni vacaret (ut quidaz arbi-
trant) tyberij fratris sui ope veneno pijt. Cui⁹ post mortēz
cū erate florida atqz conspicua formositate vireretur tata satis
honeste mulieri nuphis se semel a nemine potuit ad secundas
nupcias puocari. qn̄ymo reliquū vite spaciū sublinia foru
intra limites cubiculi viri sui adeo caste adeo sacte īnsegit
ut p̄teritaz oim matronaz laudes viduitate celebrī superaz
Equidē inter diuinatos fabzicios curiosqz ⁊ lucretios atqz
sulpicios sanctissimū splendidissimū est enā puectis etate
m̄lteribz ⁊ catonū filiabus absqz lasciuie nota durisse vir-
tā ⁊ laude plima extollendū. Qd si sic est qbus prosequenti
p̄conijs iuuenē pulcritudine insignē ⁊ marci Antonij spur-
cissimū hominis filiam non in filijs ⁊ solitudinibz sed in
impialia ocia atqz delicias inter iuliam octauiani filiā ⁊ iulī
am marci agrippe libidinis ⁊ lasciuie feruentissimos ignes in-
ter marci Antonij genitoris sui atqz Tyberij postea p̄ncipis
obscenitates ⁊ de decora i patria olim frugi nūc turpitudibz
omibz dedita inter mille concupiscentiaz exempla constanti
animo ⁊ forti p̄ctore castimoniā non p̄ tempusculum ⁊ in
spem futuri coniugij sed virtutē obsequentiē i senectutem ⁊
mortem vsqz seruantez. Edepol nil dignū satis relictū ē ver-
bis consideratōi forsan aliquid superstat. Qd quidē qz vires
excedit scribentū considerandū ⁊ merita consideratōe extol-
lendū satis sit sacris ingenijs reliquisse.

De Agrippina germanici coniuge.

a Agrippina marci agrippe ex iulia octauiani Cesaris filia gemita fuit. esto gaudis caligula eiusdem agrippine filia. jam orb princeps abhorreret agrippe aut matris rusticitatez diceret ea non ex agrippa sed ex stupro octauiani iuliaz filia procreata fuisse propter genitricis stoliditatem credi cupiens se nobiliores tam incestuose accepta matris natum quam ex ignobili pre sacra lege suscepta. Sed cuiuscumque fuerit filia germanico sue etatis insigni iuueni et plurimum reipublice oportuno ac Tiberii Cesaris augusti filio ad optatum nupta est. satis ob hoc fulgida et fulgior quam insolentissimi principis obstinato proposito reuulisset phidiam. Sed cum ex germanico viro suo tres iam emixa fuisset mares ex quibus gaudis caligula qui postmodum romam preuit et tandem equi femellas ex quibus agrippina neronis Cesaris mater cum ope tiberij patris ut procreto habitum est veneno sblatum egregeret et femineo ritu plagoze plurimum celeberrimi viri sui necem defleret in tiberij odium incidit adeo. ut ab eodem ea brachio tenente et obiurgationibus missetur usque infestaret quod nimium ferret impatiens se rebus principari non posse et plures in processu lacerata apud se natum criminacionibus custodiri iussit in fontem. Porro egregia mulier indignum rata quod in se agebat a Cesare morte fastidia stomachi principis effugere aut finire disposuit. Que cum alter satis comode non daretur fame generoso animo accersire statuit et confestim a quocumque cibo abstinere cepit. Quod cum esset relatum Tiberio et aduersus esset ignarus homo quo ieiunium tenderet mulieris ne tam certa via breui spacio sese suis subtraheret iniurijs nil proficientibus minis aut verberibus ut cibum caperet eo usque ne sibi auferret seuiendi in ea materia deductum est. ut cibum gutturi eiusdem violenti impingi faceret. ut quocumque modo stomacho fuisset iniectus alimenta volenti postaret. Agrippina vero quanto magis exacerbat iniurijs tanto acrioris efficiebat propositum. et incepta perseuerans scelesti principis insolentiam moriens superauit. ostendens cum multis posset facile dum vellet occidere unum solum mori volentem totis suis dominij viribus unum suare.

no possz. Qua qdē morte ⁊ h plimū stie hibi apd suos q̄sue
rit Agrippina Tyberio tamē longe amplius ignominie liq̄t.

De Paulina Romana femina.

p Paulina rōna mlier qdā ridicula simplicitate sua fē in
debile nom̄ asēcura ē. Nec tyberio cesare augusto rō
nis ipante hēbat ifignis sic nupta idite pudicie specimē ⁊
putabat a cūctis. nec aliud pter vix studio curabat p̄cipuo
q̄z ut anubī egip̄cōz dō q̄ tota venacōe colebat obseq̄ pos
set ut ei⁹ p̄mēti grāz. Sane cū ubiq̄ a iuueibz sperōse amēt
⁊ hee possie q̄bō ē solers castimōie cura pulcitudis hui⁹ iu
ueis vn⁹ hōnus cui mūd⁹ nom̄ erat eā impēse nūc ocul⁹ ge
stibz faceris nē p̄cibz ⁊ blādicijs sollicitatē cepat si fōte possz
obtinē qd ardent optabat. h oia frust castissia mlier solo viro
dicata amāns cūcta sinebat i auras. Qui dū cepis isistēt ad
uerrētq̄ apto calle hibi mlieris astā viā p̄cipi i fraudes ūtte
igenū cōsueuat at paulina phō tēplū singul⁹ dieb⁹ visitatē
sacrisq̄ cōtinuis placat anubē. qd cū vouissz iuueis amore
ostēdere doli māditiū extogitauit. ⁊ rat⁹ anubis sacdotes
vons suis plimū posse aserze eos adiuit. Illosq̄ amplissis
domis in suā deduxit sniam. Atq̄z ē eo p̄mōstrante ut ex
eis senectute venerabilior veniēt more solito pauline plas
cida voce dicēt noctu ad se vesse anubē ei⁹ iussisse ut eide
dicēt se deuocōe sua delatū plimū. seq̄ adeo i tēplo p̄q̄etē
ei⁹ desiderare colloq̄z. Que cū audissz paulina ob scitatem
suā hoc attingē arbitrata imensū ex dictis secū gliata ē. adeo
q̄ vera credidit vti adeo anule auribz suis pcepisset ipsa
mādata viroq̄ suo itulit oia. Quī stolidior diuge anuit pe
tēti ut p̄notaret i tēplo. Stat⁹ ergo ede i sacra ignaris oibz
p̄ter eā ⁊ sacdotes lectus dco dign⁹. ⁊ tenebris iam terram
ob umbrantibz intrat paulina locū arbitrisq̄ r̄motis post
oracōnes ⁊ sacra dū expectatura lectū adiit. Cui iā soporate
mundus a sacdotibz ir̄omissus et ex opposito ornatus anub
te⁹ affuit ⁊ cupid⁹ amate a se mulieris ruit i oscula. Iubz
q̄ exat se somno atq̄ obstupescēt bono aio esse. se anubē
a se diu veneratū fore. e celo suis p̄cūbo atq̄ deuocōe

laphum ⁊ in eius venisse concubitū. ut ex se eaq; similis gigneret deus. Que ante alia petijt ab amasio deo nūquid fieri aut possent aut confuerissent misceri mortalibus. Cui enestigio mūdus respondit posse. ioueniq; p regulas i greuū danis laphum dedit exēplū. ⁊ eo accubitu genuisse per seum q postmodū i celū assūptus ē. Quib; auditis paulina letabūda petito annuit. mirat mūdus nud⁹ p anube lectū. et amplexu cōitūq; fruitor optato. Sed cum iam nox iret in diem abiens luce dixit eam filiū concepisse. mane autem factū sublatū ē templo a sac erdotib; lecto paulina viro que acta sunt retulit. Credidit infusus homo ⁊ applausit cōiuge enixure deū. nec dubiū quā ab ambob; fuisset expectatum piendi temp⁹. nī mūdus iuuenis ardens nimū min⁹ caute doli apuisset. Is quidē forte cōsciū eam auide i amplex⁹ ⁊ cōitū venisse arbitrat⁹ si pstratam a se ingenio suo eius ostēdisset pudiciā flexibilez magis ⁊ auidā eque noctis futurā. ⁊ sic facilioz via iterum ⁊ sepius in cōcupitos posse redire amplexus. eunti ad templū pauline fact⁹ est obuius dixitq; voce s̄missa. Beata inq̄m es paulina cū ex me anube deo acceperis. Vex longe aliter qm arbitraretur successit ex verbo. Nam cū extupuisse Paulina ⁊ i mentē ex gestis auditisq; reuocasset plurima cōfestim fraude sentit. ⁊ ebata se ad virum retulit. eiq; mūdi atq; sacerdotū doli ut ipa percipiebat apuit. Ex quo s̄secutū est ut vir conquereret Tyberio. a quo cōpta fraude actum est ut sacerdotes afficerentur supplicio. ⁊ mūdus multaret exilio. ⁊ lulā paulina in romani vulgi vteret fabulam. clarioz simplicitate sua ⁊ mūdi fraude facta qz ex anubis deuocōne ⁊ fuata castimonia tā solert.

De Agrippina Meronis cesaris matre.

Agrippina Meronis cesaris mī genere inipio ⁊ monitruositate filij ac sua nō min⁹ qm clavis facinoribus emicuit. Nec etenim germanici cesaris optimi atq; laudande indolis iuuenis ex agrippina supiori filia fuit vocata julia agrippina. ⁊ gay caligule pīncipis soror. nupitq; gneo domitio homi ex enobarodon familia fastidiofissimo atq; graui.

ex quo nerone insignē toti orbi beluam premiffis ex matris
no utero pedibz pēpit. Verum domicilio iterum morbo af-
fumpto nerone adhuc puulo cū formosissima esset gaius
frater eius homo spurcissim⁹ turpissim⁹ ea abusus ē. 7 libi-
limat⁹ in pncipe seu min⁹ eius mores approbās eo qd se le-
pido dominij spe miscuerit seu emuli alicui⁹ impulsu eā fere
bonis oibz puatā relegauit in insulā. quo tandem a milibz
suis trucidato ei⁹ claudio substituto ab eodē ruocata ē. Que
tractu epis cū audisset valerīa messalmā varijs agentibz me-
ritis cōfollam spem euestigio intrauit. hibi natoq; poti⁹ oī or-
bis impij 7 celitem pncipē esto germanici pīs sui fuisset fra-
ter de ore pulcritudine sua adu⁹ lolliam paulinā opulātē.
calixto liberto 7 elliam pennā narciso fauente ope pallantis
claudiū in pregrande nupciay suay desiderū traxit sed ob-
stare voto videbat honestas. eo qd illi neptis esset ex fratre.
Vex orōne vitellij sboznati actū est. vt i desiderū suū cogē-
ret pncibz senatoz. eoq; orante fieret a senatu decretū qd psta-
ret patruos posse neptos inducē. 7 sic Agripina volēte clau-
dio 7 orāte senatu eius venit in nupcias. Que tādē augusta
dicta est. 7 carpitō in capitolū ferebat. solis sacerdotibz añ
cōces sūt. 7 in aduersos hibi seuire cepit supplicij. demū cui a-
stutissima esset mulier tēpore captato qmōz vlt⁹ qd serus
filij essent claudio eū induxit suadēte illi meminio pallione
tūc cōsule. 7 urgēte plimū pallante liberto. qd ob stupr⁹ Agrip-
pine fūme fautor erat vt neronē puignū in filiū adoptaret
quod ante in familia claudiorū factū nemo meminerat. ei⁹
octauiam quā ex messalma suscepit. 7 que lucio splans. no-
bili iuueni desponsata fuerat sponderet in coniūgiū. Quibz ob-
tēnis rata incassē beluā incidisse non tū claudij assiduārū
ingurgitacōnū tedio qntū ne ante pīs mortem britanicus
claudij filius in etate in solidam deueniret exterrita narcisso
etiā p britanico multa porante quasi apposito fūm⁹ obicez
arbitrata in mortē claudij facim⁹ exiciale cōmēta est. delecta-
bat quidē claudius bolens plurimū illosq; cibū dicebat dō-
rū. 7 idro absq; semie sua nasci spontē. Qd cum aduertisset

Agrippina studiose coctas infudit veneno. eosque cum quodam ipsa
 apposuit remulento. Alij vero dicunt epulati in arce cum sacerdo-
 tibus per alotum spadonem perustatores suos ab agrippina corruptum
 appositis. verum cum vomitu et alui solutione videretur saltem Claudij
 sequutura ope xenophonis medici illitis veneno penis ad
 vomitum continuandum porrectis eo itum est quod cupiebat vxor. Ip-
 se tandem in cubiculum reductus ignaris omnibus agrippina mortuum
 est. Cuiusmodi mors non ante ab agrippina palam nuntiata quam ami-
 corum suffragio omissio britannico tanquam iunioris Nero iam pube-
 scens sublimaretur in principem. quod adeo gratum fuit neroni ut ma-
 tris illius tanquam bene merita in cunctis rebus publicis quam privatis pro-
 poneret videreturque sibi titulum matri vero principatum superasse. et sic
 ex specula romani principis Agrippina toto effulsit orbi.
 Ceterum splendor iste tam secundis turpi macula latefactus est. nam ce-
 de plurius atque exiliis aliquandiu debachata est. propterea creditum
 fuit ea paciente propter natalem et debitam delectationem in mris amore il-
 lecebri a filio fuisse dilectam. cum is meretricem et per hunc in pellicem
 assumpsisset et cubitum testarentur plerumque macule vestibus iniecte
 quoties cum ea leticia delectatus est. Dato veluit alij tam in facinor-
 hoc filium attraxisse desiderio recuperandi domini a quo deiecta
 videbatur eo quod in nerone quibusdam ex causis multum oblocuta
 fuerat. quod firmari volunt ob id quod de cetero nero sic assuetus
 fugere eius subternium et solitudines colloconum. Atque quae
 prius in coniugium suum allexerat boletum pimerat. et inceptum iuvenem
 fraudibus et violentia sublimerat ipso in detestabilem quamquam meri-
 tam mortem deducta est. Nam cum in multis filio gravis esset ei meruit
 odium. Ex quo omni honore et augustali maiestate ab eo privata est
 Que indignas et femineo irata furore eadem uti percutauerat
 sese subreptura ipsius minata est. Quibus exstitit nero cum eaz et
 oculata nimium nosset et ob mercedem germanici patris amicorum
 subditijs plenam veneno ter illam furipe conatus est. Sed discreta
 mulier antidotis offensam vitavit. demum cum et laqueos cecos
 quos in necem eius tederat) evitasset intellexit vero cautores fraude a-
 gendo fore. eique exposcitur ab Aniceto prefecto dasset apud misonum
 omnia praeiicia nutritore suo ostensum est navim posse oporere fragile.

in qua suscepta Agrippina doli ignara piclari posset. Qd cū
 neroni placuisset eam ab ancio venientēz quasi p̄teritorum
 odiorū penitens hēta filiali affectū suscepit in vlnis. et vsq;
 q; domū p̄secut⁹ est. Inde appata nau in suā p̄niciē ad ce-
 nam itura illam cōscendit conuitantib; creperet gallo ⁊ a ter-
 ronā libertis eisq; p noctem nauigātib; dato signo a d̄cijs
 cecidit rectum nauis plurimo plūbo graue ⁊ oppressit cre-
 peretū. deinde nauis agentibus ⁊ tranquillo mari nauis ver-
 teretur in latus auxilia acceronia inuocante cōtis remisq; oc-
 cisa est. ⁊ Agrippina humero lancia ⁊ in mare tandem deie-
 cta a litōribus suffragantibus in lucinū lacū villāq; suam
 deducta est. Inde ea iubente ab egermio liberto neroni qm̄
 euasisset nūciatū est. Qui detineri illū iussit qh saluti sue inhi-
 diatur⁹ venisset. missiq; sunt auicenis ⁊ herculius tetrachus
 et obarius Centurio clasianus vt illā p̄mēt. Et cū esset ab
 auiceto circūdata domus ⁊ ancillula qua sola sociata erat A-
 grippina fugisset introgressi mistri ad eā p̄m⁹ herculi⁹ caput
 eius fuisse p̄culsit. Inde cū ipa cerneret centurionem fer⁹ in
 mortē ei⁹ exp̄dientē p̄tēso vtero clamauit vt ventrē fer-
 rent. tūc sic occisa nocte eadē cremata ē. ⁊ viliū ereqis terza
 decta leuē demū tumultū sui in uia p̄e misenū ⁊ cesaris iu-
 lii villā eidē apponētib; Alij volūt a nerone aspectā p⁹ cedere
 ⁊ ex mēbris aliq ab eod dānata aliq laudata ⁊ demū seplia.

De Ep̄icari libertina femina.

e P̄icaris extēra poti⁹ q; romana credit femina. nec tū
 villo generis fulgore asp̄icua. h̄ a liberto genita parre
 libtina mulier fuit. ⁊ q; lōge turpius est nullis delectata bo-
 nis artib; circa tamē vite exitum sibi generosū fuisse aiui⁹
 patefecit virili rotoze. Crescētib; quidē apud romanos et
 ptalos oēs neronis romanorū p̄cipis isolētijs lasciujsq;
 eo itum est. vt licio p̄sone p̄ncipe in eū nōnulli senatorum
 aliorūq; ciuiū cōspiraret. dūq; rē in finē trahere varijs t̄pta-
 rent colloquijs quo pacto nescio si in noticiā Ep̄p̄taria p̄di-
 cte deuenire omia. ⁊ cōiurate rū nomina. Vex cū iudiciō suo
 nimū p̄traheret opus qh tēdio affecta in cāpaniā secessit. ⁊

dum apud puteolos fore residet (ne tempus fineret abire
 vacuū) voluit pculū chynolarcē classisq; rōne pfectus ee
 olim Agrippine mēfectorē suenit. rata multū molimēt addē
 diuatiōi si eū trahere possēt in ptes. ⁊ ostēsis lōgo ordīs Me
 ronīs flagicijs fastidijs inepitq; morib; ⁊ insolencijs ⁊ idē
 eūs in eū ingrati tudine q ob tam grande faci⁹ Agrippine
 se cedīs in re nulla tā bene de se meritiū pmouiss; diuatiōz
 aperuit. tōtisq; viribus conata est tū diuatiōis addere sociū
 s; lōge alit qm arbitrarēt Eppearis sequutū ē. Maz voluit
 experturus nūquid obsequijs in se principis grām flectē pos
 set q; cito illi celaris copia cōcessa est Eppearis dicta refrauit
 omnia esto nō egerit quod rebat. Nam ambiguo adhuc ho
 minī astuta mulier nullū aspiratiū nomē ediderat. Ea autē
 accita fieri nō potuit ut ex rogatis q; apirēt rogati b; Tā
 dem cū suaret sub custode diuatiōe p diuatos ipsos cū pa
 re facta itez in examē reuocata qh suppli cōz homib; ipaciē
 dīoz facilius ab ea qd optabat extorqueri possēt lōgos crud
 atus carnificib; ⁊ inferentib; ultro ne supari viderent a seia
 nullū constantis finis pectoris refrauit achanū. Tandem in di
 em reseruata postez cū pedib; ire non possēt nimēs si tercio
 vocaret non posse subsistē solutā pectori fasciā arcuselle (q
 rehebāt) implicuit. ⁊ facto laqueo gutturi iniecit suo ⁊ cūz
 omnē illi corpis dimississet molem ne aspiratis obesset vio
 lentā sibi mortē ostendit veteri prostrato puerbio quo doce
 mur tacere quod nesciūt mlieres. ⁊ sic nerōnē vacuū trepi
 dūq; reliquit. Quod quidem ⁊ si maximū videat in femina
 longe tū spectabilius est si spectet eiusdem diuatiōis egrē
 giorū hoim inconstātia qz aliūde qz ab Eppearī cognitorū ne
 mo tā robuste iuuentutis fuit q nedū pati p salute ppria qd
 p aliena femina passā ē. S; nec audire tormētoz noia pate
 ret qnimo pōtanti cōfestim q nouerat de cōspiratiōe narra
 ret ⁊ sic nemo sibi amicus qz pepcit. ⁊ cū cūctis nisi sibi femia
 pepcisset inclita ob errare credere naturā rez aliqn dū mēte;
 mōzliū corpib; necit illā pectori ifūdēdo femineo qz virili
 imississe crediderat. s; cū de⁹ ipse dator talū sit eū ēta op⁹ suū

dormitare nefas est credere. Sumam⁹ ergo pfectos omnis ar
bitrandū est nūq̃z tñ fuem⁹ ipm indicat op⁹. Erubescēdum
nempe homib⁹ rroz dū nedum a lascīvia femia sed etiā a cō
stantissima q̃cūq; laboz tollerantia vin cūf nā si p̃ualenul
seru cur nō 7 fortitudine p̃ualen⁹ decens ē. q̃ si non fit cū ip̃
effeminati iure de moribus transgres hīse videmur.

De pōpeia paulina Lucij annei Seneca diuge

p Ompeia paulina lucij Annei Seneca p̃ceptoris nero
nis inclita fuit diuix. vix aut romana an alienigena
fuerit legisse nō recolo. Atq̃ dū spūs ei⁹ generositatē itueoz
credisse malim rōnaz fuisse po⁹ q̃z forensem. cui⁹ 7 si certa
caream⁹ origine certis hinc tñ p̃ijssimū ei⁹ amoris in vix exē
plo illustriū viroz testimonio nō carem⁹. Credidere quidez
ex hōnestissimis illi⁹ euī hōmib⁹ q̃z p̃imū seuicia neronis po
ci⁹ q̃m crimie seneca Eundē Seneca senē atq; celebrimū virū
pisoniane diuicōis labe notatū. si labe iure dici p̃t in tpiā
nū agere quid aduersū quia sub vmbra ob vet⁹ pmo ob in
natū in vtutes odiū ab ip̃o nerone seuiedū i seneca via cōp
tā est. Esto arbitratū qdā sint impulsu pōpee atq; tigillini v
nicū impatozi crudelitatis consiliū eo itum fit. vt indiceret
p centurionē Seneca vt hīb⁹ mortē eliger. Quem cum se ad
execucōnē attingentē vidisset paulino sepositis cōsolatoz
viri ad vitam blandicijs qbus hortabat castissimū amoris
impulsu mortē 7 illud idēz mortis gen⁹ forti animo capescē
vnacū cōiuge disposuit. vt q̃s iūctos honesta vita tenuerat
iūctos mors vna dissoluēt. Et cū impauida repēz itas set a
qm eadē hora cū viro ad effundēdū spm venas apuisset iūf
su p̃ncipis. Cui⁹ in eā nullū erat p̃ticulare odiū ad opp̃rimēdū
paululū ifamiā innate crudelitatis renitēs a suis mortis s̃bra
cta ē. Vex nō adeo cito sanguis d̃hstē coact⁹ qm pallore ipe
tuo testaret mlier optima p̃imū vitalis spūs emisit se cū vi
ro. Tandē cū paucis anis viri memoriā laudabili viduitate
suas set cū alie nō posset noie saltē seneca diux clausit diem.
Quid p̃ter aniozis dulcedinē 7 aspiciū pietatis isigne ac ve
nerabile sacru cōiugij suasisse potuisset mlieri optie malle.

honeste (si potuisset) cum senex diuige mori quam vitam (ut faciente
plurimum femine) sedis nuptijs non absque erubescencia in eundis ser
uare. Etiam in maximam moralem pudicicie dedecus nonnullis his
diebus non dicam secundum aut tertium (quod omnibus fere diuine est) sed sextum
septimum et octauum (si casus emergerit) mire nubium adeo faci
liare est et nouorum virorum thalamis inserere facies ut videant mo
re meretricum abstulisse quibus consuetudo est procreanda nonos se
pissime mutare decubitus. nec alio futeunt vultu iugalia sepius
iterata iura quam si per scissimum hostiam presteret obsequium. Et quod
non satis certum est an ex lupularis cellula an ex premortui viri
thalamo tales exire dicende sunt. nec dubitare suspicandum quod ar
gat aut inhonestum intras aut stulticius introduces. heu nisi qui
nisi corrumpere meruere mores consueuerunt veres quibus erat prius in sci
tate animi ignominiosum arbitrarium nedum septias sed et inuolasse
nuptias. nec posse de cetero tales honestis iure misceri matro
nis. hodiernae loose alit. Nam libidinosam pruriginem reticentes su
am formosiores carioresque se existimantes quam crebris spoliis
licijs viduitatis supata fortuna toties placuit maritis varijs
De Sabina poppea neronis Cesaris coniuge.

[Sabina poppea romana et illustris fuit femina. Tolli non
equidem extreme nobilitatis viri filia. quam non ex eo nomine
superaret sed a materno auo poppeo sabino viro iclito atque triu
phalis decoris et solati insigni. nec illi ceterae mulieres defuisse
sent dores si honestus affuisset animus. fuit ei formositatis iuue
et miri suis annis ceteras rationes pulcritudine excedentem per
terea erat illi summo blandis et laudabili sonorus dulcedine in
genium egregium atque versatile si eo honestis artibus fuisset usa.
Mosque illi fuit assiduus palatii modestiam pretere. clam autem ut
lasciuiam diuine mulierum crimine. et cum illi rarum in publicum esset
egressus ante tamen non caruit. Nam cum intellexisset calida melle
inuitu oris sui multitudinem et premores potissime delectari
semper eius parte velata egressa est. non quidem ut absconderet quod
occupisci desiderabat. Verum ne intuentium oculos libali nimium
demonstratione laceraret. sed potius quod occultauerat velo videnti
desiderium linqueret. Et (ne per mores omnis suos discursam -

cū nūq̃m fame p̃c̃et eo libidīnē flectebat suā q̃ paratior ostē
debat utilitas. nullū faciens int̃ maritos mechos q̃ discriminē.
his insignita notis femina obsequēte sans fortunā hūic. nā cū
sibi abunde facultatē ad gl̃iaz generis sustinēdaz suppetrēt.
p̃mo ruffo Crispo Romano eq̃ti nup̃it. 7 cū iā ex eo pepiss̃
filiū suggestu ottonis iuētute luxuq̃ valētis potētis q̃ ne
ronis stulternio eidē ottoni adhaerit adultera. nec diu 7 diu
effecta ē. Sane is seu amoris feruore nim̃ caue⁹ seu iā neq̃
ens peculce mlieris tollerare mores 7 ob id eā i neronis 2
cupiaz trahē conaret̃ seu sic exigēte fortuna poppee ecōiūūo
celaria surgēs audit⁹ dic̃itare 2 suēuat se ad illā rōitū. cū
a sup̃is oīs p̃c̃it⁹ fuiss̃ 2 celsa nobilitas. elegātia moy. 7 diu
na formositas in q̃ 2sistēt oīa vota mortalū atz gaudia vo
luptates q̃ feliciū. q̃b̃ facile irzitata nerois libido aduēta nō
lōga cūctacōne p̃ m̃m̃edios aduēdi viā i amplex⁹ p̃ncipis
volēs cupiēs q̃ deueit. nec mltū distulit. 7 artifi cōf̃ femie de
lmimētis adeo irzetur⁹ ē nero vt arbitrarē ea esse veris simia
q̃ dic̃itare 2 suēuat otto. Qd̃ cū noscēt sagacissīma mlier dis
simlans qd̃ optabat raptato tpe fictis p̃fusa lacrimis aiebat
aliqñ se amorē suū oīno quō cupiebat i ferre nō posse. cuz et
īpa Ottom cōiugali iure obnoxia eēt 7 p̃ncipem teneri grā
atis ancillule pelicis adūtebat. Ex q̃b̃ sequutū ē vt otto sub
sp̃e honoꝝis amor⁹ p̃fect⁹ basitanie puīcie mitteret̃ 7 ans
excluderetur omnino. Inde in Agrippinā p̃ncipis matrē in
uehi cepit poppea dicens aliqñ p̃ncipem ne dum imperio
sed nec libertate gaudere. 7 eū esse pusillū. 7 tūctis arbitro
trahi. quib̃ obstante nemine ob odiū fere oīm i supbiā. 2
grippine actū est vt neronis. iussu misera m̃r violēta morte
straheret̃ 7 paulati strahēt̃ emuli p̃les. tigillino opitula
te castrorū p̃fecto. Tandē cū p̃ncipe i sui delēacōz ardētissimū
cernēt. 7 obstacula desiderij sui cūcta fore sblata i cōiugū ne
ronis explicare recta cepit. 7 cū illi iā pepiss̃et filiā vnica m̃e
minio regulo 7 ṽgmio ruffo 2 sulib̃ qm̃ fūmo cū gaudio ne
rō suscep̃at eāq̃ augustā poppeaz nūcupauerat ianī audaci
oꝝione instare cepit. dicens nemi geminā concessisse noctem

quin euēſtigio ſequeret cōnubiū. neq; ſe fore degenerē ⁊ fa:
cunditate veteri atq; formoſitate corpis impatoris mereri
nuptias. Et cū flagrante p̄ncipē in deſideriū traxiſſet cōnubij
p̄mo octauia cōiūx olim dandij ceſaris filia in p̄deteriaz
inſulā innocua religata eſt. ⁊ demū vigeſimo etatis ſue an:
no in pulſu poppee nerone mandāte occiſa. ⁊ poppea ceſari
iūcta coniugio. Sed non diu longis artib; queſito atq; p̄ſito
culmine gauſa eſt. Nam p̄gnans itez facta fortuna neronis
iū calce p̄cuſſa diem obiit. Cui⁹ aboleri corp⁹ igne romano
more p̄hibuit. ſed exterarū regū ritu magnifica exequiarū
pompa deſerui publice uiſit. Illud q; referat odoribus iulio
rū tumulto condi. Ip̄e autē p̄roſtris illā ⁊ potiffime formoſi:
tatis p̄dque longa ⁊ accurata ofone laudauit nōnulla fortu
ne ſeu nature dona quibus inſignita erat longo clariffima
rū virtutū illi attribuens. Erat nūchi int̄ has poppee fortūas
qd̄ dicere in mollicie nimia i blādicias petulantiaz lacinaſ q;
m̄liez certiffimū atq; p̄nicōſiffimū virus credentiū animorū
S; ne videret ſatp̄ri poti⁹ q; h̄ſtorā redat ſe omittēd cēſit.

De Triaria Lucij vitellij coninge.

t Triaria mulier nullo alio ſui gñis ſplēdore cognita n̄
q; lucij vitellij fratris Xuli vitellij Rōnorū p̄ncipis cō
iūx fuit. Cui⁹ ſeu ob feruidū i vix amorē ſeu ob iſtiz aio na:
tura atrocitatē. Tāta fuit ferocitas. q; ob aduſū m̄lierib; mo
rē mēozatu digna vſa ē. diſcordātib; igit ob p̄ncipatū vite
lio Ceſare atq; reſpafiano actū ē. vt cū ieralfent tarzacimam
rolſcorū opidū. nōnulli gladiatores ſb iuliano qdā duce et
remiges etā p̄les romane claſſis haud lōge a circeo monte
ſub appollinario p̄fecto morantes ⁊ ab his cum reſpafiano
ſenciētib; p̄negligentiā ⁊ ſecordā teneret. ſerui cui⁹dam int̄
diō factū eſt vt nocte illā intraret. Quū dum in ſemī ſopī
tos arma arripientes hoſtes atq; oppidanos inſeſtos ferro
ſeuiret Triaria q; p̄ noctē ſequuta virū ciuitatē intrauerat in
cōiugis victoriā auida accincta gladio ⁊ vitellionis imixta
milib; nūc huc nūc illuc p̄ medias noctis tenebras int̄ da
moreſ diſſonos ⁊ diſcurrētia tela ſangnē moriētūq; ſingl̄

Omnia
Amv
extremos nil militaris seueritatis omittendo irzuebat in mi-
seros. adeo ut crudelit niniū atq; supbe in hostes egil se re-
latum est. Ingentes in lano pectore diugalit amoris sunt vi-
res. nulla illis dūmodo uiri gloria extollatur formido. nulla
pietatis memoria. nulla feminei sexus erubescētia. nulla tem-
porum qualitas existimacō. potuit triaria in decus viri oia
facili labore subire que ne dum feminas (quibus ut plimū
mos est etiam diurno muris murmure in sinu coniugis ex-
animari) sed robustos iuuenes atq; bellicosos horrore qñ
q; corripe. 7 si tāto cum impetu se tulit hec i arma nocturna
mulier quis creder ea hoc tñ facinore fuisse conspicuam cū
non cōsueuerint seu exicōse sint seu celebres sole mortalium
pectora subire virantes. Ego quidem reos qmām a memo-
ria sublata sint longe alijs meritis spectabile fuisse triariam.

De proba Adelphi coniuge.

p Roba facto 7 nomie lfarū noticia mēoratu dignis-
sima fuit femina. et ut ei⁹ ignoret nobilitas 7 origo
placē nōnullis 7 cōiectura credo ea fuisse romanā. Alij vero
clarissimi viri asserūt ea ex oppido orti oriūdam 7 cuiusdā
adelphi diuge 7 xpianam religione hec igit sub quocūq; pre-
cepto factum sit liberalib; artib; valuisse liquēde potest p-
cipi. Verum inter alia eius studia adeo pūgili cura virgilia
in carminis docta atq; familiaris effecta est. ut fere omnino
ope a se cōfecto teste in aspectu 7 memoria sp habuisse vi-
deat. Que dū forsā aliqñ pspicacōi animaduertentia legēt
in extimacōz icidit ex illis omnē testamēti vetis historiā 7 no-
uū seriē placido atq; expedito 7 succi pleno vfu posse descri-
bi. nō eqdē admiracōe caret tā sblimē cōsideracōne muliebre.
sblinasse cerebz. h lōge mirabile fuit executōi mūdasse. O-
perā igit pio accepiū pstanta nūc huc nūc illuc p buccolicūz
georgicūz atq; Eneidū saltim discursēdo carmē nūc hac ex
pte vfos itegros nūc ex illa metroz pncelas carpens miro
artificō i suū redegit appositū. adeo apte integros collocās et
fragmēta pnectens suata lege pedū 7 carmīs dīgtate ut ne-
mo n̄ expulsim⁹ apages possit adūtē. 7 his ab orb exordio

principiū faciens quid historie in veteribz atq; nouis legif
 lris ⁊ vsq; ad inuisione sacri spiritus tā comite cōposuit vt
 hui⁹ cōpositi ignarus homo pphetam parit ⁊ euangelistā
 facile credat fuisse virgilū. Ex quibz non min⁹ cōmendabit
 le sumit huc scz mulieri sacroz voluminū integrā seu sa
 tis plenā fuisse noticiā quodq; raris enā homibz nostro cō
 tingat eio dolente nouim⁹. Voluit insup egregia femina
 labore suo cōpositū opus vocari centonā qd ipi p sepe vi
 dim⁹. Et qntomagis illud memoratu ppenio dignuz putar
 m⁹ tantum⁹ credimus tam celebre mulieris hui⁹ ingenū
 huc tñ acquiruisse labori qnq; mo reoz si in annos amplio
 res vite ptracta est eam alia insup cōdidisse laudabilia que
 libzarioz desidia nostro tamē in cōmodo ad nos vsq; deueit
 se nequere. Que int (vt non placet) fuit omeri centona ea
 dem arte ⁊ ex eadez materia q ex vgilio sūpserat ex omero
 sūpnis carminibz edita. ex quo (si hic est) sumit ei⁹ cū am
 pliori laude eam doctissie grecas nouisse lras vt latias si q
 so nūc qd oprabili⁹ audisse feminā maronis ⁊ omeri scan
 dentem carmina ⁊ apta suo opi seponētem selecta artificōso
 cōtextu nectentem eruditissimi pspiciunt viri quibz duz he
 laciārum līarum insignis professio arduū tamē est ⁊ diffi
 cile ex amplissimo sacri volumis gremio nūc hinc nūc inde
 partes elicere. ⁊ ad seriem vite xpī in vnū palsa verb p laq;
 cogere vñ hec fecit ex gentilio carmine. Erat huc lāns (si
 femineos cōsideremus mores) colus ⁊ aqua atq; tēxtrina
 si more plurimum torpere voluisset. Sed qm sedula studiis
 sacris ab ingenio segniciei rubiginē absterfit omnem in lūm
 euasit eternū. quod vñq; bono intuerentur animo volup
 tando obsequentes ⁊ ocio quibus pēgrande est cubiculo
 in fide fabellis frivolis irrecupabile tempus terere. ⁊ a hūmo
 diei mane in noctem vsq; totam p sepe sermones aut nocu
 os aut manes blacterando deducere. seu sibi tantū lasciuie
 do vacare. Aduerterent etēpol qntum differētie sunt inter fa
 miam laudandis operibus querere ⁊ nomen vnacum cada
 vere sepelire. ⁊ tanqm non vixerit euita discedere.

terrena

multis laboribus
pp

De faustina Augusta.

f . Faustina augusta (q̄ ⁊ int̄ diuos postea rilata ē) glo-
rie plimū vniuersos moriet̄ q̄ viri sui magis benignitatem
q̄ opesuo assecuta ē. fuit Antoninij pij cesaris Augu-
sti ex faustina iungi filia. ⁊ marco Antonino pio adoptato in
filium nubio iuncta. eo q̄ p̄re mortuo impauit vnacū viro. ⁊
cōsultu senat⁹ Augusta appellata ē. nō pua eo tpe glia mlieri
Mā etsi pcedētibz ab augustis viris augustay cognomē eēt
nulli añ hāc senatus cōsultu fuisse celsū aduenio. Fuit p̄terea
tam exq̄siti decoris vt aliqd diuinū mortalitati ei⁹ crederet̄
admixtū. qd̄ ne cōsumeret̄ senio aut morte. actū ē vt iuuen-
cula ⁊ etate p̄fectior aureis argenteis q̄ ac ereis mūmis ei⁹
effigies sculperet̄. ⁊ in hodiernū vs q̄ p̄durat. i q̄b⁹ ⁊ si oris
hit⁹ oculorū mor⁹ color iuidus ⁊ hylaritas faciei desinit illud
tamē liniamēta testant̄ p̄ maximū. Sane q̄ntuz totius orbis
fama celebratū est tantū turpi ipudicie nota pollutū. Cre-
ditū qd̄ est hāc nō vno p̄ter viy cōtenta fuisse amasio quā
p̄mo i amplex⁹ pluriū deuenisse. ex q̄b⁹ q̄rundam noia dete-
rit infamia. nam vetulus qd̄a inter eius adulteros hitus est.
Sic ⁊ orphicus. ⁊ post hūc moderatius. sed qui cetos añiue
terculus nominatus est. quē etiā aiūt ab antonino secū i cēna
cōptū. ⁊ his supadditus marcus verus nō obstare qd̄ eius
esset ex lucilla filia gener. Et (qd̄ oim̄ horū turpius ē) aiūt
eā gladiatore qd̄a adeo amasse vt ob desideriu ei⁹ incurret̄
egritudinē fere letale. ⁊ sanitatis desiderio antonino cōcupi-
scentiā detexisse suā. eūq̄ medici cōsilio vsum ad feruorem
sedandā languētis gladiatore occidi fecisse. ⁊ adhuc ei⁹ re-
pentī sangne om̄e delmisse corpus egrote. ⁊ sic ab impetuoso
amoris estu ac etiā morbo libasse cōiugem. Quod quidē re-
mediū fictū credere prudētes. cū t̄pis in p̄cessu cōmod⁹
Antonin⁹ ea tempestate cōceptus nō delmīti sangnis s̄ hiti
pocius gladiatoris q̄ Antonini credebāt filius testimoniuz
veritati p̄staret. Quāto in faustine ignominiaz p̄sonantibus

antonino ab amicis suafum ē ut illā occideret seu saltē qd hū
manis videbat abdicaret. Vix Antonin⁹ cū esset mīris ige
nij hō esto egre ferret adulteria diugis recusauit i dñlū ire
et ne in mai⁹ euaderet detec⁹ ppeti maluit nec aliud suadēti
bō rñdit amicis qm oportere ipudiatas dotes restitui volēs
ob id intelligi q ob faustina tenēt impūi. h̄ ista sinēda sūt se
pissime qb etiā inuitu mīmo min⁹ etiā adūterē factō labe
factari honestiores dñuere. ⁊ nubilis redeam⁹ i lucē. An
tonino autē apd oriētales reges magifice rēpublicaz carante
actū ē ut faustina i vīco alalee i radicib⁹ tauri mōtis egritudi
ne diē claudēt extremū. Quā antonini p̄cib⁹ senat⁹ inter di
uos extulit ⁊ de cetero diua faustina appellata ē qd apud ro
manos mulieri nulle aū dīgerat. Et cū eā iaz castroz matrem
appellasset Antonin⁹ ei tēplū eo ut in loco in q discesserat cō
strui fecit infigne ⁊ eidē statuas iussit apponi dīpicias. istis
tuitqz puellas sacerdotes tēplo qd faustinas vocari p̄cepit.
⁊ sic loco de p tēp⁹ ibidē celebris hita est faustina ut q sū
tariisse claritatis videbantur luxuria dēitas sarciret.

De Semianira muliere ⁊ messana.

¶ Emianira greca fuit mulier ex citate messana q tan
tpe genita nō dñtat. cū claz sit variā qndaz messana
iulie scilicet diugis olim seueri p̄naxis ipatoris feminā ei
fuisse matrem. Inhonestā quidem aliqndū fuit mulier. sed
post hec filij claritate ⁊ senatu etiam p̄cipatu cōspuria facta
est hec (ut p̄isca sinam⁹ probra) mater fuit varij beliaga
boli p⁹ phetēi sacerdotis. inde rōni p̄cipis. quē ex Antonino
caratalla ipatore cui⁹ aliqñ cōtubnio v̄la fuerat. affirmabat
genitū. tātaqz vulgari corpis laborauit infamia. ut beliaga
bolus adhuc puer nō ab aua varia (ut putauerūt aliqui)
h̄eo a cōdiscipulis vocaret vari⁹. qz ex varioz hoīm cōcubi
tu qbō cōtinue mīscēbat mī videret genit⁹. Ceter⁹ cuz is esset
spectabilis forma ⁊ ob sacerdotiū plimū cognit⁹ ⁊ creditus
asserōne matris a militib⁹ puincialibus Caratalle filiis fa
ctum est aūe pecunia qm plimam penes iuliani impatricez
sagacitate cumulauerat sua ut conquerentibus de materno

impatore milinbo eoy in eū si qd in matrinū atceptat de
 ueniret asens⁹ nec difficultē erat eū eo tpe tate auctatis apd
 romanos exercit⁹ Antoninoꝝ nomē atq; failia vt nil magis
 qm vt ex eis aliq; picipatū tenet optaret a cūctis nec diu
 cū i maternū diuassent heliagabol⁹ haud lōge Antiochiam
 impator salutat⁹ ē ⁊ Antonin⁹ noiat⁹. Qd dū i Antiochia au
 disset matern⁹ mirat⁹ varie mulieris audaciaꝝ cui⁹ op⁹ h vt
 erat iat⁹ est dū heliagabolū obsideri curat julian⁹ m h mis
 sus occidit. ⁊ ei⁹ milites in fidē heliagaboli mansitū fecere. et
 cū ipse matern⁹ aduers⁹ heliagabolū descēdisset in pugnaꝝ
 vict⁹ atq; fugat⁹ ē. ⁊ p⁹ paululū in birhinie vico vnacū dya
 dameno filio occis⁹ exq; heliagabol⁹ quasi Caratalle pīs mō
 te vltius ope varie auie sue indubitanē picipatū adept⁹ est.
 et romā veniens a cūcto senatu maxio cū dicerio expectat⁹
 atq; suscept⁹ est. Ex qua repētina puectione Semia vsq; ad
 astra fere delata est. vt augusta nuncupata ⁊ formidib⁹ romā
 pncipis aule dominū consequuta refulsit. hac vna fulgidi
 or causa. nam dato scelestus esset heliagabolus cognoscēs se
 auie facto pncipē ⁊ pōis filie genitricis sue mēm illā qh loco
 retributiōis honorib⁹ pūlit vt nil fere nisi ea disponēte pa
 gēt. ⁊ cū eadeꝝ die qua romā intrauerat senatū habuisset uis
 sit mīez rogari vt in senatū accedēt. q a sūle rogata accessit
 eiꝝ ibidē vbi reliq; senatorib⁹ aparato sub sellio more cete
 rū de agēdis sūiaz dixit q mulieri alteri contigisse memoria
 nulla est. O ignominiosū spectaculū iter grauissimos viros
 vidisse ⁊ lupanari pūdie euulām meretriculā sedisse ⁊ vbi
 de regib⁹ agebat inter lenones assuetaz dicentēz sentēciam
 O libertas vetus. o pūsa sanctitas. O maioꝝ indignatō ve
 nerāda. q imm⁹ gues hoies ex tā celebri collegio pellebantur
 nota deipati sūcia vbi es. spectas ne māmē mlierculā cu
 rionū. fabricōꝝ. scipionū. catthonūq; loca sedantē. Sed quid
 mulierē senatoriā queros cū hostes reipublice ⁊ illecebras
 inuenes exteri atq; cogniti urb⁹ ⁊ orb⁹ teneāt pncipatū. Quid
 rādem. nunqm postea senatū galiagabol⁹ intrauit quin vna
 secū iteraret sactissima mater. Cui hoc misup fecit ceta felicitas

*ante hunc impudens
 posthunc veniens*

ut tam grandis existimatio haberet vulgo & Sibillis etiam
 proponatur oibo. preterea cum fastidiosa sint dicta quod sequitur ridi-
 culum est. Tante ei fuit h mulier apud ignavum filium dignationis ut
 in animalis colle facta ab eo loco quem cenaculum appellavit ubi
 iam dudum solennibus diebus matronarum quibus consueverat esse ven-
 tus ordinis mulieribus quae ea venirent statutis diebus in locum ius-
 sit eas senatorio more de moribus et agendis circa statum matro-
 narum consulta faceret. leges quoque institueret. et hunc tam discreto sena-
 tum Semiamiram principissam constituit. a qua senatus consultum prima
 quicquam ridenda mansisse aptum est. Sanctitum quippe eo in collegio
 fuit quod vestitu viri et quibus ornamentis vas esset unicuique. Cui etiam
 cedere. cum assurgere. cui etiam ad osculum venire unaquae matrona
 debere. Insup et quod equum aut carperem mulari seu sella vehi debe-
 ret et huiusmodi. Que etsi potius (vir etiam) viderent ianiam et ludum
 quam veritatem filiam et potissime muliebri vanitate penitiam et in-
 epto vulgi iudicio eo tempore maxima visa sunt. Sane cum nil
 violentum durabile hec facile dissoluta piere in auras. Nam
 cum potius meretricio quam matronali ritu in principis aula sese
 haberet Semiamira vacante etiam filio obscenis atque profu-
 sis libidinibus eo usque itum est ut heliogabalus pro meritis
 occideret a suis. et cum eo Semiamira umbrantili splendore re-
 licto celsa in cloaca iaceretur. et inde unacum cadavere filii tra-
 here in Tyberim. ne cursus iuuentutis eius differre videretur
 ab exitu quod et nos viventes misere mime cogitamus.

De Cenobia palmirenorum regina.

c Cenobia palmirenorum fuit reginam etiam utuntis fe-
 mina precis testantibus lris ut ceteris gentilibus indita fame
 proponenda sit. Nec enim alia gens fuit insignis. nam a ptholomeis
 egiptorum regibus clara volunt originem habuisse. parentibus tam
 memorie non accessis. Dicunt autem hanc a puericia sua spiritus oino
 mulieribus officiis cum iam corpusculum eduxisset in robur filuas et
 nemora incoluisse. plurimum accinctas pharetes certis capris quod et
 cursu atque sagittis fuisse iestas. Inde cum in aciores denemissis vi-
 res viros amplecti aulas. pardos leones quod insequi obuios expe-
 ctare cape et occidere ac in pedas trahere et impavidam nunc hos nunc

illos saltus ⁊ prūpra montū discurre. lustra pscrutari. ferarū
⁊ sub diuio sonnos etiā p noctē cape. pmbres est⁹ ⁊ frigo:
ra mira tollerāna supare. amores ⁊ hoim otubnia spernē af
fuetā. ⁊ vgmītatē sūmope colē. Quib⁹ fugata mliebz. mol
licie adeo eā in virile robur duratā aiūt vt coetaneos inue
nes lucis palestricis q; ludis oib⁹ virib⁹ superet. Tādz in
stāte etate nubili aiōy o filio odenato iuueni eqs studijs du
rato ⁊ lōge palmyrenoy nobiliozi pncipi nuptā volūt. Erat
h⁹ specōla corpe esto paululū fusca colore sic ei vrēte sole rez
giōis illi⁹ oēs sūt iole. p̄erea nigris ocul⁹ niueis q; dētib⁹ d
cora. Que cū cernēt Odenatū captū a sāpore rge plāy valer
ano augusto epig; fuirō damnato ⁊ galieno filio. effemiate
torpescēte ad oriētale ocaipādū ipluz mētū n̄ inemor du
nici ei p̄sime armis formositatē regē. ⁊ s⁹ viro militae dispo
sūt ⁊ cū eo rgio noie ⁊ ornatu atq; cū herode pūigno colle
ctis copijs i sāpore late iā mesopotamiā occupāte; aiōse p
gressā ē. ⁊ nullis p̄cēs laborib⁹ nūc dūcis nūc militis officia
pagēs n̄ solū accerimū virū ⁊ belloz exptū vntē armorū
supauit. h⁹ creditū ei⁹ ope mesopotamiā i iurisdicōz venisse.
⁊ sāpore castris ei⁹ cū ocubinis ⁊ ingēti p̄dā captis vsq; the
siphontē pulsū atq; sequutū. nec m̄lto p⁹ qetū matriāū filiū
q; patrio s⁹ noie oriētis impiū intrauat vt opprimeret curā
iūt vigilāti studio. Et cū iā omnē oriēte ad rōnos spectan
tē vnacū viro pacatū obtinēt. ⁊ ecce a meonio consobrimo
suo odenatus vnacū herode filio occis⁹ ē ⁊ (vt qdā asserit)
ob inuidiaz existimātib⁹ alijs zenobiaz i morte herodis p̄sti
tis se cōsensū. ecq; sepi⁹ ei⁹ damnasset mollicie. ⁊ vt filijs he
remiano ⁊ ibinolo quos ex odenato suscepit successio cē
dēt rgni. Et ipante meonio aliqndū qeuit. xxy meonio bre
ui a milib⁹ suis trucidato q̄si posselhone vacua dēlicta ge
nerosi ai mulier in p̄de hideratū impiū inuāt cōtinuo ⁊ filijs
eius adhuc puulis ipiali sāgu lo humeris p̄fusa ⁊ regis or
nata opauit filioy q; noie lōge magis q; sēni dūerēt gubna
uit ipiuz nec segnit. naz in eā nec galien⁹ nec post illū Clau
dius impator aliquid atēptare aui sunt. Sifr nec oriētales

egipci. nec arabes. nec saraceni. aut armeni p[ro]p[ri]i. q[ui]nimo ei[us]
 timētes potētiāz suos pōsse suare t[er]minos suere cōtēti. Fuit ei
 illi tāta belloz i[n]dustria. z adeo acris milicie disciplina vt e[ss]et
 illā magni p[er]dēt sui exercit[us] z timerēt ap[ud] q[ui]s nūq[ue] cōcōna
 ta ē m[ul]ti galeata z in expeditōib[us] vehiculo carpētario pra[er]
 risime vtebat[ur] e[ss]et sepi[us] incedebat. z inde nūq[ue] t[er]ra vel q[ui]tuor
 milib[us] passuū cū milib[us] pedes signa p[re]cedebat. nec fastidi
 uat cū ducib[us] suis q[ui]q[ue] bibisse cū esset alias sobria. Sic cu[m]
 p[ro]p[ri]is z armenis p[ri]ncipib[us] vt illos urbaitate z facieia suparet.
 Fuit t[ame]n ad pudicie seueria fuatit vt nedū ab alijs abstinet
 oino s[ed] etiā odenato viro suo dū viuēt se nūq[ue] exhibē p[ro]ter
 ad filios p[re]cēdos voluit se legim[us]. Hac in s[ed] sp[irit]u h[uius] dilige[n]
 tia vt p[ro]p[ri]i dicitur vnu[m] tādū abstinet ab alio donec adūteret
 v[er]u[m] dēp[re]sserit ex illo. q[uo]d si d[er]igerat nūq[ue] p[ro]ter p[ro]p[ri]us purga
 tōes a viro tāgi paciebat vlti[us]. Si autē nō cōcepit se p[re]cepit se
 vltro poscenti viro d[er]esciebat. O laudabile iudiciū m[ul]ieris
 satis q[uo]d apparet arbitratā nil ob aliud a nasa mortalibus i
 missāz libidm ē q[uam] vt p[ro]p[ri]is inuacōe d[er]inua fuaret posterit
 tas. z r[em]anēt tanq[ue] supuacū v[er]it[as]q[ue] p[ro]p[ri]as q[uo]d hui[us]
 cemōi mo[ra]s op[er]as m[ul]ieres. h[ec] t[ame]n ne am[er]e differēt m[ul]i
 steria ad oportuna domestica p[ro]ter enuchos etate atq[ue] mo[ra]z
 bus graues neminem vnq[ue]m vel p[ro]prio admitti voluit vixit
 q[ue] p[ro]terea ritu regio z magnifico sumptu v[er]sa ea qua reges
 vtuntur pompa p[ro]p[ri]oq[ue] mo[ra]e voluit adorari. z ad istar ho
 manoz impatoz cōmūia celebrauit in eis vasis v[er]sa aureis
 gēmat[is]q[ue] quib[us] olim v[er]sam Cleopat[ra] accepit. z q[ui]m[od]i ser
 uatit d[er]elauoy p[ro]maxima esset nemo vbi oportunū v[er]su ē
 ea magnificencōz aut p[ro]fusioz v[er]sus est. z si p[ro]p[ri]u[m] venaōni
 bus armisq[ue] vataisset nō obscure h[ec] q[ui] l[et]as egipcias nosce
 ret z sub longino p[ro]p[ri]o p[re]ceptore grecas etiā d[er]iscet. Quartuz
 suffragio h[ist]orias o[mn]is latinas grecas z barbaras sūmo cū
 studio vidit. z memorie d[er]mēdauit. nec s[ed] t[ame]n q[ui]nimo credi
 illas etiā s[ed] epp[isto]l[ar]um breuitate traxit. z p[ro]ter suū p[ro]d[i]o
 ma nouit egipciū. eoq[ue] cū Sp[er]iatū sciret v[er]sa ē iul[ia]z filios
 latine loq[ui]. Quid multa. tanti p[ro]fecto fuit h[ec] vt galieno atq[ue]

germano
aureolo et claudio augusto sublati et aureliano integro tunc
tunc hodie in principatu suscepto ad ignominiam romani nominis
expulsi et ad miseram gloriam descendam in se traxerit. Nam mar-
camianico bello pacto et romae rebus compositis aurelianus
cum omni cura zenobianam expeditionem assumpsit et multis egre-
gie aduersus barbaras nationes eundo affectis cum legionibus tam-
dem haud longe emissa civitate deiecit. Quam penes zenobia
in nullo preterita unacum reba quodamque belli suscepit socium
cum exercitu suo discedat ibi inter aurelianus et zenobiam de summa
re acriter diu pugnatum est. Ad ultimum cum romana virtus vi-
deret superiorem zenobia cum suis in fugam versa palmam sese rece-
pit in qua euestigio a victore obsessa est. Quam cum aliquandiu
nullas viles condiciones deditionis audire mira solertia defendis-
set in penuriam opportunam reducta est huic neque in his
miseris aurelianorum obstitit viribus interceptis etiam ab eorum
persis Armenisque et Saracenis auxilio zenobie venientibus
armis vi ciuitas a romanis capta est. Ex qua cum zenobia ve-
cta dromomachis cum filiis in persas aufugeret ab aurelianis mi-
libus sequuta et capta cum filiis aureliano viuam peritura est. Ex
quo non aliter quam si per maximum superasset ducem et acerbum reipu-
blice hostem aurelianus gloriatur est. eamque triumpho suauit et addu-
xit cum filiis romam. Inde ab aureliano celebratus triumphus spe-
ctaculo zenobie admirandum in quo inter alia et egregia et mode-
ratum dignissima curam duxit quem sibi ex auro gemisque pretio-
sissimum zenobia fabricari fecerat sperans se romam venturam non
quidem captiuam sed regem dominam atque triumphaturam rationum posses-
suram in prius quem et ipsa cum filiis precessit. Vix ipsa catenis aureis
collo manibus pedibusque iniectis corona et vestimentis regis
ac margaritis et lapidibus pretiosius onusta adeo ut cum roboris in-
exhausti esset potius fessam plebem subisteret. Sane consummato
triumpho thesauro et virtute spectabili aut illam puato in
habitu inter romanas matronas cum filiis semisisset. Concessa
sibi a senatu possessione apud Tyburtam quam zenobiaz diu post
modum ab ea denotata est haud longe a diui adriani palatio
quod eo in loco est cuius condem ab incolis dicebatur.

De Iohanna Anglica papa.

Iohannes esto vir noie Viceat fiet sexu tñ scia fuit. Cui⁹ iau:
dita temeritas vt orbi toto notissima fiet ⁊ i poster⁹ noscē:
tur effiat. Hui⁹ etfi patriā magnā qdaz fuisse dicat quod
apprius fuerit nomē vir cognitū est. Esto sint q dicant fuisse
siliterrā. Hoc constat assercone quozūdaz eam virginē a sco:
lastico iuvene dilectā. quē adeo dilexisset ferūt vt posita re:
recundia virginali atq; pauore femineo clam e donio pri⁹
effugēt. ⁊ amatiū adolescētis in habitu ⁊ mutato sequeret
nomie. Apud quē in anglia studentē clericus existimat⁹ ab
omib⁹ ⁊ veneri ⁊ lraz militauit studijs. Inde iuvene morte
subtracto cum se cognosceret ingenio valere ⁊ dulcedie ita
heret sciencie retento habitu nec adherē voluit alteri nec se
femina profiteri. qnq;mo studijs vigilanti insistens adeo i li:
beralib⁹ ⁊ sacris lris pfecte vt p̄ctis excellēs haberet. ⁊ sic
scia mirabili p̄dita iā etate puecta ex anglia se romā stulie:
⁊ ibide aliqbus ānis i rruio legēs i higne habuit auditorē
et cū p̄ter sciaz singulari honestate ⁊ sanctitate pollēt homo
ab oib⁹ creditus ⁊ ideo not⁹ a multis. soluēte leone quinto
pōnifice sūmo carnis debitū a venerādisimīs pri⁹b⁹ omuni o:
sensu p̄mortuo i papatu suffectus est. noiatul⁹ q; iohes. cui
si vir fuisset vt octau⁹ esset in nūo contigisset. Que tamē n̄
verita ascendere piscatoris cathedram ⁊ sacra misteria omia:
nulli mulier⁹ a xpiana religione ocel sum tractare agē ⁊ alijs
exhibere aplatus culmē aliquibus ānis obtinuit. xp̄iq; vi:
cariatū femia gessit interita. Sane ex alto de⁹ plebi sue misē:
tam insignē locū teneri tanto p̄ideri pplo tantoq; infausto
errore decipi a femia passus nō est. ⁊ illā indebita audentem
nec desinentē suis i manib⁹ liquit. Quāobre suadēte opato:
lō q eā in taz scelestā deduxerat atq; detinebat audaciā vt q
p̄uata p̄cipuā honestatē suauerat in tā sublimi euecta pon:
tificatu i ardore veniret libidinis nec ei que sexum diu fingere
nouerat artes ad explendā desuere lasciuia; Maz adiuuente
qui clam perisuccessore conscenderet ⁊ exurentē purgimē:
desuaret actū est vt papa cōcipet. O scelus idignū. O iuncta

Iohannes

Iohannes octauus

Iohannes

patiētia dei. Quid tandē eiꝫ fascinare diu oculos potuāt ho-
minū ad incestuosū prū occultādū dēfēt ingenū. nā cū is pē
spēs p̄m̄q̄or eēt termino dū ex iam dō amburbale sacrū ce-
lebrās lateanū petēt. mē colosēū ⁊ demētis pōtificis edēs.
obstetce nō vocata enixa publice paruit. q̄ fraude tādū p̄ter
amasiū cetos dēcepisset. Et hinc a p̄tib. in tenebras exterior
res abiecta cū feni misella abiit. Ad cuiꝫ detestādaz spurciū
az ⁊ nois annuādaz mēōriā i hodiernū vsq; sūmū pontifices
rogatōnū cū dero ⁊ p̄p̄lo sacꝫ agētes cū locū p̄t̄ medio eiꝫ
i innē positū abominantē eo omisso dēdināt p̄ diūta vias
q; ⁊ sic loco dīestabili postigato rēmitēs iē p̄ficiūt qd̄ cepē.

De prene Romanorū imperatrice.

p̄ Benes Atheniens nobilissima m̄l̄r fuit ⁊ insignis de-
coris aspiciua. quā cū a p̄iā cōstātinopolī cōstātinus
ip̄ator vocasset eā leonem seu leocazaris filio dedit i cōiugē. ⁊
p̄ dicti cōstānni mortē rōnorū ip̄atrix effecta ex viro filiū
p̄p̄it cōstānnū noie. demū rebo hūanis leone s̄b̄iecto cū cōstā-
tino puulo ad modū adolescentulo p̄ dēcēniū egregie ip̄io
p̄sedit. S; eo iā grādiusculo assēdētēq; sibi dominū soli dēbe-
ri eā octo ānis (vt placet aliq̄b;) a societate rēnouit. Tādē
ingēns aī mulier ⁊ impādī auda cū in discordiā deueniss;
cū filio femineo qdā astu iuuenē virib; fidētēz suis cepit. et
depositū ab ip̄io suari iussit in carcē. solūq; a q̄ vniūsq; orb
olim iura suscepat sola ascendit ⁊ p̄ cetis mortalib; clara im-
peratrix annis quinq; ingenti cū gl̄ia impauit. porro amicorū
cōstantini ope actū est vt armeniorū auxilijs e culmine dē-
poneret prenea. ⁊ cōstātinꝫ solutꝫ a vinculis patrio reassu-
meret in throno. Quī in marren; m̄itor qm̄ eam in se com-
pisset ⁊ pl̄imū in amicorū virib; sp̄ei habens non illam car-
ceri tradidit. sed in palatō Eleutherij qd̄ ip̄amet constrū fe-
cerat cum omni reꝫ copia fuit seposuissē contentus amicis
eius omib; inde relegatis exilio. Atamē cū is infelicitē ad-
uersus bulgaros bellū misisset. temptassētq; ob id p̄mates
eum ab impio mouē. eoꝫ loco n̄p̄ceptez qndaz patrum
substinere exasperatꝫ ira in turpē prorupit seuidam. Nam

nycepharo ⁊ xpofozo fratribꝫ linguas euulfit. hic Alexius
Armenie patriciū orbauit lumibꝫ ⁊ mariā coniugē suā mona-
sticiū hūiū sumē coegit. supinducta Theodote cubicularia
qm̄ euestigio coronauit. Quibꝫ enormitatibꝫ occisa mulier
prenes q̄ esto coacta fortunā deposuisset ipij egregiū tñ ser-
uauerat aim spe sūpta real sumēdi pñcipatū Si aux largiret
optimatibꝫ pñse ⁊ refatis thesauris q̄s dū iparet eo in pa-
laciū in q̄ seposita habitabat abscederat claz aimos pñcipū ipij
sibi fecit accomodos. Cūqꝫ eos amplis muneribꝫ i suā dedux-
isset sūiam egit vt q̄ illā deposuerāt Cōstantinū filiū capere
lumibꝫ qꝫ puarēt. ⁊ sic animosa mulier sblatū olīm sibi re-
assūpsit impiū. Cōstantin⁹ aut morbo corrept⁹ interiit. Tan-
dem cū qñqꝫ itē impasset annis a nycepharo rebellāte i pa-
lacio Eleutherij obsessa ē. Qui cū ab atarīo patriarcho cō-
stantinopolitano dyacema suscepisset impij fauentibus le-
one ⁊ trophilo patricijs atqꝫ Syropeo satellario nuper ab
prene dītatis actū ē. vt ad prene cū huilitate intraret blandi-
cijs qꝫ ager. ea tñ aduertente nec aliud p̄ter id palaciū i quo
erat ex impio postulante vt obtenta petitorꝫ pmissiōe ap̄-
ret omnes illi thesauros. Quibꝫ obtentis nepharius ho mo
fide fraudata illā lesbos relegauit in exiliū In qua itaqꝫ senex
vitam clara terminauit mulier. Alij tamē de fine hui⁹ alit sen-
tire vident. dicūt qdē m̄re ⁊ filio discordantibꝫ ⁊ vicissim se
se impio p̄uantibꝫ romanos ab eis descūisse. ⁊ in karoluz
magñū francoꝝ tūc regez impiū instulisse. Eūqꝫ temptasse
vt in vnum qd diuidi videbat impium redigeret perenis
nupcijs eiꝫ prenez he sisse. Qd cū adūisset eutici⁹ patricius
p̄festim sublimauit nycephaz ⁊ obsidione prene ad itrādū
mōsteriū dimisso ipio coegisse ⁊ i eodē demū eā cōsenuisse.

De Enguldruda virgine.

e Enguldruda ex rauēnatū olīm clarissima citatis n̄re
familia duxit originē. quā ego nec imerito ob iñgnē
e⁹ corā pñcipe hōnoꝝ ad defendēdaz ai sui sinceritatē auda-
ciā int̄ claras ponēdā censui. Nec em̄ cū in tēplo olīm marti
postea vō dō s̄b johānis baptiste vocablo dicato cū p̄limis

florētīnis matronis diē celeb: ē agēt Cōtigit ut otto q̄rtus
rōnoꝝ ipatoꝝ q̄ tūc forte florētiaz venerat ad exbilarēdum
festū ⁊ sua pūta agendū maxia cū pcep̄ comitūna templū in
traret ⁊ cū ex l'blimioꝝ loci sede ⁊ ornatū tēpli ⁊ ciuitū dero
fū ⁊ circūsedētes matronas inspicēt ut i Enguldrudā oculos
forte defigēt factū ē. Cui⁹ cū aliq̄ndū formositatē ⁊ hitū nul
la varietate distictū hōstātē q; ei⁹ ⁊ gūitatē puellarē admī
rat⁹ laudass; in bilicōz q̄ndā vnū ex ciuib; erate atq; nobili
tate verābilē vīz ⁊ milicia eo tūc forsan i signē ei assistentē
vba dūte mōens. Que nā q̄so est vgo h' econī sedēs nō iur
dicō hōstātē ⁊ oris de core cetās an sedēs. Cui bilicio subit
dēs faceta q̄daz vrbaitate rīdēt. Serenissime p̄nceps q̄liscū
q; sit talis est ut dū velis te deosculē si iussēro. Que vba cū
cepisset aurib; vgo d'festiz idignata ē egre ferēs patrē tā fa
cilē de cōstantia sua ⁊ vgmēi pudoris custodia opionē ostē
disse. nec diū tulisse noꝝaz potuit q̄nimo nil adhuc rīdēte
p̄ncipe surgēs purpureo resperśa colore eleuatis paululum
i p̄ez ocul ⁊ inde deiectis i t̄raz voce ifracta humili tū dixit.
Siste q̄so mī p̄. ne dixeris. nā si violētia absit nemo ecastoz
p̄ter quē tu nō legitimo scōq; coniugio iūctur⁹ es qd offēsa
tā p̄fusa hitur⁹ ē. O de⁹ bone. nūl q; qd ex animo bñ elegā
terq; dictū ē ab ingēns animi viro cecidisse pmissū ē. Ste
rit cesar aliq̄ntulū mirabūd⁹. demū germanica nō obfistente
barbarie ea iā cognita collegit ex vbis aio vgmēi pectoris
sanctū castūq; p̄positū. ⁊ cū lōga dīacritate vgmis idignatōz
laudasset ⁊ vba Guidonē q̄ndā nobilē iuuenē accerfiri ius
sit. ⁊ ne diu carēt vgo cū possēt hōstū si vellet exhibē oscu
lū p̄ntē atq; grāa agēte p̄re. Enguldrudā viro maturā a se do
ratā egregio aīq̄m moueret guidoni dedit in coniūgē arbit
tus qd dixerat. Iusti boniq; nō solū vgmis i archano d'fistē
s; ab ampliori v̄tūis fomite vi merite indignitōis emissuz
⁊ ob id eā cesareo munē fuisse dignissimā. Sic igit q; virgo
tēplū intrāuat ob integritatē pudice mētis in domū patriaz
maxia geitoris ⁊ suoz alacritate d'pōlata rediit. ⁊ in p̄cessu
secūdos enixa p̄ ornatam generolā ⁊ in hodiernum vsq;

amplo viroꝝ nūo pſeuante pſapia diē claudēs viri ſplē:
didā domū liquit hēc dixiſſe placuit mēdet⁹ modernarum
quarū tanta ai leuitas eſt ⁊ effrenati ſūt moꝛes vt ocul⁹ ge
ſtibus qꝫ irruere in quarūcunqꝫ inuentiū videant⁹ amplex⁹.

De Cōſtantina Rōnoꝝ Impatrice ⁊ Sicilie.

Conſtātia e ſūmo orbis cardie terzis rōnoꝝ iparriz
effulſit. Vex qm̄ iam multis omune de⁹ admira:
cōnē inuentiū nūmūſſe videt⁹ alia claritas cū nro euo apparē
volētibꝫ qrenda q̄ huic nō defuit. Maꝫ ſi vllō alio non detur
merito vnico ſaltē pui vndiqꝫ aſpiciua facta ē fuit hēc guili:
elmi optimi quondam regis ſiculoꝝ filia. Cui⁹ in ortu cum
adeſſet (vt aiūt plimi) Ioachimi qdā calaber abbas ap̄ben
to cotatus ſpiritu guilhelmo dixit natam regni Sicilie deſo:
lacōnē futurā. Qua p̄facōne ſtupēfactus rex atqꝫ p̄erit⁹ cū
p̄ſtituſſet vaticinio fidem ſecū cepit anxia meditacōne reuol:
uere. quo pacto poſſet contingere iſtud a femina. nec aliē vſ
dens qm̄ a cōiuge vel a filio regno compaciēs ſuo aduertē
ſi poſſet iſtud cōſilio ſtanuī. eamqꝫ vt nubij atqꝫ plis au:
feret ſpēa virgūculam monaſticis clauſā clauſtris egit. vt
deo p̄petuā v̄gmitatē voto p̄mitteret. ne caſp̄mādū ſi pro
uiſſet aſiliū. Sꝫ qd aduert⁹ deū iuſte mortalū ſceleſta facmo
ra expiantē ſtolidi iſtē cilleſqꝫ conat⁹ exponim⁹. nimo equidē
⁊ vnico fruſtrā ipulſū. h̄ aut cū ſciſſimo p̄e frēqꝫ extinctis
nemine ſe p̄ter legitimo regni herede ſupſiſſe iuuentutem
omnē paſiſſet iā facta videret⁹ auus ſup̄ſiſſetqꝫ poſt obituꝫ
guilielmi regis opadema Tancred⁹ regul⁹ ⁊ poſt eū guilie:
lmus filius iuueculuſ adhuc eoꝫ iū eſt ſeu crebra ſeu mē:
nus digna innouacōne vt factionibꝫ procerum vndiqꝫ bel:
lis ſcaruricentibꝫ ferro igneqꝫ regnū omne meximūū trahi
videret⁹. quamobrem quibꝫdam compaciētibꝫ iſortunio
mēti incidit qd poſtmodū ſubſecutū eſt. Conſtātia ſcꝫ alicū
inſigni p̄ncipi in cōiugem dari. vt eiꝫ ope ⁊ potentia peſti
feri ſedarentur tumultus. nec abſqꝫ dolo ingenti obtentum
eſt ſūmo conſciente pontifice. vt in eā Cōſtātia deueiret
ſententiaꝫ. ſcilicet vt nubēt. cū immobilis ſtaret in p̄feſſionis

Pharmacia, var. *lyricum*
Imp. p. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.1.14

litorani q̄ mediteranei volūtarij ad armoz gloriā cōsequē-
dā ascendē p̄cerca. Obsederat enī opidū strēnu⁹ vir goffre-
dus de squilacō Roberti hierlm̄ ⁊ sicilie regis tūc naualis p̄-
fectus. q̄ opidanos oppugnacōib⁹ et bellicis machinis atq̄
freq̄nti circūdatōe adeo debilitauit. vt p̄xima speraret de di-
cō. Sane cū nouisset explozatoziz referētib⁹ lembis classēz
hostiū lōge sua ampliorē appin̄q̄ri reuocatis in vnū nauib⁹
ex tuto cepit rei expectare fortunā. hostes at occupatis eue-
stigio locis omisib⁹ impedire nemine q̄ ferebāt opidaia intulē
subsidia. q̄ rex successu iohes clar⁹ goffredū in dimicacōnez
euocauit. qd̄ cū ardētissimū vir ingenij nō detraclasset. ⁊ no-
cte tabulatis ac turrib⁹ roborasset classē. ordialsetq̄ naues
et ceta ⁊ apparēte auroz oracōne seruēt suos animasset in
pugnant. sublati anchoris ⁊ signo dāis p̄oras vertit in fi-
culos. Iohannes vero cui nō erat ingenū negq̄ aim⁹ goffre-
dū supaturū s̄ nec expectaturū Siculoz nauigioz molem
nō in certamē s̄ ad isēq̄ndas fugiētū suas exposuerat naues
ardozē ⁊ apparatū veniēntū hostiū vidēs vere desitut⁹ aio
timuit. penituitq̄ cū peccasse qd̄ nime se obtentūz putaret.
⁊ secū iaz rebo diffidēs aio satis tepēt ne aio videretur exan-
guis reuoluto rez repēt in plū ordine q̄ntū scilic⁹ p̄ tēpe
acclū ē signū ⁊ ip̄e dedit certamē. Adert iam hostes q̄ sub
lato clamore ingēti lente veniēt Siculoz classi institutē pro-
ras. ⁊ mīecere ferreas man⁹. telisq̄ p̄mo impetu ichoantea
certamē. ⁊ hesitātib⁹ atq̄ sē torpētib⁹ ob repētā cōsiliij muta-
cōne Siculis p̄moniti atq̄ irzuētes vltro goffredani milites
sese hostiū intulē nauigis ⁊ gladijs maib⁹q̄ rē agē ⁊ sang-
ne cūcta fedare. Siculi vero iā diffidētēs q̄ potuere ruolunt
pris terga dedē. Atq̄ cū apparēt victoria goffredanis ced-
dē. plūme sūt Siculoz dimer se naues plūme capte pauce tū
et remigio faciles r̄miganū vteute incolumes abire. Eo vō
in cōflictu cedē pauca plēs vulnerati iohes classē p̄fect⁹ cap-
t⁹ ē. ⁊ cū eo fere p̄ceres om̄is. q̄ voluntarij classēz cōscēderāt
capti. ⁊ milites atq̄ remiges plūmī. ⁊ militaria atq̄ naualia
signa ⁊ regiū p̄giande vexillū qd̄ in p̄toria rebebat nauē. Et

cum in dedicōnez venisset opidū post lōgos errores maris
 tēpestatibz circūacti neapolim cathenis onusti tracti sūt. ⁊ p
 uati carceribz. Erat hos inter Roland⁹ friderici regis ex acubi
 na filius iuuenis forma valēs. ⁊ pbrate corporea. Qui cum
 ceterorū captiuorū redemptiō q̄reret sol⁹ intrepet⁹ abeūtibz
 aliis redemptiōe soluta tristis suabat captiuus. Nā petr⁹ rex
 ad quē frater spectabat op⁹ obrē malegestā ⁊ pter pceptum
 tā cū q̄ cetos oēs q̄ i acie nauali fuerāt hēbat exosos. Eo igit
 sic captiuo ⁊ ab oī libratie spe fere destituto ac in apedibus
 marcescētē cōgit vt Camiolo veniret in mentē. que cū illū
 a fratribz vidēt neglectū ifortunio ei⁹ passā est. sedūq; dispo
 suit. Si cū honestate posset velle eū i libratē educē ⁊ cū deo
 re honestatis sue fuato nulla alia mōstraret viā. nī i maritū
 sumēt missis q̄ clam pūctarent. nūquid hoc pacto vellet ca
 thenas exure facile obtinē. ⁊ sic omnifruata iuris celebritate
 gā in psonā pcuratoris cōsensu ⁊ anuli s̄baratōe desponsauit
 in cōiugem. nec mora mittente Camiola duobz milibz vncia
 rū argenti solutusq; carē libar messanā rediit. nec alit apud
 spōsaz diuertit q̄ si nullū ex cōnubio factū verbū. mirata pri
 mū camiola demū cū sensisset hois ingritudinē indigita ē. ve
 rū ne videret na ipullā poti⁹ q̄ i re agē an alia illuz placide
 requiri fecit. vt nuptiale sacz pficer. quez cū oīno nil tale se
 cum esse negasset apud ecclīasticū iudicem auenit. atq; signa
 tis tabulis ⁊ testimonio pbatōrū viroz cōiūcit i diūgē. Qd
 postq; erubescens confessus ē. ⁊ bñficiū mulieris i eū cogni
 tū obuiat⁹ a fratribz ⁊ amicorū impulsu eo deduct⁹ ē vt pe
 titioni anueret mulieris ⁊ nuptias postularet. Ast ingentis ai
 femina petentē astantibus multis fere his verbis allocuta ē
 habeo Roland⁹ vnde deo grās agā. Nam anq; s̄ p̄textu diu
 gu integritatē castitatis delibares mee tue iniquitatis ostēdisti
 phidia. ⁊ eodē fauētē cui⁹ sanctissimū nomē nefasto piurio
 lyde ponat⁹ es iure mēdaciū retrudi tuū. qd nī de te deq; tuo
 ausio pmaximū esset. Putasti reor adhuc claus⁹ me mee adi
 cōis obliatā temerarie r̄giū optasse spōsū. ⁊ tuā formositatē
 muliebri cadē acupia. easq; meo ore suscepta librate negatōe

vnica purgare ridē atq; opmē. ⁊ te p̄stīnis r̄stitūtū hōribus
 splēdidiorī fuare cūgio. ⁊ q̄ntū in te fuit obnixe fecisti. ⁊
 q̄ ex alto hūilia r̄spic̄ nec sperāte s̄ se deserit mētis mee sine
 ritate cōgnita egit. vt puo labore meo tuas in fringere frau-
 des. in ḡtitudinē tuā dēregerē. ⁊ p̄fidiā dēmonstrārē. nec h̄ tū
 i detestacōz ipietatis tue h̄ meo feci facinore. p̄nt ei d̄ ceto vī
 dē frēs. p̄nt ⁊ reliq; qd̄ tue cōmittēde sit fidi. qd̄ te te aīd d̄spe-
 rare qd̄ hostes timē. Ego aux̄ p̄didi. tu famā. ego spes. tu re-
 gis ⁊ amicorū grāz. Siciliē marrone magficētiā mīranē meā.
 ⁊ laudib; efferūt tu ignomiosū ridiculū notis oīb; ⁊ i cōgni-
 t̄ fact̄ es. in h̄ tū aliq̄ndū decepta sū. rebar stolidē. p̄ cer to
 fē regiū atq; illustrē vnicul̄ eripuisse iuuenē. vbi mēdacē li-
 xam. m̄fidū ganeonē. imanē beluā libasse me vīdeo. nec veli
 tāti te arbitreris vt credas me sol⁹ i h̄ trisse. monuit me me-
 moria b̄nificorū veterū geitoris tui in p̄ez meū. si geitor fuit
 tibi sacre recordacōnis fident̄ her. qd̄ ego vix credē qd̄ ex
 tā celebri p̄ncipe tā inhoestū filiū fuisse p̄geitū indignū exi-
 stimasti nō r̄gij sanguis viduā regiū h̄re vix robustū iue-
 nē atq; ozis dēore p̄fulgidū qd̄ ego cōfitebor vltro. Vex reliq;
 si iure potes r̄ideas dū ego munē meo fecisse meū credidi.
 dū amplissimū aux̄ in libratē tuā solū vbi splēdor tūc regi-
 us erat. vbi in exhaust⁹ vigoz. vbi m̄tēs ozis dēo obscura ca-
 uee caligie q̄ angebaris tegebant h̄ oīa. Squalor rubigine ca-
 thenaz pallorq; lucis inuise ⁊ terri carceris fetor qd̄ inuali-
 d⁹ marcebat fēd⁹ ⁊ neglect⁹ ab oīb; has dōres q̄s nūc ela-
 tus extollis rēp̄serāt. tūc tu me nō solū regio iuuenē sed ce-
 lesti dēo dignā dicebas. O qm̄ facile qm̄ cito hō scelestis sime
 vīso p̄ter spem celo patrio rēnti sententiam inmemor. post
 qm̄ tui iuris factus es qm̄ ego Camiola sum. que sola tui me-
 mor fui. que sola infortunio tuo misera sum. que sola pro la-
 lute tua substancias exolui meas. ego Camiola sum que te
 e manibus capitalis hostis maiorū tuorū ⁊ catenis e car-
 cere ⁊ extrema pecunia mea te eripui. te iam dēsp̄acōne la-
 bentē in spem substuli. te in patriā redegi te in regiā te i lucē
 p̄stīnaz reuocauī. te ex captiuo debili turpiq; regiū robustū

sperosumq; iuuenē feci Quod ego in mentē tuā reuoco que
 memisse debes ⁊ negare non potes. Tu vero p bñficijs taz
 memorādis hos rependisti grācias ut ausus sis sperosū ne-
 gare matrimoniū honestis lāctisq; testimonijs talibusq;
 signatis vallatū ⁊ redempticē tuā despicere ac floctifacē ⁊
 turpi potuisses suspiciōe maculare. Erubescabas in sāne mē-
 tis homo viduam exquestri viro natam habere cōiugem.
 O qm lāctis erubuisse fuerat euacuasse fidem prestitam dei
 pūpendisse lāctū ⁊ terribile nomen ⁊ execrabilē ingratit-
 tudine tua qm abundans sis victōrū ostendisse fateor me nō
 regiam feminam. Sed cum ab incunabulis apud regias v-
 gines nurus ⁊ cōiuges versata sim mores ⁊ aīm sup̄sisse
 regios mirum non est qd lāctis est ad nobilitatem al sumen-
 dam regiam. Sed quid multa. ego tibi in hoc facilis ero. in
 quo tu michi p viribus fuisti difficilis negasti meū esse cum
 esses. Vex te meū esse cū vicerim ne me⁹ sis spōte cōcedo.
 tua sit regia claritas infidelitatis tñ nota sedata. tuū sit iuue-
 nile robur. tua caduca formositas. ego de ceto mea viduitas
 te cōtenta cōstam ⁊ quas michi p̄stint fortunas de qm ex te
 genitis honestiorib; relinqm hereditibus. Vade igitur in fau-
 ste iuuenis. tuīs disce sup̄ribus quib; artibus quibus fallā-
 cijs alias ludas feminas. michi lāctis est qm semel a te decep-
 ta sum ob qd nunq; vna tecum esse michi mens est. Verū
 celibem suare vitam quā tuīs amplexib; pponendā cēseo.
 Seq; his dictis e aspectu subtraxit suo nec de cetero potuit
 p̄cibus aut monitis a laudabili amoueri pposito. Rolandus
 aut confus⁹ ⁊ sero ignauie sue penitens ab omnibus pūpen-
 sus deiecto vultu non solum fratru sed etiam plebeiorum
 hominum faciem fugiens in miseram fortunam abiit nō au-
 sus qm fraude repetere. *Geniosum* aut mlieris animū mī-
 racus est rex ⁊ proceres ceteri. illūq; miris extulere laudib;
 incerti quid cōmendabile magis an q aduersus tenacitatē
 femineam Caniola tam grandī pecunia redemerit iuuenē
 an redempturū atq; conuictum tanqm immeritum animo
 lā spreuerit atq; rele ceter.

De Iohanna hierusalem & Sicilie regina.

Iohanna hierlm & Sicilie rgia pter cetras mulieres origie po:
tētia & moribz suo nro illustris ē scia. de q̄ ni videret omīf:
se odiū sanctius erat tacuisse q̄z scripsisse pauca. fuit h̄ ḡ Sere
nissimī pīncipis karoli Calabrie Ducis incliti & pīnogeiti ce:
lebris mēorie Roberti hierlm & sicilie rgis ac marie philippi
rgis frācorū sororis filia p̄ma. Cui⁹ pentū h̄ velim⁹ auos p̄o
auos q̄ i finē vsq̄ exqrē n̄ s̄bhistem⁹ anq̄z p̄ inuēos ascēden
tes rgēs i dardanū p̄mū pliois auctore venerim⁹. Cui⁹ p̄ez
jouē dixē vetēs. ex q̄ tā antiq̄ tā ḡnosa p̄lapia tot mte p̄clari
mahauē p̄ncipes vt null⁹ xpianorū rgū sit q̄ huc nō veniat
s̄lāngne⁹ vel affinis. & sic nulla dieb⁹ patrū n̄orū nec n̄ris
orte efful sit nobilioz. Nec etiā karolo p̄re ea adhuc ifantula
imatura morte s̄btracto cū nullo esset roberto auo melio:
ris sexus. p̄les alta iure factū ē (eo etiā sic mādante) vt ei:
de moziēti sup̄stes regnorū heres. nec eq̄dē vlt̄ torridā zonā
aut int̄ saronaras s̄b glaciali polo illi p̄gradi cel sit h̄ēditas
q̄nimo int̄ adriaticū & tirreneū mare ab vmbria & piceno
ac veti volscorū patria i siculū vsq̄ fretū s̄bmitti celo. q̄s int̄
fines ei⁹ parēt i p̄io cāpani vetēs lucani brucij. salerni. cala:
bri dauniq̄ vestales ac samini. peligni. marfigi & alij p̄les
vt maiora sinaz vtputa hierosolimitanū rgū Sicilie insulaz
et in cīsalpinā gallia p̄dimōis territorūq̄ illi ab vsurpan
tiū q̄p̄dā occupant iuria. sic & q̄ septimā puiciāz int̄ narbo:
nēsez galliaz rodanū alpesq̄ incolūt & facolcherij comitatū
suis eq̄ iussis parēt eāq̄ sibi fatent dñaz & rginā. O q̄t his i
rgiōib⁹ citates iclite. q̄t ifignia opida. q̄t maris fin⁹. & ifugia
naucāz. q̄t naualia q̄t lac⁹. q̄t medici fontes. q̄t filue. nemo:
ra salē. amemig⁹ recess⁹ & pinguia arua. necnō q̄t nūof p̄li.
q̄t ingētes sūt p̄ceres. q̄m ḡndis insup opulētia et rez oim
ad victū spectantū copia. Eq̄dēz n̄ essz explicare facile. Qd̄ cū
p̄ maximū sic dominiū nec id sit a m̄lierib⁹ possideri s̄lūetuz
nō min⁹ m̄iraculi q̄z claritatis affert h̄ latis inspicim⁹. Et qd̄
longe m̄irabilius est sufficere illi ad impium animus tam per

lucidam adhuc auozū indolem fuit. Ea ei postq; regio dya
 demate insignita est virtute iurgens valida adeo purgauit
 nedum ciuitates ⁊ domestica loca. Vex alpis saltus deuos
 nemoza ⁊ ferarū lustra vt scelera hoim man⁹ aut aufugeret
 oīs terrefacta aut se celis clauderet artib⁹. quos agmine
 armatorum emisso sub egregio duce non añ locoꝝ talū ob
 fidione solueret qm captis municōib⁹ infandos hoies affe
 cisset supplicō. qd pcedentiū regū aliq̃s aut noliūt aut fecisse
 nequit. eoz redegit terras quas posedit vt non solum m
 ops sed ⁊ opulentus cantando nocte dieq; pos sit quo velit
 tutus iter arripe. Et quod non minus salubre insignes vi
 ros regniq; procures tāta frenauit modestia. ⁊ eoz mores
 solutos retraxit i melius vt posita supbia veteri q̃ reges oliz
 pūpendebāt hodie faciem irate mulieris horrescant. Est isup
 oculata femina tantum vt fraude potius qm ingenio illam
 decipe queas. Est ⁊ magnifica regio potius q̃ femineo mo
 re. sic ⁊ grata memorq; obsequioꝝ longanimis ē ⁊ cōstans
 vt sacrum apothum eius non leniter flectas inuacū quod
 satis monstiauerē iam dudum in eam fortune seruientis in
 sultus. quib⁹ p sepe acri concussa motu ⁊ agitata est atq; rur
 bine circūducta vario. nam ppeffa est intestina reguloꝝ fra
 trum dissidia. ⁊ extera bella nōnunqm intra regni gremiū
 debachata. sic ⁊ alieno crimine fugam exiliumq; ⁊ cōiugū
 austeros mores liuores nobiliū. finistram nec merita famā.
 pontificū minas ⁊ alia que omnia forti ptulit pectore. ⁊ tan
 dem erecto inuictoz oia supauit animo. Edepol grandia
 nedum mulieri sed robusto ac preualido regi. Est illi ptea
 spectabile ac letum decus ozis. eloquiū mite. ⁊ cūctis grata
 facundia. ⁊ vti illi regalis ⁊ inflexa maiestas est ubi opoz
 tunitas exigit sic ⁊ familiaris hūanitas pietas mansuetudo
 atq; benignitas vt nō regiam suis dicas esse sed sociā. Que
 maiora petas i prudentissimo rege esset. necnō siquis de in
 te grate mētis sue oia explicare velit fmo longissim⁹ fiet. q̃bo
 agentib⁹ ego nō solū illā reoz egregiā ⁊ splēdida claritate aspi
 cūā h̃ singulare dec⁹ ptalicū nullis hacten⁹ narōib⁹ fite vsum.

Conclusio.

¶ N nostras vsq; feminas (vt satis apparet) deuenim⁹ quas
inter adeo p rarus rutilantiū numerus est vt dare ceptis si
nē honesti⁹ credaz qm his ducentib⁹ hodiernis adulterioza
pgredi. Et potissime dū pclara regina concluderit qd eua pri
ma oim parens inchoauit. Scio tñ non defuturos qui dicāt
multas omī sās fore. ⁊ hos sup alios qui alia obiciāt. q for
sān merito redargui possint. Ego aut vt pms cū huilitate
respōdeā omīssse multas fatebor vltro. nō enim ante alia
omnes attrigisse poterā. q plimas fame triūphatoz tempus
absumpsit. nec michi ex supstinb⁹ oīs videre potuisse da
tū est. ⁊ exognitis non semp omnes volenti ministrat me
morā. Sane ne me oīno inemorē putent credāt volo. q nō
me inadūte pīme tam barbare qz grece atz latine ⁊ Au
gustoz diuges atq; regū pterirēt. Vidi eqdē innumeras. et
eaz facinorā noui. h nō michi arziptēt calami aīm⁹ fuit oēs
velle describere. qnimo (vt ab inico opusculi hui⁹ testatus
sum) ex mltitudine quasda; elicē ⁊ apponē qd cum sātis con
grue factū reoz supuacua restat obiectio. Reliqs vero sic di
ctū sit possibile esse ⁊ atigisse facile credam nōnulla min⁹ re
cte consistē. deāpit enī pīpe nō soluz ignorātia rerū h circa
opus suū nimia laborantis affectio. qd si factum sit doleo.
quesq; p venerabile honestoz studioz dēus equo animo
quo min⁹ bñfactū est pudentiores ferāt. ⁊ si quis illis pie ca
ritatis spūs est min⁹ debite scripta augētes minuetesq; cor
rigant. ⁊ emēdent vt potius alicui⁹ in bonū vigeat op⁹ qm
in nullius cōmodū laceratū dentib⁹ inuidozum depereat.

Explicit compendū Iohānis Boccacii de Certaldo. quod
de preclaris mulieribus ac famā ppetuam edidit feliciter